

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

Eurostudent 9 – Opiskelijatutkimus 2025

Juhani Saari, Kaisa Saarenmaa, Sara Koivuranta

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2026:33

Eurostudent 9 – Opiskelijatutkimus 2025

Juhani Saari, Kaisa Saarenmaa, Sara Koivuranta

Opetus- ja kulttuuriministeriö Helsinki 2026

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Opetus- ja kulttuuriministeriö
CC BY-SA 4.0

ISBN pdf: 978-952-415-344-7
ISSN pdf: 1799-0351

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2026

Eurostudent 9 – Opiskelijatutkimus 2025

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2026:33		Teema	Koulutus
Julkaisija	Opetus- ja kulttuuriministeriö		
Tekijä/t Kieli	Juhani Saari, Kaisa Saarenmaa, Sara Koivuranta suomi	Sivumäärä	200

Tiivistelmä

EUROSTUDENT 9 -tutkimukseen liittyen tehtiin kansallinen Opiskelijatutkimus Suomessa internetkyselynä otokseen valikoituneille 25 508 korkeakouluopiskelijalle maaliskuis-kesäkuussa 2025. Tutkimus on osa kansainvälistä EUROSTUDENT-hanketta, jota koordinoi DZHW – German Centre for Higher Education Research and Science Studies Saksassa. Tutkimuskierrokseen osallistuu 26 maata.

Euroopan unioni rahoittaa tutkimushanketta Erasmus+ -ohjelmasta. Tutkimushankkeesta ja sen rahoituksesta Suomessa vastasi opetus- ja kulttuuriministeriön korkeakoulu- ja tiedepolitiikan osasto. Tilastokeskuksen tiedonkeruupalvelut-yksikkö toteutti Opiskelijatutkimuksen tiedonkeruun ja aineistonkäsittelyn sekä teki raportin.

Raportti luo katsauksen korkeakouluopintoja suorittavien opintojen etenemiseen sekä opiskelijoiden hyvinvointiin, työssäkäyntiin ja tulevaisuuden näkymiin. Tämänkertaisen tutkimuskierroksen erityisenä teemana on opiskelijoiden toimeentulo ja uranäkymät. Lisäksi raportissa tarkastellaan opiskelijaliikkuvuuteen vaikuttavia tekijöitä.

Tämä raportti kokoaa keskeisimmät EUROSTUDENT 9 -kyselytutkimuksen määrälliset tulokset suomalaisen korkeakoulupolitiikan näkökulmasta.

Suomi on osallistunut kansainväliseen Eurostudent -tutkimukseen vuodesta 2004 lähtien. Suomen Opiskelijatutkimus-aineistot ovat saatavilla tutkimuskäyttöön Yhteiskunnallisessa tietoaarkistossa.

Asiasanat

kansallinen opiskelijatutkimus, kansainvälinen opiskelijatutkimus, Eurostudent 9, koulutustausta, opiskelijaelämä, opiskelukyky, opiskelijat, opiskelu ulkomailla, opiskelijavaihto, opiskelijavalinnat, tutkimus, korkea-asteen koulutus, korkeakouluopiskelu, korkeakoulutetut, sosiaalinen asema, kansainvälisyys, opiskelijat, yliopistot, ammattikorkeakoulut, toimeentulo, liikkuvuus, tutkijanura, tulevaisuus

ISBN PDF	978-952-415-344-7	ISSN PDF	1799-0351
----------	-------------------	----------	-----------

Julkaisun osoite <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-415-344-7>

Eurostudent 9 – Studerandeundersökning 2026

Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2026:33	Tema	Utbildning
Utgivare	Undervisnings- och kulturministeriet	
Författare	Juhani Saari, Kaisa Saarenmaa, Sara Koivuranta	
Språk	Sidantal	200
finska		

Referat

I samband med undersökningen EUROSTUDENT 9 genomfördes en nationell studerandeundersökning i Finland i form av en webbenkät som fylldes i av 25 508 högskolestuderande som valts ut till urvalet under mars–juni 2025. Undersökningen ingår i det internationella projektet EUROSTUDENT, som samordnas av DZHW – German Centre for Higher Education Research and Science Studies i Tyskland. Totalt 26 länder deltar i undersökningsomgången.

Europeiska unionen finansierar forskningsprojektet genom programmet Erasmus+. I Finland ansvarade högskole- och forskningspolitiska avdelningen vid undervisnings- och kulturministeriet för forskningsprojektet och dess finansiering. Statistikcentralens enhet för datainsamlingstjänster samlade in data och bearbetade materialet för studerandeundersökningen samt sammanställde rapporten.

Rapporten ger en översikt över hur studierna fortskrider för högskolestuderande, samt över studerandenas välbefinnande, sysselsättning och framtidsutsikter. Det särskilda temat för den här undersökningsomgången är studerandenas försörjning och karriärsutveckling. I rapporten undersöks dessutom vilka faktorer som påverkar studerandenas rörlighet.

Den här rapporten är en sammanställning av de viktigaste kvantitativa resultaten av enkätundersökningen EUROSTUDENT 9 ur ett finländskt högskolepolitiskt perspektiv.

Finland har deltagit i den internationella Eurostudent-undersökningen sedan 2004. Materialet från de finländska studerandeundersökningar finns tillgängligt för forskningsändamål i Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv (på finska).

Nyckelord

nationell studerandeundersökning, Internationell studerandeundersökning, Eurostudent 9, högre utbildning, högskolestudier, högutbildade, social ställning, forskarkarriär, utbildningsbakgrund, studieliv, studieförmåga, studerande, studier utomlands, studentutbyte, antagning av studerande, forskning, internationalitet, universitet, försörjning, yrkeshögskolor, rörlighet, framtiden

---

ISBN PDF	978-952-415-344-7	ISSN PDF	1799-0351
-----------------	-------------------	-----------------	-----------

---

URN-adress <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-415-344-7>

EUROSTUDENT 9 – Student Survey 2026

Publications of the Ministry of Education and Culture, Finland 2026:33   **Subject**   Education

Publisher   Ministry of Education and Culture

Author(s)   Juhani Saari, Kaisa Saarenmaa, Sara Koivuranta

Language   Finnish

Pages

200

Abstract

In connection with the EUROSTUDENT 9 survey, a national student survey was conducted in Finland as an online survey among a sample population of 25,508 higher education students between March and June 2025. The survey forms part of the international EUROSTUDENT project coordinated by the German Centre for Higher Education Research and Science Studies (DZHW) in Germany. Altogether, 26 countries are currently participating in the survey.

The research project is funded by the European Union under Erasmus+. In Finland, it was financed and coordinated by the Department for Higher Education and Science Policy of the Ministry of Education and Culture. Statistics Finland's data collection services unit collected and processed the student survey data and produced a report.

This report provides an overview of how higher education students progress in their studies and describes their wellbeing, employment, and outlook on the future. The main theme focuses on students' sources of income and career prospects. It also examines factors affecting student mobility.

The report presents the key quantitative results of the EUROSTUDENT 9 survey from the perspective of Finnish higher education policy.

Finland has participated in the international EUROSTUDENT surveys since 2004. Data from Finland's Student Report (Opiskelijatutkimus) are available for research use in the Finnish Social Sciences Data Archive (FSD).

Keywords

national student survey, international student survey, EUROSTUDENT 9, higher education, higher education studies, higher education graduates, social status, research careers, educational background, student life, ability to pursue studies, students, studying abroad, student exchanges, student admissions, research, internationality, universities, sources of income, universities of applied sciences, mobility, future

---

ISBN PDF   978-952-415-344-7

ISSN PDF

1799-0351

URN address   <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-415-344-7>

Sisältö

1	Opiskelijoiden taustat ja elämäntilanteet	9
1.1	Opiskelijoiden lukumäärä on kasvanut 2020-luvulla	10
1.2	Opiskelijoiden sukupuolijakauma on naisvaltainen.....	11
1.3	Opiskelijat aloittavat opintonsa ammattikorkeakouluissa keskimäärin 24-vuotiaana ja yliopistoissa 21-vuotiaana	14
1.4	AMK-opiskelijoista 21 prosenttia ja yliopisto-opiskelijoista 36 prosenttia on käynyt valmennuskurssin ennen nykyisiä opintojaan.....	16
1.5	Joka neljännellä opiskelijalla on ei-tutkintotavoitteisia opintoja ajalta ennen korkeakouluopiskelua	19
1.6	66 prosentilla ammattikorkeakoulujen ja 44 prosentilla yliopistojen opiskelijoista on työkokemusta vähintään vuoden ajalta ennen korkeakouluopintojen alkua	23
1.7	Opiskelijoiden elämäntilanteet	27
2	Opiskelijoiden toimeentulo	36
2.1	Joka kolmannella opiskelijalla toimeentulo muodostuu pääasiassa ansiotuloista ja joka neljännellä pääasiassa opintotuesta	37
2.2	Opiskelijoiden tulonlähteet vaihtelevat iän ja elämäntilanteen mukaan	39
2.3	Opiskelijoiden tulotaso vaihtelee suuresti toimeentulon lähteen mukaan	42
2.4	Valtaosa alle 30-vuotiaista opiskelijoista käyttää opintotukea.....	44
2.5	Perheeltä saatu taloudellinen tuki on tavallista erityisesti nuoremmilla opiskelijoilla.....	45
2.6	Aiempaa harvempi joutuu rajoittamaan opintotukikuukausien käyttöä – taustalla tulorajojen nosto vuonna 2023	47
2.7	Opintolainaa nostetaan välttämättömiin menoihin korkean korkotason pelottaessa monia.....	49
2.8	Opintolainahyvitys kannustaa erityisesti yliopisto-opiskelijoita opintolainan nostoon.....	58
2.9	Opintolainan hyödyntäminen on alasiidonnaista.....	60
2.10	Opiskelijoiden työllisyysaste vaihtelee tutkintotyyppin ja koulutusalan mukaan	63
2.11	Korkeakouluopiskelijoista viidesosa työskentelee vaativassa asiantuntijatyössä...	65
2.12	Opiskelijan työ on usein samalta alalta mitä hän opiskelee.....	67
2.13	Opiskelijat käyvät töissä kattaakseen elinkustannuksensa.....	70
2.14	42 prosenttia opiskelijoista asuu yksin omissa talouksissaan – yhtä moni asuu puolisonsa kanssa	71
2.15	Vapailta markkinoilta vuokraaminen on ollut selvästi yleisin opiskelijoiden asumisratkaisu.....	72

2.16	Opiskelijoiden kulutusmenot ovat keskimäärin noin 1 000 euroa kuukaudessa	74
2.17	Joka toisella opiskelijalla on vähintään jonkin verran taloudellisia vaikeuksia.....	77
2.18	Koetut toimeentulon vaikeudet ovat yleistyneet	79
2.19	Lukukausimaksuja maksavilla ulkomaisilla opiskelijoilla on muita enemmän toimeentulovaikeuksia	81
2.20	Toimeentulovaikeudet heijastuvat opiskelijan terveyteen, arkeen ja opintoihin ...	82
3	Opintojen kulkuun vaikuttavat tekijät ja tulevaisuuden näkymät	85
3.1	Opiskelijoiden ajankäyttö työhön ja opiskeluun vaihtelee 30–50 tunnin välillä viikossa.....	86
3.2	Etäopetuksen osuus vaihtelee koulutusaloittain	89
3.3	Noin puolet opiskelijoista on varsin tyytyväisiä opintoihinsa.....	90
3.4	Joka viides korkeakouluopiskelija pitää opintojensa aikana vähintään lukukauden mittaisen tauon opinnoistaan	92
3.5	AMK:n päivätoteutuksessa opintoja hidastaa useimmiten opiskelijan puutteellinen motivaatio – monimuoto- ja YAMK-opintoja taas opiskelijan työssäkäynti.....	94
3.6	Yliopisto-opiskelijoiden opintoja hidastaa erityisesti opintojen työläys ja vaativuus sekä motivaation puute opintojen alussa, mutta myöhemmin myös työssäkäynti.....	95
3.7	Opintoja hidastavissa tekijöissä on merkityksellisiä alakohtaisia eroja.....	96
3.8	Monilla opiskelijoilla voimavarojen vähäisyys hidastaa opintoja	99
3.9	Työssäkäynti on merkittävin opintoja hidastava tekijä	102
3.10	Tehtävien lykkääminen ja kurssityöt stressaavat monia opiskelijoita.....	104
3.11	Joka toisella opiskelijalla on sairauksia, toimintarajoitteita tai mielenterveyden ongelmia	106
3.12	Opiskelijoiden luottamus tulevaisuuteensa on heikentynyt	113
3.13	Joka viides opiskelija uskoo tekoälyn kehityksen heikentävän omalle alalle työllistymistä	115
3.14	Opiskelijoiden uratoiveet vaihtelevat koulutusalan mukaan.....	118
3.15	Akateeminen ura ja tohtoriohjelmaan hakeutuminen kiinnostaa eniten luonnontieteiden opiskelijoita.....	121
3.16	Joka neljäs AMK-opiskelija suunnittelee hakeutumista yliopiston maisteriohjelmaan	123
3.17	Oman alan erikoistumiskoulutus ja avoimen korkeakoulun opinnot ovat suosituimpia ei-tutkintotavoitteisia lisäkoulutusvaihtoehtoja.....	126
3.18	Kuusi kymmenestä opiskelijasta uskoo, että oma koulutusohjelma valmistaa Suomen työmarkkinoille hyvin – joka neljäs on asiasta epävarma	128
3.19	Ulkomaiset opiskelijat uskovat suomalaisen korkeakoulututkinnon valmistavan hyvin kansainvälisille työmarkkinoille	130

4	Opiskelijaliikkuvuus	132
4.1	Opiskelijoiden kansainvälinen liikkuvuus on vähentynyt.....	133
4.2	Aiempaa harvemmallalla opiskelijalla on lähtöaikeita 2010-luvun loppuun verrattuna.....	134
4.3	Eniten ulkomaanjaksot kiinnostavat ulkomaisia opiskelijoita ja suoraan toiselta asteelta siirtyneitä.....	135
4.4	Opiskelijoita kiinnostavat lyhyet ulkomaanjaksot.....	140
4.5	Kolmasosa opiskelijoista kokee saaneensa kannustusta ja tukea ulkomaille lähtöön.....	142
4.6	Taloudelliset kustannukset ovat merkittävin syy olla hakeutumatta ulkomaanjaksolle.....	143
4.7	Moni opiskelija epäilee ulkomaanjakson tuottamaa hyötyä opinnoilleen.....	146
4.8	Ristiinopiskelua hyödyntävät erityisesti AMK-opiskelijat.....	148
5	Opiskelijatutkimuksen keskeisimmät tulokset	152
5.1	Korkeakouluopintoja suoritetaan vaihtelevissa elämäntilanteissa ja taloudellisissa olosuhteissa.....	152
5.2	Valtaosa opiskelijoista on tyytyväisiä opintoihinsa, vaikka arki koetaan ja tulevaisuus nähdään aiempaa haasteellisempänä.....	156
5.3	Moni tarvitsee elämäntilanteensa vuoksi opiskeluunsa erilaisia joustoja ja tukea.....	158
5.4	Opiskelijatutkimus noudattaa kansainvälisiä standardeja – rekisteriaineistoilla aineisto entistäkin laadukkaampi.....	160
6	Tutkimuksen toteutus	161
6.1	Lomakesuunnittelu, testaaminen ja muuttujamäärittelyt.....	162
6.2	Otanta ja tilastollinen painotus.....	163
6.3	Verkkokyselyn toteuttaminen.....	166
6.4	Vastauskato ja tulosten yleistäminen.....	168
	Lähteet	171
	Liite. EUROSTUDENT 9 -kyselylomake	172

1 Opiskelijoiden taustat ja elämäntilanteet

- Opiskelijatutkimus kartoittaa runsaan 300 000 korkeakouluopiskelijan arkea. Tutkimus kattaa AMK- ja YAMK-tutkintoa suorittavat sekä yliopistojen alempaa ja ylempää tutkintoa suorittavat kandi- ja maisteriohjelmien opiskelijat.
- Opiskelijatutkimuksen perusteella 66 prosentilla ammattikorkeakoulujen ja 44 prosentilla yliopistojen opiskelijoista oli työkokemusta vähintään vuoden ajalta ennen korkeakouluopintojen aloitusta.
- 26 prosenttia kaikista korkeakouluopiskelijoista oli opiskellut ei-tutkintotavoitteisesti ennen korkeakouluopintojaan. Yleisintä ei-tutkintotavoitteista koulutusta oli avoimen yliopiston tai ammattikorkeakoulun kautta tapahtunut opiskelu. Kahdeksan prosenttia kaikista opiskelijoista oli sisällyttänyt aiempia ei-tutkintotavoitteisia opintoja osaksi nykyistä tutkintoaan.
- Valmennuskursseille osallistuminen on yleistynyt tasaisesti sekä AMK- että yliopisto-opiskelijoiden keskuudessa. Vuonna 2025 ensimmäisen ja toisen vuosikurssin AMK-opiskelijoista 21 prosenttia ja yliopisto-opiskelijoista 36 prosenttia oli käynyt valmennuskurssin ennen nykyisiä opintojaan. Yleisintä valmennuskurssin käyminen oli lääketieteen opiskelijoilla, joista 70 prosenttia oli käynyt valmennuskurssin.
- Osaopiskelukykyisen opiskelijan määritelmän täytti yhteensä 102 000 opiskelijaa, mikä tarkoitti joka kolmatta korkeakouluopiskelijaa.

Opiskelijatutkimuksessa selvitettiin korkeakouluissa kevätlukukaudella 2025 läsnäolleiden opiskelijoiden taustoja, toimeentuloa, opintojen sujumista, kansainvälistä liikkuvuutta sekä tulevaisuuden suunnitelmia. Seuraavassa syvennyttään tarkemmin siihen millainen joukko korkeakouluopiskelijat ovat, ja millaisissa elämäntilanteissa he opintojaan suorittavat.

Opiskelijatutkimus kattaa ammattikorkeakoulujen (AMK) opiskelijat päivä- ja monimuotototeutuksissa sekä ylempää ammattikorkeakoulututkintoa (YAMK) suorittavat. Yliopistojen osalta tutkimus kattaa alemmaa ja ylempää tutkintoa suorittavat kandidaatti- ja maisteriohjelmien opiskelijat, mutta ei jatko-opiskelijoita.

Katsauksessa esitettävät tiedot perustuvat pääasiassa Eurostudent -opiskelijatutkimuksen kyselyaineistoon. Aikasarjatiedon osalta katsauksessa hyödynnetään myös rekisteripohjaisia tietoja, joita on julkaistu Tilastokeskuksen koulutustilastoissa ja opetushallinnon Vipunen-tilastopalvelussa. Raportin tuoreimmat tiedot ovat pääsääntöisesti vuosilta 2024 tai 2025. Opiskelijoiden koulutusalaan liittyvien tietojen raportoinnissa käytetään pääasiassa kansallista koulutusluokitusta vuodelta 2016.

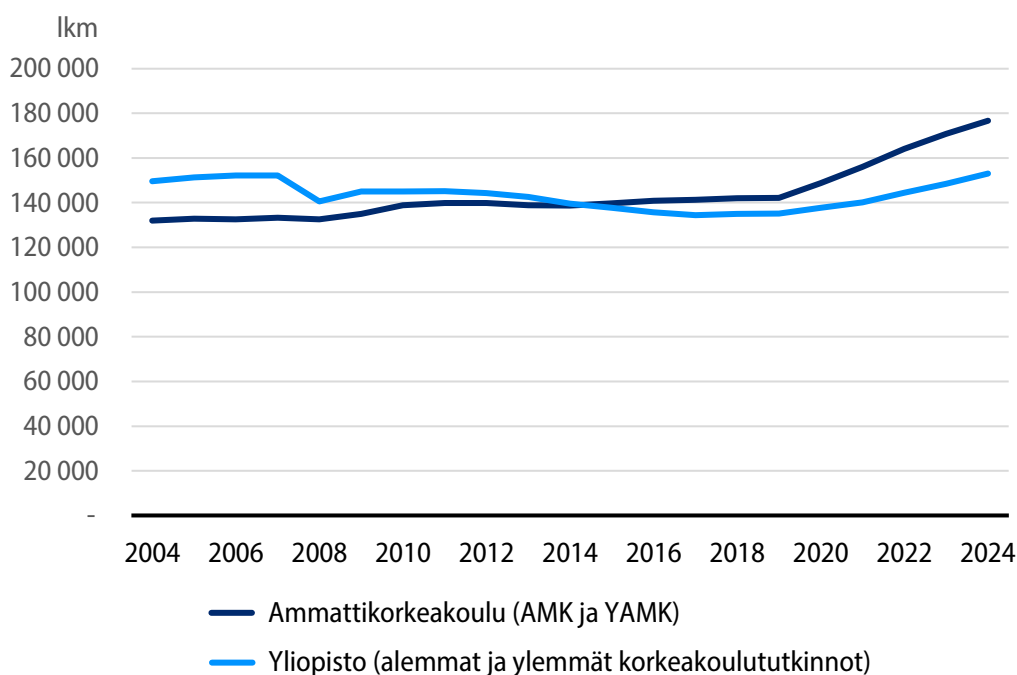
1.1 Opiskelijoiden lukumäärä on kasvanut 2020-luvulla

Opiskelupaikkojen lisäämisen seurauksena korkeakouluopiskelijoiden määrä on kasvanut reippaasti 2020-luvulla. Vuonna 2024 ammattikorkeakoulujen AMK- ja YAMK-tutkinto-ohjelmissä sekä yliopistojen alemmissa ja ylemmissä tutkinto-ohjelmissä opiskeli yhteensä noin 330 000 opiskelijaa, mikä oli 19 prosenttia eli noin 52 000 opiskelijaa enemmän kuin vuonna 2019 (Tilastokeskus, opiskelijat ja tutkinnot).

Eurostudent -opiskelijatutkimuksen perusjoukko on kuitenkin hiukan tätä suppeampi, runsaat 300 000 opiskelijaa, pääasiassa siksi, että tutkimuksessa ovat mukana vain aktiivisesti opiskelevat. Eurostudent -kyselyssä aktiivisesti opiskeleviksi on katsottu oppilaitoksissa 20.9.2024 läsnäolleiksi ilmoittautuneet. (Opiskelijatutkimuksen toteutuksesta ks. tarkemmin tämän raportin luku 6.)

Koulutustilastojen mukaan erityisen paljon on kasvanut ammattikorkeakouluopiskelijoiden määrä, 24 prosenttia vuosien 2019 ja 2024 välillä. Vuonna 2019 AMK-tutkintoa tai YAMK-tutkintoa suorittavia oli yhteensä runsaat 142 000 opiskelijaa, vuonna 2024 noin 35 000 opiskelijaa enemmän eli jo lähes 177 000 opiskelijaa. (Kuvio 1.)

Kuvio 1. Ammattikorkeakouluissa AMK- ja YAMK-tutkintoa suorittavat sekä yliopistossa alempaa ja ylempää korkeakoulututkintoa suorittavat 2004–2024. Lähde: Tilastokeskus, opiskelijat ja tutkinnot, tietokantataulukot 136b ja 13k5.

Yliopistoissa opiskelijamäärät eivät ole kasvaneet aivan yhtä voimakkaasti, mutta kuitenkin merkittävästi: vuodesta 2019 vuoteen 2024 alempaa tai ylempää yliopistotutkintoa suorittavien opiskelijoiden määrä kasvoi 13 prosenttia eli 18 000 opiskelijalla, runsaasta 135 000 opiskelijasta 153 000 opiskelijaan.

1.2 Opiskelijoiden sukupuolijakauma on naisvaltainen

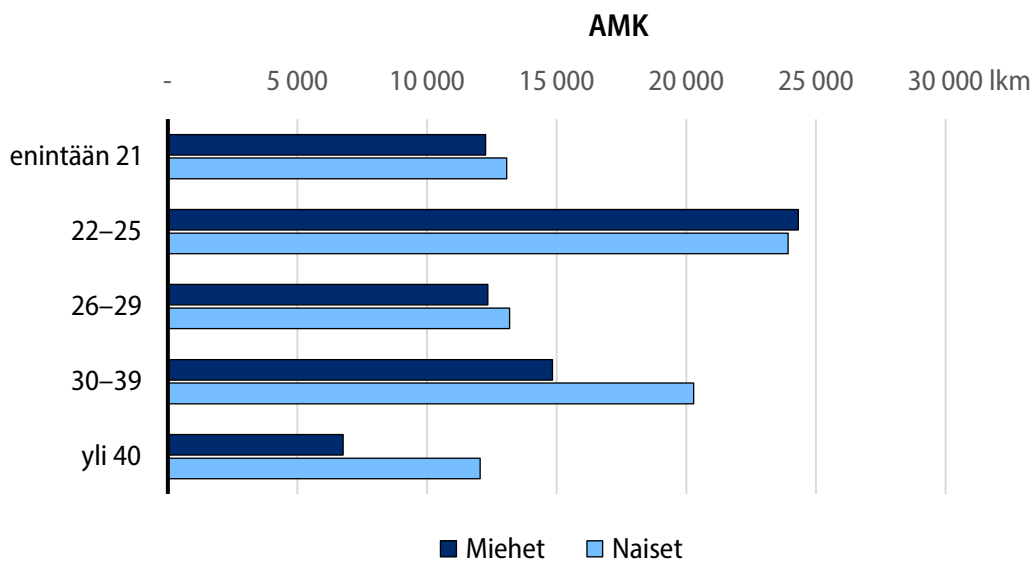
Tilastokeskuksen koulutustilastojen mukaan korkeakouluopiskelijoiden joukko on naisvaltainen. Vuonna 2024 AMK-tutkintoa suorittavista 54 prosenttia ja YAMK-tutkintoa suorittavista jopa 67 prosenttia oli naisia. Yliopistotutkintoa suorittavista naisia oli 56 prosenttia. (Tilastokeskus, opiskelijat ja tutkinnot.)

Ammattikorkeakouluissa sukupuolijakauma ei ole merkittävästi muuttunut viimeisen parinkymmenen vuoden aikana, mutta yliopistoissa naisten osuus on kasvanut muutamalla prosenttiyksiköllä 2010-luvun lopulla.

Rekisteripohjaisessa tarkastelussa on toistaiseksi mahdollista huomioida vain opiskelijan virallinen, binäärinen sukupuoli. Opiskelijatutkimuksen kyselyaineistossa vuonna 2025 sukupuolensa muuksi ilmoittaneita oli 2,3 prosenttia opiskelijoista (132 vastannutta), mutta näiden opiskelijoiden osaotoksen pienuuden vuoksi heitä koskevia tuloksia ei voi raportoida erikseen. Näin ollen myös opiskelijatutkimuksessa sukupuolen mukaan lasketut tulokset perustuvat korkeakouluopiskelijan rekisteröityyn, viralliseen sukupuoleen.

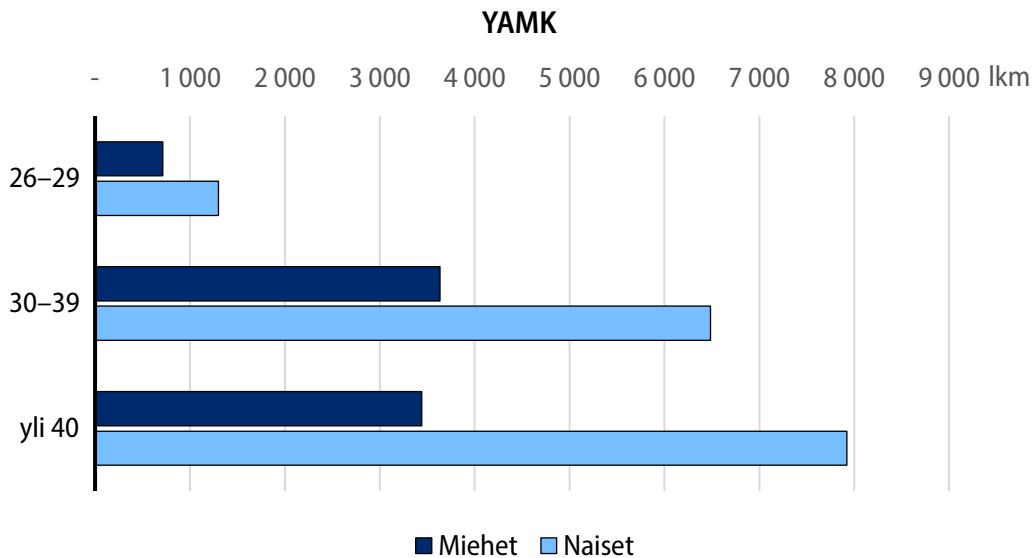
Nuoremmilla ammattikorkeakouluopiskelijoilla on tasaisempi sukupuolijakauma kuin nuoremmilla yliopisto-opiskelijoilla. Vuoden 2024 opiskelijatilastoissa naisilla on kuitenkin selvä enemmistö myös ammattikorkeakouluissa tarkasteltaessa vanhempia opiskelijoita ja erityisesti YAMK-tutkintoa suorittavia opiskelijoita. Yliopistot kokonaisuudessaan näyttävät naisvaltaisina. (Kuviot 2, 3 ja 4.)

Kuvio 2. Ammattikorkeakoulututkinto-opiskelijat ikäryhmän ja sukupuolen mukaan vuonna 2024. Lähde: Tilastokeskus, opiskelijat ja tutkinnot, tietokantataulukko 11c5.

Kuvio 3. YAMK-tutkinto-opiskelijat ikäryhmän ja sukupuolen mukaan vuonna 2024.

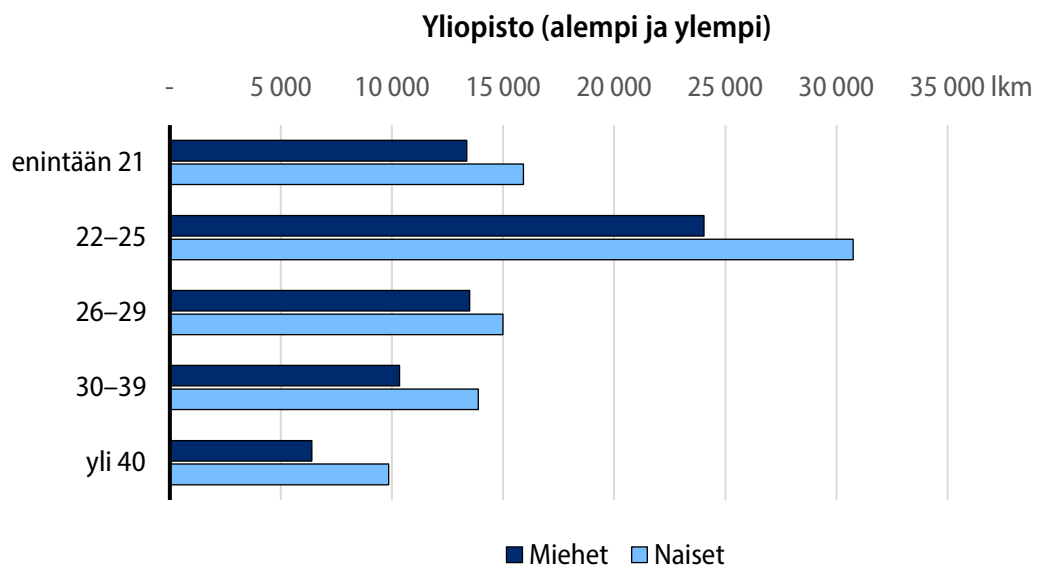
Lähde: Tilastokeskus, opiskelijat ja tutkinnot, tietokantataulukko 11c5.

Huom. 25-vuotiaita tai sitä nuorempia YAMK-opiskelijoita oli yhteensä vain toista sataa, joten nämä ikäryhmät eivät ole mukana kuviossa. YAMK-tutkinnon suorittamiseen vaaditaan AMK- tai vastaava tutkinto ja vähintään kaksi vuotta työkokemusta asianomaiselta alalta.

Kuvio 4. Yliopiston alempaa ja ylempää tutkintoa suorittavat opiskelijat ikäryhmän ja sukupuolen mukaan vuonna 2024.

Lähde: Tilastokeskus, opiskelijat ja tutkinnot, tietokantataulukko 11c5.

Suomessa koulutusalat ja työmarkkinat ovat vahvasti eriytyneet sukupuolen mukaan. Jo peruskoulussa tyttöjen ja poikien ainevalinnat ovat eronneet, kun tytöt ovat valinneet humanistisia ja taideaineita poikien painottaessa tekniikan alan oppiaineita. Lukiossa tytöt ovat opiskelleet useammin valinnaisia kieliä kuin pojat, ja pojat puolestaan tyttöjä useammin pitkän matematiikan oppimäärän. Myös tyttöjen ja poikien toiveammatit ovat eriytyneet tyttöjen haaveillessa sosiaali- ja terveysalan työstä ja poikien ICT-alan tai tekniikan alan ammatista. (Keski-Petäjä & Witting 2018.)

Vaikka vuosina 2018–2020 toteutetussa opiskelijavalintauudistuksessa painotettiin erityisesti pitkän matematiikan sekä fysiikan ja kemian ylioppilaskokeen arvosanoja, ei se vuoteen 2023 mennessä ollut poistanut lukion oppiainevalintojen ja ylioppilaskokeessa kirjoitettavien oppiaineiden sukupuolittunutta jakoa: Tytöt ovat suosineet psykologian, toisen kotimaisen kielen, äidinkielen, muiden vieraiden kielten kuin englannin, biologian, terveystiedon ja uskonnon opiskelua. Pojat ovat valinneet fysiikan, historian, (pitkän) matematiikan, kemian, maantieteen ja yhteiskuntaopin. (Kupiainen ym. 2023, 75.)

Tasa-alaksi määritellään sellainen koulutusala, jossa naisten tai miesten osuus opiskelijoista on 40–60 prosenttia. Vuonna 2024 suomalaisissa korkeakouluissa lähes kaikki koulutusalat olivat vahvasti joko nais- tai miesvaltaisia. Esimerkkinä Suomen oloissa poikkeuksellisesta tasa-alasta käy kaupan ja hallinnon alan koulutus. (Tilastokeskus, opiskelijat ja tutkinnot, tietokantataulukko 12dc.)

1.3 Opiskelijat aloittavat opintonsa ammattikorkeakouluissa keskimäärin 24-vuotiaana ja yliopistoissa 21-vuotiaana

Opetushallinnon Vipunen-tilastopalvelun mukaan korkeakouluopintojen aloituksen keski-ikä (keskiarvo) on ollut 2020-luvulla noin 27–28 vuotta ammattikorkeakouluissa ja 23 vuotta yliopistoissa. Koska osa opiskelijoista on yli 40-vuotiaita, nostaa tämä opintojen aloitusiän keskiarvoa. Opintojen aloituksen mediaani-ikä on tyypillisesti selvästi keskiarvoja alhaisempi.

Vuoden 2025 opiskelijatutkimusaineiston perusteella ammattikorkeakouluopinnot aloitettiin keskimäärin 24,3 vuoden iässä (mediaani), mutta opintojen aloituksen keski-ikä oli tätä korkeampi 27,4 vuotta.

Yliopisto-opinnot aloitettiin keskimäärin nuorempana, 21,1-vuotiaana (mediaani), ja opintojen aloituksen keski-ikä oli hiukan mediaani-ikää korkeampi 23,9 vuotta. (Taulukko 1.)

Taulukko 1. Vuonna 2025 opiskelleiden korkeakouluopiskelijoiden keski-ikä (keskiarvo) ja keskimääräinen ikä (mediaani) opintojen alkaessa. Lähde: Eurostudent 9.

Koulutusala	Keskiarvo	Mediaani
AMK, kaikki	27,4	24,3
Kasvatusalat	27,2	24,1
Humanistiset- ja taidealat	25,9	23,6
Kauppa-, hallinto- ja oikeustieteet	28,0	25,3
Tieto- ja viestintäteknikka	26,1	23,3
Tekniikan alat	26,7	23,8
Luonnonvara-alat	28,0	25,4
Terveys- ja hyvinvointi	28,7	25,0
Palvelut	26,8	23,2
Yliopisto, kaikki	23,9	21,1
Kasvatusalat	26,5	22,1
Humanistiset- ja taidealat	25,0	22,0
Yhteiskunnalliset alat	23,4	21,3
Kauppa-, hallinto- ja oikeustieteet	23,4	21,1
Luonnontieteet	23,3	20,7
Tieto- ja viestintäteknikka	23,2	21,1
Tekniikan alat	22,0	20,3
Luonnonvara-alat	24,9	22,0
Muut terveysalat	26,2	22,4
Lääketiede	22,6	21,4
Palvelut	23,4	21,6

Pienen opiskelijamäärän vuoksi ammattikorkeakoulujen luonnontieteiden alat on yhdistetty tekniikan alaan, ja kirjastoalan tradenomit osaksi kaupan ja hallinnon alan koulutusalaan.

Opintojen aloitusikä vaihtelee korkeakoulusektorin ja koulutusalan mukaan. Nuorimpina aloitettiin yliopistoissa tekniikan alojen opiskelu (keskimäärin 20,3 v.), ja luonnontieteiden opiskelu (20,7 v.). Muut yliopistojen koulutusalat aloitettiin keskimäärin 21–22-vuotiaana. Ammattikorkeakouluissa nuorimpina aloitettiin palvelualojen (23,2 v.) ja tieto- ja viestintätekniikan (23,3 v.) opiskelu.

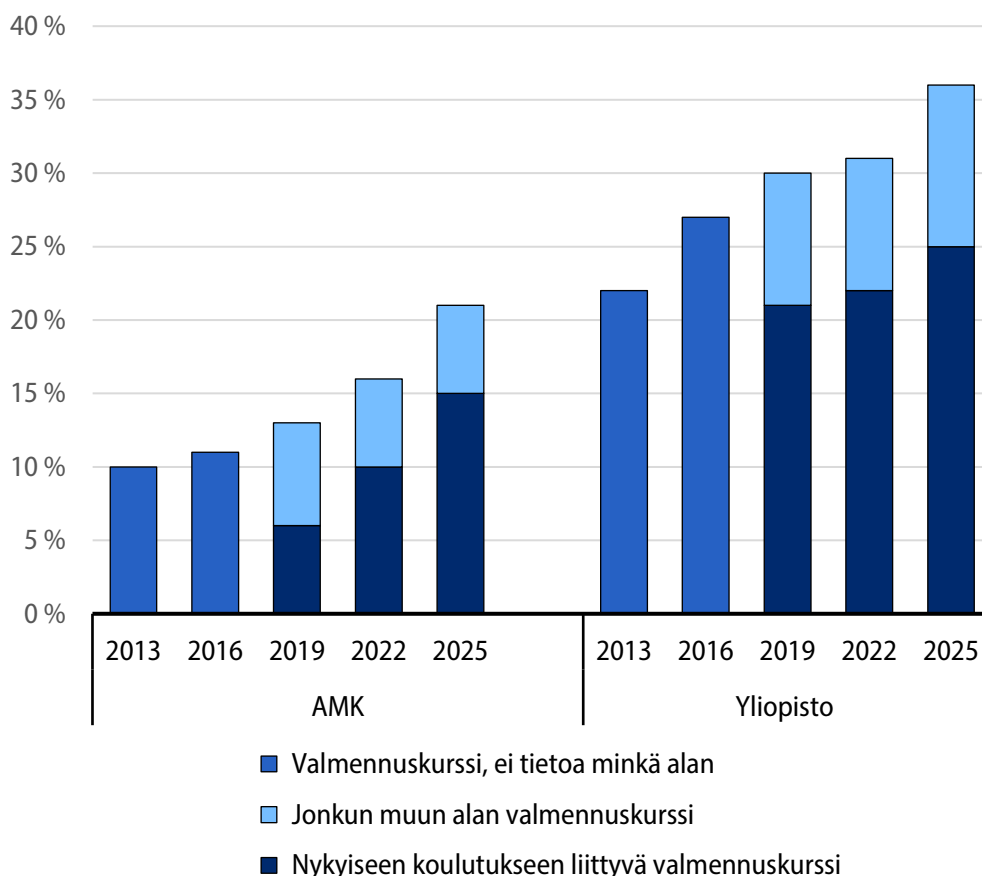
Vanhimpina aloitettiin luonnonvara-alojen, kaupan, hallinnon ja oikeustieteiden sekä terveys- ja hyvinvointialojen opiskelu ammattikorkeakouluissa, keskimäärin yli 25-vuotiaana. Yliopistoissa vanhimpina opintonsa aloittivat terveysalojen ja kasvatustieteiden opiskelijat, keskimäärin yli 22-vuotiaana.

1.4 AMK-opiskelijoista 21 prosenttia ja yliopisto-opiskelijoista 36 prosenttia on käynyt valmennuskurssin ennen nykyisiä opintojaan

Osa korkeakouluopiskelijoista on opiskelupaikkaa tavoitellessaan käynyt valmennuskurssin, jonka tavoitteena on auttaa opiskelijaa valmistautumaan korkeakoulun pääsykokeisiin. Tavallisinta valmennuskurssille osallistuminen on vuodesta 2013 alkaneen seurannan aikana ollut tietyille yliopiston koulutusaloille päässeillä opiskelijoilla, mutta valmennuskurssille osallistuminen on yleistynyt kaikilla yliopisto- ja ammattikorkeakouluopiskelijoilla.

Kuviossa esitetään ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen ensimmäisen ja toisen vuosikurssin opiskelijoiden osallistuminen valmennuskurssille. (Kuvio 5.)

Kuvio 5. Valmennuskurssien käynnin yleisyys ensimmäisen ja toisen vuosikurssin ammattikorkeakoulu- ja yliopisto-opiskelijoilla Eurostudent-aineistoissa 2013–2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent-opiskelijatutkimukset, kysymys ”Oletko osallistunut valmennuskurssille?”

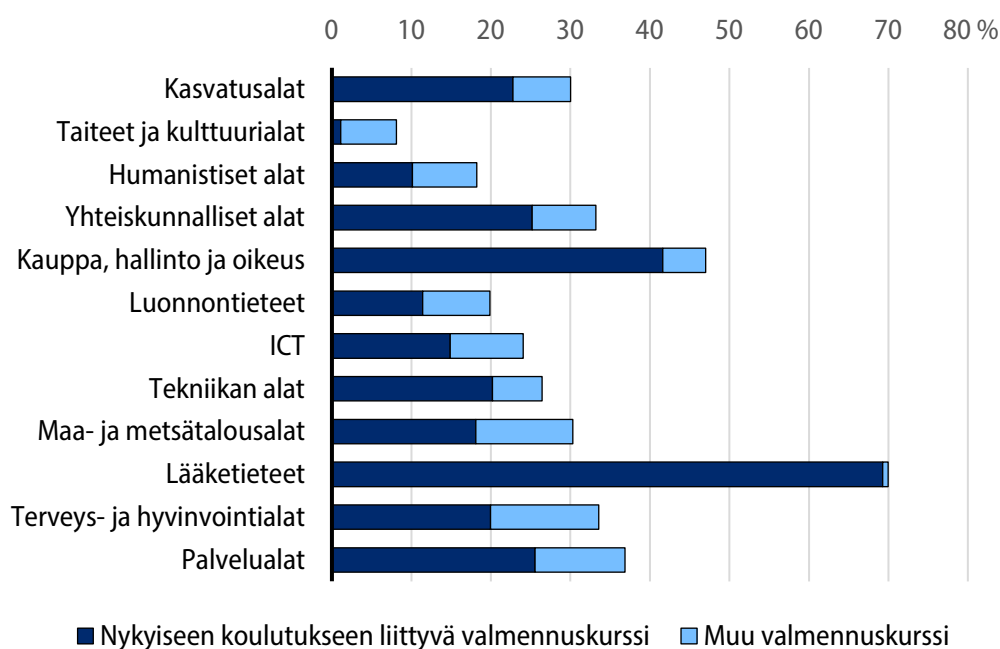
Opiskelijatutkimuksen perusteella vuosina 2023 ja 2024 opintonsa aloittaneista ammattikorkeakouluopiskelijoista 21 prosenttia ja yliopisto-opiskelijoista 36 prosenttia oli osallistunut jollekin valmennuskurssille. Useimpien opiskelijoiden käymä valmennuskurssi liittyi omaan alaan.

Opiskelijavalintauudistuksen myötä ylioppilastodistuksen arvosanojen merkitys on kasvanut korkeakoulujen opiskelijavalinnassa, kun yli puolet korkeakoulu-paikoista on pyritty täyttämään ylioppilaskokeiden arvosanojen perusteella. Yksi uudistuksen tavoitteista on ollut vähentää valmennuskurssien merkitystä opiskelijavalinnoissa. Vuoden 2022 Eurostudent-aineistosta tehdyssä analyysissä havaittiin jo,

että todistusvalinnan osuuden kasvusta huolimatta valmennuskurssien merkitys ei ollut vähentynyt. Vuoden 2025 opiskelijatutkimustiedot näyttävät edelleen kasvua valmennuskurssin käymisessä.

Valmennuskurssien käyminen vaihtelee alakohtaisesti. Yliopistokoulutuksessa valmennuskurssin käyminen oli erityisen tavallista lääketieteen opiskelijoilla: 70 prosenttia oli käynyt valmennuskurssin. Kaupan, hallinnon ja oikeuden alan opiskelijoista 47 prosenttia oli käynyt valmennuskurssin. (Kuvio 6.)

Kuvio 6. Valmennuskurssien käynnin yleisyys yliopisto-opiskelijoilla koulutusalan mukaan, vuosina 2023 ja 2024 opintonsa aloittaneet. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9.

Valmennuskurssien käyminen harvinaistui aiemmasta tasosta eräillä yliopiston koulutusaloilla koronapandemian vuosina 2020–2021, koska monella alalla ei tuolloin järjestetty valintakokeita vaan opiskelijat valittiin todistusvalinnalla. Vuoden 2025 opiskelijatutkimuksen perusteella valmennuskurssien käymisen yleisyys on sittemmin palautunut korona-aikaa edeltäneelle kasvu-uralle myös näillä aloilla.

1.5 Joka neljännellä opiskelijalla on ei-tutkintotavoitteisia opintoja ajalta ennen korkeakouluopiskelua

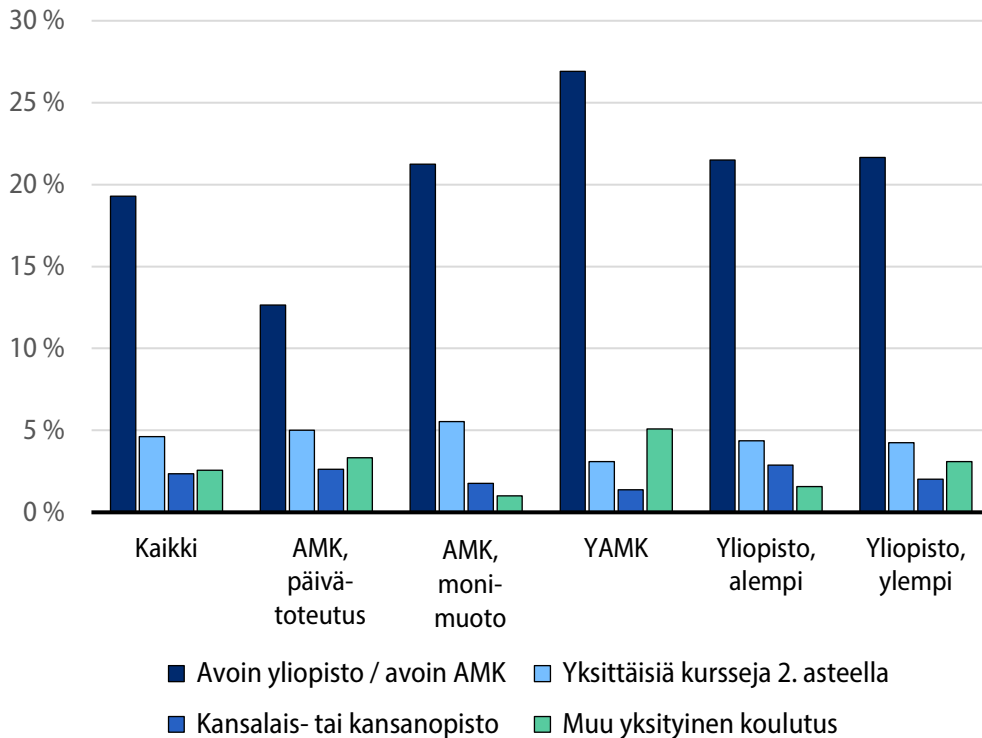
Opiskelijatutkimuksen mukaan 26 prosenttia kaikista korkeakouluopiskelijoista oli opiskellut ei-tutkintotavoitteisesti ennen korkeakouluopintojaan. Ei-tutkintotavoitteisia opintoja on mahdollista suorittaa esimerkiksi avoimen yliopiston tai ammatti-korkeakoulun kautta, yksittäisinä korkeakouluopintoina toisen asteen opintojen yhteydessä tai kansalais- ja kansanopistoissa. Näiden lisäksi on myös muita yksityisiä oppilaitoksia, joissa voi suorittaa erilaisia kursseja tai opintokokonaisuuksia.

Ei-tutkintotavoitteiset opinnot voi korkeakoulutuksen näkökulmasta jakaa kolmeen ryhmään:

1. **Korkeakoulujen tutkintojen osia sisältävät opinnot**, jotka voidaan järjestää avoimena korkeakoulutuksena tai erillisinä opintoina. Opintoihin voi hakeutua itsenäisesti tai niitä voidaan suorittaa toisen asteen opintojen yhteydessä. Osa korkeakouluista järjestää avointa korkeakoulutusta yhteistyössä kansan- ja kansalaisopistojen kanssa. Näin suoritettavat opinnot voi useimmiten hyväksyttävä osaksi korkeakoulututkintoa
2. **Korkeakoulujen muut opinnot**
3. **Muiden koulutustoimijoiden opinnot.**

Korkeakouluopintoja edeltävistä ei-tutkintotavoitteisista opinnoista yleisintä oli opiskelu avoimessa yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. Kaikista opiskelijoista noin viidesosa oli suorittanut avoimen opintoja ennen korkeakouluopintojaan. Toiseksi tavallisinta, mutta selvästi avoimen kautta opiskelua harvinaisempaa oli yksittäisten kurssien suorittaminen osana toisen asteen opintoja, mitä oli suorittanut viisi prosenttia opiskelijoista. (Kuvio 7.)

Kuvio 7. Tutkintotavoitteisessa koulutuksessa 2025 opiskelleiden korkeakouluopiskelijoiden aiempien ei-tutkintotavoitteisten opintojen yleisyys tutkintotyyppin mukaan. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys F13 Suorititko avoimen korkeakoulun kurseja tai muita (ei-tutkintotavoitteisia) opintoja ennen korkeakouluun hakeutumistasi?

Kaikista korkeakouluopiskelijoista noin kolme prosenttia oli opiskellut jossakin yksityisessä oppilaitoksessa ja kaksi prosenttia oli opiskellut kansalaisopistossa tai kansanopistossa. 75 prosentilla ammattikorkeakoulujen opiskelijoista ja 72 prosentilla yliopistojen opiskelijoista ei ollut korkeakouluopiskelua edeltäviä ei-tutkintotavoitteisia opintoja. (Vrt. taulukot 2 ja 3.)

Opiskelijatutkimuksessa kysyttiin niiltä opiskelijoilta, jotka vastasivat suorittaneensa ei-tutkintotavoitteisia opintoja ennen korkeakouluopintojaan, olivatko he saaneet sisällytettyä näitä opintoja nykyiseen tutkintoonsa. Kaikista opiskelijoista kahdeksan prosenttia oli suorittanut ennen korkeakouluopintojaan ei-tutkintotavoitteisesti opintoja, jotka oli sittemmin voinut sisällyttää osaksi nykyistä korkeakoulututkintoa. Yliopisto-opiskelijoista 10 prosentilla oli tällaisia opintoja.

Taulukko 2. Tutkintotavoitteisessa koulutuksessa 2025 opiskelleiden ammattikorkeakouluopiskelijoiden aiempien ei-tutkintotavoitteisten opintojen yleisyys koulutusalan mukaan. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys F13 Suorittiko avoimen korkeakoulun kursseja tai muita (ei-tutkintotavoitteisia) opintoja ennen korkeakouluun hakeutumistasi?

AMK:n koulutusalat	Avoin yliopisto/ avoin AMK %	Yksittäisiä kurseja 2. asteella %	Kansalais- tai kansanopisto %	Muu yksityinen koulutus %	Jokin ei-tutkinto- tavoitteinen koulutus %	Sai sisällytettyä opintoja nykyiseen tutkintoon %
AMK, kaikki	17	5	2	3	25	5
Kasvatusalat	16	4	10	7	30	5
Humanistiset- ja taidealat	18	6	12	5	33	8
Kauppa-, hallinto- ja oikeustieteet	21	4	2	3	27	5
Tieto- ja viestintäteknikka	21	9	2	6	35	8
Tekniikan alat	13	3	1	1	18	3
Luonnonvara-alat	14	5	1	2	21	5
Terveys- ja hyvinvointi	16	5	2	2	24	5
Palvelut	15	9	2	3	24	8

Taulukko 3. Tutkintotavoitteisessa koulutuksessa 2025 opiskelleiden yliopisto-opiskelijoiden aiempien ei-tutkintotavoitteisten opintojen yleisyys koulutusalan mukaan. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys F13 Suorititko avoimen korkeakoulun kurseja tai muita (ei-tutkintotavoitteisia) opintoja ennen korkeakouluun hakeutumistasi?

Yliopiston koulutusalat	Avoim yliopisto/ avoim AMK %	Yksittäisiä kurseja 2. asteella %	Kansalais- tai kansanopisto %	Muu yksityinen koulutus %	Jokin ei-tutkinto- tavoitteinen koulutus %	Sai sisällytettyä opintoja nykyiseen tutkintoon %
Yliopisto, kaikki	22	4	3	2	28	10
Kasvatusalat	33	2	3	2	27	12
Humanistiset- ja taidealat	21	3	5	5	28	10
Yhteiskunnalliset alat	30	4	4	1	37	13
Kauppa-, hallinto- ja oikeustieteet	27	3	2	2	30	11
Luonnontieteet	15	7	2	2	24	8
Tieto- ja viestintäteknikka	19	6	1	1	26	12
Tekniikan alat	11	4	1	3	17	6
Luonnonvara-alat	14	5	3	2	21	7
Terveys- ja hyvinvointi	20	4	3	1	26	6
Palvelut	31	3	3	6	40	11

Tutkintotyypin mukaan tarkasteltuna tavallisinta avoimen korkeakoulun kautta opiskelu oli YAMK-tutkintoa suorittavilla (27 %:lla) ja harvinaisinta ammattikorkeakoulun päivätoteutuksessa tutkintoa suorittavilla (13 %:lla). YAMK-tutkintoa suorittavilla oli myös muita useammin taustallaan opintoja yksityisissä oppilaitoksissa (5 %:lla).

Ammattikorkeakouluopintoja edeltäviä avoimen korkeakoulutuksen opintoja oli tyypillisimmin kaupan, hallinnon ja oikeustieteiden opiskelijoilla (21 %:lla) sekä tieto- ja viestintätekniikan opiskelijoilla (21 %:lla). Toisen asteen opintojen aikana suoritettut kurssit olivat yleisimpiä tieto- ja viestintätekniikan alan sekä palvelu-alojen opiskelijoilla (9 %:lla). (Taulukko 2.)

Ammattikorkeakouluissa humanistisia tai taidealoja opiskelevista 12 prosenttia oli opiskellut kansalais- tai kansanopistossa ennen korkeakouluopiskeluaan. Myös kasvatusalojen opiskelijoilla kansalais- tai kansanopistotausta oli verraten yleinen (10 %:lla) ja myös muussa yksityisessä koulutuksessa opiskelu oli verraten yleistä juuri kasvatusaloilla (7 %:lla).

Yliopiston koulutusaloilla korkeakoulutusta edeltäviä avoimen yliopiston tai ammattikorkeakoulun opintoja oli tyypillisimmin kasvatusalojen (33 %:lla), palvelu-alojen (31 %:lla) ja yhteiskunnallisten alojen opiskelijoilla (30 %:lla). (Taulukko 3.)

Luonnontieteiden yliopisto-opiskelijat olivat suorittaneet muita useammin yksittäisiä kursseja jo toisen asteen opintojensa aikana (7 %:lla). Palvelu-alojen yliopisto-opiskelijat olivat opiskelleet muita useammin yksityisissä oppilaitoksissa, kun taas kansalais- tai kansanopiston käyminen oli tavallisinta humanististen ja taidealojen opiskelijoilla.

1.6 66 prosentilla ammattikorkeakoulujen ja 44 prosentilla yliopistojen opiskelijoista on työkokemusta vähintään vuoden ajalta ennen korkeakouluopintojen alkua

Opiskelijat päätyvät korkeakouluopintoihin vaihtelevien elämänpolkujen kautta, ja heistä merkittävä osa omaa opintojensa kannalta olennaista työkokemusta ajalta ennen nykyisten opintojen alkua. Erityisen yleistä tämä on työelämän ohessa opiskeltavien tutkintotyyppien eli AMK-monimuoto- ja YAMK-tutkintoja suorittavien opiskelijoiden keskuudessa. Lain mukaan YAMK-opiskelijaksi pääsy edellyttää työkokemusta.

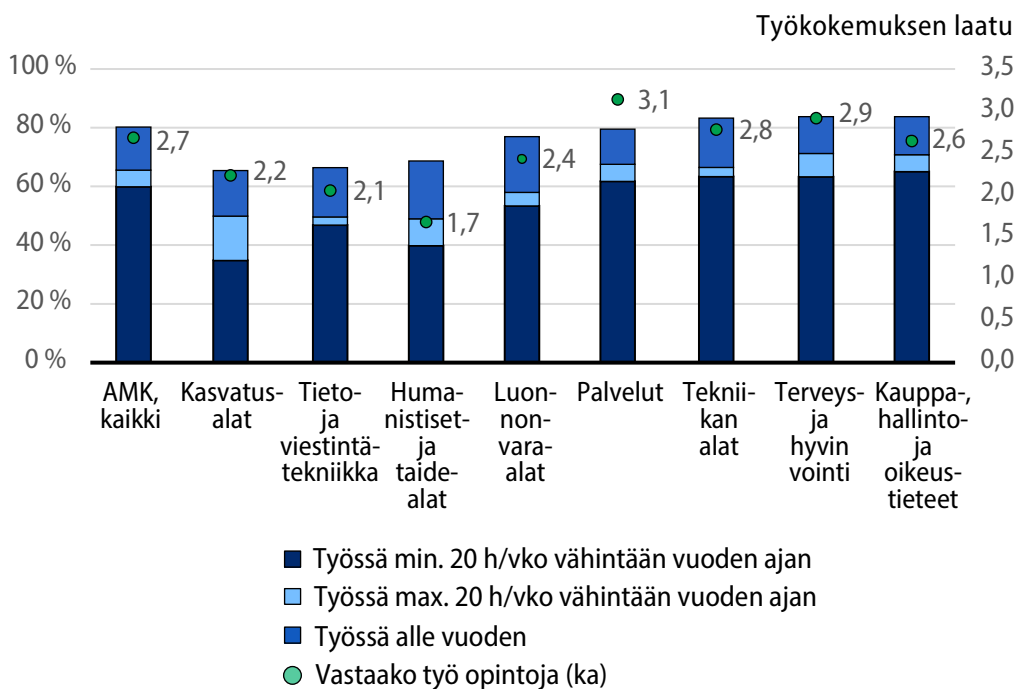
Viimeaikaisessa korkeakoulupedagogisessa keskustelussa on pohdittu paljon sitä, miten opiskelijoiden työkokemuksen laatu suhteutuu heidän opintoihinsa, ja kuinka paljon omaan koulutusalaan liittyvää työkokemusta opiskelijoilla on (ks. esim. Vanhanen-Nuutinen ym. 2018). Työkokemus vaikuttaa sekä opintojen kulkuun, motivaatioon että valmistumisen jälkeiseen työllistymiseen (Isotalo ym. 2024).

Opiskelijatutkimuksessa kartoitettiin korkeakouluopintoja edeltävää työkokemusta siten, että työkokemuksen pituus eroteltiin yli ja alle vuoden kestäneeseen työssäkäyntiin sekä yli ja alle 20 viikkotyötunnin mittaisiin työsuhteisiin. Lisäksi selvitettiin, kuinka läheisesti opintoja edeltävä työ liittyi opiskelijan nykyiseen koulutusohjelmaan asteikolla yhdestä viiteen (ei liity lainkaan – liittyy läheisesti). Huomionarvoista kysymysmuotoiluissa on, että ansiotöillä viitataan aikaan ennen ensimmäisiä korkeakouluopintoja (ei välttämättä nykyisiä), ja työssäkäynnin laatua on pyydetty arvioimaan suhteessa nykyiseen tutkinto-ohjelmaan.

Ammattikorkeakoulujen opiskelijoista 66 prosentilla oli vähintään vuoden verran työkokemusta korkeakouluopintoja edeltävältä ajalta. Yliopisto-opiskelijoilla vastaava osuus oli 44 prosenttia.

Ammattikorkeakouluissa eniten korkeakouluopintoja edeltänyttä työkokemusta oli kaupan, hallinnon ja oikeustieteiden sekä terveys- ja hyvinvointialan opiskelijoilla (84 %:lla). Myös tekniikan alan opiskelijoilla oli verraten paljon työkokemusta ennen opiskelun aloitusta (83 %:lla). Niillä ammattikorkeakouluopiskelijoilla, joilla oli työkokemusta, oli se tyypillisesti yli vuoden ajalta ja yli 20 tuntia viikossa tehdystä työstä. (Kuvio 8.)

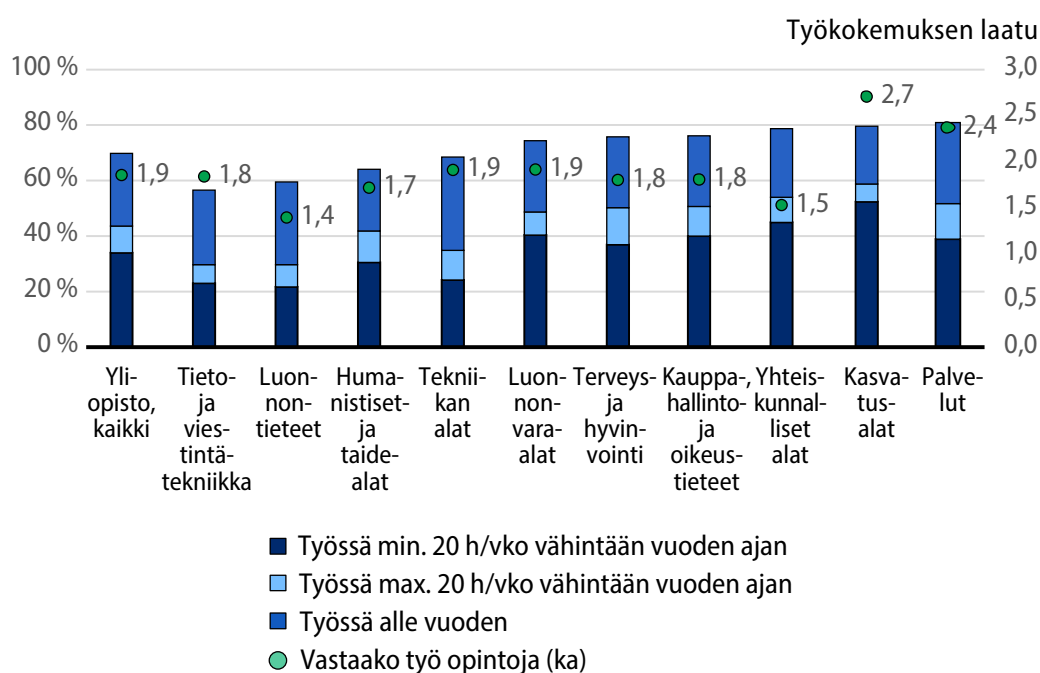
Kuvio 8. Työkokemusta ennen korkeakouluopintoja kartuttaneiden ammattikorkeakouluopiskelijoiden osuudet (%) koulutusalan mukaan sekä työkokemuksen laatu (asteikolla 1–5) suhteessa nykyisiin opintoihin 2025. Lähde: Eurostudent 9, kysymykset 2.4.1 Olitko ansiotyössä ennen kuin aloitit korkeakouluopinnot ensimmäistä kertaa? ja 2.4.2 Kuinka läheisesti opintoja edeltävä työsi liittyi nykyiseen koulutusohjelmaasi?

Yliopisto-opiskelijoiden keskuudessa lyhyempi alle vuoden mittainen työkokemus oli yleisempää kuin ammattikorkeakoulujen opiskelijoilla.

Yliopistoissa opiskelevista eniten korkeakouluopintoja edeltävää työkokemusta oli palvelualojen (81 %:lla) ja kasvatusalojen opiskelijoilla (80 %:lla). Myös yhteiskunnallisten alojen opiskelijoilla oli runsaasti korkeakouluopintoja edeltävää työkokemusta (79 %:lla). Kaikilla näillä aloilla opiskelijoille kertynyt työkokemus oli useimmiten yli vuoden ajalta ja vähintään 20 tuntia viikossa käsittäneestä työstä. (Kuvio 9.)

Kuvio 9. Työkokemusta ennen korkeakouluopintoja kartuttaneiden yliopisto-opiskelijoiden osuudet (%) koulutusalan mukaan sekä työkokemuksen laatu (asteikolla 1–5) suhteessa nykyisiin opintoihin 2025. Lähde: Eurostudent 9, kysymykset 2.4.1 Olitko ansiotyössä ennen kuin aloitit korkeakouluopinnot ensimmäistä kertaa? ja 2.4.2 Kuinka läheisesti opintoja edeltävä työsi liittyi nykyiseen koulutusohjelmaasi?

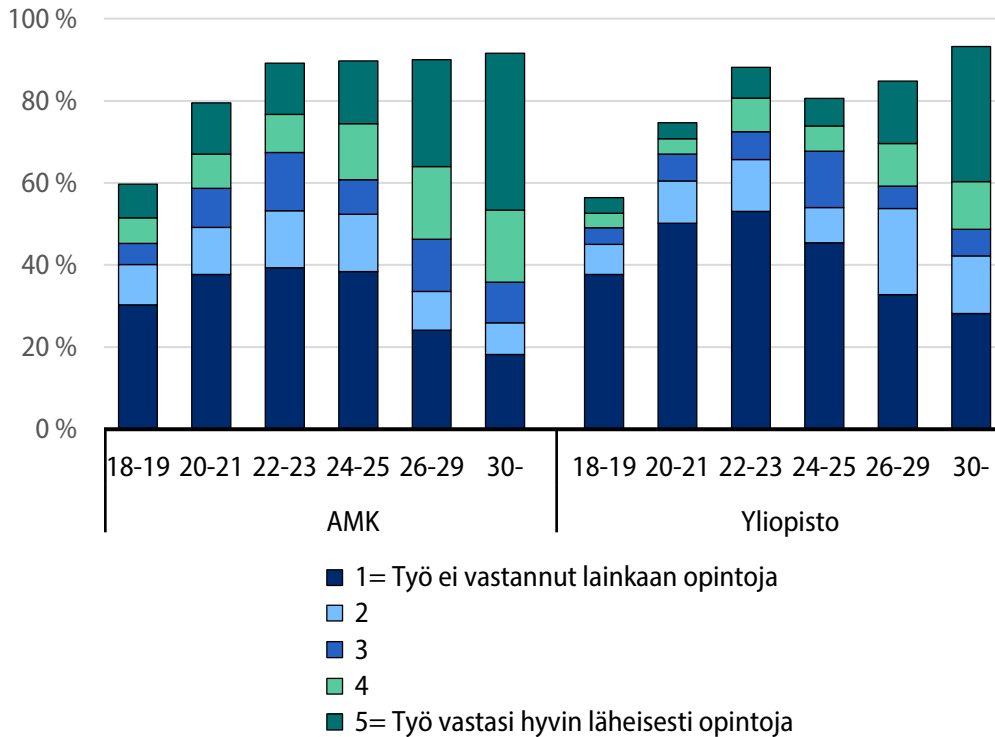

Kaikilla yliopistokoulutuksen aloilla työkokemusta omaavat olivat enemmistössä, mutta vähiten työkokemusta omaavia opiskelijoita oli tieto- ja viestintätekniikan (57 %) ja luonnontieteiden (60 %) aloilla. Näiden alojen opiskelija oli ollut ansiotyössä tyypillisimmin alle vuoden ennen korkeakouluopintojensa alkua.

Nykyiseen koulutusalaan liittyvää työtä olivat tehneet useimmin yliopistojen kasvatustieteiden ja palvelualojen opiskelijat sekä ammattikorkeakoulujen palvelualojen ja terveys- ja hyvinvointialojen opiskelijat. Vähiten nykyiseen koulutusalaan liittyvää työkokemusta oli yliopistojen luonnontieteiden opiskelijoilla ja ammattikorkeakoulujen humanistis-taidealojen opiskelijoilla.

Korkeakouluopintojen keskimääräinen aloitusikä vaihtelee alakohtaisesti (vrt. tämän raportin taulukko 1). Niillä aloilla, joilla opinnot aloitettiin keskimääräistä vanhempina, oli opiskelijoilla ehtinyt kertyä työkokemusta useammin kuin aloilla, joissa opinnot aloitettiin tyypillisemmin heti toisen asteen opintojen suorittamisen jälkeen. (Kuvio 10.)

Kuvio 10. Työkokemusta ennen korkeakouluopintoja omaavien opiskelijoiden osuudet sekä työkokemuksen laatu suhteessa nykyisiin opintoihin opintojen aloitusiän mukaan 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9.

1.7 Opiskelijoiden elämäntilanteet

Vuoden 2019 tiedonkeruusta lähtien opiskelijatutkimuksen keskeisiä tuloksia on esitetty opiskelijan tutkintotyyppin, sukupuolen ja ikäryhmän sekä koulutusalan ohella opiskelijan elämäntilanteen mukaan. Elämäntilanne määritellään opiskelijan perhesuhteiden, aiemman opintohistorian sekä opintoja edeltävän työkokemuksen kautta. Näkökulma perustuu ajatukseen, että työelämän ja opintojen nivelvaiheisiin kuuluvat siirtymät ja niiden ajoittuminen vaikuttavat keskeisesti opiskeluko-
kokemukseen. (Ks. myös Saari & Syrjänen 2018.)

Myös tässä raportissa opiskelijan elämäntilannetta käytetään raportoinnin työkaluna.

Tuloksia tarkastellessa tulee huomata, että sama opiskelija voi esiintyä aineistossa useassa elämäntilanteen luokassa. Esimerkiksi perheellisissä opiskelijoissa on huomattavan paljon työelämän kautta opintoihin tulleita.

Tässä raportissa hyödynnetään seuraavia elämäntilanteen luokkia:

Ulkomaiset opiskelijat määritellään toisen asteen tutkinnon suoritusmaasta riippumatta suoraan kansalaisuuden perusteella siten, että ulkomaisiksi opiskelijoiksi määritellään kaikki muun kuin Suomen kansalaisuuden omaavat.

Raportissa käsitellään muutamissa kohdin erityisesti lukukausimaksuja maksavien opiskelijoiden tilannetta. Lukukausimaksuja maksaviin opiskelijoihin lukeutuu EU- ja ETA-maiden (ja Sveitsin) ulkopuolelta tulleita opiskelijoita, mutta on hyvä huomata, että raportin analyysissä ulkomaisiin opiskelijoihin kuuluvat myös ne eurooppalaiset opiskelijat, jotka eivät maksa lukukausimaksuja. Myöskään kaikki EU- ja ETA-alueen ulkopuoliset opiskelijat eivät ole lukuvuosimaksuvelvollisia, vaan maksuvelvollisuus riippuu oleskeluluvan muodosta (mm. pysyvä oleskelulupa, tilapäisen suojelun perusteella annettu oleskelulupa, jatkuva oleskelulupa pl. alun perin opiskelijan oleskeluluvalla tulleet sekä Suomen kansalaisten perheenjäsenet).

Ammattikorkeakouluopintoja päivätoteutuksessa suorittavista 13 prosenttia, AMK-monimuoto-opiskelijoista kaksi prosenttia ja YAMK-tutkintoa suorittavista yhdeksän prosenttia oli ulkomaalaisia. Aalempaa yliopistotutkintoa suorittavista kolme prosenttia ja ylempää yliopistotutkintoa suorittavista 12 prosenttia oli ulkomaalaisia. Lukuja selittää mm. se, että yliopistoissa englanninkielistä opetusta on tarjolla erityisesti maisteriopinnoissa, tähän asti harvemmin kandidaattiohjelmissa.

Vuoden 2025 opiskelijatutkimuksen ja rekisteriaineiston perusteella ulkomaalaisia korkeakouluopiskelijoita oli yhteensä noin 25 000. Heidän lisäksi ulkomaisia opiskelijoita oli myös jatko-opiskelijoina (lisensiaatin- ja tohtorintutkinnot), mutta jatko-opiskelijat eivät kuulu opiskelijatutkimusten perusjoukkoon.

Perheelliset opiskelijat -luokka pitää sisällään kaikki opiskelijat, joilla on yksi tai useampi alle 18-vuotias lapsi. (Ikärajausta ei ollut vuoden 2019 tutkimusraportissa.)

Ammattikorkeakouluopintoja päivätoteutuksessa suorittavista 12 prosenttia, monimuoto-opiskelijoista 44 prosenttia ja YAMK-tutkintoa suorittavista 59 prosenttia oli perheellisiä. Yliopistoissa puolestaan perheellisiä oli alempaa tutkintoa suorittavista 9 prosenttia ja ylempää tutkintoa suorittavista 17 prosenttia. Vuoden 2025 tiedonkeruun perusteella perheellisiä opiskelijoita oli vuonna 2025 yhteensä noin 67 000 eli 22 prosenttia kaikista korkeakouluopiskelijoista.

Suoraan toiselta asteelta siirtyneet -analyysiluokkaan kuuluvat opiskelijat ovat aloittaneet korkeakouluopintonsa alle kahden vuoden kuluessa toisen asteen tutkinnon suorittamisesta ja ennen kuin ovat täyttäneet 23 vuotta. Tässä ei ole kyse siirtymisestä nykyiseen tutkinto-ohjelmaan vaan siitä, miten opiskelija toisen asteen opintojen suorittamisen jälkeen aloitti ensimmäisen kerran korkeakouluopintonsa.

Vuoden 2025 tutkimuksen perusteella joka toinen korkeakouluopiskelija eli kaikkiaan 166 000 opiskelijaa voitiin laskea siirtyneeksi korkeakouluun suoraan toiselta asteelta.

Toista tutkintoa suorittavat -luokkaan lasketaan sellaiset tutkinto-opiskelijat, joilla on tutkintorekisteristä saadun tiedon perusteella suoritettuna jokin toinen vähintään ylemmän korkeakoulututkinnon tasoinen tutkinto (miltä tahansa alalta), tai alemmaa yliopistotutkintoa tai AMK-tutkintoa suorittavalta toinen aikaisempi vastaavan tason tutkinto toiselta korkeakoulusektorilta tai alalta kuin nykyinen tutkinto-ohjelma. Toista tutkintoa suorittavien osuus lasketaan vain Suomen kansalaisista, koska ulkomailla suoritetuista tutkinnoista ei ole tietoa tutkintorekisterissä.

Vuonna 2025 toista tutkintoa suorittavia oli kaikkiaan noin 36 000 opiskelijaa, mikä oli 12 prosenttia korkeakouluopiskelijoista. Päivätoteutuksessa ammattikorkeakouluopintoja suorittavista 8 prosenttia, monimuoto-opiskelijoista 19 prosenttia ja YAMK-tutkintoa suorittavista 10 prosenttia oli tekemässä toista samantasoista korkeakoulututkintoa. Alemmaa yliopistotutkintoa suorittavista 14 prosenttia ja ylempää yliopistotutkintoa suorittavista 9 prosenttia oli suorittamassa toista samantasoista korkeakoulututkintoa.

Työelämän kautta opintoihin siirtyneet -luokkaan lukeutuvat kaikki sellaiset opiskelijat, jotka ovat korkeakouluopintojensa aloitusta edeltävän vuoden aikana tehneet töitä säännöllisesti vähintään 20 tuntia viikossa. Tässäkään ei ole kyse nykyiseen tutkinto-ohjelmaan siirtymisestä vaan yleisesti korkeakouluopintojen aloittamista edeltäneistä olosuhteista.

Vuonna 2025 työelämän kautta opintoihin siirtyneiksi voitiin laskea 173 000 opiskelijaa, mikä oli 56 prosenttia kaikista korkeakouluopiskelijoista. Ammattikorkeakouluopintoja päivätoteutuksessa suorittavista 57 prosenttia, monimuoto-opiskelijoista 81 prosenttia ja YAMK-tutkintoa suorittavista 63 prosenttia voitiin laskea työelämän kautta opintoihin siirtyneiksi. Alemmaa yliopistotutkintoa suorittavista 41 prosenttia ja ylempää yliopistotutkintoa suorittavista 47 prosenttia kuului työelämän kautta opintoihin siirtyneisiin.

Osaopiskelukykyiksi opiskelijoiksi katsotaan sellaiset opiskelijat, jotka ilmoittivat kyselyssä opintojensa etenemisen kärsivän terveydellisistä syistä (diagnosoitu krooninen haitta, joka oman kokemuksen mukaan haittaa opintoja). Tämä muuttuja vastaa sellaisenaan Eurostudentin omaa fokusryhmämääritelmää, ja on siten vertailukelpoinen muiden toteuttajamaiden raportoimiin tuloksiin. Vuonna 2025 osaopiskelukykyisen opiskelijan määritelmän täytti yhteensä 102 000 opiskelijaa, mikä tarkoitti joka kolmatta opiskelijaa (33 %).

Ammattikorkeakouluopintoja päivätoteutuksessa suorittavista 36 prosenttia, monimuoto-opiskelijoista 33 prosenttia ja YAMK-tutkintoa suorittavista 21 prosenttia oli osaopiskelukykyisiä. Vastaavasti yliopistoissa osaopiskelukykyisiä oli 38 prosenttia alempaa yliopistotutkintoa suorittavista ja 29 prosenttia ylempää yliopistotutkintoa suorittavista. (Taulukko 4.)

Taulukoissa 5 ja 6 on esitetty edellä kuvattujen määritelmien mukaan opiskelijoiden elämäntilanteiden yleisyyttä koulutusaloittain. (Taulukot 5 ja 6.)

Taulukko 4. Korkeakouluopiskelijoiden erilaiset elämäntilanteet. Osuudet tutkintotyypeittäin (%) sekä ryhmään kuuluvien opiskelijoiden lukumäärät 2025.
Lähde: Eurostudent 9 ja Vipunen.

Tutkintotyyppi	Ulkomaiset opiskelijat %	Perheelliset opiskelijat %	Suoraan toiselta asteelta siirtyneet %	Toista korkeakoulututkintoa opiskelevat %	Työelämän kautta opintoihin siirtyneet %	Osaopiskelukykyiset opiskelijat %	Tutkintotyyppi yht. (lkm)
Kaikki	8	22	54	12	56	33	306 000
AMK, päivätoteutus	13	12	51	8	57	36	101 000
AMK, monimuoto	2	44	27	19	81	33	55 000
YAMK	9	59	46	10	63	21	25 000
Yliopisto, alempi	3	9	74	14	41	38	86 000
Yliopisto, ylempi	5	27	50	17	58	27	68 000
Yhteensä (lkm)	25 000	67 000	166 000	36 000	173 000	102 000	-

Huom. Opiskelija voi olla mukana useammassa elämäntilanneluokassa.

Taulukko 5. Ammattikorkeakouluopiskelijoiden erilaiset elämäntilanteet. Osuudet ja lukumäärät koulutusaloittain 2025. Lähde: Eurostudent 9.

Koulutusala	Ulkomaiset opiskelijat %	Perheelliset opiskelijat %	Suoraan toiselta asteelta siirtyneet %	Toista korkea-koulututkintoa suorittavat %	Työelämän kautta opintoihin siirtyneet %	Osa-opiskelukykyiset opiskelijat %	Ala yht. (lkm)
Kasvatusalat	3	19	45	22	49	50	1 000
Humanistiset- ja taidealat	7	14	51	15	49	51	9 000
Kauppa-, hallinto- ja oikeustieteet	13	30	41	13	70	33	38 000
Tieto- ja viestintätekniikka	17	17	50	13	50	31	22 000
Tekniikan alat	5	24	43	9	66	29	41 000
Luonnonvara-alat	5	27	50	17	58	27	4 000
Terveys- ja hyvinvointi	6	38	39	12	71	34	56 000
Palvelut	11	24	46	7	68	28	9 000
Yhteensä (lkm)	16 000	51 000	78 000	21 000	118 000	60 000	181 000

Huom. Opiskelija voi olla mukana useammassa elämäntilanneluokassa.

Taulukko 6. Yliopisto-opiskelijoiden erilaiset elämäntilanteet. Osuudet ja lukumäärät koulutusaloittain 2025. Lähde: Eurostudent 9.

Koulutusala	Ulkomaiset opiskelijat %	Perheelliset opiskelijat %	Suoraan toiselta asteelta siirtyneet %	Toista korkea-koulututkintoa suorittavat %	Työelämän kautta opintoihin siirtyneet %	Osa-opiskelukykyiset opiskelijat %	Ala yht. (lkm)
Kasvatusalat	3	28	62	14	59	35	13 000
Humanistiset- ja taidealat	5	12	68	12	41	50	17 000
Yhteis-kunnalliset alat	3	12	69	16	54	41	16 000
Kauppa-, hallinto- ja oikeustieteet	6	10	68	11	50	25	21 000
Luonnontieteet	7	6	75	12	30	38	10 000
Tieto- ja viestintä-tekniikka	13	12	74	12	30	28	14 000
Tekniikan alat	12	9	80	7	35	26	21 000
Luonnonvara-alat	3	12	69	15	49	32	2 000
Terveys- ja hyvinvointi	2	18	69	12	51	29	10 000
Palvelut	2	13	56	10	51	28	1 000
Yhteensä (lkm)	8 000	16 000	88 000	15 000	55 000	42 000	125 000

Huom. Opiskelija voi olla mukana useammassa elämäntilanneluokassa.

Ulkomaisia opiskelijoita oli ammattikorkeakouluissa prosentuaalisesti eniten tieto- ja viestintätekniikan aloilla (17 %), ja vähiten kasvatuksen aloilla (3 %). Yliopistoissa ulkomaisia opiskelijoita oli prosentuaalisesti eniten myös tieto- ja viestintätekniikassa (13 %) ja toisaalta vähiten terveyden, hyvinvoinnin ja palveluiden aloilla (2 %).

Määrällisesti eniten ulkomaisia opiskelijoita oli ammattikorkeakouluissa kaupan, hallinnon ja oikeustieteiden aloilla (5 200) ja yliopistoissa tekniikan aloilla (2 500).

Perheellisiä opiskelijoita oli ammattikorkeakoulutuksessa prosentuaalisesti eniten terveyden ja hyvinvoinnin alojen koulutuksessa (38 %) ja vähiten humanistisilla ja taidealoilla (14 %). Yliopistoissa perheellisiä opiskelijoita oli prosentuaalisesti eniten kasvatusalojen opiskelijoissa (28 %) ja vähiten luonnontieteitä opiskelevissa (6 %).

Määrällisesti eniten perheellisiä opiskelijoita oli ammattikorkeakouluissa terveyden ja hyvinvoinnin aloilla (21 000) ja kaupan, hallinnon ja oikeustieteiden aloilla (11 000).

Suoraan toiselta asteelta siirtyminen oli tavallinen tausta sekä ammattikorkeakoulu- että yliopisto-opiskelijoille, mutta ammattikorkeakouluissa heitä oli suhteellisesti eniten humanistis-taidealoilla sekä luonnonvara-aloilla, joissa he muodostivat yli 50 prosenttia opiskelijoista. Määrällisesti kyse on kuitenkin pienistä opiskelijajoukoista.

Suhteellisesti vähiten suoraan toiselta asteelta siirtyneitä oli ammattikorkeakoulujen terveyden ja hyvinvoinnin aloilla (39 %), mutta määrällisesti tällainen joukko oli suuri (22 000). Yliopistoissa tekniikan aloilla oli prosentuaalisesti eniten suoraan toiselta asteelta siirtyneitä (80 %), ja heitä oli myös määrällisesti verraten paljon (17 000).

Toista korkeakoulututkintoaan suoritti ammattikorkeakoulussa erityisen moni kasvatusalalan opiskelija (22 %), mutta harvemmin palvelualojen opiskelija (7 %). Yliopistoissa yleisintä toisen korkeakoulututkinnon suorittaminen oli yhteiskunnallisten aloilla (16 %) ja harvinaisinta tekniikan aloilla (7 %). Määrällisesti eniten toista korkeakoulututkintoa suorittivat kuitenkin ammattikorkeakouluissa terveyden ja hyvinvoinnin aloja opiskelevat (6 600), kaupan, hallinnon ja oikeustieteiden aloja opiskelevat (4 800) sekä tekniikan aloja opiskelevat (3 700). Sen sijaan, vaikka suhteellisen moni kasvatusalalan opiskelija ammattikorkeakouluissa opiskelikin toista tutkintoa, oli heitä lukumääräisesti vain noin 300.

Työelämästä opintoihin siirtyneitä oli paljon oikeastaan kaikilla ammattikorkeakoulujen koulutusaloilla, mutta prosentuaalisesti eniten heitä oli terveyden ja hyvinvoinnin opiskelijoissa (71 %) sekä kaupan, hallinnon ja oikeustieteiden opiskelijoissa (70 %). Yliopisto-opintojen pariin oli tultu työelämästä useimmin kasvatusalojen perässä (59 %) ja harvemmin luonnontieteiden tai tieto- ja viestintätekniikan pariin (30 %). Määrällisesti eniten työelämästä opintoihin siirtyneitä oli ammattikorkeakouluissa terveyden ja hyvinvoinnin aloja opiskelevien keskuudessa (39 000).

Osaopiskelukykyisiä opiskelijoita oli ammattikorkeakouluissa erityisesti humanistisilla ja taidealoilla (52 %) ja kasvatusaloilla (50 %). Yliopistoissa osaopiskelukykyisiä oli vastaavasti prosentuaalisesti eniten humanistisilla ja taidealoilla (50 %) sekä yhteiskunnallisilla aloilla (41 %). Koulutusalan mukaan tarkastellen määrällisesti eniten osaopiskelukykyisiä opiskelijoita oli kuitenkin ammattikorkeakoulujen terveyden ja hyvinvoinnin koulutusohjelmissa (19 000 opiskelijaa).

Opiskelijoiden terveydentilasta ja sen vaikutuksista opintojen kulkuun kerrotaan tarkemmin raportin kolmannessa luvussa.

2 Opiskelijoiden toimeentulo

- Vuonna 2025 joka kolmas korkeakouluopiskelija sai toimeentulonsa pääasiassa ansiotuloista ja joka neljäs pääasiassa opintotuesta. On tavallista, että opiskelijan toimeentulo koostuu eri lähteistä.
- Vuonna 2025 aiempaa harvempi opiskelija joutui rajoittamaan opintotukikuukausien käyttöä – taustalla tulorajojen nostaminen vuonna 2023.
- Opiskelijat nostivat opintolainaa tyypillisesti välttämättömien menojen rahoittamiseksi.
- Korkeiksi koetut korkomenot vähensivät aikomuksia nostaa opintolainaa.
- Noin 20 prosenttia korkeakouluopiskelijoista työskenteli opintoaikanaan vaativassa asiantuntijatyössä.
- Noin puolet työssäkäyvistä opiskelijoista työskenteli koulutustaan vastaavalla alalla.
- Opiskelijoista 47 prosenttia asui vapailta markkinoilta vuokratussa asunnossa, 21 prosenttia omistusasunnossa ja 19 prosenttia opiskelija-asunnossa.
- Yli puolella opiskelijoista oli vähintään jonkin verran taloudellisia vaikeuksia vuonna 2025. Erityisen usein taloudellisia vaikeuksia oli tukien varassa opiskelevilla ja ulkomaisilla lukukausimaksuja maksavilla opiskelijoilla.
- Taloudellisten vaikeuksien kokemisen yleisyys kasvoi vuodesta 2022. Opiskelijat kokivat taloudellisten vaikutusten heijastuvan terveyteen, arkeen ja tulevaisuuden näkymiin.

Keskeinen osa opiskelijatutkimusta on selvittää opiskelijoiden toimeentulon lähteitä ja kokemusta taloudellisesta tilanteesta. Opiskelijoiden taloudellisen tilanteen selvittämiseksi heidät on tässä raportissa tyypitelty kuuteen toimeentuloprofiilin ryhmään sen mukaan, kuinka suuri osuus toimeentulosta katetaan ansiotuloilla, opintososiaalisilla eduilla (ml. yleinen asumistuki) ja muista lähteistä.

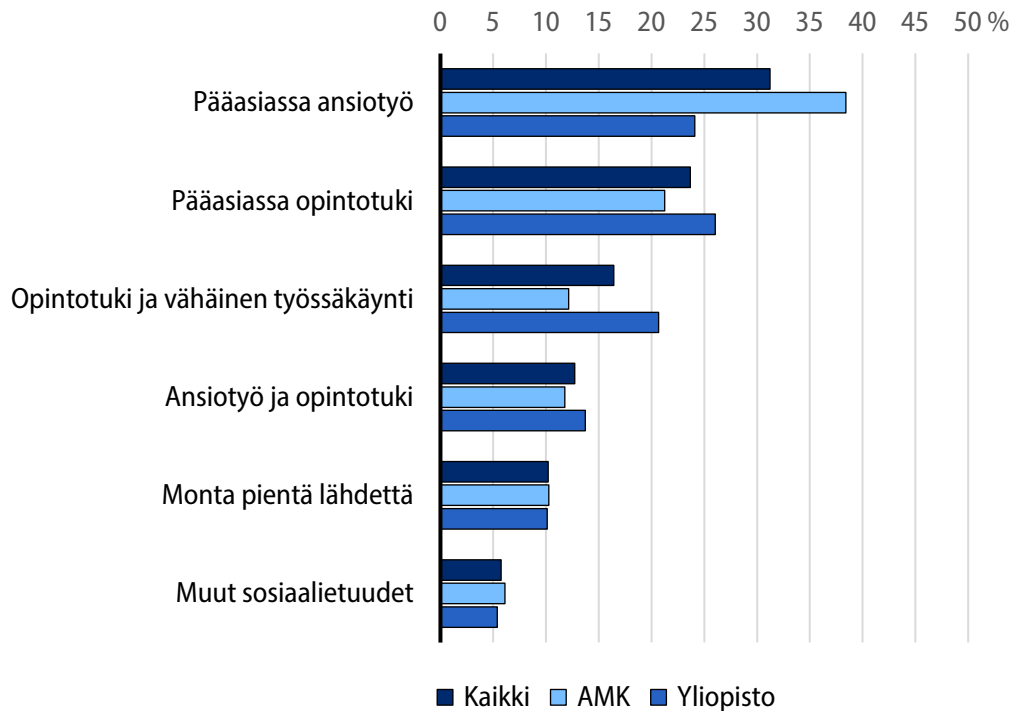
Seuraavassa syvennyttään tarkemmin korkeakouluopiskelijoiden taloudelliseen tilanteeseen erityisesti toimeentulon lähteiden, tutkintotyyppin, ikäryhmän ja opiskelijan elämäntilanteen mukaan.

2.1 Joka kolmannella opiskelijalla toimeentulo muodostuu pääasiassa ansiotuloista ja joka neljännellä pääasiassa opintotuesta

Opiskelijoiden toimeentulo muodostuu useista määrältään, yleisyydeltään ja painoarvoltaan vaihtelevista lähteistä, joiden merkitys vaihtelee suuresti eri elämäntilanteissa.

Tutkimuksen perusteella 31 prosenttia opiskelijoista sai toimeentulonsa pääosin ansiotyöstä ja 24 prosenttia pääasiassa opintotuesta, joka käsittää opintorahan, opintolainan, asumisen tuet sekä aikuiskoulutustuen. Aikuiskoulutustuen luokittelu tässä samaan kokonaisuuteen opintotuen kanssa johtuu Eurostudent -konsortion ohjeistuksesta. Aikuiskoulutustukea ei ole myönnetty heinäkuun 2024 jälkeen, mutta tuella saattoi opiskella vanhojen päätösten perusteella vuoden 2025 loppuun asti. (Kuvio 11.)

Kuvio 11. Korkeakouluopiskelijat pääasiallisen tulonlähteen mukaan 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9. Huom. opintotuki kattaa opintorahan, opintolainan, asumisen tuet ja aikuiskoulutustuen. Aikuiskoulutustuki on laskettu mukaan Eurostudent -konsortion ohjeen mukaisesti.

On tavallista, että opiskelijan toimeentulo koostuu erilaisten tulolähteiden yhdistelmästä. 16 prosenttia opiskelijoista sai toimeentulonsa opintotuesta ja vähäisestä työssäkäynnistä. Tällaisilla opiskelijoilla työtuloja kertyi keskimäärin alle 200 euroa kuukaudessa ja muuten heidän toimeentulonsa koostui opintotuesta. 13 prosenttia opiskelijoista sai toimeentulonsa tasaväkisemmin ansiotuloista ja opintotuesta, jolloin opiskelijan keskimääräiset ansiotulot olivat noin 1 200 euroa kuukaudessa.

Kymmenen prosenttia opiskelijoista sai toimeentulonsa monesta pienestä lähteestä eli ansiotyöstä, opintotuesta ja muista etuuksista sekä vanhemmiltaan ja sukulaisiltaan. Tällaisessa tilanteessa mikään yksittäinen tulolähde ei ollut toista keskeisempi. Monesta pienestä lähteestä toimeentulonsa saavien ryhmä on heterogeeninen ja ryhmään on laskettu myös ne opiskelijat, joiden tulolähteistä on saatu opiskelijatutkimuksen yhteydessä puutteellisesti tietoa.

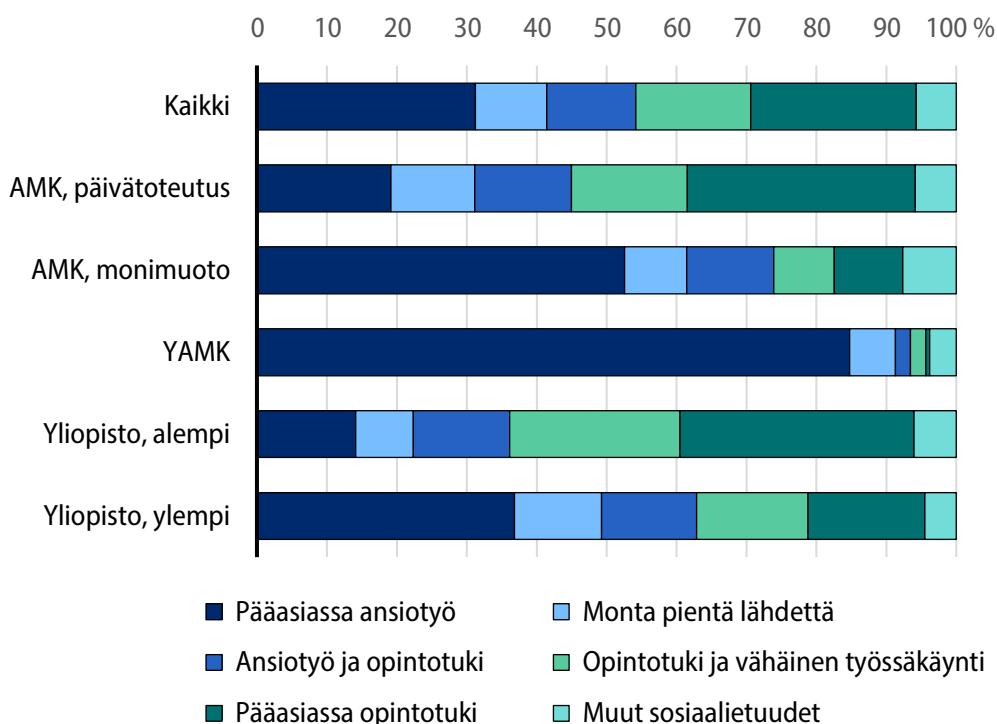
Kuusi prosenttia opiskelijoista sai toimeentulonsa pääasiassa muista etuuksista kuin opintotuesta, esimerkiksi työttömyystuesta, eläkkeestä, perhe-etuuksista tai toimeentulotuesta.

Ammattikorkeakoulujen opiskelijoissa oli enemmän heitä, joiden pääasiallinen toimeentulonlähde oli ansiotyö ja vastaavasti yliopisto-opiskelijoissa oli enemmän pääasiassa opintotuesta toimeentulonsa saavia.

2.2 Opiskelijoiden tulonlähteet vaihtelevat iän ja elämäntilanteen mukaan

Opiskelijoiden toimeentulon tutkintotyyppin mukaisessa tarkastelussa kävi ilmi, että ammattikorkeakoulujen monimuoto-opiskelijoissa ja YAMK-tutkintoa suorittavissa oli erityisen paljon heitä, joille ansiotulot olivat pääasiallinen toimeentulonlähde: AMK-monimuoto-opiskelijoista 53 prosenttia ja YAMK-opiskelijoista 85 prosenttia sai toimeentulonsa ansiotuloista. (Kuvio 12.)

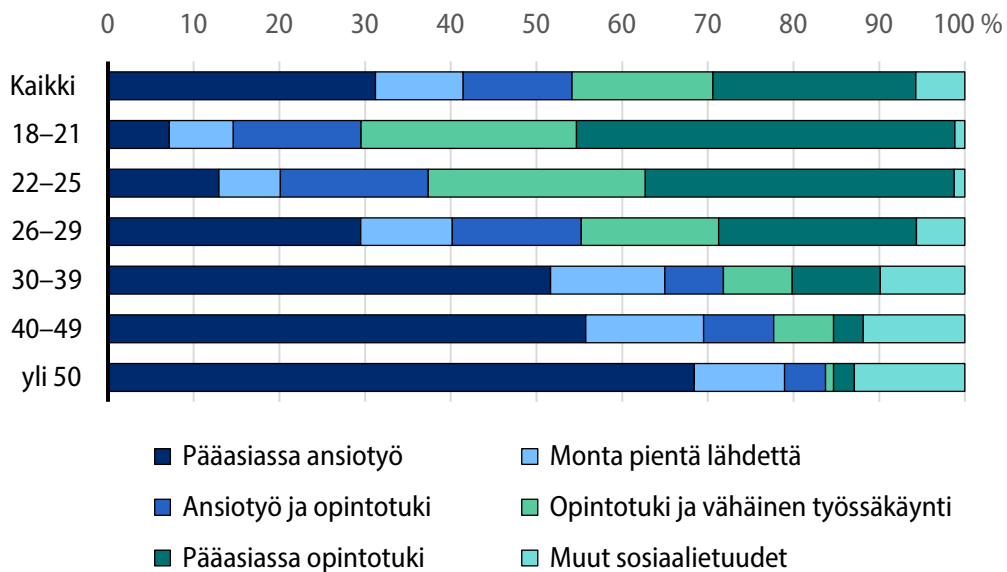
Kuvio 12. Korkeakouluopiskelijoiden tulonlähteet tutkintotyypin mukaan 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys 4.15 Kuinka paljon rahaa (EUR) sinulla on keskimäärin käytettävissä kuukaudessa seuraavista lähteistä tällä kevätlukukaudella?

Pääasiassa opintotuesta toimeentulonsa sai kolmannes ammattikorkeakoulujen päivätoteutuksessa opiskelevista ja yliopistojen alemmassa kandidohjelmassa opiskelevista. Yliopisto-opintojen edetessä opiskelijoiden pääasialliset toimeentulonlähteet muuttuivat opintotuen merkityksen vähetessä ja ansiotyön kasvaessa; maisterivaiheessa enää 17 prosenttia sai toimeentulonsa pääasiassa opintotuesta. Vastaavasti kandidivaiheessa vain 14 prosenttia saa toimeentulonsa pelkästään ansiotyöstä, mutta maisterivaiheessa jo 37 prosenttia.

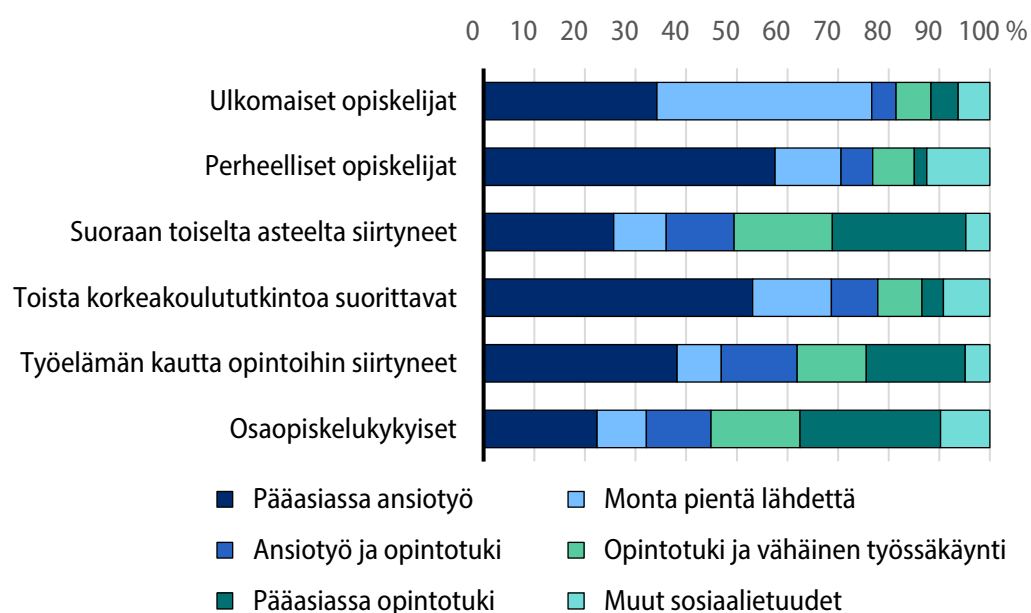
Toimeentulon ikäryhmittäisessä tarkastelussa kävi ilmi, että opintotuen merkitys toimeentulon lähteenä pieneni opiskelijan iän myötä: Siinä missä opintotuki oli keskeinen toimeentulon lähde 25-vuotiaille ja sitä nuoremmille opiskelijoille, oli se sitä enää harvemmin tätä vanhemmille. Vanhempien opiskelijoiden toimeentulossa korostui ansiotyön merkitys. (Kuvio 13.)

Kuvio 13. Korkeakouluopiskelijoiden tulonlähteet ikäryhmittäin 2025. Prosenttia.
Lähde: Eurostudent 9, kysymys 4.15 Kuinka paljon rahaa (EUR) sinulla on keskimäärin käytettävissä kuukaudessa seuraavista lähteistä tällä kevätlukukaudella? Huom. opintotuki kattaa opintorahan, opintolainan, asumisen tuet ja aikuiskoulutustuen.

Opiskelijan elämäntilanteen mukaisessa toimeentulonlähteiden tarkastelussa kävi ilmi, että ulkomaisten opiskelijoiden toimeentulossa korostui monien erilaisten pienten lähteiden merkitys. Perheellisten opiskelijoiden ja toista korkeakoulu-tutkintoa suorittavien toimeentulossa korostui ansiotyön merkitys. (Kuvio 14.)

Kuvio 14. Korkeakouluopiskelijoiden tulonlähteet opiskelijan elämäntilanteen mukaan 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys 4.15 Kuinka paljon rahaa (EUR) sinulla on keskimäärin käytettävissä kuukaudessa seuraavista lähteistä tällä kevätlukukaudella? Huom. opintotuki kattaa opintorahan, opintolainan, asumisen tuet ja aikuiskoulutustuen. Opiskelija voi olla mukana useammassa elämäntilanneluokassa.

Suoraan toiselta asteelta siirtyneillä opiskelijoilla toimeentulo painottui tasaväikisästi ansiotuloihin ja opintotukeen. Työelämän kautta opintoihin siirtyneillä oli erilaisia toimeentulolähteitä, joista ansiotyö oli keskeisin. Osaopiskelukykyisillä opiskelijoilla toimeentulo koostui erilaisista osista, joista opintotuella oli keskeisin merkitys.

2.3 Opiskelijoiden tulotaso vaihtelee suuresti toimeentulon lähteen mukaan

Opiskelijoiden keskimääräinen tulotaso vaihteli suuresti pääasiallisen toimeentulon lähteen mukaan. Pääasiassa ansiotyöstä toimeentulonsa saavilla opiskelijoilla oli selvästi muita suuremmat tulot, keskimäärin 3 135 euroa kuukaudessa, joista 2 994 euroa oli ansiotuloja. Suomessa palkansaajien keskiansio oli vuonna 2024 keskimäärin 3 611 euroa kuukaudessa.

Pääasiassa opintotuesta toimeentulonsa saavilla kuukausittaiset tulot olivat keskimäärin 1 068 euroa, kun opintoetuuksien ohella opiskelijalla oli myös muita vähäisiä tulolähteitä kuten satunnaisia työtuloja.

Niillä opiskelijoilla, joilla toimeentulo koostui erilaisista ansiotulojen ja opintotuen yhdistelmästä, vaihteli kuukausittainen tulotaso työtulojen mukaan 965 eurosta 1 949 euroon. (Taulukko 7.)

Taulukko 7. Korkeakouluopiskelijoiden keskimääräiset käytettävissä olevat tulot eri lähteistä opiskelijan pääasiallisen toimeentulonlähteen mukaan 2025. Keskimääräinen tulo, €/kk. Lähde: Eurostudent 9, kysymys 4.15 Kuinka paljon rahaa (EUR) sinulla on keskimäärin käytettävissä kuukaudessa seuraavista lähteistä tällä kevätlukukaudella?

Pääasiallinen toimeentulon lähde	Ansiotyö €/kk	Opinto-etuudet ml. asumistuki €/kk	Tuki vanhemmilta tai sukulaisilta €/kk	Muut etuudet €/kk	Yhteensä em. erät €/kk
Kaikki opiskelijat	1 266	478	40	106	1 890
Pääasiassa ansiotyö	2 994	44	13	84	3 135
Monesta pienestä lähteestä	173	106	96	68	443
Ansiotyö ja opintotuki	1 221	670	35	23	1 949
Opintotuki ja vähäinen työssäkäynti	183	697	60	25	965
Pääasiassa opintotuki	34	1 000	30	4	1 068
Muut sosiaalietuudet	62	272	35	815	1 184

Huom. opintotuki kattaa opintorahan, opintolainan, asumisen tuet ja aikuiskoulutustuen. Aikuiskoulutustuki on laskettu mukaan Eurostudent -konsortion ohjeen mukaisesti.

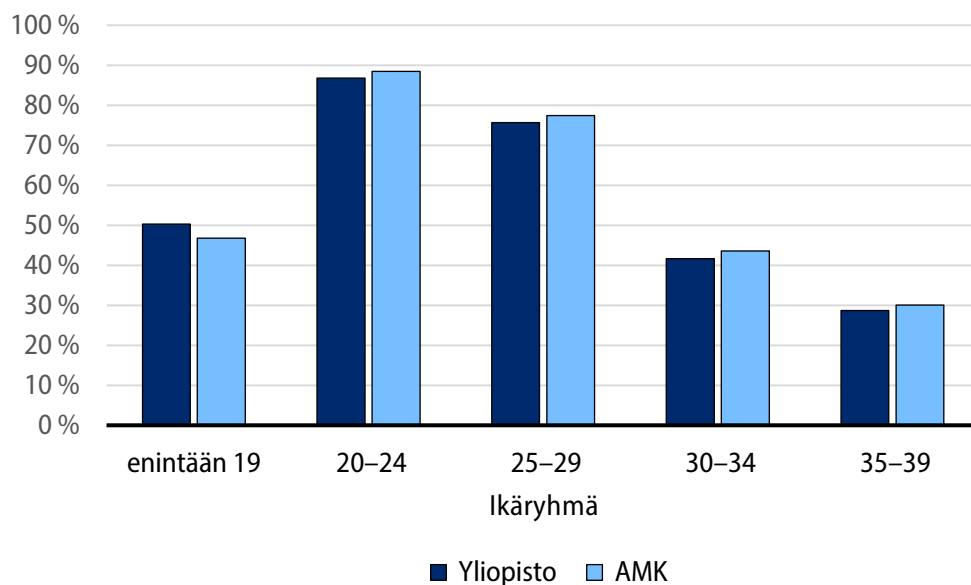
Niillä opiskelijoilla, joiden pääasiallinen toimeentulonlähde oli pääasiassa jokin muu etuus kuin opintotuki, muodosti tuo etuus keskimäärin 69 prosenttia opiskelijan toimeentulosta ollen keskimäärin 815 euroa kuukaudessa. Näilläkin opiskelijoilla oli tyypillisesti myös muita pieniä tulolähteitä, joten kaikkiaan muilla etuuksilla kuin opintotuella opiskeluaan rahoittavien tulot nousivat keskimäärin 1 184 euroon kuukaudessa.

Noin joka kymmenennellä opiskelijalla toimeentulo muodostui monesta pienestä lähteestä. Monesta pienestä lähteestä toimeentulonsa saavilla tulotaso jäi selvästi muita opiskelijoita vaatimattomammaksi, ollen keskimäärin 443 euroa kuukaudessa. Ryhmään kuuluu keskimääräistä enemmän opiskelijoita, jotka asuvat vanhempiensa luona. Vanhempien luona asuville myönnettävä opintoraha on tyypillisesti vähäisempi kuin itsenäisesti asuville, ja myös elämisen kustannukset ovat pienemmät kuin itsenäisesti asuvilla.

2.4 Valtaosa alle 30-vuotiaista opiskelijoista käyttää opintotukea

Kelan vuotta 2023/2024 koskevien tilastojen mukaan korkeakouluopintoihin liittyvän opintotuen käyttö oli yleisintä 20–24-vuotiaiden ikäryhmässä, jossa 88 prosenttia ammattikorkeakouluopiskelijoista ja 87 prosenttia yliopisto-opiskelijoista käytti opintotukea. Myös 25–29-vuotiaiden opiskelijoiden ikäryhmässä valtaosa käytti opintotukea. (Kuvio 15.)

Kuvio 15. Opintotuen käyttö ikäryhmittäin ja korkeakoulusektorin mukaan 2023/2024. Prosenttia. Lähde: Kelan opintoetuustilasto (SVT) 2023/2024.

Opintotukea saavien osuus oli nuorempiin opiskelijoihin verrattuna selvästi vähäisempi yli 30-vuotiaiden opiskelijoiden keskuudessa, mutta vanhemmissakin ikäluokissa oli kuitenkin pieni määrä opiskelijoita, jotka opintotukea saivat.

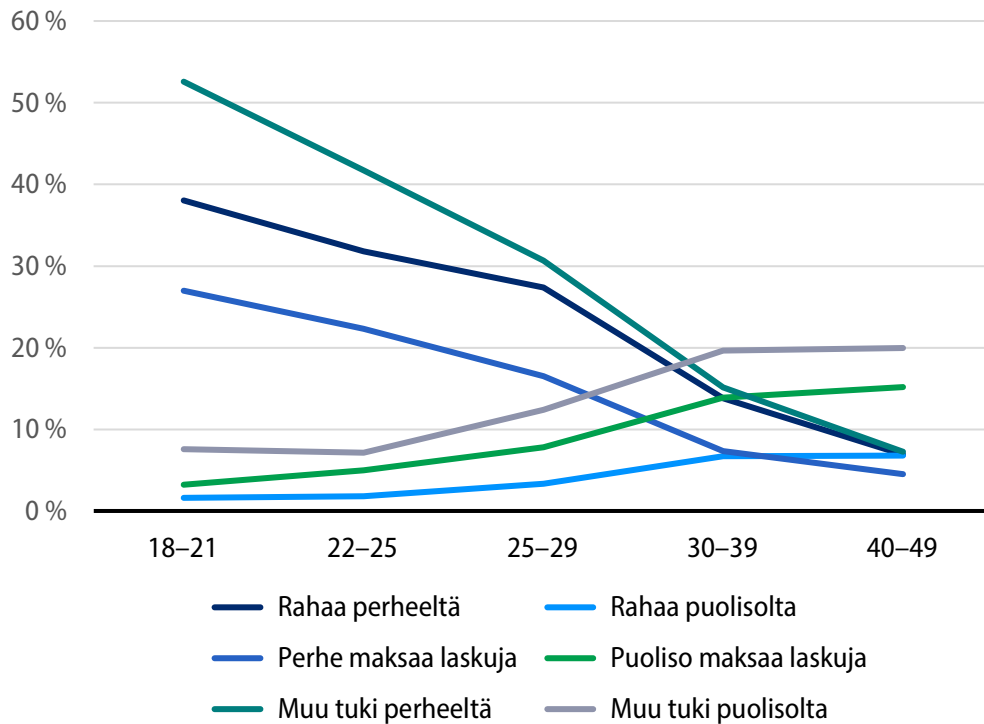
2.5 Perheeltä saatu taloudellinen tuki on tavallista erityisesti nuoremmilla opiskelijoilla

Vaikka ansiotyöt ja/tai opintotuki oli useimmilla opiskelijoilla pääasiallinen tulolähde, sai opiskelijatutkimuksen perusteella merkittävä osa varsinkin nuoremmista opiskelijoista suoraa tai epäsuoraa tukea läheisiltään. Saadun taloudellisen tuen muodot ja antaja muuttuivat opiskelijan iän myötä: nuoremmilla opiskelijoilla korostui erityisesti lapsuuden perheen tarjoama epäsuora ”muu tuki”. ”Muuhun tukeen” lasketaan tavaroita tai hyödykkeitä, kuten ilmainen asuminen, ruoka, puhelin, auton käyttö jne.

Osa opiskelijoista sai läheisiltään käteistä ja tilisiirtoja opintojen ja elinkustannusten kattamiseen. Niinikään opiskelijan perhe tai puoliso saattoi maksaa opiskelijan laskuja, esimerkiksi opiskelijan vuokran, sähkölaskun, lämmityskulut, lukukausimaksut, puhelinlaskut, tilausmaksut, julkisen liikenteen lipun tai muita vastaavia kulueriä.

Vanhemmat opiskelijat saivat perheeltään vähemmän suoraa tai epäsuoraa tukea kuin nuoremmat opiskelijat, mutta toisaalta mahdolliselta puolisolta saatu tuki oli heillä yleisempää. (Kuvio 16.)

Kuvio 16. Läheisiltä saadun suoran ja epäsuoran taloudellisen tuen yleisyys korkeakouluopiskelijoilla ikäryhmän mukaan 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys 4.10 Minkälaista taloudellista tukea saat säännönmukaisesti perheeltäsi ja/tai puolisoiltasi?

Vuonna 2025 nuorimmissa, 18–21-vuotiaiden opiskelijoiden ikäryhmässä yli puolet opiskelijoista sai erilaista epäsuoraa taloudellista tukea perheeltään, 38 prosenttia sai rahaa ja 27 prosentilla perhe maksoi opiskelijan laskuja. Puolisolta saatu tuki pysyi hyvin vähäisenä.

22–25-vuotiaiden ikäryhmässä perheeltä saatu epäsuora tuki oli edelleen yleistä (42 %:lla maininta) ja rahaa perheeltään sai suunnilleen joka kolmas opiskelija. 22 prosentilla perhe maksoi opiskelijan laskuja. Puolisolta saatu tuki oli edelleen jokseenkin yhtä vähäistä kuin nuorimmissa ikäryhmässä.

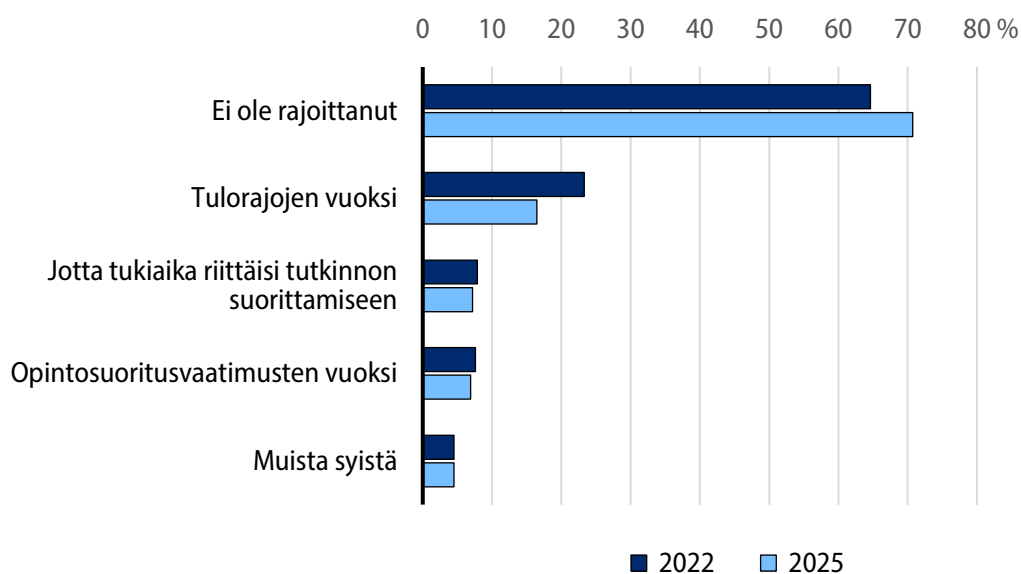
25–29-vuotiailla perheeltä saadun epäsuoran tuen yleisyys oli jo selvästi vähäisempää kuin nuoremmilla opiskelijoilla (31 %:lla maininta), mutta perheeltä saatiin edelleen verraten usein rahallista tukea (27 %:lla maininta) ja laskuja maksettiin muutamien puolesta (17 %:lla maininta). Edelleen verraten harvat opiskelijat saivat puolisoilta suoraa tai epäsuoraa taloudellista tukea.

30–39-vuotiailla epäsuora tukea puolisoltaan sai 20 prosenttia opiskelijoista ja muutamilla puoliso maksoi opiskelijapuolisonsa laskuja. Sen sijaan suora rahallinen tuki puolisolta oli verraten harvinaista (7 %:lla maininta). Perheeltä saatu suora ja epäsuora tuki alkoi olla jo verraten harvinaista yli 30-vuotiaiden opiskelijoiden keskuudessa.

2.6 Aiempaa harvempi joutuu rajoittamaan opintotukikuukausien käyttöä – taustalla tulorajojen nosto vuonna 2023

Opiskelijatutkimuksissa on kysytty vuosina 2022 ja 2025 onko opiskelija joutunut rajoittamaan opintotukikuukausien käyttöä, esimerkiksi palauttanut tai perunut tukea nykyisten opintojensa aikana. Vuoteen 2022 verrattuna vuonna 2025 aiempaa harvempi korkeakouluopiskelija oli rajoittanut opintotukikuukausien käyttöä: noin 35 prosenttia oli rajoittanut opintotuen käyttöä vuonna 2022, mutta vuonna 2025 enää 29 prosenttia. (Kuvio 17.)

Kuvio 17. Opiskelijoiden syyt opintotukikuukausien rajoittamiselle 2022 ja 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 8 ja 9, kysymys ”Oletko joutunut rajoittamaan opintotukikuukausien käyttöä (esimerkiksi palauttanut tai perunut tukea) nykyisten opintojesi aikana?”

Opintotukikuukausia rajoitettiin harvemmin vuonna 2025 kuin 2022 lähes kaikissa opiskelijaryhmissä ja erilaisissa elämäntilanteissa. Keskeisin selittäjä opintotukikuukausien rajoittamiselle oli molempina vuosina ja kaikissa opiskelijaryhmissä tulorajojen täyttyminen, mutta vuonna 2025 aiempaa harvempi opiskelija oli joutunut rajoittamaan tukikuukausien käyttöä tästä syystä. (Taulukko 8.)

Taulukko 8. Opiskelijoiden syyt opintotukikuukausien rajoittamiselle eri elämäntilanteissa 2022 ja 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 8 ja 9, kysymys ”Oletko joutunut rajoittamaan opintotukikuukausien käyttöä (esimerkiksi palauttanut tai perunut tukea) nykyisten opintojesi aikana?”

Opiskelijan elämäntilanne	Vuosi	Tulorajojen vuoksi %	Opintosuoritusvaatimusten vuoksi %	Jotta tukiaika riittäisi tutkinnon suorittamiseen %	Muista syistä %	On rajoittanut jostain syystä %	Ei ole rajoittanut %
Ulkomaiset opiskelijat	2022	7	5	3	5	18	82
	2025	7	2	1	5	14	86
Perheelliset opiskelijat	2022	20	4	7	5	31	69
	2025	17	4	6	5	28	72
Suoraan toiselta asteelta siirtyneet	2022	23	9	9	5	36	64
	2025	14	8	8	4	28	72
Toista tutkintoa opiskelevat	2022	21	3	9	3	31	69
	2025	16	4	9	9	33	67
Työelämästä opintoihin siirtyneet	2022	28	5	7	5	38	62
	2025	21	5	7	4	33	67
Osaopiskelukykyiset opiskelijat	2022	22	12	12	6	40	60
	2025	14	11	10	5	31	69

Huom. Opiskelija voi olla mukana useammassa elämäntilanneluokassa.

Kun vuonna 2022 kaikista opiskelijoista 23 prosenttia oli rajoittanut opintotukikuukausia tulorajojen vuoksi, oli vuonna 2025 tukikuukausia rajoittanut tulorajojen vuoksi enää 17 prosenttia. Tulorajojen merkityksen väheneminen opintotuen

käyttöä rajoittavana tekijänä johtuu pääasiassa tulo rajojen nostosta – vuoden 2023 alusta opintotuen vuositulo rajoihin astui voimaan tasokorotus, jonka jälkeen tulo rajat olivat noin 20 prosenttia suuremmat kuin vuonna 2022.

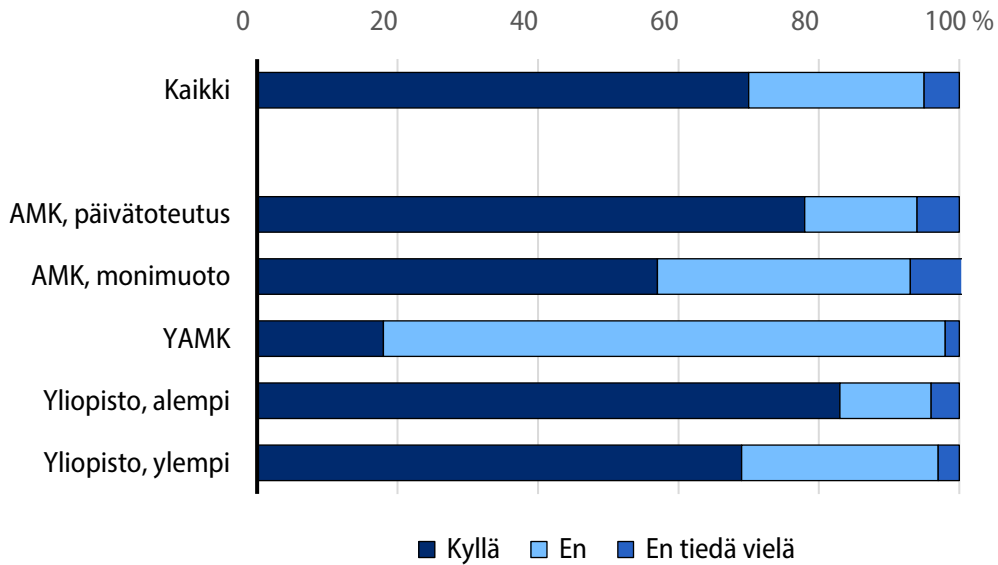
Muut syyt tukikuukausien rajoittamiselle olivat selvästi harvinaisempia useimmissa opiskelijaryhmissä. Osaopiskelukykyiset opiskelijat olivat verraten usein rajoittaneet tukikuukausien käyttöä tulo rajojen ohella myös tuen saantiin riittämättömien opintosuoritusten vuoksi sekä mitoittaakseen tukiajan tutkinnon suorittamiseen vaatimaan aikaan. Tämä kertoo osaopiskelukyvystä eli opiskelijoilta puuttuu voimavaroja täysipäiväiseen, tavoiteaikataulun mukaiseen opiskelutahtiin.

2.7 Opintolainaa nostetaan välttämättömiin menoihin korkean korkotason pelottaessa monia

Korkeakouluopiskelijan opintotuki koostuu opintorahasta, valtion takaamasta opintolainasta ja asumisen tuesta, joiden suuruus vaihtelee mm. opiskelijan tulojen, iän, asumismuodon ja -menojen sekä asuinpaikkakunnan mukaan. Kaikki opintotukeen oikeutetut eivät hyödynnä opintolainaa opintojensa aikana ja nostetut lainasummat vaihtelevat opiskelijakohtaisesti. Opiskelijatutkimuksessa on selvitetty taustatekijöitä opintolainan nostohaluun tai -haluttomuuteen.

Vuoden 2025 opiskelijatutkimuksen mukaan opintolainan nostohalukkuus vaihteli opiskelijan tutkintotyypin mukaan. Kaikista korkeakouluopiskelijoista 70 prosenttia oli jo nostanut tai aikoi nostaa opintolainaa. Alempaa yliopistotutkintoa suorittavista opiskelijoista yli 80 prosenttia oli jo nostanut tai aikoi nostaa opintolainaa. Yliopiston maisterivaiheessa opiskelevilla osuus oli hiukan pienempi, vajaa 70 prosenttia. AMK-tutkintoa päivätoteutuksessa opiskelevista lähes 80 prosenttia aikoi nostaa tai oli jo nostanut opintolainaa, mutta monimuoto-opiskelijoista selvästi harvempi, alle 60 prosenttia. YAMK-tutkintoa suorittavien ryhmässä korostui erityisesti se, että valtaosa opiskelijoista ei aikonut nostaa tai ei ollut nostanut lainaa. (Kuvio 18.)

Kuvio 18. Opintolainaa nykyisiin korkeakouluopintoihin ottamista aikovat ja nostaneet tutkintotyyppin mukaan 2025. Lähde: Eurostudent 9, kysymys F112 Aiotko ottaa tai oletko ottanut opintolainaa nykyisten korkeakouluopintojesi aikana?

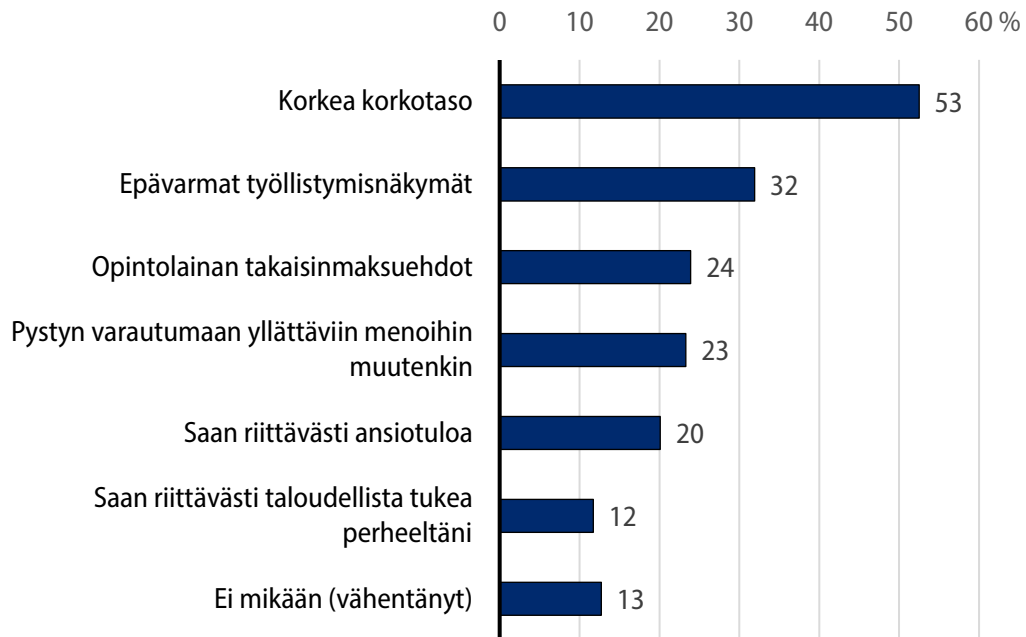

Opintolainan houkuttelevuutta lisäävien ja vähentävien kokemusten yleisyyttä mitattiin vuoden 2025 tiedonkeruussa uudistetulla kysymyspatterilla, joka jäsentää eri tekijöihin paikantuvat ”työntö-” ja ”vetovoimatekijät”. Esimerkiksi lainan korkotasoa voi näyttäytyä joko edullisena tai kalliina eri opiskelijaryhmille. (Kuviot 19 ja 20.)

Kuvio 19. Näkemykset opintolainan houkuttelevuutta lisäävistä tekijöistä korkeakouluopiskelijoiden keskuudessa 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys FI15 Onko jokin seuraavista tekijöistä vaikuttanut päätökseesi hyödyntää opintolainaa (riippumatta siitä, oletko lopulta nostanut sitä)?

Kuvio 20. Näkemykset opintolainan houkuttelevuutta vähentävistä tekijöistä korkeakouluopiskelijoiden keskuudessa 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys FI15 Onko jokin seuraavista tekijöistä vaikuttanut päätökseesi hyödyntää opintolainaa (riippumatta siitä, oletko lopulta nostanut sitä)?

Opintolainan houkuttelevuutta lisänneistä tekijöistä opiskeluaikaan sijoittuva taloudellinen tarve oli suurin motiivi nostaa lainaa tarkasteltaessa kaikkia korkeakouluopiskelijoita: Opintolainaa ottamaan johti erityisesti tarve rahoittaa välttämättömiä menoja (n. 40 %), tarve varautua yllättäviin menoihin sekä opiskelijan riittämättömät ansiotulot – molemmat seikat noin joka kolmannella opiskelijalla.

Tavoiteaikataulun mukaisesti suoritettujen opintojen seurauksena saatava opintolainahyvitys tutkinnon suorittamisen jälkeen kannusti noin 30 prosenttia korkeakouluopiskelijoista hyödyntämään opintolainaa. Muut tekijät vaikuttivat selvästi vähemmän opiskelijoiden kokemukseen opintolainan houkuttelevuudesta.

Opintolainan vetovoimaa vähensi ennen kaikkea koettu korkea korkotasoa, joka pelotti suunnilleen joka toista opiskelijaa, mutta erityisesti alle 30-vuotiaita. Opintolainan nostohalua vähensi myös opiskelijan epävarmat työllistymisnäkymät noin kolmanneksella opiskelijoista ja epäedullisiksi koetut opintolainan

takaisinmaksuehdot vajaalla neljänneksellä opiskelijoista. Toisaalta opintolainan nostohaluja vähensi myös verraten usein se, ettei opiskelija kokenut sille tarvetta koska pystyi varautumaan yllättäviin menoihin muillakin tavoin (vajaa neljännes opiskelijoista).

Selvästi useampi opiskelija piti opintolainan takaisinmaksuehtoja opintolainan houkuttelevuutta vähentävänä tekijänä (maininta 24 %:lla kaikista korkeakouluopiskelijoista) kuin houkuttelevuutta lisäävänä tekijänä (maininta 15 %:lla kaikista korkeakouluopiskelijoista).

Tarkasteltaessa opintolainan veto- ja työntövoimatekijöitä opiskelijoiden elämäntilanteen mukaan käy ilmi, että opiskelijan ikä ja elämäntilanne vaikuttivat opintolainan nostohaluun tai -haluttomuuteen (taulukot 9, 10 ja 11).

Taulukko 9. Näkemykset opintolainan houkuttelevuutta lisäävistä ja vähentävistä tekijöistä korkeakouluopiskelijoiden keskuudessa ikäryhmän mukaan 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys FI15 Onko jokin seuraavista tekijöistä vaikuttanut päätökseesi hyödyntää opintolainaa (riippumatta siitä, oletko lopulta nostanut sitä)?

Opintolainan hyödyntämishaluun liittyvät tekijät, %	18–21-v.	22–25-v.	26–29-v.	30–39-v.
Houkuttelevuutta lisäävät tekijät				
Opintolainan matala korkotaso	14	10	10	15
Opintolainan takaisinmaksuehdot	21	18	13	13
Riittämättömät ansiotulot	32	37	38	27
Hyvät työllistymisnäkymät	15	15	12	8
Tarve varautua yllättäviin menoihin	32	37	42	26
En saa perheeltä tukea	15	18	20	15
Perheen menojen rahoittaminen	6	5	10	17
Opintolainahyvitys	37	40	31	21
Tarve rahoittaa välttämättömiä menoja	32	42	49	39
Houkuttelevuutta vähentävät tekijät				
Korkea korkotaso	51	64	62	44
Opintolainan takaisinmaksuehdot	30	25	25	22
Saan riittävästi ansiotuloa	11	14	18	27
Epävarmat työllistymisnäkymät	32	35	37	28
Pystyn varautumaan yllättäviin menoihin muutenkin	29	22	18	24
Saan riittävästi taloudellista tukea perheeltäni	24	13	10	8

Ikäryhmittäisessä tarkastelussa 22–29-vuotiailla opiskelijoilla oli suurempi tarve rahoittaa välttämättömiä menojaan opintolainan avulla kuin heitä nuoremmilla tai vanhemmilla opiskelijoilla. Korkeaksi mielletty korkotaso kuitenkin vähensi eniten juuri heidän halujaan nostaa opintolainaa.

Taulukko 10. Näkemykset opintolainan houkuttelevuutta lisäävistä tekijöistä korkeakouluopiskelijoiden elämäntilanteen mukaan 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9.

Opintolainan hyödyntämishalua lisäävät tekijät, %	Ulkomaiset opiskelijat	Perheelliset opiskelijat	Suoraan toiselta asteelta siirtyneet	Toista korkeakoulu-tutkintoa opiskelevat	Työelämän kautta opintoihin siirtyneet	Osaopiskelu-kykyiset opiskelijat	Opintojen ohella työssä käyvät
Opintolainan matala korkotaso	21	14	13	16	10	11	13
Opintolainan takaisinmaksuehdot	20	14	17	11	14	13	16
Riittämättömät ansiotulot	17	24	31	22	32	42	26
Hyvät työllistymisnäkymät	8	7	13	7	11	8	11
Tarve varautua yllättäviin menoihin	24	24	32	20	33	41	32
En saa perheeltä tukea	17	13	14	10	18	24	15
Perheen menojen rahoittaminen	9	30	7	12	13	12	10
Opintolainahyvitys	15	20	30	16	31	26	32
Tarve rahoittaa välttämättömiä menoja	21	32	38	30	42	51	36

Huom. Opiskelija voi olla mukana useammassa elämäntilanneluokassa.

Taulukko 11. Näkemykset opintolainan houkuttelevuutta vähentävistä tekijöistä korkeakouluopiskelijoiden elämäntilanteen mukaan 2025. Prosenttia.
Lähde: Eurostudent 9.

Opintolainan hyödyntämishalua vähentävät tekijät, %	Ulkomaiset opiskelijat	Perheelliset opiskelijat	Suoraan toiselta asteelta siirtyneet	Toista korkeakoulu-tutkintoa opiskelevat	Työelämän kautta opintoihin siirtyneet	Osaopiskelu-kykyiset opiskelijat	Opintojen ohella työssä käyvät
Korkea korkotaso	23	34	52	35	54	59	52
Opintolainan takaisinmaksuehdot	23	20	23	16	24	31	22
Saan riittävästi ansiotuloa	8	31	18	30	24	16	35
Epävarmat työllistymisnäkymät	45	23	33	26	30	44	25
Pystyn varautumaan yllättäviin menoihin muutenkin	24	26	28	32	20	16	24
Saan riittävästi taloudellista tukea perheeltäni	18	9	16	6	8	11	7

Huom. Opiskelija voi olla mukana useammassa elämäntilanneluokassa.

Ulkomaisten opiskelijoiden opintolainan hyödyntämishaluissa keskeisin tekijä oli tarve varautua yllättäviin menoihin. Muihin opiskelijoihin verrattuna useampi ulkomainen opiskelija piti opintolainan matalaa korkotasoa sen houkuttelevuutta lisäävänä tekijänä. Ulkomaisilla opiskelijoilla opintolainan nostamista hillitsi selvästi eniten epävarmat työllistymisnäkökymät.

Perheellisillä opiskelijoilla opintolainan houkuttelevuutta lisäsi ennen kaikkea tarve rahoittaa välttämättömiä menoja ja perheen menojen rahoittaminen. Opintolainan houkuttelevuutta vähensi heilläkin korkea korkotaso (34 %:lla) ja lisäksi se, että he saivat riittävästi ansiotuloa (31 %:lla).

Suoraan toiselta asteelta korkeakouluun jatkaneilla opiskelijoilla opintolainan houkuttelevuutta lisäsi ennen kaikkea tarve rahoittaa välttämättömiä menoja, tarve varautua yllättäviin menoihin, riittämättömät ansiotulot sekä opintolainahyvityksen hyödyntämismahdollisuus.

Toista korkeakoulututkintoa opiskelevilla tarve rahoittaa välttämättömiä menoja oli yleisin opintolainan houkuttelevuutta lisännyt näkemys. Opintolainan houkuttelevuutta vähensi lähinnä korkea korkotaso, se, että pystyi muutenkin varautumaan yllättäviin menoihin ja jossain määrin myös se, että opiskelija sai riittävästi ansiotuloja.

Työelämän kautta opintoihin tulleilla opiskelijoilla opintolainan nostoon kannusivat ensisijaisesti tarve rahoittaa välttämättömiä menoja, tarve varautua yllättäviin menoihin, riittämättömät ansiotulot sekä mahdollisuus opintolainahyvitykseen. Opintolainan houkuttelevuutta vähensi heillä erityisesti korkea korkotaso (54 %:lla) ja epävarmat työllistymisnäkökymät (30 %:lla).

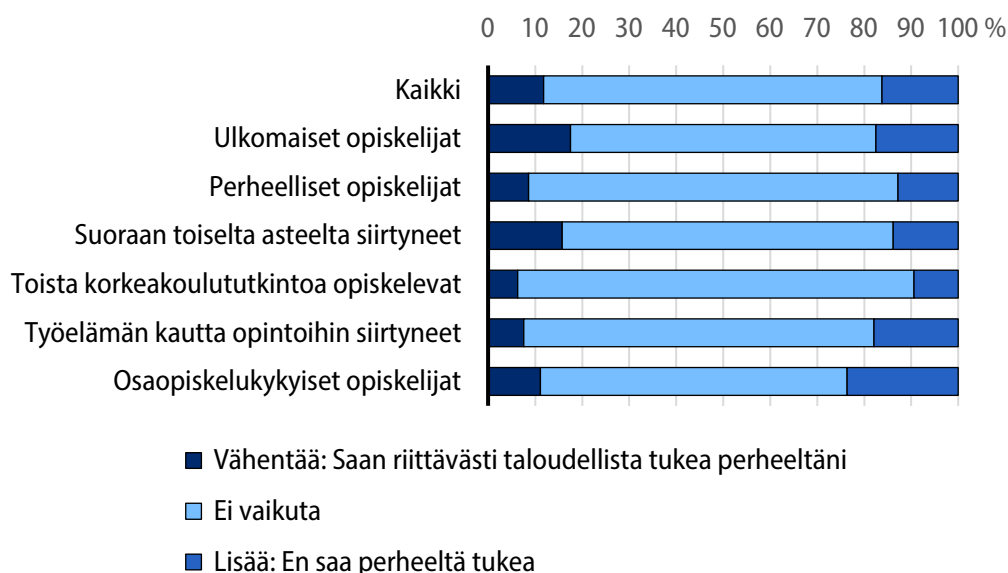
Osaopiskelukykyiset opiskelijat painottivat selvästi muita ryhmiä vahvemmin sekä opintolainan nostamista lisääviä että vähentäviä tekijöitä. Joka toinen osaopiskelukykyisistä opiskelijoista nosti tarpeen rahoittaa välttämättömiä menoja opintolainan nostohaluja lisääväksi tekijäksi, ja opintolainan nostoaikeisiin vaikuttivat myös riittämättömät ansiotulot ja tarve varautua yllättäviin menoihin. Osaopiskelukykyisillä opintolainan nostohaluja vähensi puolestaan korkea korkotaso, epävarmat työllistymisnäkökymät ja opintolainan takaisinmaksuehdot.

Opintojen ohella työssäkäyvillä opiskelijoilla merkittävin syy nostaa opintolainaa oli tarve rahoittaa välttämättömiä menoja ja seuraavaksi keskeisimmät tekijät olivat opintolainahyvityksen mahdollisuus ja tarve varautua yllättäviin menoihin. Opintolainan nostamishaluja vähensi erityisesti korkea korkotaso ja se, että työssäkäyvät opiskelijat saivat riittävästi ansiotuloja.

Joka neljäs osaopiskelukykyinen opiskelija mainitsi opintolainan houkuttelevuutta lisääväksi tekijäksi sen, etteivät he saaneet perheeltään tukea. Muissa opiskelijaryhmissä perheeltä saadun tuen puute oli selvästi harvemmin opintolainan nostohaluun vaikuttava tekijä. (Kuvio 21.)

Kuvio 21. Perheeltä saadun taloudellisen tuen koettu vaikutus opintolainan houkuttelevuuteen eri elämäntilanteissa opiskelevilla 2025. Prosenttia.

Lähde: Eurostudent 9, kysymys FI15 Onko jokin seuraavista tekijöistä vaikuttanut päätökseesi hyödyntää opintolainaa (riippumatta siitä, oletko lopulta nostanut sitä)?

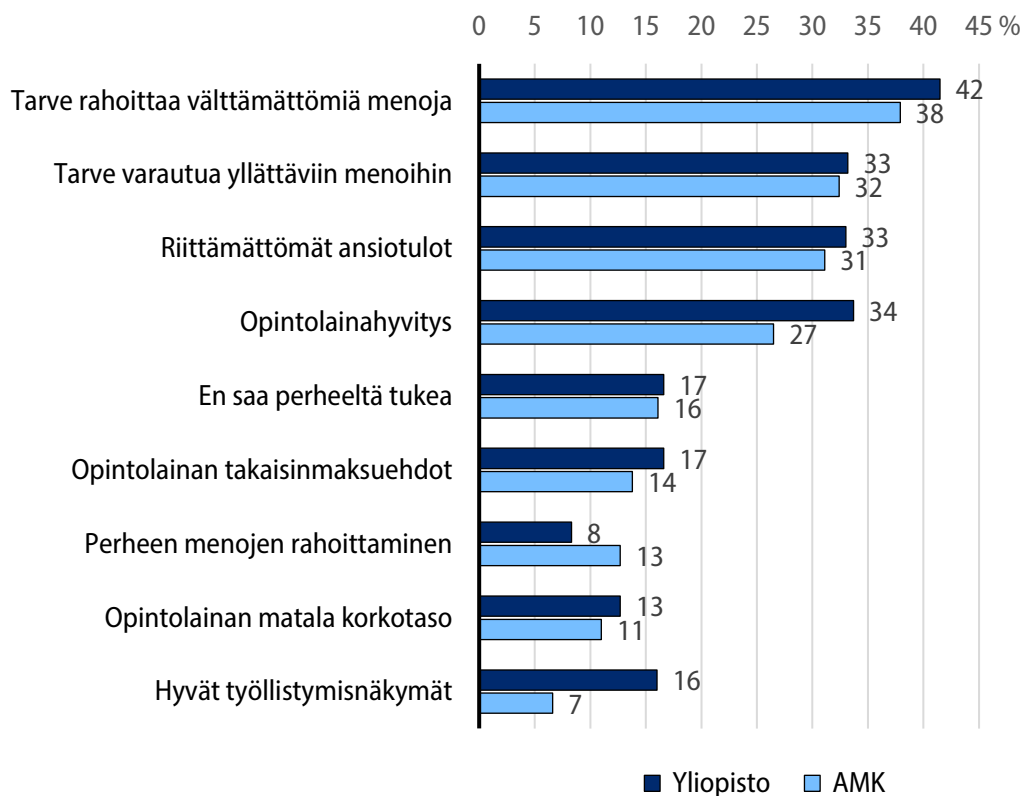
Huom. Opiskelija voi olla mukana useammassa elämäntilanneluokassa.

2.8 Opintolainahyvitys kannustaa erityisesti yliopisto-opiskelijoita opintolainan nostoon

Yliopisto- ja ammattikorkeakouluopiskelijoiden näkemykset opintolainan houkuttelevuudesta erosivat jossain määrin: yliopisto-opiskelijoille opintolainahyvitys näyttäytyi jossain määrin suurempana kannustimena nostaa opintolainaa kuin mitä ammattikorkeakouluopiskelijoille. Yliopisto-opiskelijoilla näytti myös

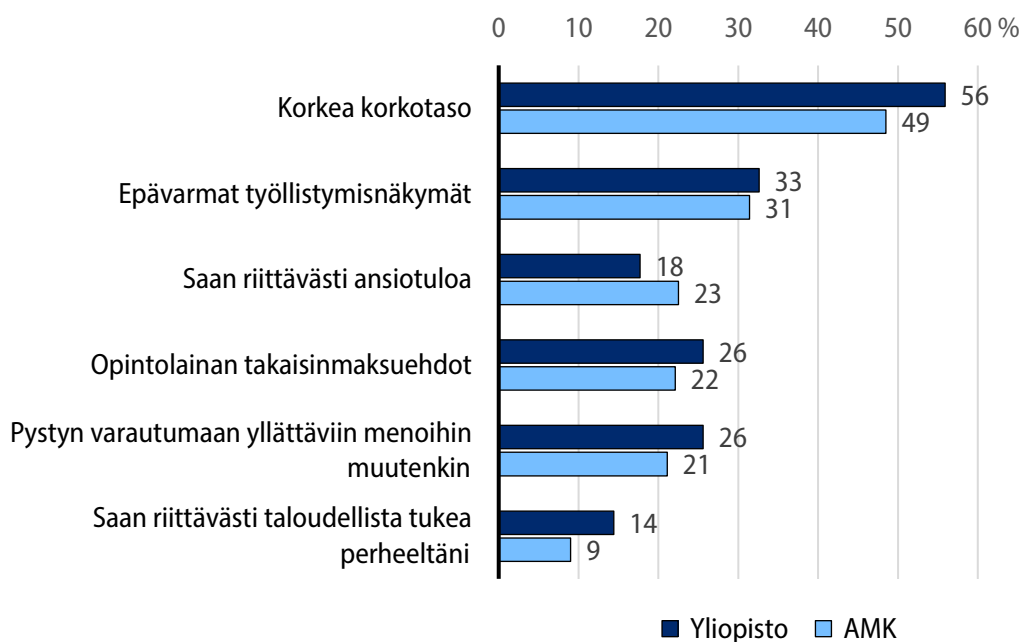
olevan ammattikorkeakouluopiskelijoita suurempi tarve rahoittaa opintolainalla välttämättömiä menojaan. Mahdollisesti tähän liittyi yliopisto-opiskelijoiden näkökulmasta riittämättömät ansiotulot. (Kuvio 22.)

Kuvio 22. Näkemykset opintolainan houkuttelevuutta lisäävistä tekijöistä ammattikorkeakoulu- ja yliopisto-opiskelijoilla 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys FI15 Onko jokin seuraavista tekijöistä vaikuttanut päätökseesi hyödyntää opintolainaa (riippumatta siitä, oletko lopulta nostanut sitä)?

Toisaalta korkea korkotaso näyttäytyi yliopisto-opiskelijoille jossain määrin uhkaavampana, opintolainan nostohalukkuutta vähentävänä tekijänä kuin mitä se oli ammattikorkeakouluopiskelijoille: 56 prosenttia yliopisto-opiskelijoista ja 49 prosenttia ammattikorkeakouluopiskelijoista arvioi korkean korkotason vähentäneen opintolainan houkuttelevuutta omalla kohdallaan. (Kuvio 23.)

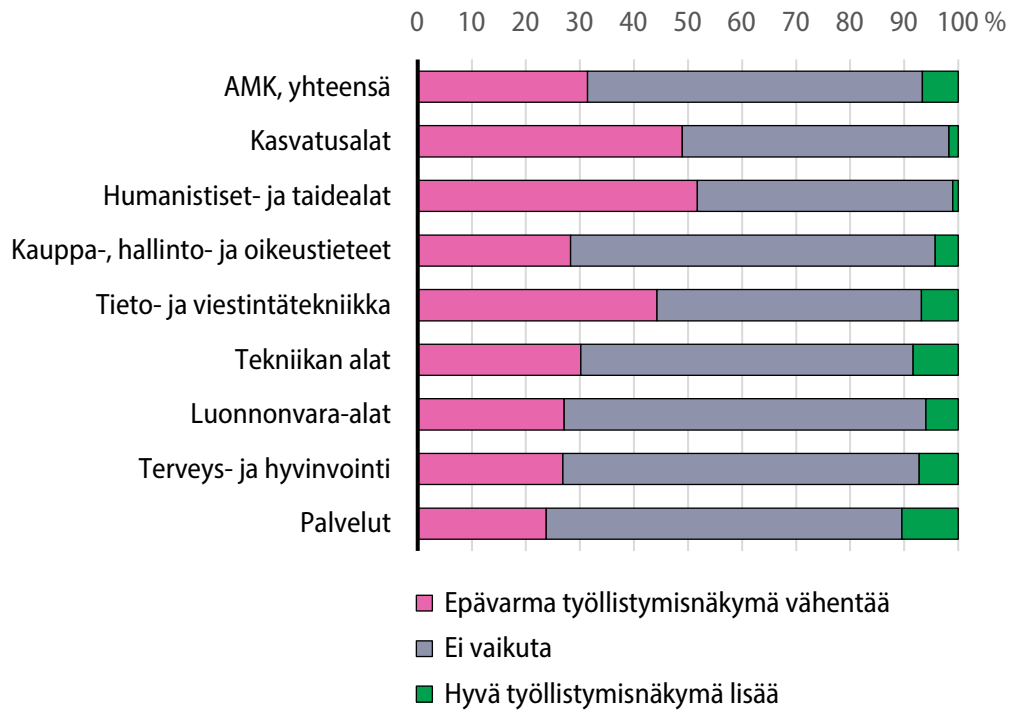
Kuvio 23. Näkemykset opintolainan houkuttelevuutta vähentävistä tekijöistä ammattikorkeakoulu- ja yliopisto-opiskelijoilla 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys F115 Onko jokin seuraavista tekijöistä vaikuttanut päätökseesi hyödyntää opintolainaa (riippumatta siitä, oletko lopulta nostanut sitä)?

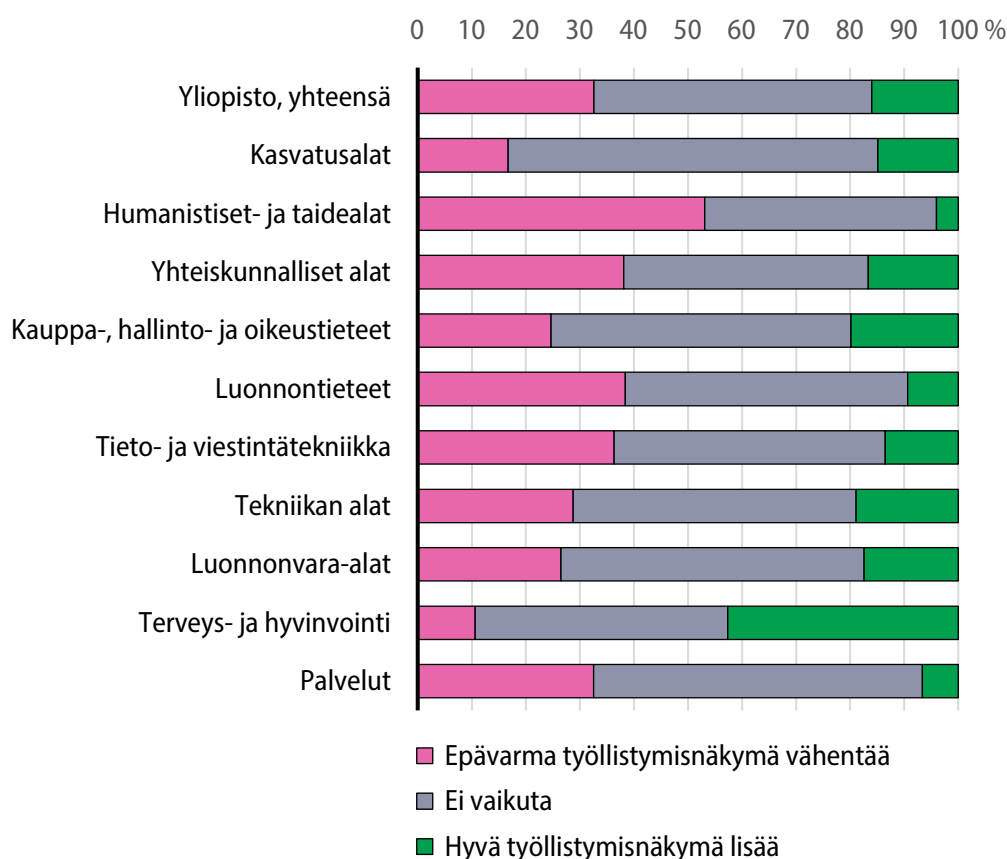
2.9 Opintolainan hyödyntäminen on alapidonnaista

Opintolainan nostohalukkuus on myös alapidonnaista. Alan työllisyysnäkymät voivat yhtäältä lisätä tai toisaalta vähentää opintolainan nostohalua. Merkille pantavaa kuitenkin on, että vuoden 2025 opiskelijatutkimusaineiston perusteella suurin osa opiskelijoista ei kokenut työllistymisnäkymien vaikuttavan heidän päätökseensä nostaa tai olla nostamatta opintolainaa. (Kuviot 24 ja 25.)

Kuvio 24. Ammattikorkeakouluopiskelijoiden työllistymisnäkömien vaikutus opintolainan houkuttelevuuteen koulutusalan mukaan. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9.

Kuvio 25. Yliopisto-opiskelijoiden työllistymisnäkömien vaikutus opintolainan houkuttelevuuteen koulutusalan mukaan. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9.

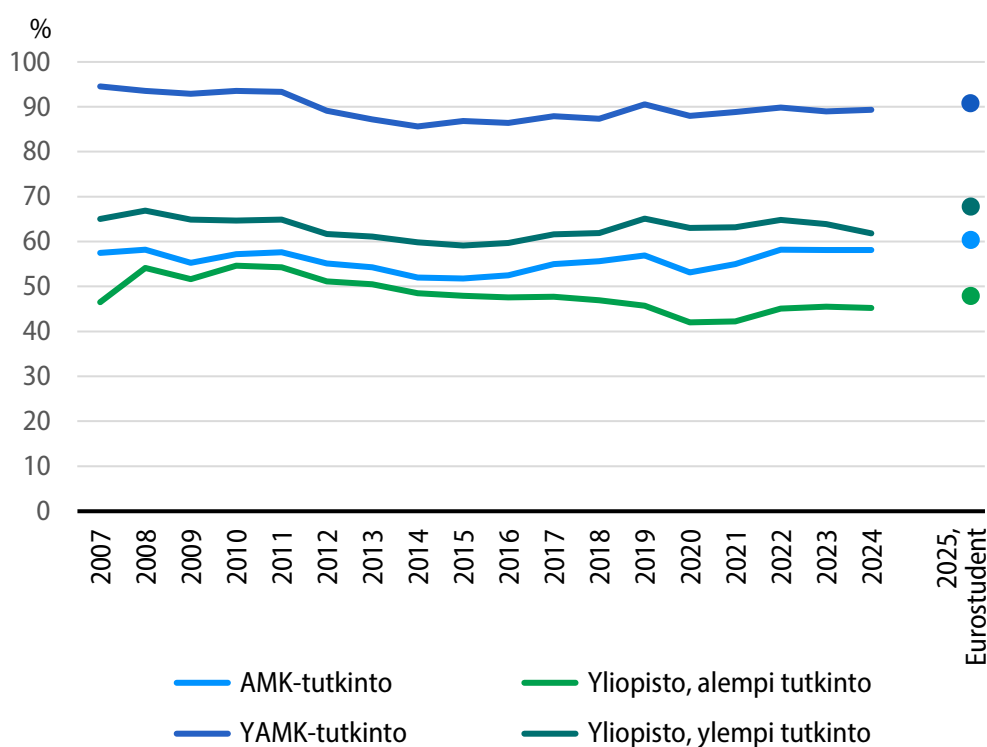
Vuonna 2025 yliopisto-opiskelijoista erityisesti terveys- ja hyvinvointialoja opiskelevilla hyvät työllistymisnäkömät kasvattivat opintolainan nostohaluja. Muilla yliopistokoulutuksen aloilla ja ammattikorkeakouluopiskelijoilla pikemmin epävarmat työllistymisnäkömät hillitsivät suunnitelmia hyödyntää opintolainaa.

E erityisen epäileväisesti opintolainan nostamiseen työllistymisnäkömiensä puolesta suhtautuivat humanististen ja taidealojen opiskelijat niin ammattikorkeakouluissa kuin yliopistoissakin, mutta myös kasvatusalan ja tieto- ja viestintäteknikan (ICT) opiskelijat ammattikorkeakouluissa epäröivät verraten usein lainan nostamista työllisyysnäkömiensä puolesta.

2.10 Opiskelijoiden työllisyysaste vaihtelee tutkintotyyppin ja koulutusalan mukaan

Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston mukaan korkeakouluopiskelijoiden työssäkäynnin yleisyys vaihtelee opiskelijan tutkintotyyppin mukaan. Vuonna 2024 korkein työllisyysaste oli YAMK-tutkintoa suorittavilla, 89 prosenttia ja matalin yliopistojen kandidivaiheen opiskelijoilla, 45 prosenttia. Vuotta 2024 koskevat rekisteripohjaiset tiedot olivat tätä raporttia kirjoittaessa tuoreimmat saatavilla olevat luvut. (Kuvio 26.)

Kuvio 26. Opiskelijoiden työllisyysaste tutkintotyypeittäin 2007–2024 sekä Eurostudent 9 -aineiston estimaatti 2025. Prosenttia. Lähde: Tilastokeskus, työssäkäynti ja Eurostudent 9.

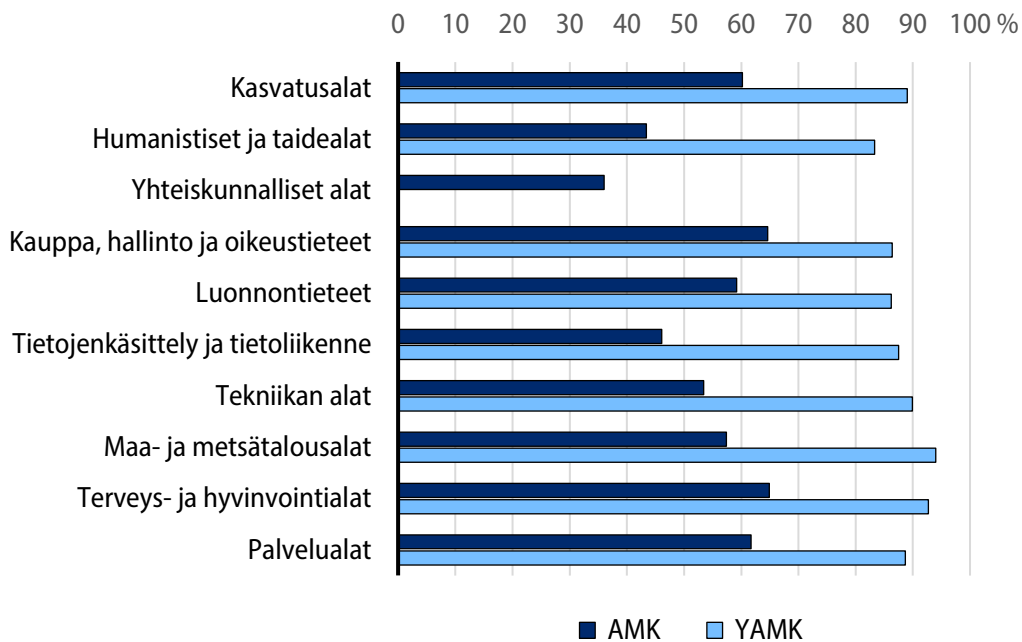

Yliopistojen maisterivaiheen opiskelijoiden työllisyysaste heikkeni vuosien 2023 ja 2024 välillä 64 prosentista 62 prosenttiin. Muiden korkeakouluopiskelijoiden työssäkäynnissä ei tapahtunut suuria muutoksia näiden vuosien välillä.

Eurostudentin tutkimusaineisto estimoii opiskelijoiden työllisyysasteen verraten hyvin, kuten kuviosta 26 käy ilmi.

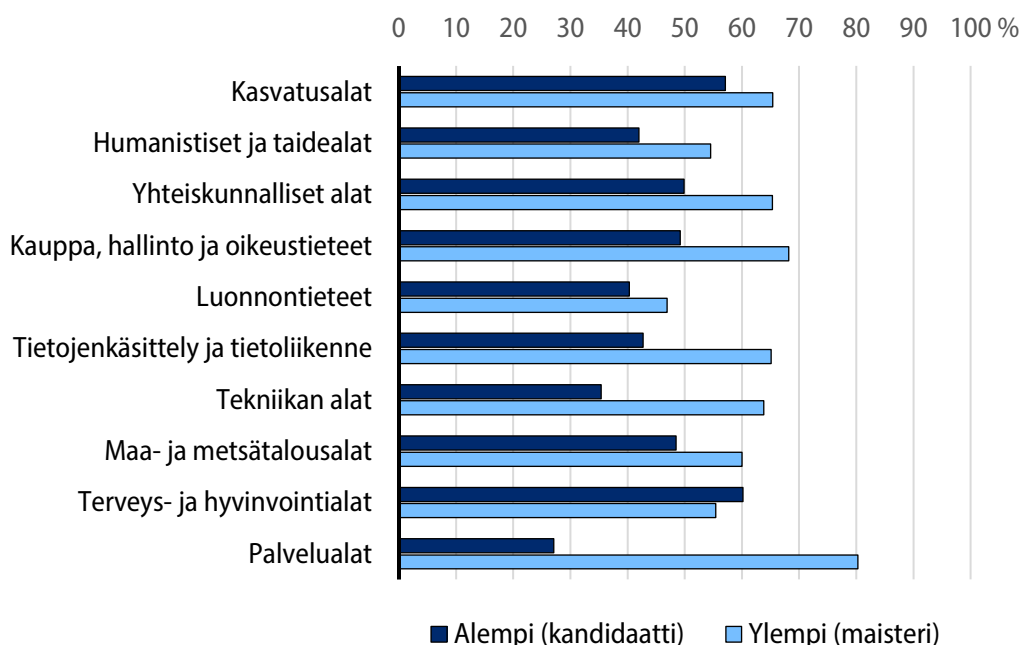
Tarkastellessa AMK-tutkintoa ja YAMK-tutkintoa suorittavien alakohtaisia työllisyysasteita vuonna 2024 kävi ilmi, että AMK-tutkintoa suorittavilla korkeimmat työllisyysasteet olivat terveys- ja hyvinvointialojen opiskelijoilla sekä kaupan, hallinnon ja oikeustieteiden opiskelijoilla (65 %). YAMK-tutkintoa suorittavien työllisyysasteet olivat kaikkiaan korkeat, vaihdellen alakohtaisesti 83 prosentista 94 prosenttiin. (Kuvio 27.)

Kuvio 27. AMK- ja YAMK-opiskelijoiden työllisyysasteet koulutusaloittain 2024. Prosenttia. Lähde: Tilastokeskus, työssäkäynti.

Yliopistoissa alempaa tutkintoa suorittavilla korkein työllisyys oli terveys- ja hyvinvointialojen opiskelijoilla (60 %), mutta ylempää korkeakoulututkintoa suorittaessa näiden alojen opiskelijoiden työssäkäynti väheni tästä. Korkein työllisyysaste yliopistojen maisterivaiheen opinnoissa oli palvelualojen opiskelijoilla (80 %), joiden työssäkäynti opintojen alkuvaiheessa taas oli koulutusaloittaisessa vertailussa vähäisintä. (Kuvio 28.)

Kuvio 28. Yliopisto-opiskelijoiden työllisyysasteet koulutusaloittain 2024. Prosenttia.
Lähde: Tilastokeskus, työssäkäynti.

Erot koulutusala- ja sektorikohtaisessa työssäkäynnissä heijastelevat paitsi itse alakohtaisia työmarkkinoita, myös alojen välisiä eroja opiskelijoiden taustassa. Erityisesti alemmaa korkeakoulututkintoa yliopistossa tekniikan ja palvelualoilla opiskelevista suuri osa on suoraan opintojaan toiselta asteelta jatkavia, kun taas ammattikorkeakouluissa sosiaali- ja terveysalojen koulutusohjelmissä aloittavat ovat keski-ikältään lähempänä 30 vuotta, ja usein omaavat alan aikaisempaa työkokemusta.

2.11 Korkeakouluopiskelijoista viidesosa työskentelee vaativassa asiantuntijatyössä

Opiskelijoiden työssäkäyntiä voidaan tarkastella myös siitä näkökulmasta vastaako lukukauden aikana tehty ansiotyö opiskelijan koulutusta alan tai vaativuuden puolesta. Vaativuudella tarkoitetaan tässä korkeakouluopintoja edellyttäviä asiantuntijatasoa tehtäviä. Tutkimuskirjallisuudessa työssäkäynnin ja koulutuksen vastaavuudesta puhutaan vertikaalisena (tehtävien vaativuus vastaa korkeakoulututkintoa) ja horisontaalisena (työn sisältö vastaa koulutusala) vastaavuutena.

Vuoden 2025 Eurostudent -tutkimusaineistoon on liitetty ensimmäistä kertaa (tutkittavien suostumuksella) työssäkäyntiä koskevaa rekisteritietoa opiskelijoiden ammateista ja tuloista. Vaikka rekisteriperusteisen ammattitiedon heikkoutena on toisaalta se, ettei tieto aina kuvaa juuri vastaushetken (meneillään olevan lukukauden) tilannetta, antaa se yhtäältä kuitenkin seikkaperäisemmän kuvan opiskelijoiden työssäkäynnin laadusta, kun opiskelijan työpaikan vaatavuutta ja alavastaavuutta päästään vertaamaan suoraan opiskelijan nykyisen tutkinto-ohjelman tietoihin.

Tilastokeskuksen käyttämä ammattiluokitus erottelee pääluokkatasolla työtehtävien vaativuuden siten, että suhteessa korkeakouluopiskelijoiden nykyisiin opintoihin, voidaan pääluokkatasojen 1–3 (johtajat, erityisasiantuntija- ja asiantuntijat) tehtäviä pitää perustellusti vaativuudeltaan korkeakouluopintoja hyvin vastaavina. Näin määriteltynä noin viidennes korkeakouluopiskelijoista työskenteli opintojen ohessa vähintään asiantuntijatason tehtävissä. 9,8 prosenttia työskenteli erityisasiantuntijoina ja 9,1 prosenttia asiantuntijoina, mutta opiskelijoissa on myös muutamia johtajina työskenteleviä (0,6 % kaikista opiskelijoista). (Taulukko 12.)

Taulukko 12. Korkeakouluopiskelijoiden ammattirakenne pääluokkatasolla keväällä 2025. Prosenttia. Lähde: Tilastokeskus, työssäkäyntitilaston lähdeaineistot.

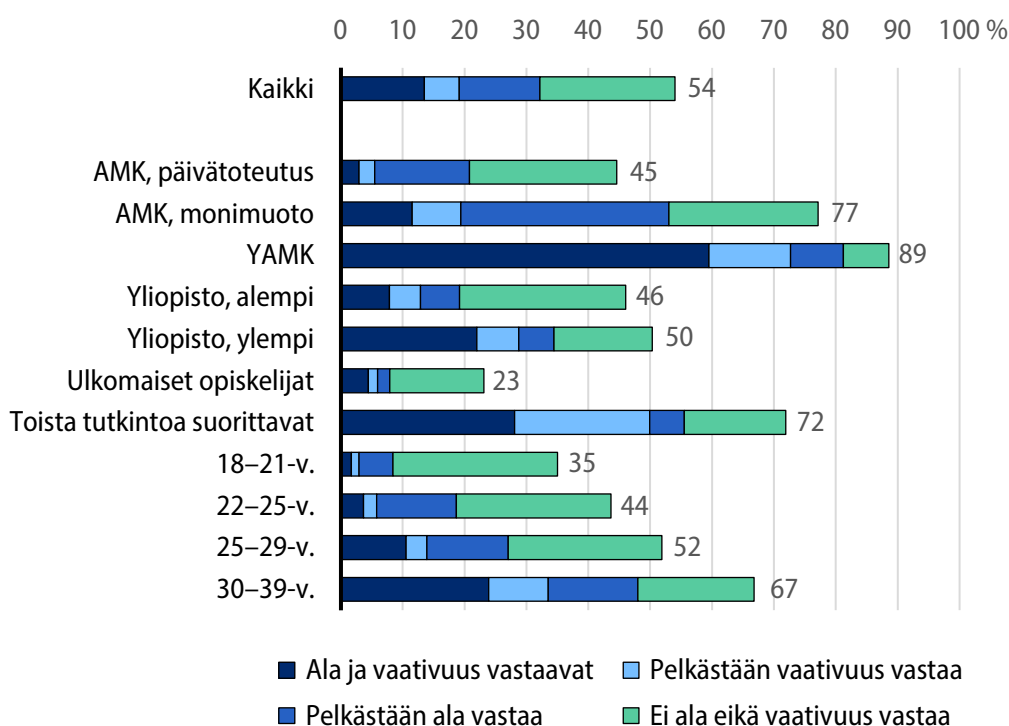
Ammattiluokitus, pääluokkataso	%
0 Upseerit	0,2
1 Johtajat	0,6
2 Erityisasiantuntijat	9,8
3 Asiantuntijat	9,1
4 Toimisto- ja asiakaspalvelu	3,7
5 Palvelu- ja myynti	16,1
6 Maatalous	0,2
7 Rakennus-, korjaus- ja valmistus	2,4
8 Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	2,2
9 Muut työntekijät	4,4
X Tuntematon	2,6
Kaikki yhteensä (opiskelijoiden työllisyysaste)	51,3

Opiskelijatutkimuksessa pyrittiin tuottamaan aiempaa seikkaperäisempää tietoa opiskelijoiden työssäkäynnin alavastaavuudesta siten, että jokainen työssäkäyvä opiskelija, jolle löytyi rekisteriperusteinen ammattitieto, luokiteltiin sen mukaan miten vaativaa työtä hän teki ja miten opiskelijan tekemä työ vastasi hänen koulutusalaansa. Työn vaativuusvastaavuus pääteltiin ammattiluokan pääluokkasosta ja alavastaavuus koulutusalaakohtaisesti kaksinumerotasolta.

2.12 Opiskelijan työ on usein samalta alalta mitä hän opiskelee

Opiskelijoiden työllisyysaste vaihtelee opiskelijan iän, koulutusohjelman sekä elämäntilanteen mukaan. Samoin se, vastaako tehty ansiotyö opiskelijan koulutusta vaihtelee varsin paljon opiskelijaryhmien välillä. (Kuvio 29.)

Kuvio 29. Korkeakouluopiskelijoiden työllisyysaste sekä työpaikan ala- ja vaativuusvastaavuus opiskelijan ikäryhmän, koulutussektorin ja elämäntilanteen mukaan 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys 4.7 Miten läheisesti ansiotyösi liittyy koulutusohjelmasi sisältöön?

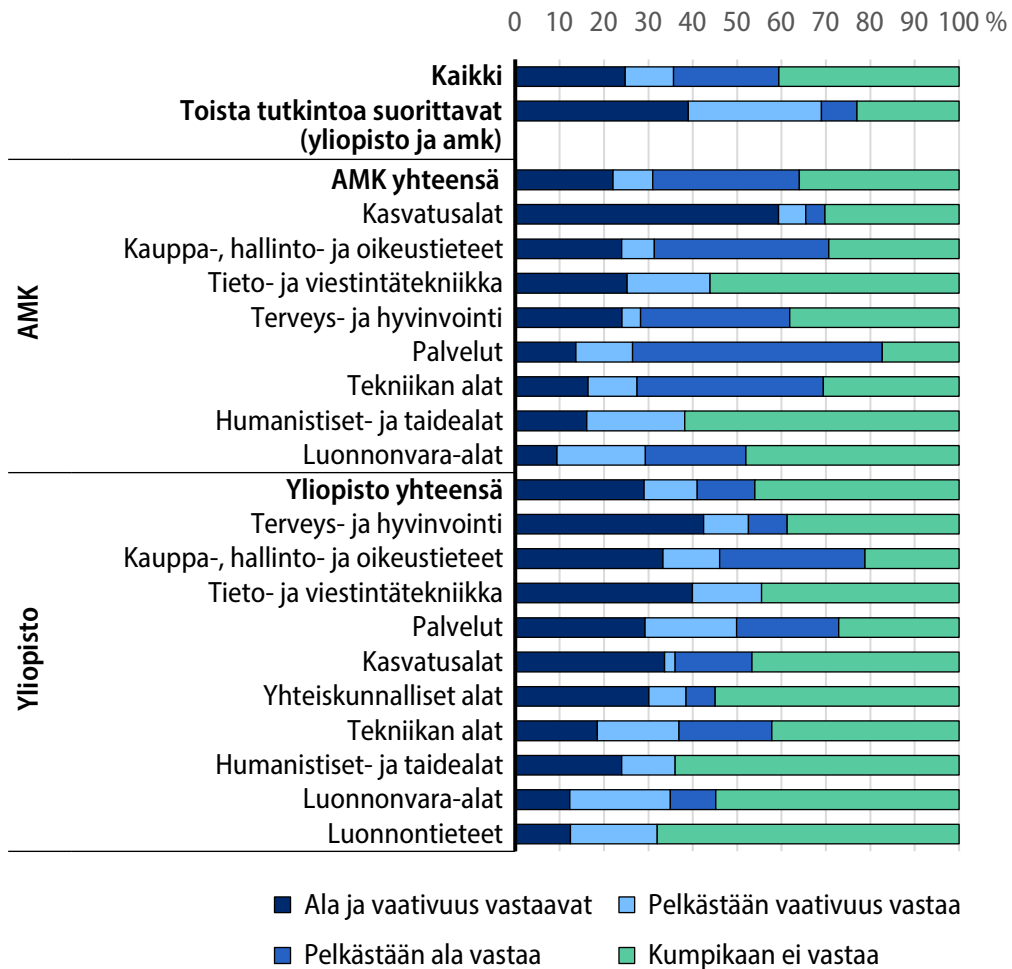

Nuoret, enintään 21-vuotiaat opiskelijat, olivat vuoden 2025 opiskelijatutkimuksen aikaan selvästi muita useammin koulutustaan vastaamattomassa työssä. Toisaalta työllisyysaste oli heillä muihin opiskelijoiden verrattuna verraten alhainen (35 %).

Vanhemmilla – ja mahdollisesti jo useamman vuoden opiskelleilla – lukukauden aikana tehty työ oli kuitenkin jo jonkin verran yleisempää ja yhä useammin opiskelijan koulutusalaalta. Työn vaativuus harvemmin kuitenkaan vastasi koulutusta. Poikkeuksen tähän kuvaan muodostivat 30–39-vuotiaat opiskelijat, erityisesti ylemmää ammattikorkeakoulututkintoa suorittavat sekä toista tutkintoa suorittavat alanvaihtajat, joilla opintojen ohella tehtävä työ oli varsin usein vaativaa asiantuntijatyötä, mutta tyypillisesti eri alalta kuin mille opiskelija oli (uudelleen) kouluttautumassa.

Kaikista **työssäkävivistä** korkeakouluopiskelijoista 25 prosentilla sekä työpaikan alalla että vaativuus vastasi opiskelijan koulutusta. Lähes yhtä monella, 24 prosentilla työ vastasi opiskelijan koulutusta pelkästään alan puolesta. Näin ollen noin puolella työssäkävivistä opiskelijoista lukukauden aikana tehty ansiotyö vastasi opiskelijan koulutusalaan. Harvemmillä, noin 11 prosentilla, työpaikan vaativuus vastasi opiskelijan koulutusta ilman, että ala olisi vastannut itse opiskeltavaa koulutusalaan. Toisaalta edellä mainituista luvuista käy ilmi, että kaikista työssäkävivistä opiskelijoista useammalla kuin joka kolmannella työ oli asiantuntijatasoista. Runsaalla 40 prosentilla työssäkävivistä opiskelijoista lukukaudenaikainen ansiotyö ei kuitenkaan vastannut opiskelijan koulutusta alan eikä vaativuuden puolesta. (Kuvio 30.)

Kuvio 30. Lukukauden aikana työssäkäyvien korkeakouluopiskelijoiden työpaikan ala- ja vaativuusvastaavuus koulutusaloittain 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9. kysymys 4.7 Miten läheisesti ansiotyösi liittyy koulutusohjelmasi sisältöön?

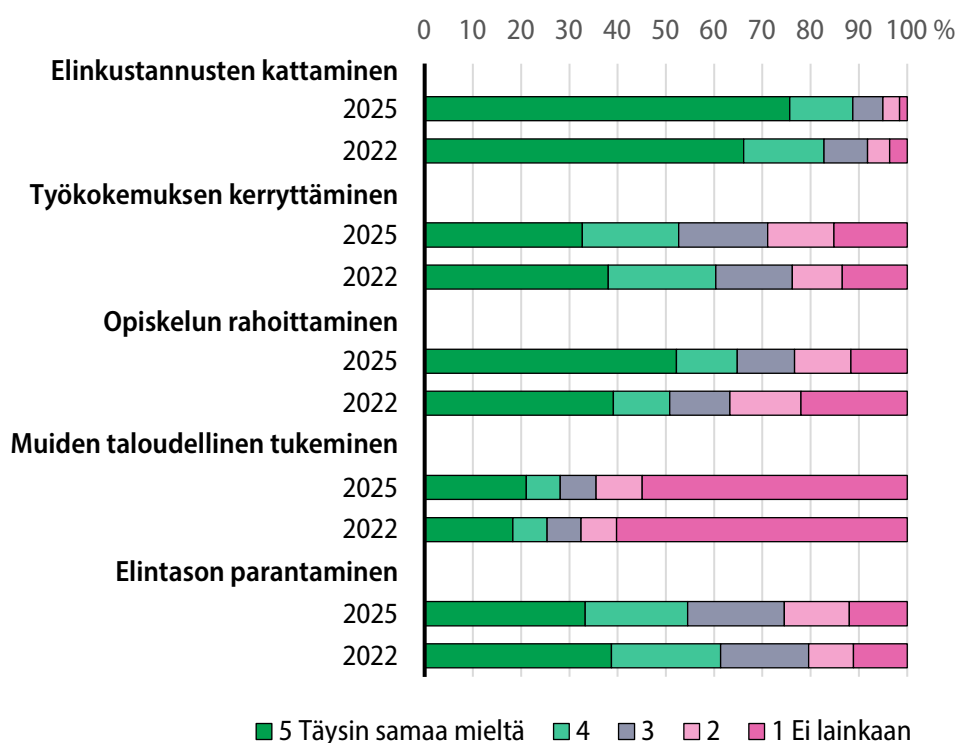
Opiskelijatutkimuksen perusteella ansiotyön ala- ja vaativuusvastaavuus vaihtelevat myös opiskelijan koulutusalan perusteella. Vuoden 2025 opiskelijatutkimuksessa koulutusta vastaamaton työ oli tyypillisintä yliopistossa luonnontieteitä (68 %:lla koulutusalan työssäkäyvistä) ja humanistis-taideoja opiskelevilla (64 %:lla koulutusalan työssäkäyvistä). Ammattikorkeakouluopiskelijoista koulutustaan vastaamatonta työtä tekivät tyypillisimmin humanistis-taideoja opiskelevat (62 % koulutusalan työssäkäyvistä).

Tyypillisimmin koulutustaan vastaavaa työtä tekivät lukukauden aikana ammatti- korkeakoulun kasvatusalojen opiskelijat (59 % koulutusalan työssäkäyvistä opiskelijoista). Yliopistoissa terveyden ja hyvinvoinnin koulutusalojen työssäkäyvät opiskelijat (42 %) sekä tieto- ja viestintätekniikan opiskelijat (40 %) olivat myös verraten usein koulutustaan vastaavissa työtehtävissä.

2.13 Opiskelijat käyvät töissä kattaakseen elinkustannuksensa

Opiskelijatutkimuksessa työssäkäyviä korkeakouluopiskelijoita pyydettiin kertomaan mikä vaikutti heidän työssäkäyntiinsä. Lähes kaikilla työssäkäyvillä opiskelijoilla työssäkäynnin syy liittyi elinkustannusten kattamiseen. Tämä selittää myös sen, että kaikkiaan noin 40 prosenttia työssäkäyvistä opiskelijoista toimi lukukauden aikana tehtävissä, jotka eivät vastanneet heidän koulutustaan alan tai vaatimustason puolesta. Menojen kattamisen merkitys työssäkäynnin syynä oli kasvanut jossain määrin vuosien 2022 ja 2025 välillä. (Kuvio 31.)

Kuvio 31. Työssäkäynnin syyt korkeakouluopiskelijoilla 2022 ja 2025. Lukukauden aikana työssäkäyvät opiskelijat. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 8 ja 9.

Toiseksi yleisin syy käydä töissä opintojen ohella oli opiskelun rahoittaminen. Tämä liittyi ainakin osittain tilanteeseen, ettei opiskelija ollut oikeutettu opintotukeen eikä hänellä ollut muita merkittäviä tulolähteitä. Myös opiskelun rahoittamiseen liittyvä syy oli vuonna 2025 yleisempi peruste työssäkäynnille kuin vuonna 2022.

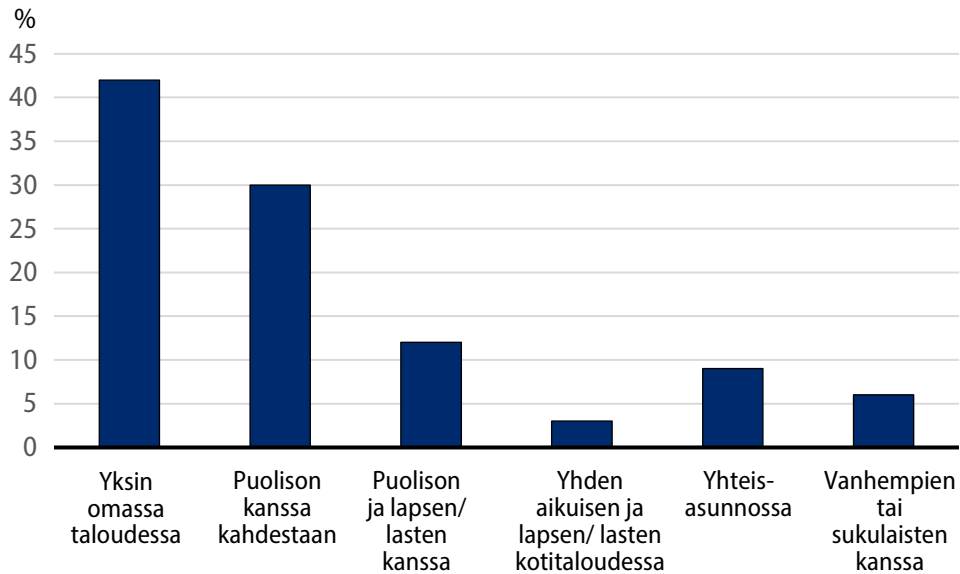
Useimmille opiskelijoille myös työkokemuksen kartuttaminen ja mahdollisuus parantaa elintasoa työssäkäynnin avulla (ts. että on varaa ostaa sellaisia asioita, joihin ei muuten olisi varaa) olivat merkittäviä perusteita työskennellä opintojen ohella. Sen sijaan verraten harvoilla opiskelijoilla työssäkäynnin syy liittyi muiden henkilöiden, kuten lasten, puolison tai vanhempien, taloudelliseen tukemiseen.

2.14 42 prosenttia opiskelijoista asuu yksin omassa taloudessaan – yhtä moni asuu puolisonsa kanssa

Opiskelijoiden asumisen tukia uudistettiin elokuussa 2025. Opiskelijatutkimuksen tiedonkeruu sijoittui kevääseen 2025, jolloin asumisentukien muutokset eivät vielä olleet voimassa, vaikka ne olivatkin tiedossa ja olivat siten jo saattaneet heijastua opiskelijoiden asumisratkaisuihin.

Keväällä 2025 korkeakouluopiskelijoista 42 prosenttia asui yksin omassa taloudessaan. Yhtä moni asui puolisonsa kanssa – 30 prosenttia puolison kanssa kahdestaan ja 12 prosenttia puolison ja lapsen/lasten kanssa. Kolme prosenttia opiskelijoista asui yhden aikuisen ja lapsen/lasten kotitalouksissa. (Kuvio 32.)

Kuvio 32. Korkeakouluopiskelijoiden kotitaloustyyppien yleisyys 2025. Prosenttia.
Lähde: Eurostudent 9, kysymys 4.1 Miten asut kevätlukukauden aikana (maanantaista perjantaihin)?

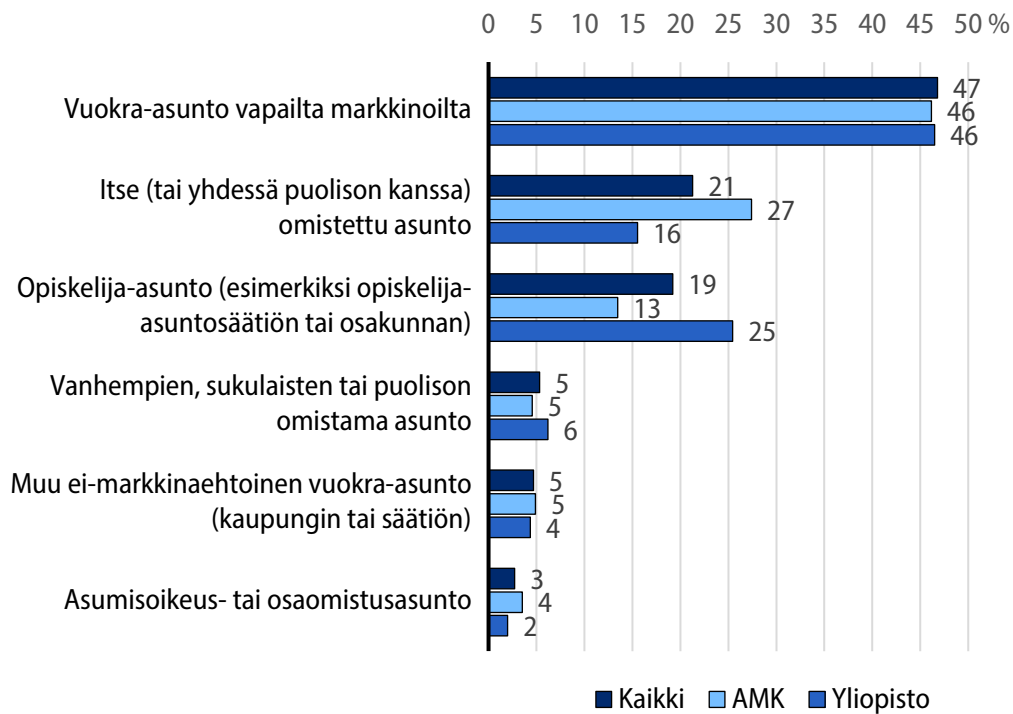

Yhdeksän prosenttia opiskelijoista asui yhteisasunnossa (ns. kimppakämpässä) ja kuusi prosenttia vanhempiensa tai sukulaistensa luona.

2.15 Vapailta markkinoilta vuokraaminen on ollut selvästi yleisin opiskelijoiden asumisratkaisu

Keväällä 2025 selvästi yleisin asumisen muoto korkeakouluopiskelijoilla oli asuminen vapailta markkinoilta vuokratussa asunnossa (47 % opiskelijoista). Toiseksi yleisintä oli asua omistusasunnossa – joko omassa tai yhdessä puolison kanssa omistetussa asunnossa (21 %). Lähes yhtä usein asuttiin opiskelija-asunnossa, joka kuului esimerkiksi opiskelija-asuntosäätiölle tai osakunnalle (19 %). (Kuvio 33.)

Kuvio 33. Korkeakouluopiskelijoiden asumismuotojen yleisyys korkeakoulusektorin mukaan 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys 4.2a Mikä on asumismuotosi?

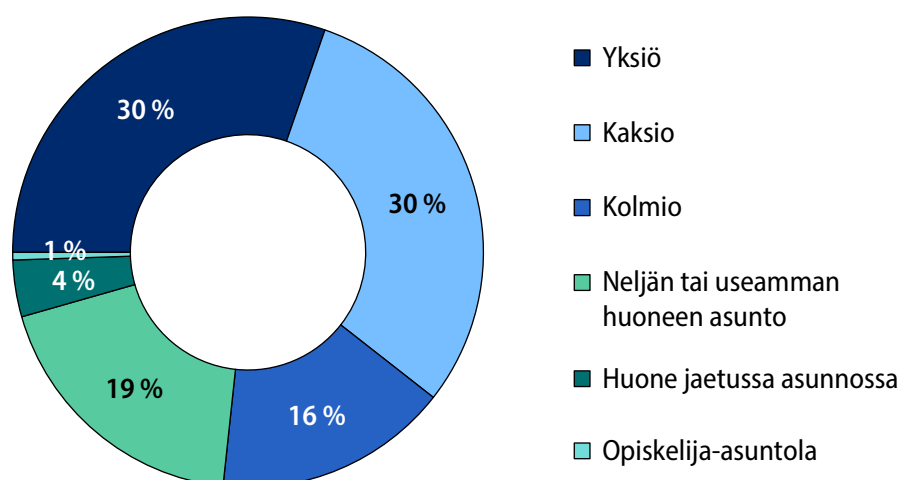
Muut asumisen muodot olivat selvästi harvinaisempia, sillä vanhempien, sukulaisten tai puolison omistamassa asunnossa asui vain viisi prosenttia opiskelijoista kuten myös erilaisissa ei-markkinaehtoisissa vuokra-asunnoissa esimerkiksi kaupungin tai säätiön asunnossa. Asumisoikeus- tai osaomistusasuminen oli tätäkin harvinaisempaa (3 %).

Ammattikorkeakoulujen opiskelijat asuivat yliopisto-opiskelijoita useammin omistusasunnossa: ammattikorkeakouluopiskelijoista 27 prosenttia ja yliopisto-opiskelijoista 16 prosenttia asui itse tai puolisonsa kanssa omistetussa asunnossa. Opiskelija-asunnossa asuminen puolestaan oli yleisempää yliopisto-opiskelijoiden keskuudessa: yliopisto-opiskelijoista 25 prosenttia, mutta ammattikorkeakouluopiskelijoista vain 13 prosenttia asui opiskelija-asunnossa.

Korkeakouluopiskelijat asuivat keväällä 2025 pääasiallisesti yksioissa (30 %) tai kaksioissa (30 %). Kolmen, neljän tai useamman huoneen ”perheasunnoissa” asui runsas kolmasosa opiskelijoista. Noin neljällä prosentilla opiskelijoista oli huone jaetussa asunnossa (ns. kimppakämpässä tai solussa) ja yksi prosentti asui opiskelija-asuntolassa. (Kuvio 34.)

Kuvio 34. Korkeakouluopiskelijoiden asunnon tyyppi 2025. Prosenttia.

Lähde: Eurostudent 9, kysymys 4.2b Mikä on asuntosi tyyppi?

2.16 Opiskelijoiden kulutusmenot ovat keskimäärin noin 1 000 euroa kuukaudessa

Opiskelijatutkimusten perusteella korkeakouluopiskelijoiden keskimääräiset kuukausimenot pysyivät ennallaan vuosien 2022 ja 2025 välillä: vuonna 2022 keskimääräinen korkeakouluopiskelija käytti vajaa 1 000 euroa kuukaudessa erilaiseen kulutukseen kuten asumiseen, ruokaan, liikenteeseen, viestintään ja vapaa-aikaan. Vuonna 2025 kulutukseen meni runsaat 10 euroa enemmän (+1 %). (Taulukko 13.)

Edellä mainitut tiedot ovat käypähintaisia keskimääräisen korkeakouluopiskelijan kulutuksen mediaanilukuja, mikä asettaa tiettyjä rajoitteita ajassa tapahtuvalle vertailulle.

Opiskelijatutkimuksen tietojen perusteella opiskelijoiden asumismenot kasvoivat maltillisesti (2 %) vuosien 2022 ja 2025 välillä. Vuonna 2022 opiskelijat maksoivat asumiskuluja keskimäärin 500 euroa kuukaudessa ja vuonna 2025 noin 511 euroa kuukaudessa. Ruokaan (200 €, -20 % vuoteen 2022 verrattuna), liikenteeseen (45 €, -10 %) ja viestintään (20 €, -20 %) käytettiin vuonna 2025 keskimäärin vähemmän rahaa kuin vuonna 2022, mutta muuhun kulutukseen kuten terveydenhoitoon, lastenhoitoon ja velan hoitomenoihin (195 €, +36 %) käytettiin keskimäärin enemmän varoja.

Kun tiedetään, että esimerkiksi ruuan hinta nousi vuosien 2022 ja 2023 välillä noin 20 prosenttia energiakriisin, Ukrainan sodan ja toimitusketjujen ongelmien vuoksi, ja hinnat ovat inflaatiopaineen väistyessäkin pysytelleet aiempaa korkeammalla tasolla, voinee opiskelijoiden kulutuksen muutoksia pitää yllättävinä.

Yksi mahdollinen selitys kehitykselle on se, että ruokamenoihin lasketaan myös ravintoloissa tapahtuva kulutus ja opiskelijat ovat karsineet erityisesti näitä menoja. Tilastokeskuksen kulutustutkimuksen perusteella ravitsemispalveluiden käyttö ja osuus opiskelijoiden kokonaiskulutusmenoista on vähentynyt 2020-luvulla tätä aiemmasta tasosta (Tilastokeskus, kotitalouksien kulutus).

Taulukko 13. Korkeakouluopiskelijoiden keskimääräiset kuukausikohtaiset kulutusmenot 2022 ja 2025. Euroa käyvin hinnoin. Mediaani. Lähde: Eurostudent 8 ja 9.

Opiskelijaryhmä, €/kk	Vuosi	Asu- minen	Ruoka	Liikenne	Vies- tintä	Vapaa- aika	Muu	Yht.
Kaikki	2022	500	250	50	25	30	143	998
	2025	511	200	45	20	40	195	1 011
AMK-opiskelijat	2022	510	250	60	30	30	170	1 050
	2025	530	250	50	25	35	210	1 100
Yliopisto-opiskelijat	2022	500	240	40	20	35	161	996
	2025	500	200	42	20	40	153	955
Ulkomaiset opiskelijat	2022	360	250	40	20	50	268	988
	2025	320	150	40	20	15	115	660
Perheelliset opiskelijat	2022	650	400	110	40	30	492	1 722
	2025	603	400	90	35	50	426	1 604
Suoraan toiselta asteelta siirtyneet	2022	500	200	42	20	30	154	946
	2025	500	200	42	15	30	133	920
Toista tutkintoa suorittavat	2022	544	300	67	30	35	209	1 185
	2025	600	300	50	30	50	318	1 348
Osaopiskelukykyiset opiskelijat	2022	500	240	50	25	30	171	1 016
	2025	525	200	43	20	30	182	1 000

Huom. Opiskelija voi olla mukana useammassa elämäntilanneluokassa.

Opiskelijatutkimuksen perusteella asumiskulut käsittivät sekä 2022 että 2025 valtaosan, jopa yli 50 prosenttia, opiskelijoiden kokonaiskulutuksesta. Erityisesti suoraan toiselta asteelta siirtyneillä eli keskimäärin nuoremmilla opiskelijoilla ja toisaalta myös osaopiskelukykyisillä opiskelijoilla asumiskulut lohkaisivat ison osan kuukausibudjetista. (Taulukko 14.)

Taulukko 14. Korkeakouluopiskelijoiden keskimääräisten kuukausikohtaisten kulutusmenojen jakautuminen kulutuskohteittain 2022 ja 2025. Prosenttia.

Lähde: Eurostudent 8 ja 9.

Opiskelijaryhmä, %	Vuosi	Asuminen	Ruoka	Liikenne	Vies-tintä	Vapaa-aika	Muu	Yht.
Kaikki	2022	50	25	5	3	3	14	100
	2025	51	20	4	2	4	19	100
AMK-opiskelijat	2022	49	24	6	3	3	16	100
	2025	48	23	5	2	3	19	100
Yliopisto-opiskelijat	2022	50	24	4	2	4	16	100
	2025	52	21	4	2	4	16	100
Ulkomaiset opiskelijat	2022	36	25	4	2	5	27	100
	2025	48	23	6	3	2	17	100
Perheelliset opiskelijat	2022	38	23	6	2	2	29	100
	2025	38	25	6	2	3	27	100
Suoraan toiselta asteelta siirtyneet	2022	53	21	4	2	3	16	100
	2025	54	22	5	2	3	14	100
Toista tutkintoa suorittavat	2022	46	25	6	3	3	18	100
	2025	45	22	4	2	4	24	100
Osaopiskelukykyiset opiskelijat	2022	49	24	5	2	3	17	100
	2025	53	20	4	2	3	18	100

Huom. Opiskelija voi olla mukana useammassa elämäntilanneluokassa.

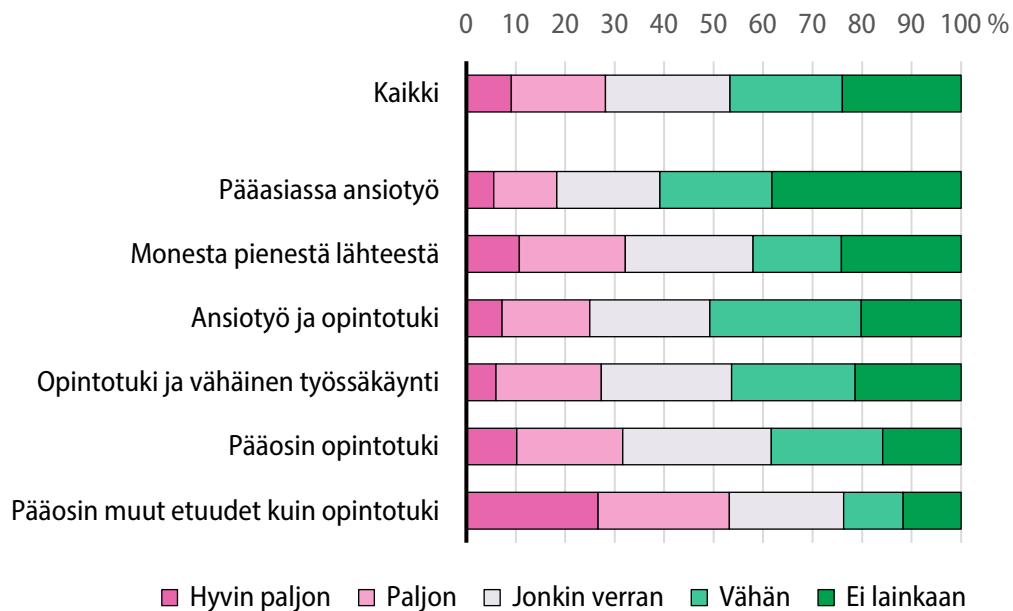
Asumiskustannusten ohella opiskelijoiden rahat kuluivat ruokamenoihin, joskin vuonna 2025 niihin meni pienempi osuus kuukausibudjetista kuin mitä vuonna 2022 – mahdollisesti juuri ravintoloissa käymisen vähentymisen seurauksena. Niin

liikenteen, viestinnän kuin vapaa-ajan vietonkin osuudet opiskelijoiden kokonaiskulutuksesta olivat suhteellisen pienet, mutta luokan ”muu” euromääräinen kulutus ja osuus kokonaiskulutuksesta oli kasvanut.

2.17 Joka toisella opiskelijalla on vähintään jonkin verran taloudellisia vaikeuksia

Keskimäärin joka neljäs opiskelija koki paljon tai hyvin paljon toimeentulovaikeuksia vuonna 2025. Vähintään jonkin verran taloudellisia vaikeuksia oli joka toisella opiskelijalla. Opiskelijoiden toimeentulo-ongelmien yleisyydessä oli kuitenkin selviä eroja pääasiallisen toimeentulolähteen mukaan. (Kuvio 35.)

Kuvio 35. Koettujen toimeentulovaikeuksien yleisyys opiskelijoiden keskuudessa pääasiallisen tulonlähteen mukaan vuonna 2025. Lähde: Eurostudent 9, kysymys 4.16 Miten paljon sinulla on taloudellisia vaikeuksia tällä hetkellä?

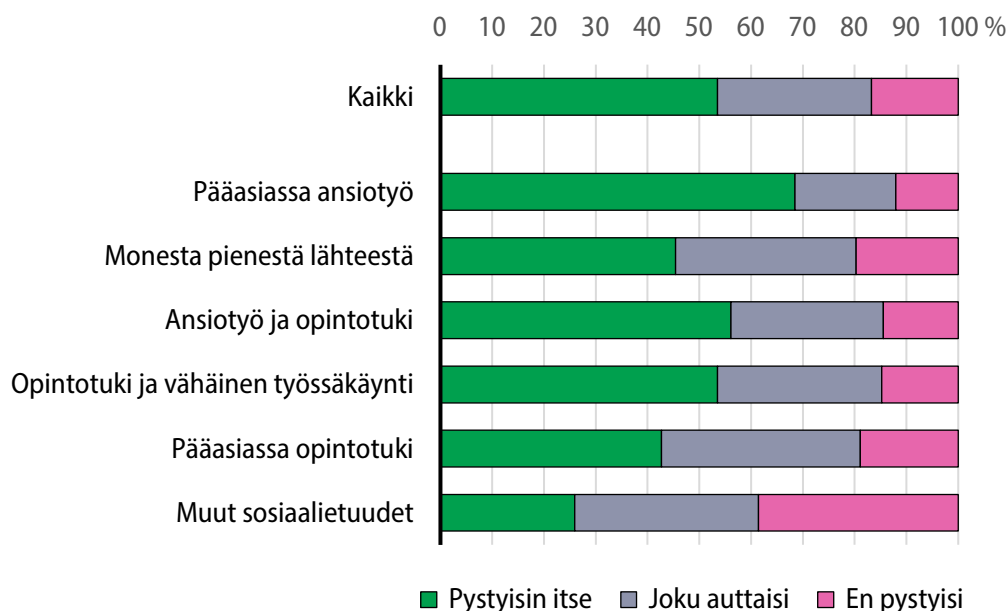
Huom. opintotuki kattaa opintorahan, opintolainan, asumisen tuet ja aikuiskoulutustuen.

Eniten toimeentulo-ongelmia kokivat opiskelijat, joiden pääasiallinen tulolähde oli pääosin muut etuudet kuin opintotuki; heistä yli puolet ilmoitti kokevansa paljon tai hyvin paljon toimeentulo-ongelmia. Pääosin opintotuen varassa opiskelevista keskimäärin joka kolmannella oli paljon tai hyvin paljon toimeentulovaikeuksia.

Vähiten toimeentulo-ongelmia kokivat opiskelijat, joilla oli ansiotuloja, mutta tässäkin joukossa oli suhteellisen runsaasti paljon tai hyvin paljon toimeentulovaikeuksia kokevia.

Kysyttäessä yllättävästä 800 euron menoerästä selviytymisestä suurimmat vaikeudet kuluerän kanssa oli pääosin muilla etuuksilla kuin opintotuella toimeentulevilla, joista 39 prosenttia ei selviäisi tällaisesta isommasta ja ennakoimattomasta menosta. Opintotukea pääasiallisena toimeentulonlähteenä hyödyntävistä opiskelijoista joka viides vastasi, että heillä olisi vaikeuksia selviytyä isommasta menoerästä. (Kuvio 36.)

Kuvio 36. Opiskelijoiden selviytyminen yllättävästä 800 euron menosta pääasiallisen tulonlähteen mukaan 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys 4.17 Mikäli kohdallesi osuisi ennakoimaton 800 euron kustannus, pystyisitkö selviytymään siitä itse?

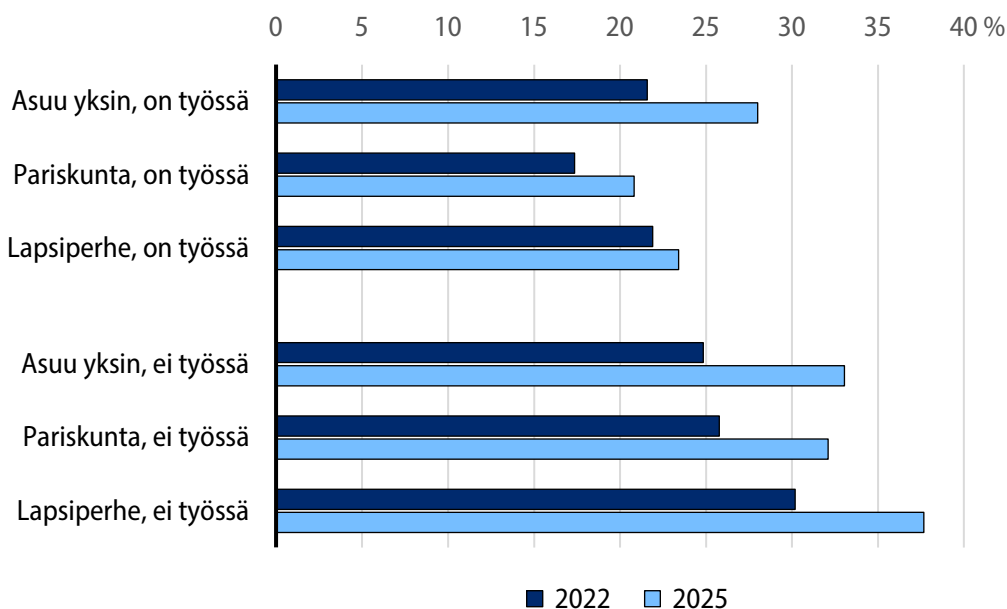
Huom. opintotuki kattaa opintorahan, opintolainan, asumisen tuet ja aikuiskoulutustuen.

2.18 Koetut toimeentulon vaikeudet ovat yleistyneet

Toimeentulovaikeudet olivat yleistyneet kaikissa opiskelijaryhmissä vuodesta 2022 vuoteen 2025, mikä viittaa opiskelijoiden taloudellisen tilanteen heikentymiseen. Taustalla vaikuttanee yleinen kustannustason nousu, joka ei kuitenkaan näkynyt opiskelijoiden kulutusmenojen merkittävänä kasvuna. Vaikuttaakin siltä, että opiskelijat ovat onnistuneet sopeuttamaan kulutustaan kohonneeseen hintatasoon, mutta samalla elintaso on voinut laskea ja kokemukset niukkuudesta lisääntyä.

Tarkasteltaessa koettuja toimeentulovaikeuksia työssäkäynnin ja perhetilanteen mukaan kävi ilmi, että vähiten taloudellisia vaikeuksia kokivat työssäkäyvät opiskelijat, jotka asuivat pariskuntana, mutta joilla ei ollut lapsia. (Kuvio 37.)

Kuvio 37. Opiskelijoiden koettujen toimeentulovaikeuksien yleisyys työssäkäynnin ja perheellisyyden mukaan 2022 ja 2025. Paljon tai hyvin paljon toimeentulovaikeuksia kokevat. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 8 ja 9, kysymys ”Miten paljon sinulla on taloudellisia vaikeuksia tällä hetkellä?”

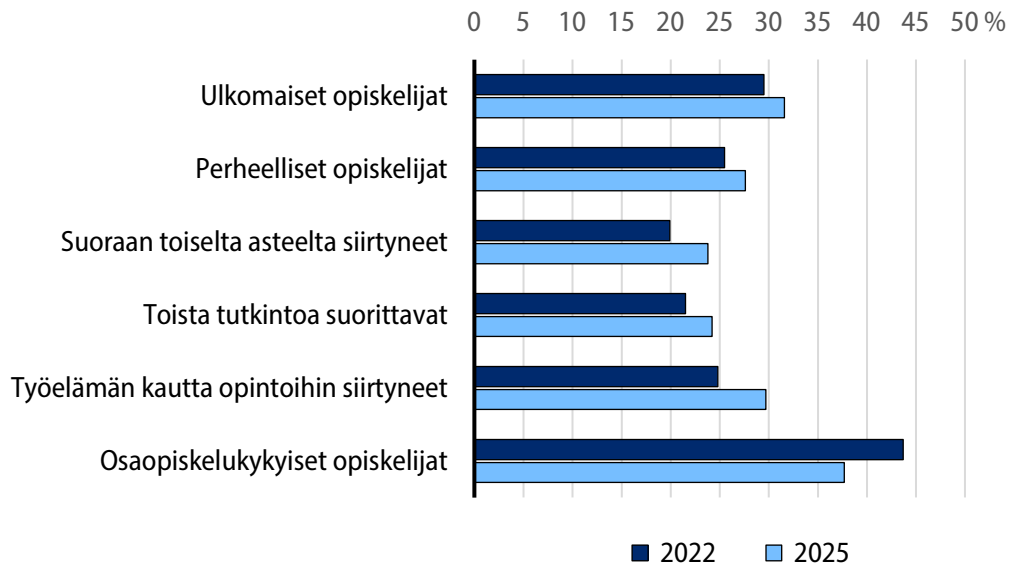

Työssäkäyvien opiskelijavanhempien taloudellisessa tilanteessa ei ollut tapahtunut merkittävää muutosta vuosien 2022 ja 2025 välillä – runsas viidennes heistä kertoi kokeneensa taloudellisia vaikeuksia molempina tutkimusvuosina. Sen sijaan työssä käymättömien opiskelijavanhempien taloudellinen tilanne oli heikentynyt selvästi

vuosien 2022 ja 2025 välillä; vuonna 2022 noin 30 prosenttia työssä käymättömistä opiskelijavanhemmista koki taloudellisia vaikeuksia, mutta vuonna 2025 osuus oli kasvanut 8 prosenttiyksikköä ollen 38 prosenttia.

Elämäntilanteen mukaan tarkastellessa eniten toimeentulovaikeuksia kokivat osaopiskelukykyiset ja ulkomaiset opiskelijat. Osaopiskelukykyisistä 38 prosentilla oli paljon tai hyvin paljon toimeentulovaikeuksia vuonna 2025. Ulkomaisista opiskelijoista 32 prosentilla oli paljon tai hyvin paljon toimeentulovaikeuksia. (Kuvio 38.)

Kuvio 38. Opiskelijoiden koettujen toimeentulovaikeuksien yleisyys elämäntilanteen mukaan 2022 ja 2025. Paljon tai hyvin paljon toimeentulovaikeuksia kokevat. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 8 ja 9, kysymys "Miten paljon sinulla on taloudellisia vaikeuksia tällä hetkellä?" Huom. Opiskelija voi olla mukana useammassa elämäntilanneluokassa.

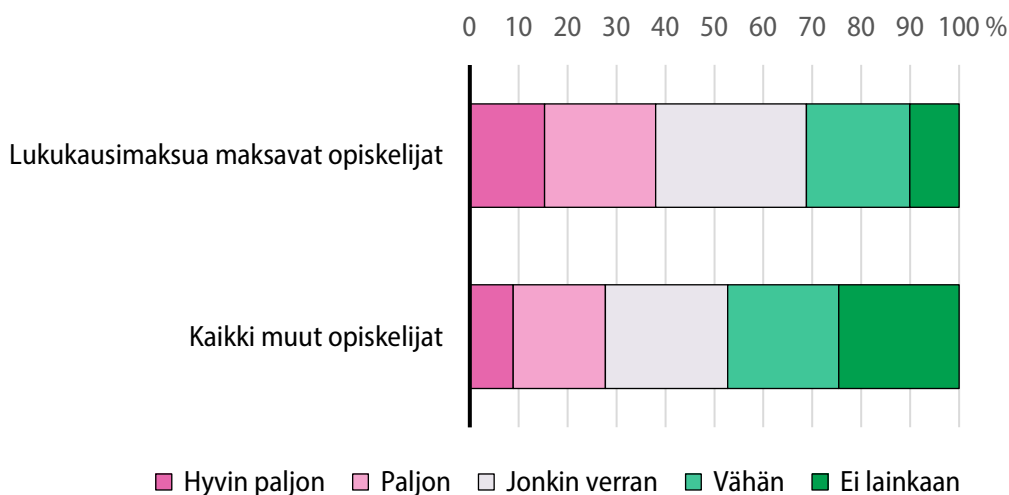

2.19 Lukukausimaksuja maksavilla ulkomaisilla opiskelijoilla on muita enemmän toimeentulovaikeuksia

Ulkomaisten opiskelijoiden toimeentulon kysymykset ovat nousseet julkisen keskustelun aiheeksi viime vuosina, kun suomalaiset korkeakoulut ovat aktiivisesti rekrytoineet opiskelijoita oppilaitoksiinsa ulkomailta ja ulkomaalaisten, lukukausimaksuja maksavien opiskelijoiden määrät ovat kasvaneet.

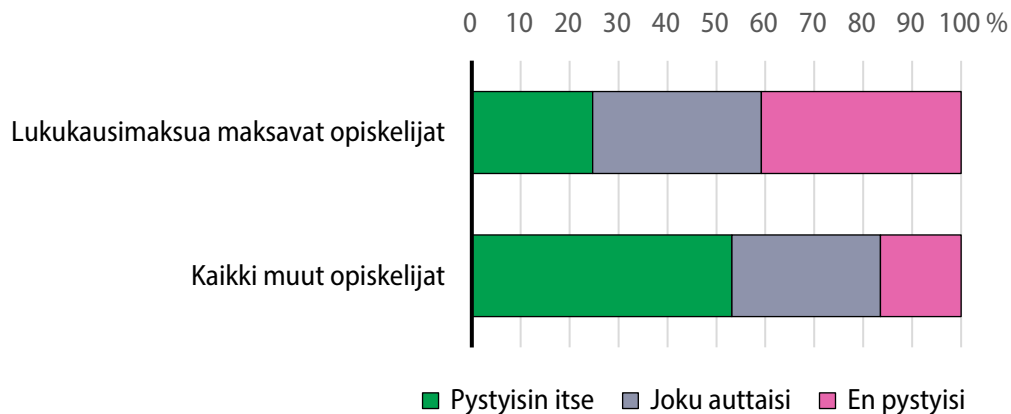
Vuoden 2025 opiskelijatutkimuksesta käy ilmi, että lukukausimaksuja maksavilla opiskelijoilla oli enemmän taloudellisia vaikeuksia kuin muilla opiskelijoilla. Kaikkiaan lähes 70 prosentilla lukukausimaksuja maksavista oli ainakin jonkin verran toimeentulovaikeuksia vuonna 2025. Jonkinasteiset toimeentulovaikeudet olivat kuitenkin yleensäkin verraten yleisiä opiskelijoiden keskuudessa. (Kuvio 39.)

Kuvio 39. Lukukausimaksuja maksavien ja muiden opiskelijoiden kokemien toimeentulovaikeuksien yleisyys 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys 4.16 Miten paljon sinulla on taloudellisia vaikeuksia tällä hetkellä?

Lukukausimaksuja maksavien taloudellisen aseman epävarmuus kävi selvimmin ilmi, kun opiskelijoilta kysyttiin, selviäisivätkö he odottamattomasta 800 euron kustannuksesta joko itsenäisesti tai läheistensä tuella. (Kuvio 40.)

Kuvio 40. Lukukausimaksuja maksavien ja muiden opiskelijoiden näkemykset, pystyykö selviytymään ennakkoimattomasta 800 euron kustannuksesta 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys 4.17 Mikäli kohdallesi osuisi ennakkoimaton 800 euron kustannus, pystyisitkö selviytymään siitä itse?

Lukukausimaksuja maksavista opiskelijoista yli 40 prosenttia ja muista opiskelijoista 16 prosenttia vastasi, etteivät he selviytyisi tällaisesta isommasta ja yllättävästä menoerästä millään tapaa. Noin joka kolmannen lukukausimaksuja maksavan opiskelijan arvion mukaan heidän läheisensä voisivat auttaa tällaisen kulun sattuessa opiskelijan kohdalle, mutta selvästi harvemmillä oli itsenäistä valmiutta vastata isoon ennakkoimattomaan kuluun.

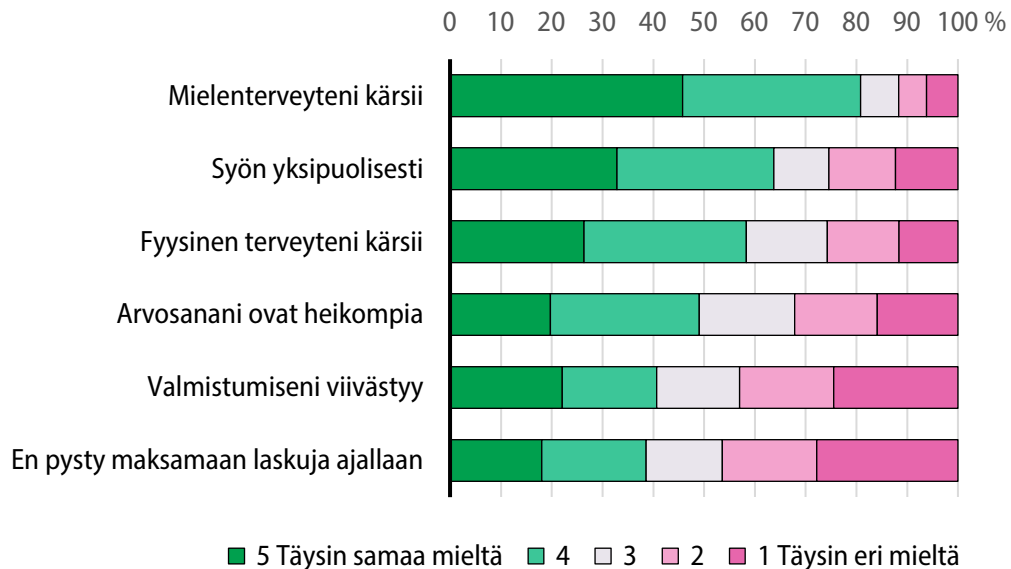
Muista opiskelijoista useimmilla oli omasta puolestaan valmius selviytyä 800 euron kulusta (53 %:lla) ja lähes kolmanneksella joku läheisistä olisi mahdollisesti valmis auttamaan tällaisessa tilanteessa.

2.20 Toimeentulovaikkeudet heijastuvat opiskelijan terveyteen, arkeen ja opintoihin

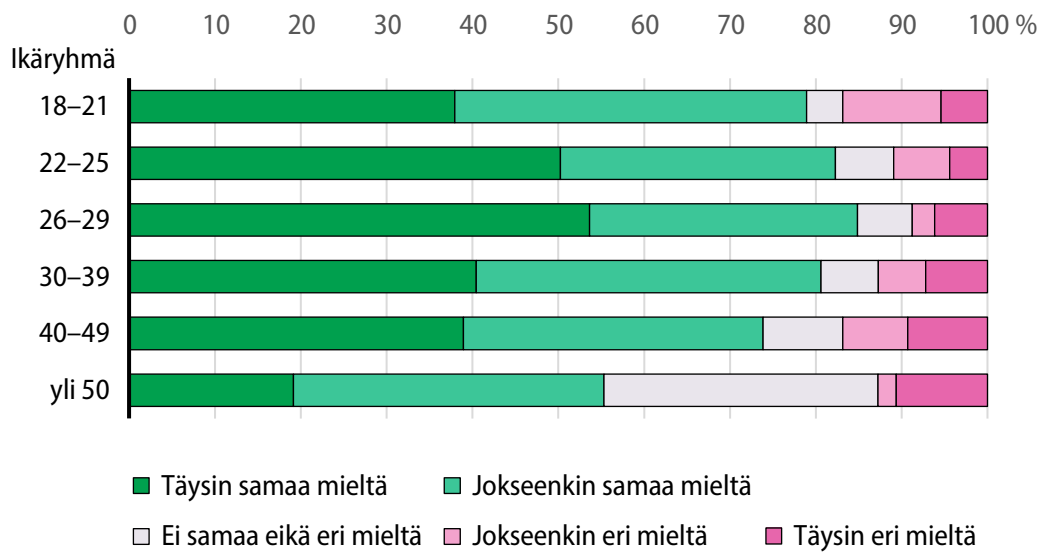
Opiskelijoiden heikko taloudellinen tilanne vaikutti monin tavoin heidän hyvinvointiinsa ja opintomenestykseensä. Toimeentulovaikkeuksista kärsiviltä opiskelijoilta kysyttiin vuoden 2025 opiskelijatutkimuksen yhteydessä miten heidän kokemansa taloudelliset ongelmat vaikuttivat heidän kohdallaan.

Taloudelliset vaikeudet heijastuivat opiskelijoiden terveyteen. Erityisesti mielen-
terveyden ongelmat korostuivat (täysin tai samaa mieltä olevia yli 80 %), mutta
myös fyysinen terveys kärsi. Moni toimeentulovaikeuksien kanssa kamppaileva
opiskelija koki, ettei hänellä ollut riittäviä resursseja huolehtia terveydestään,
esimerkiksi syödä monipuolisesti. (Kuviot 41 ja 42.)

Kuvio 41. Toimeentulovaikeuksien heijastuminen korkeakouluopiskelijoiden opintoihin
ja hyvinvointiin 2025. Prosenttia toimeentulovaikeuksista kärsivistä. Lähde: Eurostudent 9,
kysymys M2.1 Miten koet kokemiesi taloudellisten ongelmien vaikuttavan kohdallasi?
Kysymys on esitetty opiskelijoille, jotka ilmoittavat toimeentulonsa vaikeaksi.

Kuvio 42. Toimeentulovaikeuksien heijastuminen korkeakouluopiskelijoiden mielenterveyteen ikäryhmittäin 2025. Prosenttia toimeentulovaikeuksista kärsivistä. Lähde: Eurostudent 9, kysymys M2.1 Miten koet kokemiesi taloudellisten ongelmien vaikuttavan kohdallasi? Kysymys on esitetty opiskelijoille, jotka ilmoittavat toimeentulonsa vaikeaksi.

"Mielenterveyteni kärsii taloudellisten ongelmien vuoksi".

Erityisesti toimeentulonsa vaikeaksi kokevat 26–29-vuotiaat vastasivat olevansa täysin samaa mieltä väittämästä, että heidän mielenterveytensä kärsii taloudellisten ongelmien vuoksi.

Vaikuttaa siltä, etteivät opiskelijoiden perustarpeet aina täyttyneet toimeentulovaikeuksien vuoksi. Osalla oli haasteita maksaa laskuja ajallaan. Lisäksi taloudelliset huolet vaikuttivat opintoihin. Opiskelijat kokivat, että taloudellisten vaikeuksien vuoksi opintojen valmistuminen viivästyi ja arvosanat heikkenivät, jolloin taloudelliset vaikeudet saattoivat vaikuttaa opiskelijoiden valmistumiseen.

3 Opintojen kulkuun vaikuttavat tekijät ja tulevaisuuden näkymät

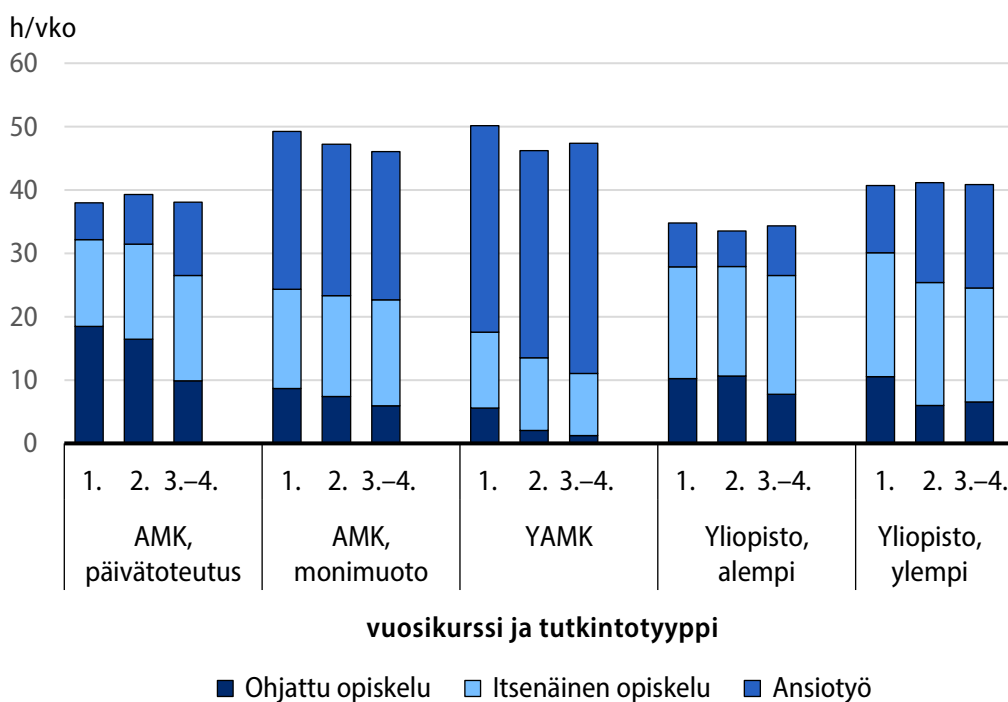
- Opiskelijatutkimuksen perusteella opiskelijoiden luottamus tulevaisuuteen on heikentynyt merkittävästi 2020-luvun aikana.
- Joka viides korkeakouluopiskelija oli pitänyt opintojensa aikana vähintään lukukauden kestävän tauon opiskelusta.
- Työssäkäynti oli merkittävin opintoja hidastava tekijä.
- AMK-tutkintoa päivätoteutuksessa suorittavien opintoja hidasti useimmiten opiskelijan puutteellinen motivaatio – monimuoto- ja YAMK-opintoja taas opiskelijan työssäkäynti.
- Yliopisto-opiskelijoiden opintoja hidasti opintojen alkuvaiheessa erityisesti opintojen työläys ja vaativuus sekä motivaation puute, mutta maisterivaiheessa myös työssäkäynti.
- Useimmat opiskelijat pitivät uraa yksityisellä sektorilla houkuttelevana vaihtoehtona.
- Kuusi kymmenestä opiskelijasta uskoi, että oma koulutusohjelma valmistaa Suomen työmarkkinoille hyvin.
- Yliopisto-opiskelijoilla kaikilla koulutusaloilla oli merkittävästi korkeampi kiinnostus hakeutua akateemiselle uralle kuin aikomus hakeutua tutkijakoulutukseen.
- Akateeminen ura ja tohtoriohjelmaan hakeutuminen kiinnostivat eniten luonnontieteiden opiskelijoita. Lääketieteen opiskelijoita kiinnosti tohtorintutkinto, mutta ei juurikaan akateeminen ura.

Tässä luvussa tarkastellaan korkeakouluopiskelijoiden ajankäyttöä, opintojen kulkua, opintoja hidastavia tekijöitä sekä opiskelijoiden näkemyksiä ja suunnitelmia tulevaisuutensa suhteen.

3.1 Opiskelijoiden ajankäyttö työhön ja opiskeluun vaihtelee 30–50 tunnin välillä viikossa

Opiskelijatutkimuksen perusteella korkeakouluopiskelijoiden ohjattuun ja itsenäiseen opiskeluun sekä ansiotyöhön käyttämä aika vaihteli opiskelijan tutkintotyyppin ja opintojen vaiheen mukaan. Kuviosta käy ilmi opiskelijoiden ajankäyttö vuosikursseilla 1–4. (Kuvio 43.)

Kuvio 43. 1.–4. vuosikurssin korkeakouluopiskelijoiden käyttämä aika opiskeluun ja ansiotyöhön tutkintotyyppin mukaan 2025. Tuntia viikossa. Lähde: Eurostudent 9, kysymykset 3.2 Kuinka monta tuntia viikossa käytät arvioidsi mukaan ohjattuun ja itsenäiseen opiskeluun tyypillisenä viikkona kuluvalle kevätlukukaudella? ja 4.5 Kuinka monta tuntia viikossa käytät keskimäärin ansiotyöhön tämän lukukauden aikana?

Ohjatuksi opiskeluksi lasketaan luennot, oppitunnit, seminaarit, laboratoriotyöskentely, koulutusohjelman etäluennot. Itsenäiseksi opiskeluksi lasketaan valmistautuminen, lukeminen, kirjalliset tehtävät, palkaton harjoittelu tms.

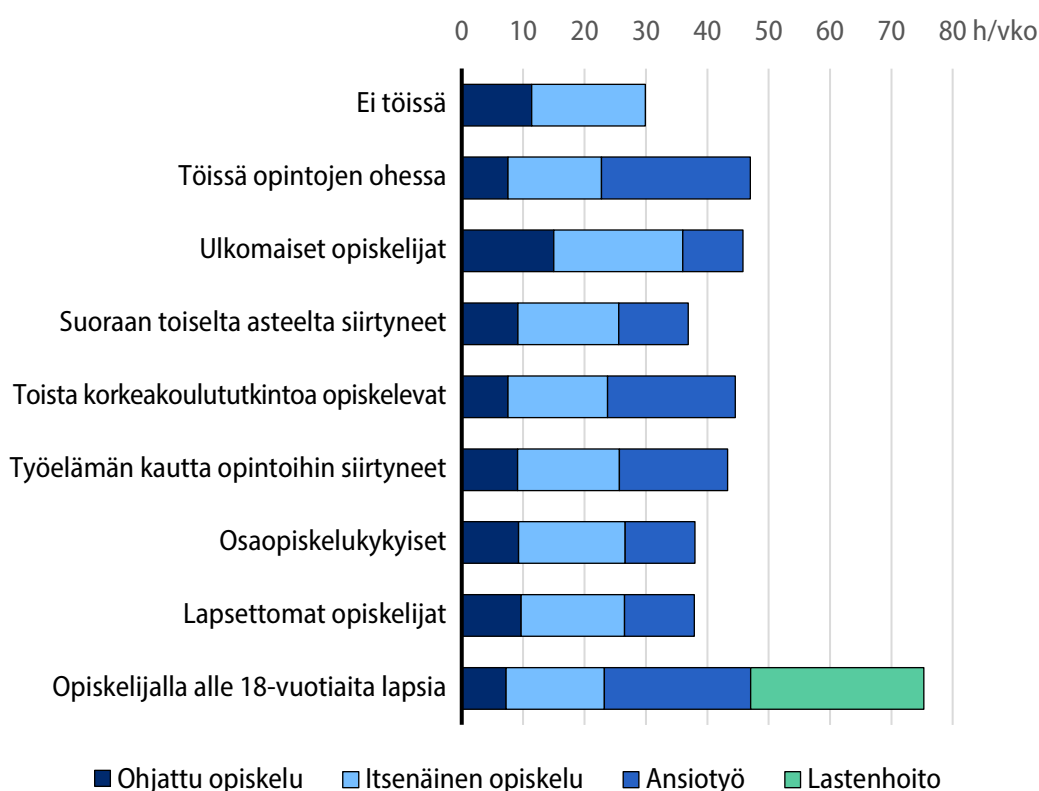
Opiskeluun ja ansiotyöhön yhteensä käytetty aika vaihteli 34 ja 50 tunnin välillä opiskelijan tutkintotyyppin mukaan. Kiireisintä oli YAMK-tutkintoa suorittavilla ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoilla, jotka tekivät lähes täyttä työviikkoa opintojensa ohella. Heillä viikoittainen opintoihin ja työhön käytetty tuntimäärä oli keskimäärin 50 tuntia.

Lyhyimmät viikot (34 tuntia) olivat yliopistojen toisen, kolmannen ja neljännen vuoden kandiopiskelijoilla. Heillä suurin osa viikkotyötunneista käsitti itsenäistä opiskelua eli erilaista valmistautumista, lukemista, kirjallisia tehtäviä ja mahdollisesti myös palkatonta harjoittelua. Myös yliopistokoulutuksen maisterivaiheen opiskelijoilla oli runsaasti itsenäistä opiskelua.

Eniten ohjattua opiskelua eli paikan päällä tai etänä luennoille, oppitunneille ja seminaareihin osallistumista sekä mahdollista laboratoriotyöskentelyä oli ammatti- korkeakoulujen päivätoteutuksessa opiskelevilla, keskimäärin 18 tuntia viikossa.

Opiskelijoiden ajankäytön elämäntilanteen mukaisessa tarkastelussa kävi ilmi, että opiskelijat, jotka eivät käyneet lukukauden aikana töissä käyttivät opiskeluun keskimäärin 30 tuntia viikossa. Työssäkäyvät opiskelijat opiskelivat yhteensä keskimäärin 23 tuntia viikossa ja tekivät ansiotyötä keskimäärin 24 tuntia viikossa. Työssäkäyvä opiskelija käytti siis keskimäärin enemmän aikaa ansiotyöhön kuin opiskeluun. (Kuvio 44.)

Kuvio 44. Korkeakouluopiskelijoiden käyttämä aika opiskeluun ja ansiotyöhön työssäkäynnin ja elämäntilanteen mukaan sekä perheellisten opiskelijoiden lastenhoitoon käyttämä aika 2025. Tuntia viikossa. Lähde: Eurostudent 9, kysymykset 3.2 Kuinka monta tuntia viikossa käytät arvioksi mukaan ohjattuun ja itsenäiseen opiskeluun tyypillisenä viikkona kuluvalle kevätlukukaudella? Ja 4.5 Kuinka monta tuntia viikossa käytät keskimäärin ansiotyöhön tämän lukukauden aikana? Ja 6.11 Kuinka monta tuntia viikossa käytät tyypillisesti lastenhoitoon kuluvalle lukukaudella?

Ohjatuksi opiskeluksi lasketaan luennot, oppitunnit, seminaarit, laboratoriotyöskentely, koulutusohjelman etäluennot. Itsenäiseksi opiskeluksi lasketaan valmistautuminen, lukeminen, kirjalliset tehtävät, palkaton harjoittelu tms.

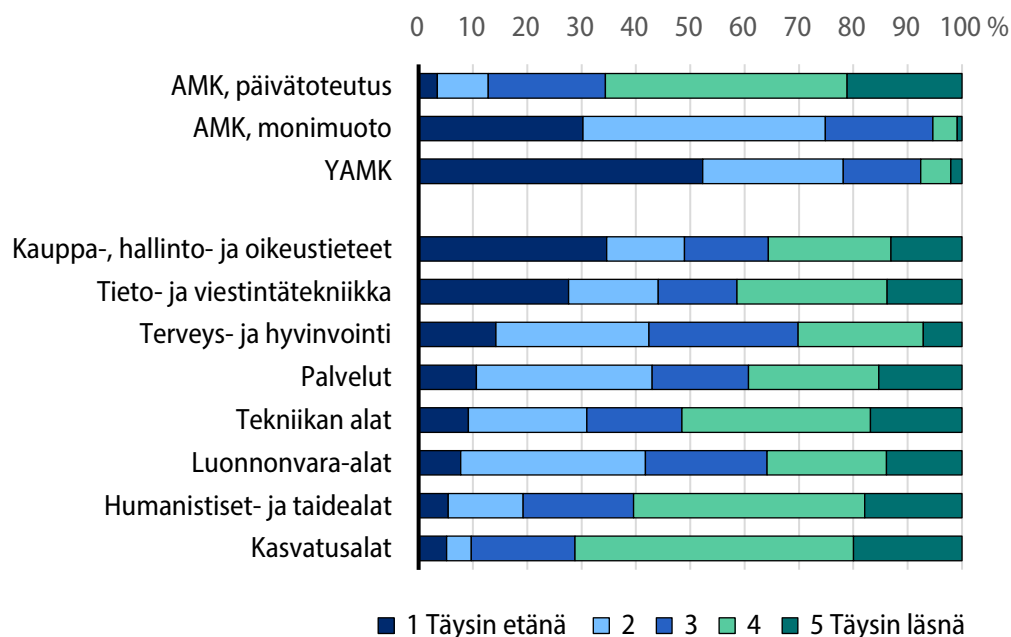
Ulkomaiset opiskelijat käyttivät selvästi muita opiskelijoita enemmän aikaa opiskeluun, keskimäärin 36 tuntia viikossa. Muiden opiskelijoiden opintoihin käyttämä aika oli keskimäärin alle 30 tuntia viikossa.

Ne opiskelijat, joilla oli alle 18-vuotiaita lapsia, käyttivät opiskeluun keskimäärin 23 tuntia viikossa, kun taas lapsettomat opiskelijat (ts. opiskelijat, joilla ei ollut alle 18-vuotiaita lapsia) käyttivät opiskeluun keskimäärin 27 tuntia viikossa.

3.2 Etäopetuksen osuus vaihtelee koulutusaloittain

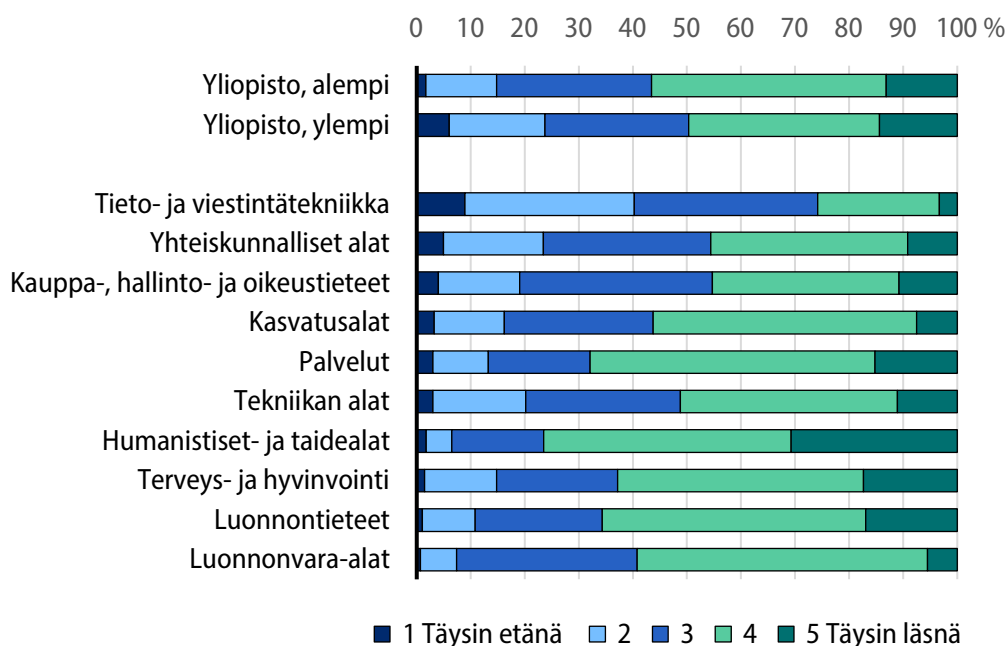
Opiskelijatutkimuksessa opiskelijoita pyydettiin arvioimaan, millainen oli etä- ja läsnäopetuksen suhde heidän nykyisissä opinnoissaan. YAMK-tutkintoa suorittavista yli puolet vastasi opintojensa olevan täysin etänä. AMK-monimuototutkintoa suorittavista täysin etänä opiskeli joka kolmas opiskelija. Päivätoteutuksessa AMK-tutkintoa suorittavien keskuudessa täysin etänä opiskelevia oli vain kolme prosenttia ja 21 prosenttia vastasi opintojensa olevan täysin läsnä suoritettavia. Useimmilla päivätoteutusopiskelijoilla opinnot koostuivat etä- ja lähiopetuksen yhdistelmästä. (Kuvio 45.)

Kuvio 45. Etä- ja läsnäopetuksen välinen suhde ammattikorkeakouluopinnoissa tutkintotyyppin mukaan sekä koulutusaloittain 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys 1.11 Mikä on nykyisissä opinnoissasi etä- ja läsnäopetuksen välinen suhde?

Yliopistoissa täysin etänä opiskelevia oli merkittävässä määrin vain tieto- ja viestintäteknikkaa opiskelevissa, joista 9 prosenttia opiskeli täysin etänä. Eniten läsnäopetusta oli humanistisilla ja taidealoilla, joissa joka kolmannen opiskelijan opinnot suoritettiin täysin läsnäopetuksessa. Useimmilla yliopiston koulutusaloilla opetus oli järjestetty etä- että läsnäopetuksen yhdistelmänä. (Kuvio 46.)

Kuvio 46. Etä- ja läsnäopetuksen välinen suhde yliopisto-opinnoissa tutkintotyyppin mukaan sekä koulutusaloittain 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys 1.11 Mikä on nykyisissä opinnoissasi etä- ja läsnäopetuksen välinen suhde?

3.3 Noin puolet opiskelijoista on varsin tyytyväisiä opintoihinsa

Opiskelijatutkimuksen perusteella lähes kaikki opiskelijat suunnittelivat valmistuvansa nykyisestä koulutusohjelmastaan. Opiskelijat suunnittelivat suorittavansa opintonsa tavoiteaikataulussa eli ammattikorkeakouluopinnot keskimäärin neljässä vuodessa ja yliopisto-opinnot viidessä vuodessa.

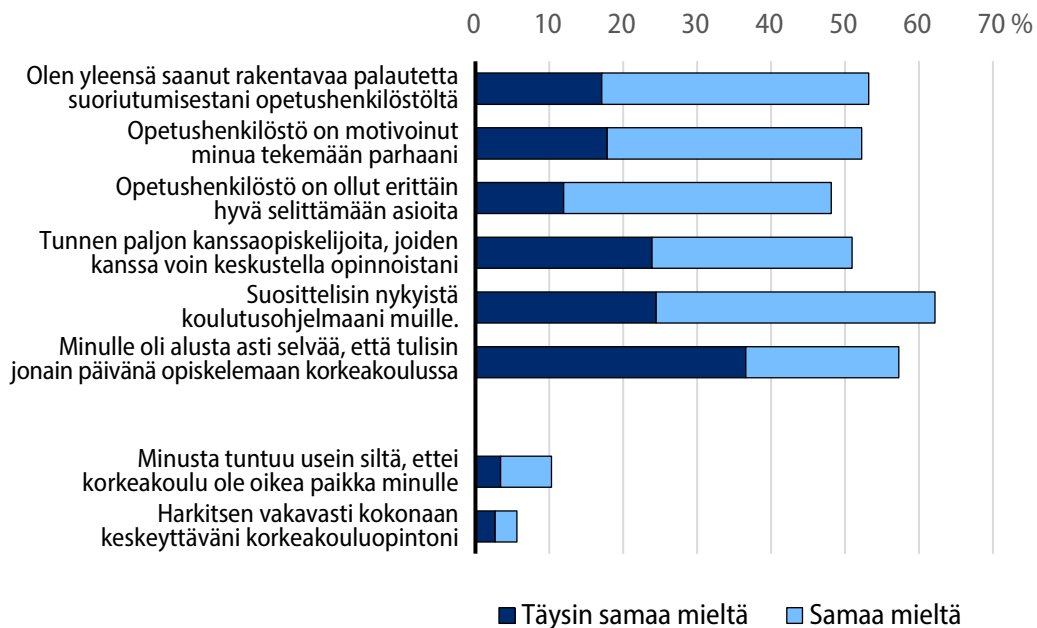
Noin puolet opiskelijoista kertoi olevansa hyvin tyytyväisiä koulutusohjelmansa järjestelyihin ja ylipäänsä korkeakoulussa opiskeluun. Erityisesti yliopistoissa suuri osa opiskelijoista katsoi, että opiskelu korkeakoulussa oli ollut heille aina selvä tavoite. Kolme neljästä korkeakouluopiskelijasta oli samaa tai täysin samaa mieltä, että korkeakoulu oli heille oikea paikka.

Sekä ammattikorkeakoulu- että yliopisto-opiskelijoista noin puolet oli samaa tai täysin samaa mieltä näiden väitteiden kanssa:

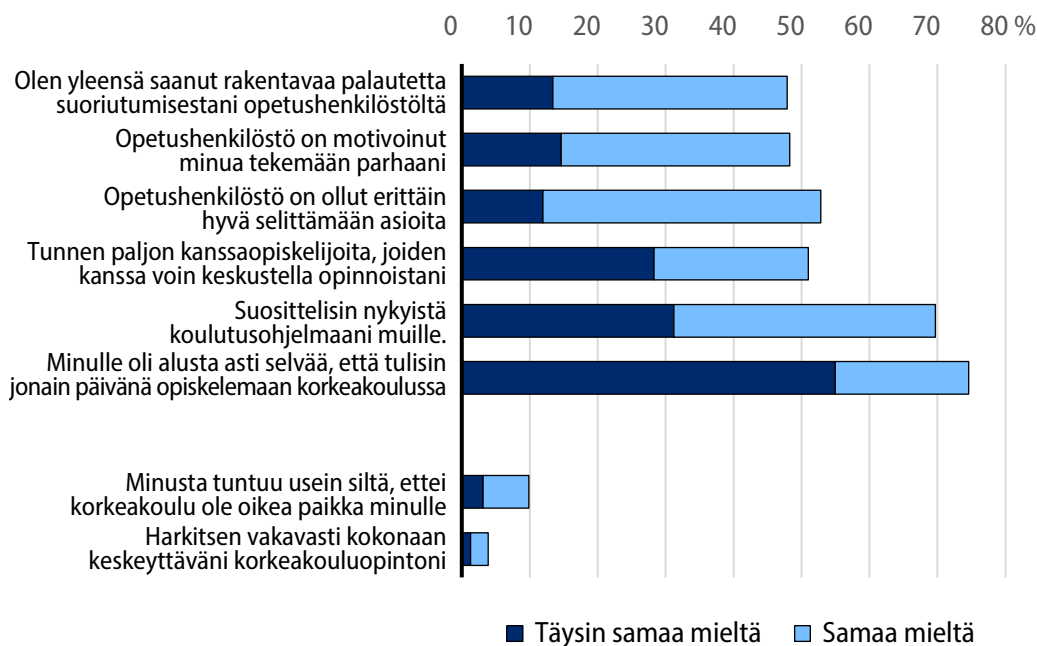
- "Olen yleensä saanut rakentavaa palautetta suoriutumisesstani opetushenkilöstöltä."
- "Opetushenkilöstö on motivoinut minua tekemään parhaani."
- "Opetushenkilöstö on ollut erittäin hyvä selittämään asioita."
- "Tunnen paljon kanssaopiskelijoita, joiden kanssa voin keskustella opinnoistani."

Toisaalta noin joka viides opiskelija suhtautui kriittisemmin näihin väittämiin ollen eri mieltä tai täysin eri mieltä. Kymmenen prosenttia opiskelijoista koki olevansa korkeakoulussa väärässä paikassa. (Kuviot 47 ja 48.)

Kuvio 47. Ammattikorkeakouluopiskelijoiden omaa koulutusohjelmaansa koskevat näkemykset 2025. Lähde: Eurostudent 9, kysymys 3.1 Arvioi seuraavia väitteitä koskien tämänhetkistä pääasiallista koulutusohjelmaasi.

Kuvio 48. Yliopisto-opiskelijoiden omaa koulutusohjelmaansa koskevat näkemykset 2025. Lähde: Eurostudent 9, kysymys 3.1 Arvioi seuraavia väitteitä koskien tämänhetkistä pääasiallista koulutusohjelmaasi.

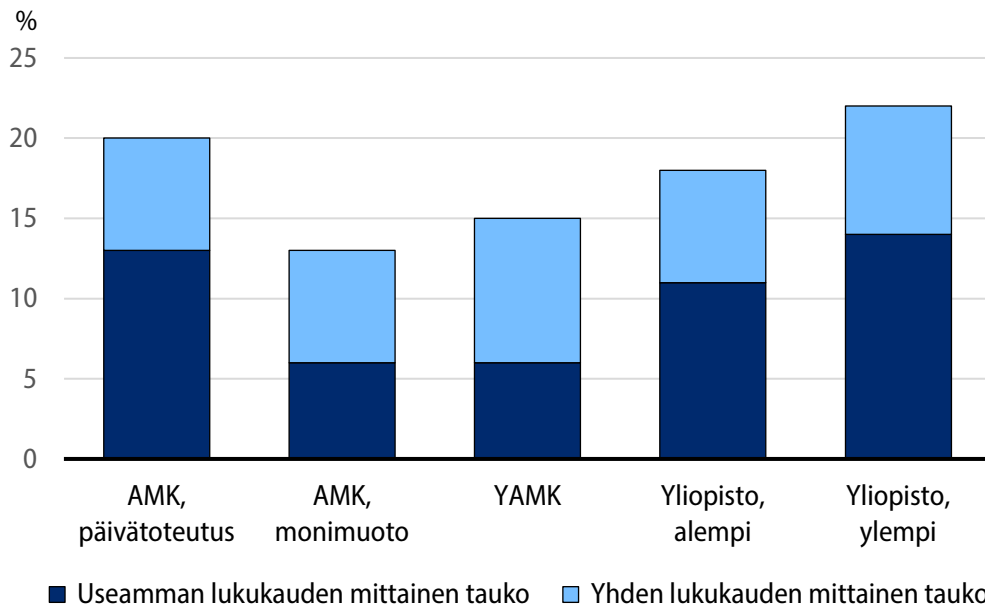

Ammattikorkeakouluopiskelijoista 62 prosenttia ja yliopisto-opiskelijoista 70 prosenttia suosittelisi koulutusohjelmaansa muille, mutta kuitenkin kymmenen prosenttia opiskelijoista oli sitä mieltä, ettei voinut suositella koulutusohjelmaansa. Opiskelun keskeyttämistä suunnitteli vain noin viisi prosenttia opiskelijoista.

3.4 Joka viides korkeakouluopiskelija pitää opintojensa aikana vähintään lukukauden mittaisen tauon opinnoistaan

Opinnot voivat viivästyä erilaisista syistä. Opiskelijatutkimuksessa kysyttiin, oliko opiskelija pitänyt vähintään lukukauden mittaisia taukoja opiskelustaan. Joka viides korkeakouluopiskelija oli pitänyt opintojensa aikana vähintään lukukauden mittaisen tauon. (Kuvio 49.)

Kuvio 49. Korkeakouluopintojen aikana pidettyjen opintotaukojen yleisyys tutkintotyyppin mukaan 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys 2.8 Ajattele nykyistä pääasiallista tutkintoasi. Oletko pitänyt vähintään lukukauden mittaisia taukoja opinnoistasi, jolloin et ole suorittanut yhtään opintopistettä?

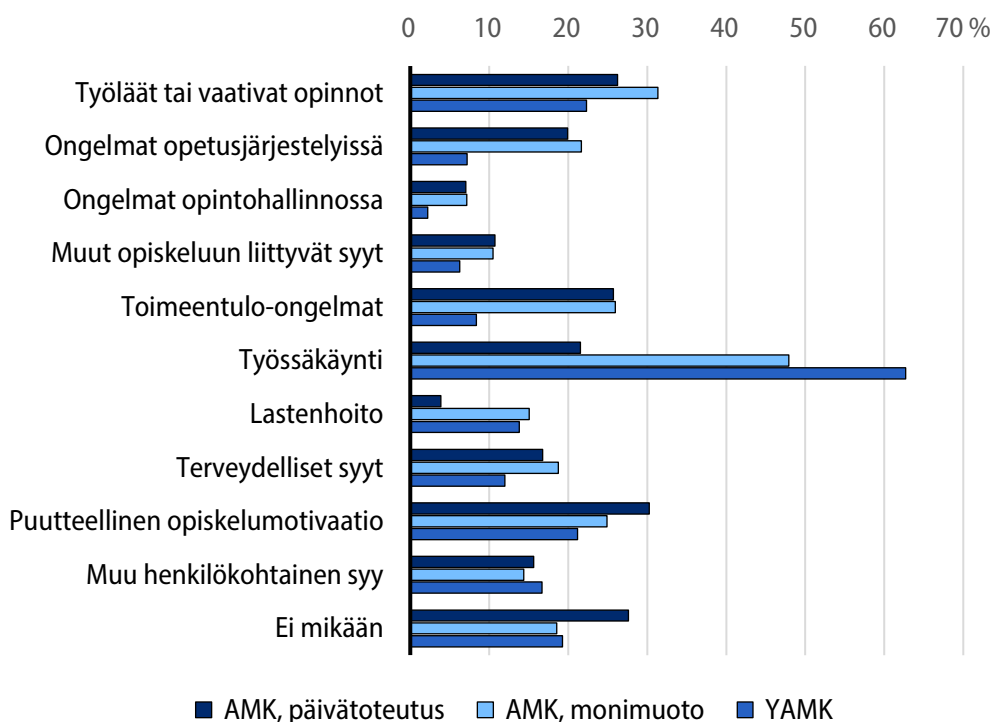
AMK-tutkintoa päivätoteutuksessa suorittavista seitsemän prosenttia oli pitänyt lukukauden mittaisen tauon opinnoistaan ja 13 prosenttia useamman lukukauden mittaisen tauon. Ammattikorkeakoulun monimuoto-opiskelijoista yhden lukukauden mittaisen tauon oli pitänyt seitsemän prosenttia ja useamman lukukauden mittaisen tauon kuusi prosenttia opiskelijoista. Ylempää ammattikorkeakoulu-tutkintoa suorittavista lukukauden mittaisen tauon oli pitänyt yhdeksän prosenttia ja useamman lukukauden mittaisen tauon kuusi prosenttia opiskelijoista.

Yliopistoissa lukukauden mittaisen tauon opinnoistaan oli pitänyt seitsemän prosenttia alemmaa yliopistotutkintoa suorittavista ja kahdeksan prosenttia ylempää yliopistotutkintoa suorittavista. Useamman lukukauden mittaisen tauon oli pitänyt 11 prosenttia alemmaa ja 14 prosenttia ylempää tutkintoa suorittavista.

3.5 AMK:n päivätoteutuksessa opintoja hidastaa useimmiten opiskelijan puutteellinen motivaatio – monimuoto- ja YAMK-opintoja taas opiskelijan työssäkäynti

Opiskelijoiden opintojen hidastuminen johtuu hiukan eri tekijöistä eri opiskelijaryhmissä. Päivätoteutuksessa ammattikorkeakoulututkintoa suorittavien opintoja hidasti pääasiassa puutteellinen opiskelumotivaatio, toimeentulo-ongelmat sekä työlläät tai vaativat opinnot. Useampi kuin joka neljäs opiskelija mainitsi nämä syyt opintojansa hidastaviksi tekijöiksi. (Kuvio 50.)

Kuvio 50. Ammattikorkeakouluopiskelijoiden kokemukset opintoja hidastavista tekijöistä opiskelijan tutkintotyypin mukaan 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys 3.0 Kun ajattelet meneillään olevaa kevätlukukautta, onko jokin seuraavista vaikeuttanut tämänhetkisen pääsiallisen tutkintosi opintojen etenemistä?

Ammattikorkeakoulun monimuoto-opiskelijoiden opintoja hidasti selvästi eniten työssäkäynti, joka hidasti joka toisen opintojen etenemistä. Noin joka kolmas monimuoto-opiskelija kertoi myös työläiden tai vaativien opintojen hidastaneen opiskeluaan. Toimeentulo-ongelmat ja puutteellinen opiskelumotivaatio olivat hidastaneet joka neljännen monimuoto-opiskelijan opintoja.

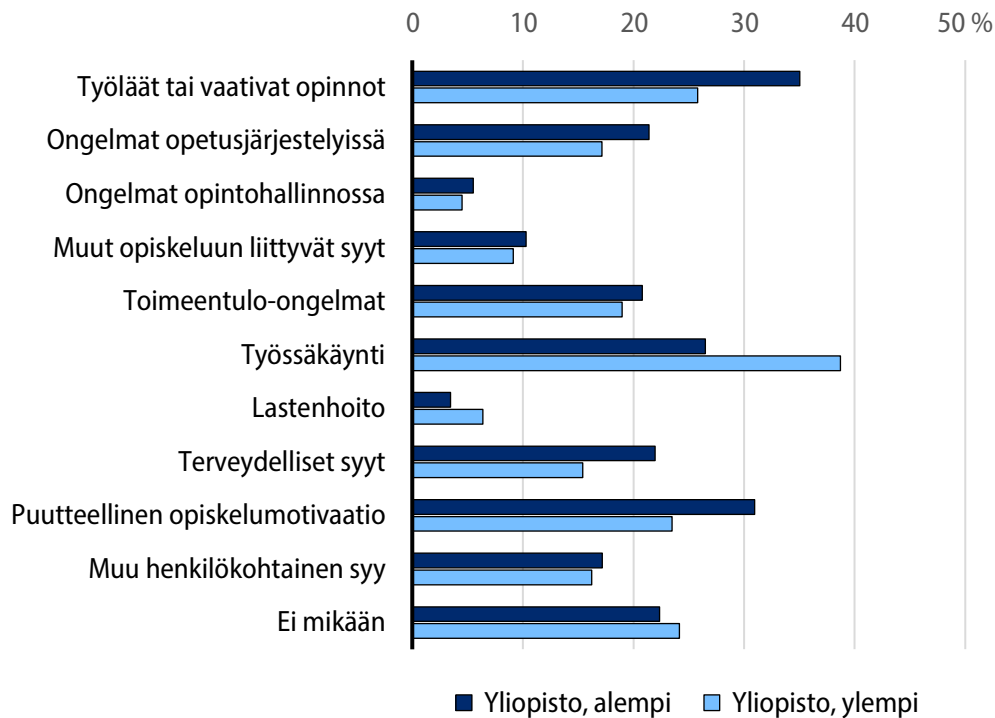
YAMK-tutkintoa opiskelevilla työssäkäynti oli ehdottomasti merkittävin opintojen etenemistä hidastava tekijä, jota raportoi lähes kaksi kolmesta tutkintoa suorittavasta opiskelijasta.

3.6 Yliopisto-opiskelijoiden opintoja hidastaa erityisesti opintojen työläys ja vaativuus sekä motivaation puute opintojen alussa, mutta myöhemmin myös työssäkäynti

Myös yliopistoissa opiskelijoiden opintoja hidastavat tekijät vaihtelivat jossain määrin tutkintotyypin, tai paremmin sanottuna opintojen vaiheen mukaan.

Vastikään yliopisto-opintonsa aloittaneilla kandidivaiheen opiskelijoilla merkittävimmät opintoja hidastavat tekijät olivat työläät ja vaativat opinnot, opiskelumotivaation puute sekä työssäkäynti. Yliopistojen maisterivaiheen opiskelijoilla opintoja hidasti ennen kaikkea työssäkäynti, mutta myös opintojen työläys ja vaativuus. (Kuvio 51.)

Kuvio 51. Yliopisto-opiskelijoiden kokemukset opintoja hidastavista tekijöistä opiskelijan tutkintotyypin mukaan 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys 3.0 Kun ajattelet meneillään olevaa kevätlukukautta, onko jokin seuraavista vaikeuttanut tämänhetkisen pääasiallisen tutkintosi opintojen etenemistä?

3.7 Opintoja hidastavissa tekijöissä on merkityksellisiä alakohtaisia eroja

Opintoja hidastavien tekijöiden koulutusalan mukaisessa tarkastelussa kävi ilmi, että merkittäviä alakohtaisia eroja oli ammattikorkeakouluissa opiskelumotivaation ja opintojen vaativuuden suhteen. Keskimäärin 28 prosenttia ammattikorkeakoulujen opiskelijoista koki puutteellisen motivaation hidastaneen opintojaan, mutta erityisen yleistä tämä oli tieto- ja viestintätekniikan opiskelijoilla (36 %) sekä tekniikan alojen opiskelijoilla (31 %). (Taulukko 15.)

Kaikkiaan 27 prosenttia ammattikorkeakoulujen opiskelijoista vastasi opintojen vaativuuden hidastaneen heidän opintojaan, mutta erityisesti tämä koski terveys- ja hyvinvointialojen opiskelijoita (33 %), kasvatustieteiden opiskelijoita (32 %) ja tekniikan alan opiskelijoita (31 %).

Taulukko 15. Koulutusaloittaiset erot opintoja hidastavissa tekijöissä 2025. Prosenttia. Tarkastelussa mukana tekijöitä, joissa oli merkityksellisiä koulutusaloittaisia eroja. Lähde: Eurostudent 9, kysymys 3.0 Kun ajattelet meneillään olevaa kevätlukukautta, onko jokin seuraavista vaikeuttanut tämänhetkisen pääasiallisen tutkintosi opintojen etenemistä? Alakohtaisten erojen merkitsevyys testattiin sektoreittain stratifoidulla Rao-Scott -korjatulla Chi²-testillä.

Opiskelijaryhmä	Työssäkäynti, %	Opintojen vaativuus, %	Puutteellinen motivaatio, %	Toimeentulo- ongelmat, %	Terveydelliset syyt, %	Ei mikään, %
Kaikki	33	29	28	21	18	23
AMK, yhteensä	35	27	28	24	17	24
Kasvatusalat	39	32	28	33	31	17
Humanistiset- ja taidealat	27	20	21	25	25	19
Kauppa-, hallinto- ja oikeustieteet	39	20	26	20	17	25
Tieto- ja viestintätekniikka	32	22	36	21	18	27
Tekniikan alat	35	31	31	23	16	24
Luonnonvara-alat	35	26	26	17	15	23
Terveys- ja hyvinvointi	35	33	25	28	17	22
Palvelut	36	24	25	21	11	27

Opiskelijaryhmä	Työssäkäynti, %	Opintojen vaativuus, %	Puutteellinen motivaatio, %	Toimeentulo- ongelmat, %	Terveydelliset syyt, %	Ei mikään, %
Yliopisto, yhteensä	32	31	28	19	19	23
Kasvatusalat	30	31	24	20	13	25
Humanistiset- ja taidealat	33	34	28	27	30	16
Yhteiskunnalliset alat	38	31	30	21	22	19
Kauppa-, hallinto- ja oikeustieteet	39	24	29	15	16	25
Luonnontieteet	22	35	32	18	21	27
Tieto- ja viestintäteknikka	34	34	34	18	18	15
Tekniikan alat	27	30	29	16	16	27
Luonnonvara-alat	31	36	35	22	18	23
Terveys- ja hyvinvointi	23	30	15	14	15	38
Palvelut	38	33	22	29	22	17

Yliopistoissa merkitseviä alakohtaisia eroja oli työssäkäynnin, opiskelumotivaation, toimeentulo-ongelmien ja terveydellisten syiden osalta, mutta myös hidastavia tekijöitä kokemattomien osalta. Yliopistoissa terveyden- ja hyvinvoinnin alojen opiskelijoilla oli selvästi vähemmän kuin muilla opintoja hidastavia tekijöitä.

Työssäkäynti hidasti opintoja erityisesti kaupan, hallinnon ja oikeustieteiden opiskelijoilla (39 %) sekä yhteiskunnallisten alojen ja palvelualojen opiskelijoilla (38 %). Puutteellinen motivaatio oli myös yliopistossa tyyppillistä tieto- ja viestintätekniikan opiskelijoille (34 %). Toimeentulo-ongelmat hidastivat erityisesti palvelualojen (29 %) sekä humanististen ja taidealojen opiskelijoita (27 %). Terveydelliset syyt puolestaan hidastivat humanististen ja taidealojen opiskelijoita (30 %) selvästi useammin kuin muita opiskelijoita.

Vaikka yliopistoissa suhteellisesti useampi kuin ammattikorkeakouluissa koki opintojen vaativuuden hidastaneen opintojaan, eivät alakohtaiset erot asetelma-perusteisessa tarkastelussa olleet merkitseviä.

3.8 Monilla opiskelijoilla voimavarojen vähäisyys hidastaa opintoja

Opiskelijoiden elämäntilanteen mukaisessa tarkastelussa kävi ilmi, että osaopiskelukykyiset opiskelijat kokivat selvästi muita useammin joidenkin tekijöiden hidastavan heidän opintojaan. Vain 10 prosenttia osaopiskelukykyisistä, mutta 23 prosenttia kaikista opiskelijoista koki, ettei mikään erityinen tekijä hidastanut heidän opintojaan. Ulkomaisissa opiskelijoissa ja suoraan toiselta asteelta siirtyneissä oli puolestaan eniten heitä, joilla opintoja hidastavia tekijöitä ei ollut. (Taulukko 16.)

Taulukko 16. Kokemukset opintoja hidastavista tekijöistä korkeakouluopiskelijoilla elämäntilanteen mukaan 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys 3.0
Kun ajattelet meneillään olevaa kevätlukukautta, onko jokin seuraavista vaikeuttanut tämänhetkisen pääasiallisen tutkintosi opintojen etenemistä?

Opintoja hidastavat tekijät	Kaikki, %	Ulkomaiset opiskelijat, %	Perheelliset opiskelijat, %	Suoraan toiselta asteelta siirtyneet, %	Toista korkeakoulututkintoa opiskelevat, %	Työelämän kautta opintoihin siirtyneet, %	Osaopiskelukykyiset opiskelijat, %
Työlääät tai vaativat opinnot	29	18	28	28	27	30	39
Ongelmat opetusjärjestelyissä	19	11	17	19	22	21	27
Ongelmat opintohallinnossa	6	5	3	6	4	6	8
Muut opiskeluun liittyvät syyt	10	9	7	10	7	9	15
Toimeentulo-ongelmat	22	28	20	18	18	25	33
Työssäkäynti	33	11	48	28	51	42	34
Lastenhoito	7	5	31	4	13	9	6
Terveydelliset syyt	18	12	15	18	16	16	41
Puutteellinen opiskelumotivaatio	28	21	17	29	19	26	35
Muu henkilökohtainen syy	16	18	15	16	18	15	24
Ei mikään	23	36	19	26	18	22	10
Opiskelijoita yhteensä (lkm)	306 000	25 000	67 000	166 000	36 000	173 000	102 000

Huom. elämäntilanneluokat ovat osittain päällekkäisiä ja opiskelija voi kuulua useampaan luokkaan.

Monilla opiskelijoilla on vain vähän voimavaroja tai valmiuksia opiskeluun. Työläät tai vaativat opinnot hidastivat yleisimmin osaopiskelukykyisten opintoja, samoin ongelmat opetusjärjestelyissä ja opintohallinnossa sekä muut opiskeluun liittyvät syyt.

Ulkomaisten opiskelijoiden opintoja hidasti ennen kaikkea toimeentulo-ongelmat (28 %:lla) ja puutteellinen opiskelumotivaatio (21 %:lla), mutta muihin opiskelijoihin verrattuna he kokivat harvemmin opintojensa etenevän hitaasti. Yksi selittävä tekijä tässä voi olla se, että vain 11 prosentilla ulkomaisista opiskelijoista työssäkäynti näyttäytyi opintoja hidastavana tekijänä, kun se muissa opiskelijaryhmissä oli varsin yleinen kokemus. Ulkomaisten opiskelijoiden tilanteessa merkille pantavaa on, että toimeentulo-ongelmien kokeminen opintoja hidastavana tekijänä oli heillä selvästi yleistynyt vuodesta 2019.

Perheellisten opiskelijoiden opintoja hidastivat useimmin työssäkäynti (48 %:lla) ja toiseksi lastenhoito (31 %:lla). Vuoteen 2019 verrattuna työssäkäynti hidasti aiempaa useampien perheellisten opiskelijoiden opintoja.

Suoraan toiselta asteelta siirtyneiden opiskelijoiden opintoja hidasti tyypillisimmin puutteellinen opiskelumotivaatio (29 %:lla), työläät tai vaativat opinnot sekä työssäkäynti (28 %:lla). Näiden kolmen opintoja hidastavan tekijän yleisyys oli pysynyt jokseenkin samansuuruisena vertaillen vuoden 2019 opiskelijatutkimuksesta saatuihin tietoihin.

Toista korkeakoulututkintoa suorittavilla työssäkäynti oli ehdottomasti merkittävin opintoja hidastava tekijä, sillä työssäkäynti hidasti joka toisen opintoja. Vuoteen 2019 verrattuna tämä kokemus oli yleistynyt huomattavasti, sillä tuolloin vain 35 prosenttia toista tutkintoa suorittavista piti työssäkäyntiään opintoja hidastavana tekijänä.

Työssäkäynti hidasti myös **työelämän kautta opintoihin siirtyneiden** opintoja (42 %:lla) vuonna 2025 ja myös heillä kokemus työssäkäynnistä opintoja hidastavana tekijänä oli kasvanut vuodesta 2019. Lisäksi työelämän kautta opintoihin siirtyneissä oli verraten paljon opiskelijoita, joiden opintoja hidastivat työläät ja vaativat opinnot (30 %).

Osa-opiskelukykyisten opiskelijoiden opintoja hidastivat ennen kaikkea terveydelliset syyt, jotka vaikuttivat yli 40 prosentin tilanteeseen. Myös työläät tai vaativat opinnot hidastivat opintojen etenemistä verraten usein (39 %:lla). Muihin opiskelijoihin verrattuna osaopiskelukykyisillä oli huomattavasti enemmän kokemuksia opintoja hidastavista tekijöistä. Hyvänä uutisena voinee pitää sitä, että vuoteen

2019 verrattuna osaopiskelukykyisten opiskelijoiden kokemuksissa oli tapahtunut myös myönteistä kehitystä: aiempaa harvempi piti terveydellisiä syitä tai opintojen työläyttä ja vaativuutta opintojaan hidastavina tekijöinä (vrt. Opiskelijatutkimus 2019).

3.9 Työssäkäynti on merkittävin opintoja hidastava tekijä

Hiukan eri asiat eri elämäntilanteissa hidastivat opiskelijoiden opintoja. Opiskelijatutkimuksen perusteella voi kuitenkin todeta, että kaiken kaikkiaan merkittävin opiskelijoiden opintoja hidastava tekijä vuonna 2025 oli opiskelijoiden työssäkäynti. Työssäkäynti hidasti joka kolmannen eli yli 100 000 opiskelijan opintoja. Vielä vuonna 2022 korkeakouluopiskelijoiden opintoja haittasi erityisesti opiskelumuotivaation puute, mikä oli mahdollisesti seurausta koronapandemian aikaisista poikkeusoloista (vrt. Opiskelijatutkimus 2022). Vuonna 2025 opiskelijat kokivat työnteon useammin opintojen etenemistä haittaavaksi tekijäksi kuin vuonna 2019. (Taulukko 17.)

Taulukko 17. Yleisimmät opintoja hidastavat tekijät korkeakouluopiskelijoilla elämäntilanteen mukaan 2019, 2022 ja 2025. Lähde: Eurostudent 7, 8 ja 9.

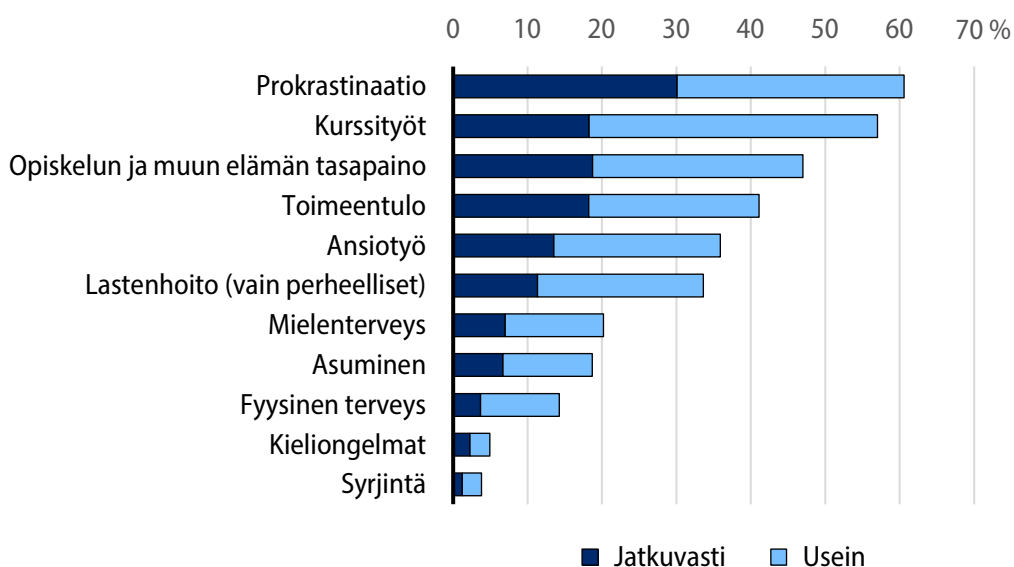
Vuosi	Yleisin (%)	Toiseksi yleisin (%)	Kolmanneksi yleisin (%)	Ei mikään, %
Kaikki				
2025	Työssäkäynti (33)	Opintojen vaativuus (29)	Opiskelumotivaatio (28)	23
2022	Opiskelumotivaatio (37)	Opintojen vaativuus (33)	Työssäkäynti (30)	21
2019	Opintojen vaativuus (31)	Työssäkäynti (30)	Opiskelumotivaatio (26)	24
Suoraan toiselta asteelta siirtyneet				
2025	Opiskelumotivaatio (29)	Opintojen vaativuus (28)	Työssäkäynti (28)	26
2022	Opiskelumotivaatio (41)	Opintojen vaativuus (34)	Työssäkäynti (28)	21
2019	Opintojen vaativuus (29)	Opiskelumotivaatio (28)	Työssäkäynti (27)	25
Toista tutkintoa suorittavat				
2025	Työssäkäynti (51)	Opintojen vaativuus (27)	Opetusjärjestelyt (22)	18
2022	Työssäkäynti (45)	Opiskelumotivaatio (26)	Opintojen vaativuus (25)	20
2019	Työssäkäynti (35)	Opetusjärjestelyt (27)	Opintojen vaativuus (26)	22
Työelämästä opintoihin siirtyneet				
2025	Työssäkäynti (42)	Opintojen vaativuus (30)	Opiskelumotivaatio (26)	22
2022	Työssäkäynti (35)	Opiskelumotivaatio (34)	Opintojen vaativuus (31)	20
2019	Työssäkäynti (35)	Opintojen vaativuus (30)	Opetusjärjestelyt (26)	23

Kokemus työssäkäynnin opintoja hidastavasta vaikutuksesta kasvoi aiemmista tiedonkeruuvuosista erityisesti toista tutkintoa suorittavilla opiskelijoilla ja työelämän kautta opintoihin siirtyneillä. Opiskelijoiden ajankäytön tarkastelussa kävi ilmi, että näiden ryhmien opiskelijat käyttivät keskimäärin enemmän aikaa ansiotyöhön kuin suoraan toiselta asteelta korkeakouluopintoihin siirtyneet opiskelijat.

3.10 Tehtävien lykkääminen ja kurssityöt stressaavat monia opiskelijoita

Korkeakouluopiskelijoille stressiä aiheutti useimmiten tehtävien lykkääminen eli prokrastinaatio. Opiskelijoita rasittivat siis tekemättömät työt. Toiseksi yleisintä oli stressi kurssitöistä. Prokrastinaation ja kurssitöiden aiheuttamaa stressiä koki jatkuvasti tai usein noin kuusi kymmenestä opiskelijasta. (Kuvio 52.)

Kuvio 52. Korkeakouluopiskelijoiden stressin lähteet 2025. Stressiä jatkuvasti tai usein eri syistä kokeneiden osuudet. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys M3.6 Kaiken kaikkiaan, kuinka paljon olet kokenut stressiä kuluneen kuukauden aikana seuraavista lähteistä?

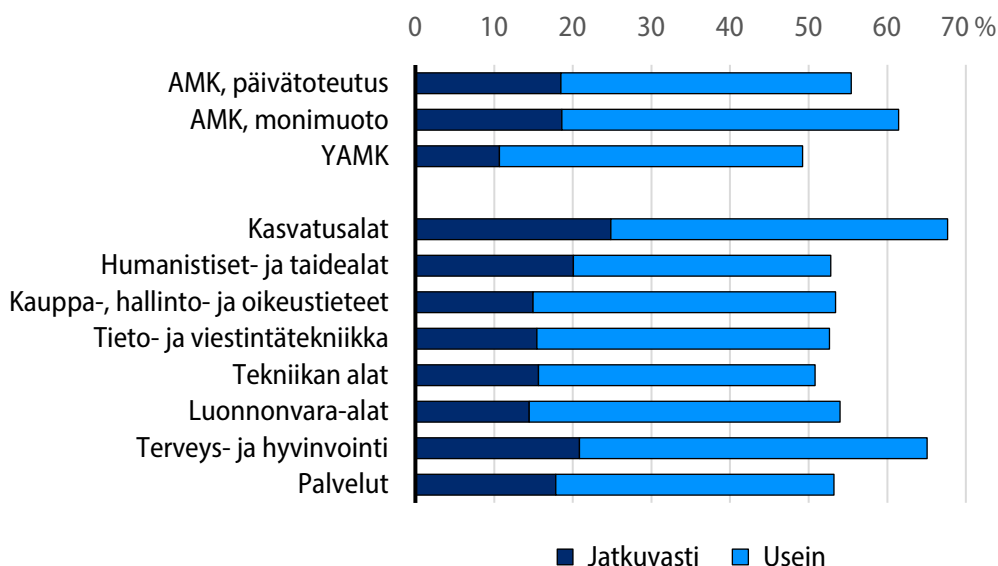

Noin joka toista opiskelijaa stressasi opiskelun ja muun elämän tasapainon löytäminen. Myös toimeentulo ja ansiotyö olivat verraten usein stressin lähteitä, sillä nämä rasittivat neljää kymmenestä opiskelijasta joko usein tai jatkuvasti. Perheellisistä opiskelijoista joka kolmas stressasi jatkuvasti tai usein lastenhoidosta.

Mielenterveys oli stressin lähde joka viidennelle opiskelijalle ja fyysinen terveys joka seitsemännelle. Asumiseen liittyvät kysymykset stressasivat joka viidettä opiskelijaa jatkuvasti tai usein. Viidelle prosentille kieliongelmat aiheuttivat stressiä jatkuvasti tai usein ja syrjintä neljälle prosentille.

Kurssityöt aiheuttivat paljon stressiä erityisesti ammattikorkeakoulujen kasvatusalojen ja terveys- ja hyvinvointialojen opiskelijoille. (Kuvio 53.)

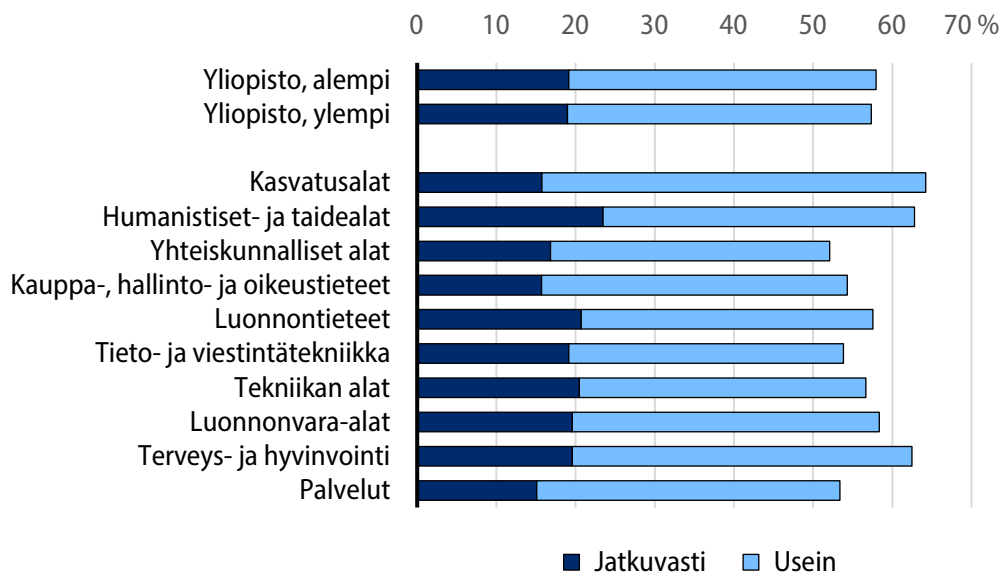
Kuvio 53. Stressiä kurssitöistä kokeneet ammattikorkeakouluopiskelijat tutkintotyypin ja koulutusalan mukaan 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys M3.6 Kaiken kaikkiaan, kuinka paljon olet kokenut stressiä kuluneen kuukauden aikana seuraavista lähteistä?

Myös yliopistoissa kurssityöt tuottivat verraten paljon stressiä erityisesti kasvatusalojen sekä terveyden- ja hyvinvoinnin alojen opiskelijoille, mutta myös humanististen ja taidealojen opiskelijoille. Vaikuttaakin siltä, että kurssitöistä stressaaminen

on ominaista naisvaltaisille aloille. Vähiten stressiä koettiin yhteiskunnallisilla aloilla, kauppaa-, hallinto- ja oikeustieteissä, palveluissa sekä tieto- ja viestintäteknikassa. (Kuvio 54.)

Kuvio 54. Stressiä kurssitöistä kokeneet yliopisto-opiskelijat tutkintotyypin ja koulutusalan mukaan 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys M3.6 Kaiken kaikkiaan, kuinka paljon olet kokenut stressiä kuluneen kuukauden aikana seuraavista lähteistä?

3.11 Joka toisella opiskelijalla on sairauksia, toimintarajoitteita tai mielenterveyden ongelmia

Opiskelijatutkimuksen mukaan joka toisella korkeakouluopiskelijalla oli jokin fyysinen vamma, vaiva, toimintarajoite tai pitkäaikainen terveysongelma. Opiskelijatutkimuksen perusteella yleisin terveysongelma oli mielenterveysongelmat, joita oli joka neljännellä opiskelijalla. 15 prosentilla oli krooninen sairaus ja 10 prosentilla oppimisvaikeus, joihin lukeutuu esimerkiksi lukihäiriö. Liikuntarajoite oli kahdella prosentilla opiskelijoista samoin kuin esimerkiksi näköön tai kuuloon liittyvä aistivamma. Muita pitkäaikaisia terveysongelmia, toiminnanrajoitteita tai vaivoja oli 13 prosentilla opiskelijoista. (Taulukko 18.)

Taulukko 18. Erilaisten terveysongelmien yleisyys korkeakouluopiskelijoilla tutkintotyypin mukaan 2025. Prosenttia.

Lähde: Eurostudent 9, kysymys 6.13 Onko sinulla fyysistä vammaa, vaivaa, toimintarajoitetta tai pitkäaikaisia terveysongelmia?

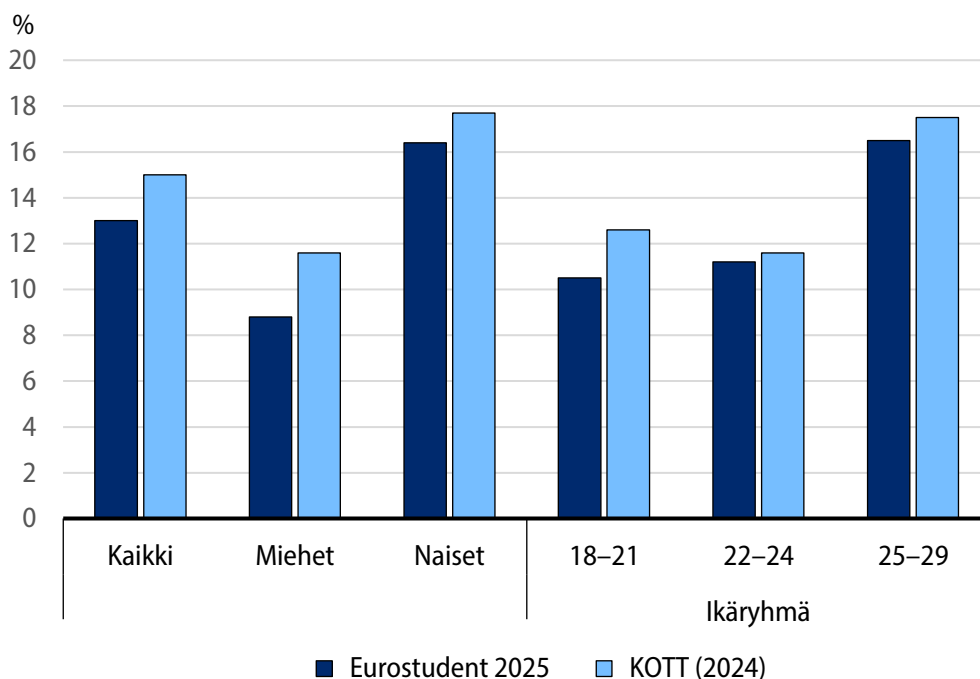
Tutkintotyyppi	Krooniset sairaudet, %	Mielenterveys ongelmat, %	Liikuntarajoite, %	Aistivamma (esim. näkö tai kuulo), %	Oppimisvaikeus (esim. lukihäiriö), %	Muu pitkäaikainen terveysongelma, toimintarajoite tai vaiva, %	Ei mitään näistä, %
Kaikki	15	24	2	2	10	13	50
AMK, päivätoteutus	13	24	3	3	12	15	49
AMK, monimuoto	20	21	2	1	9	13	49
YAMK	18	11	2	0	6	16	56
Yliopisto, alempi	15	30	2	2	11	12	46
Yliopisto, ylempi	13	21	2	2	6	11	56

Opiskelijatutkimuksen tulokset vastaavat hyvin muita tutkimuksia, joissa opiskelijoiden terveydentilaa ja toimintarajoituksia on selvitetty, tärkeimpänä Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimus (KOTT, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos). KOTT tuottaa säännönmukaisesti tietoa opiskelijoiden toimintakyvystä ja mielenterveydestä, ja on erityisen kiinnostava tietolähde, koska kyselytulokset pystytään validoimaan suhteessa opiskelijaterveydenhuollon palvelukäyttöä kuvaaviin rekisteritietoihin.

Kuviosta käy ilmi, että Eurostudent -aineisto noudattelee varsin yhdenmukaisesti KOTT:n tietoja diagnosoidun masennuksen yleisyydestä korkeakouluopiskelijoiden keskuudessa. (Kuvio 55.)

Kuvio 55. 18–29-vuotiaiden opiskelijoiden diagnosoitu masennus Eurostudent 2025- ja KOTT 2024-tutkimuksissa opiskelijan sukupuolen ja iän mukaan. Prosenttia.

Lähteet: Eurostudent 9 ja KOTT 2024.

Opiskelijatutkimuksen perusteella masennus on yleisin mielenterveyden häiriö korkeakouluopiskelijoilla. Masennuksesta kärsi noin 15 prosenttia opiskelijoista. Toiseksi yleisin mielenterveyden häiriö oli ahdistushäiriö, joka oli noin 14 prosentilla. ADHD oli noin seitsemällä prosentilla opiskelijoista ja noin kolme prosentilla oli autismin kirjolla. (Taulukko 19.)

Taulukko 19. Eri mielenterveyden ongelmien ja neuropsykiatristen oirekuvien yleisyys korkeakouluopiskelijoilla tutkintotyypin mukaan 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys M3.1 Mikä mielenterveyden ongelma tai neuropsykiatrinen oirekuva?

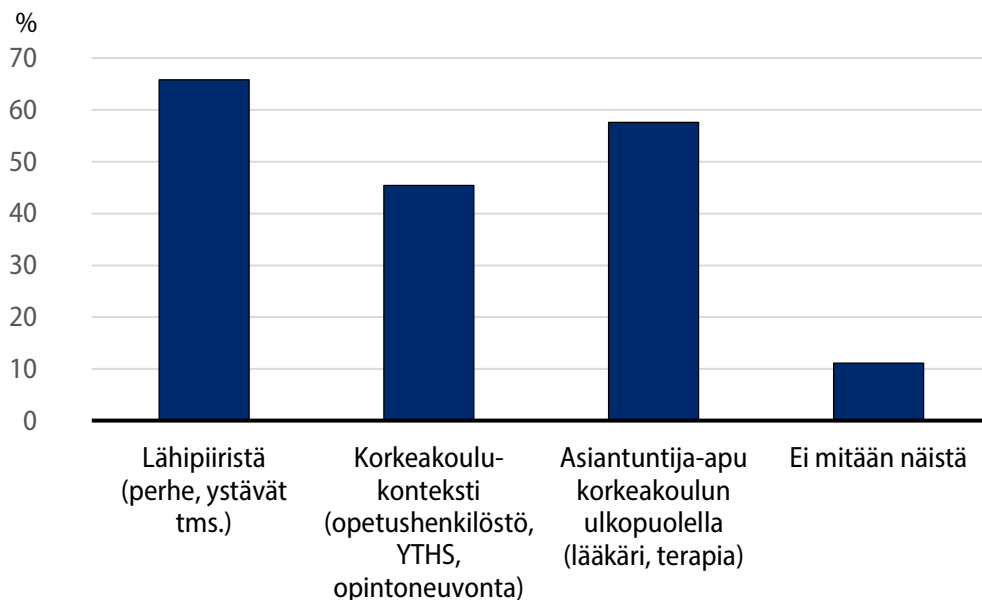
Tutkintotyyppi	ADHD, %	Ahdistus- häiriö, %	Autismin kirjo, %	Masennus, %	Syömis- häiriö, %	Persoonal- isuus- häiriö, %	Psykoosi, %	Riippuvuus, %	Muu mielenterveys- ongelma, %	En halua kertoa, %
AMK, päivätoteutus	8	14	3	16	3	1	0	2	4	1
AMK, monimuoto	6	14	2	15	3	2	0	1	5	0
YAMK	5	12	1	13	0	0	1	0	6	1
Yliopisto, alempi	6	14	4	14	3	1	0	1	4	1
Yliopisto, ylempi	5	14	3	14	2	1	0	0	5	1

Huom. Osuudet on laskettu kaikista korkeakouluopiskelijoista.

Neljä prosenttia opiskelijoista vastasi, että vaikka heillä oli mielenterveyden ongelmia, ei häiriötä ollut diagnosoitu lääkärin, psykiatrin tai psykoterapeutin toimesta, eivätkä he saaneet hoitoa terveysongelmaansa. Hoitamattomia ongelmia oli hiukan muita useammin ammattikorkeakoulututkintoa päivätoteutuksessa suorittavilla ja alempaa yliopistotutkintoa suorittavilla kuin pidemmälle opiskelleilla ja useimmiten siis vanhemmilla opiskelijoilla.

Mielenterveysongelmista kärsineistä kaksi kolmesta oli saanut apua ongelmaansa lähipiiristään esimerkiksi perheeltä tai ystäviltä. Toisaalta joka kolmas ei siis tällaista tukea kokenut saaneensa. 58 prosenttia mielenterveysongelmista kärsivistä oli saanut asiantuntija-apua korkeakoulun ulkopuoliselta lääkäriltä tai terapiasta ja 45 prosenttia korkeakouluopiskeluun liittyvältä taholta kuten Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön kautta tai opetushenkilöstöltä ja opintoneuvonnasta. 11 prosenttia mielenterveysongelmista kärsivistä vastasi, ettei ollut saanut apua miltään edellä mainitulta taholta. (Kuvio 56.)

Kuvio 56. Mielenterveysongelmista kärsivien korkeakouluopiskelijoiden saama apu eri lähteistä 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys Oletko saanut apua jostain seuraavista lähteistä liittyen mielenterveytesi ongelmiin?

Opiskelijatutkimuksessa kysyttiin, oliko opiskelija kokenut opintojensa yhteydessä erilaisia uhkaavia ja epämiellyttäviä tilanteita sen vuoksi kuka tai millainen hän on. Kyselyvastausten perusteella kaikista opiskelijoista kahdeksaa prosenttia oli kohdeltu ikään kuin hän olisi vähemmän älykäs tai kyvykäs kuin muut. Yleisintä tällainen kohtelu oli ollut opiskelijoilla, jotka eivät edustaneet binäärisiä sukupuoliä sekä ulkomaisilla ja osaopiskelukykyisillä opiskelijoilla.

Tuloksia tarkastellessa on hyvä huomioida, että sukupuolensa muuksi ilmoittaneita oli opiskelijatutkimuksessa verraten vähän, 2,3 prosenttia kaikista opiskelijoista (132 vastaajaa). Koko opiskelijajoukossa tämä tarkoittaa noin 7 000 opiskelijaa. Osaotoksen pienuuden vuoksi heitä koskevien tulosten raportoinnissa on rajoitteita. Tulosten perusteella vaikuttaa kuitenkin siltä, että vähemmistöön kuuluminen vaikeuttaa ihmisen asemaa myös korkeakoulu-yhteisössä. (Taulukko 20.)

Taulukko 20. Uhkaavien ja epämiellyttävien tilanteiden kokeminen opinnoissa sukupuolen, tutkintotyyppin ja elämäntilanteen mukaan kuluneen vuoden aikana 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys M3.10 Oletko kokenut nykyisten opintojesi yhteydessä seuraavia asioita sen vuoksi, kuka tai millainen olet?

Opiskelijaryhmä	Kuullut, nähnyt tai lukenut muiden vitsailevan tai nauravan hänelle (tai hänen kaltaisilleen ihmisille), %	Tullut kohdelluksi ikään kuin olisi vähemmän älykäs tai kyvykäs kuin muut, %	Kokenut seksuaalista häirintää, %
Kaikki	6	8	2
Sukupuoli			
Miehet	5	5	1
Naiset	6	10	4
Muu	12	17	5
Tutkintotyyppi			
AMK, päivätoteutus	8	9	3
AMK, monimuoto	5	7	1
YAMK	2	3	1
Yliopisto, alempi	6	9	4
Yliopisto, ylempi	6	7	2
Elämäntilanne			
Ulkomaiset opiskelijat	13	15	4
Osaopiskelukykyiset opiskelijat	10	14	4

Kuusi prosenttia kaikista opiskelijoista oli kuullut, nähnyt tai lukenut muiden vitsailevan tai nauravan itselleen tai kaltaisilleen ihmisille. Nämäkin kokemukset olivat yleisempiä vähemmistöryhmiin kuuluvilla opiskelijoilla, joista useampi kuin joka kymmenes kertoi tällaista kokeneensa.

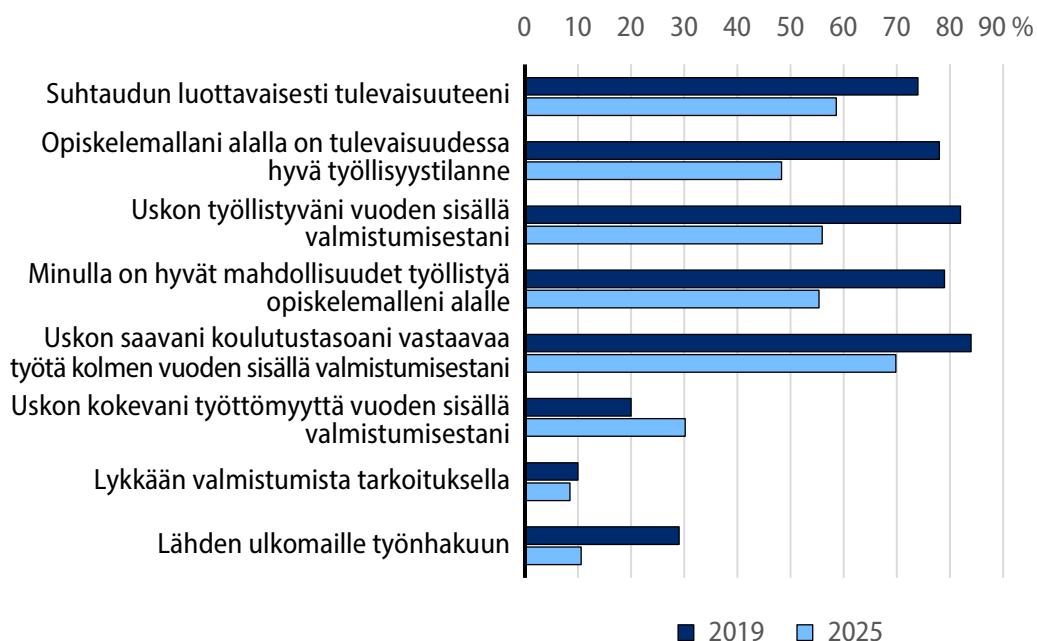
Seksuaalista häirintää oli opintojensa yhteydessä kokenut kaksi prosenttia kaikista opiskelijoista ja tässäkin oli nähtävissä, että häirintää kokivat enemmän vähemmistöihin kuuluvat. Naisopiskelijoista neljä prosenttia oli kokenut seksuaalista häirintää.

Häirinnän kokemus oli myös yleisempi nuorempien opiskelijoiden keskuudessa. Miehet ja vanhemmat opiskelijat kokivat seksuaalista häirintää harvemmin, mutta heissäkin häirinnän kokemuksia oli prosentilla tutkimukseen vastanneista.

3.12 Opiskelijoiden luottamus tulevaisuuteensa on heikentynyt

Opiskelijatutkimuksissa on pyydetty opiskelijoita ottamaan kantaa erilaisiin heidän tulevaisuuttaan koskeviin väittämiin. Vuoden 2025 tulosten perusteella opiskelijoiden luottamus tulevaisuuteen oli heikentynyt vuodesta 2019. Sekä ammattikorkeakouluissa että yliopistoissa vuonna 2019 noin kolme neljästä opiskelijasta suhtautui tulevaisuuteensa vähintäänkin hyvin myönteisesti, vuonna 2025 enää noin 60 prosenttia. (Kuviot 57 ja 58.)

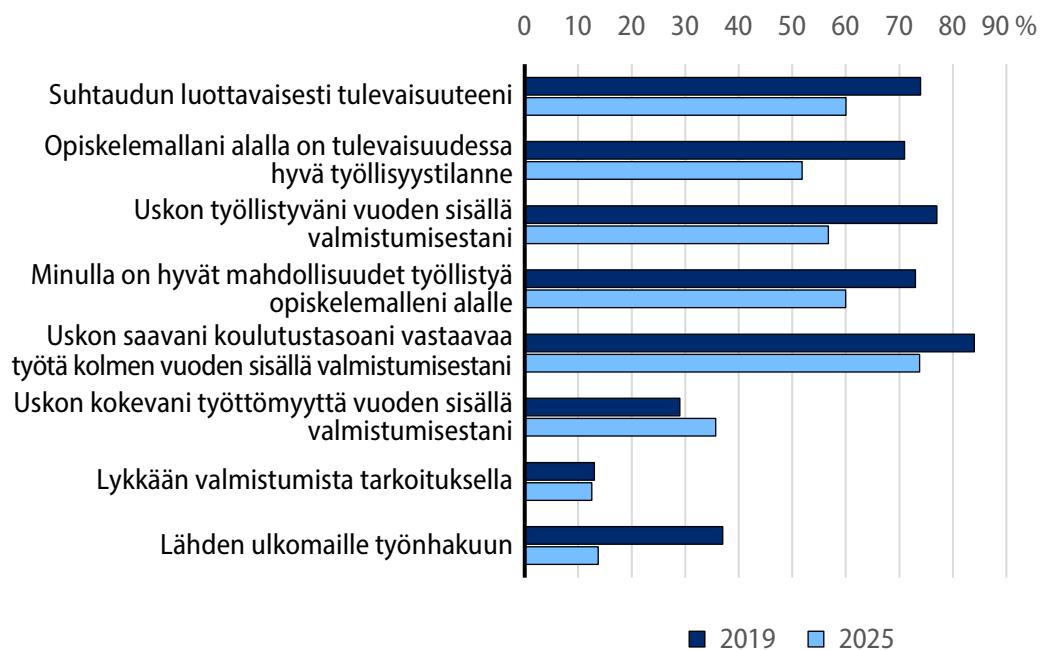
Kuvio 57. Ammattikorkeakouluopiskelijoiden tulevaisuuttaan koskevat näkemykset 2019 ja 2025. Täysin tai jokseenkin samaa mieltä olevien osuudet. Prosenttia.
Lähde: Eurostudent 9, kysymys F15 Miten hyvin seuraavat väittämät vastaavat omaa mielipidettäsi?

Aiempaa harvempi ammattikorkeakouluopiskelija koki, että hänen opiskelemallaan alalla on tulevaisuudessa hyvä työllisyystilanne. Vielä vuonna 2019 näin koki lähes 80 prosenttia opiskelijoista, vuonna 2025 enää alle puolet. Myös usko siihen, että opiskelija työllistyisi vuoden sisällä valmistumisestaan tai päätyisi työllistymään opiskelemalleen alalle, oli vähentynyt vuodesta 2019.

Yliopisto-opiskelijoilla tulevaisuudenusko ei ollut vähentynyt aivan niin voimakkaasti kuin ammattikorkeakouluopiskelijoilla, mutta heilläkin koetut työllisyysnäkökymät olivat heikentyneet. Niiden osuus, jotka uskoivat työllistyvänsä vuoden sisällä valmistumisestaan, oli laskenut 77 prosentista 57 prosenttiin. (Kuvio 58.)

Kuvio 58. Yliopisto-opiskelijoiden tulevaisuuttaan koskevat näkemykset 2019 ja 2025. Täysin tai jokseenkin samaa mieltä olevien osuudet. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys F15 Miten hyvin seuraavat väittämät vastaavat omaa mielipidettäsi?

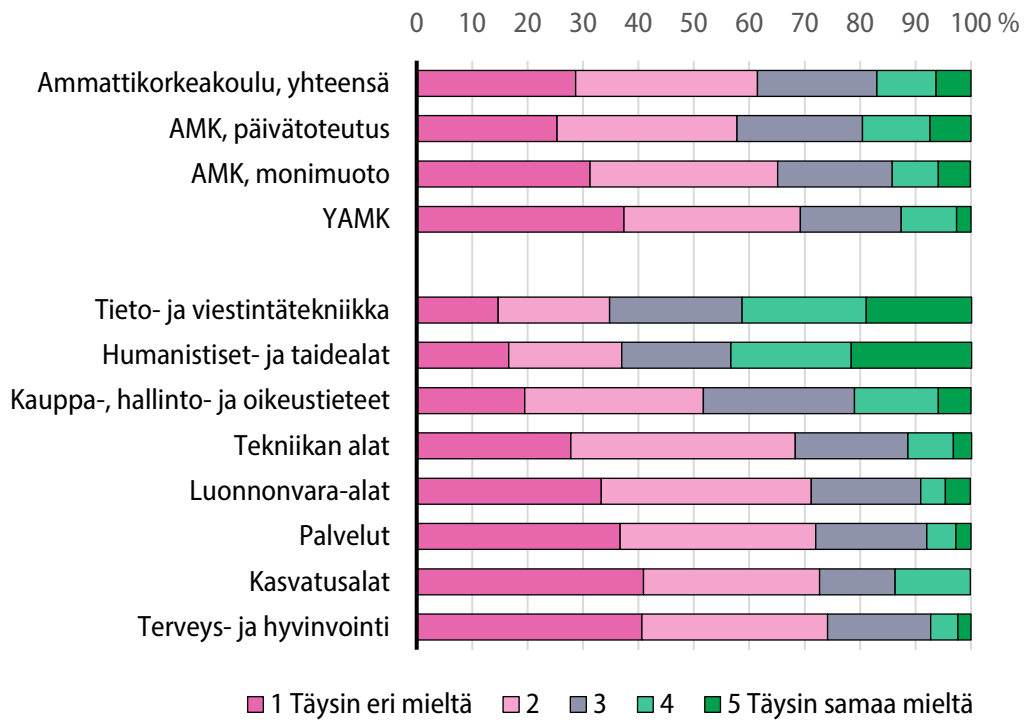
Vielä vuonna 2019 yliopisto-opiskelijoista 37 prosenttia oli jokseenkin varma, että lähtisi ulkomaille työnhakuun. Ulkomaille lähtemisen halut olivat vähentyneet selvästi vuonna 2025, jolloin vain 14 prosenttia oli vähintään jokseenkin samaa mieltä, että lähtisi ulkomaille. Vastaavasti myös ammattikorkeakouluopiskelijoilla ulkomaille lähtemisen suunnittelu oli harvinaistunut.

Erityisesti ammattikorkeakouluopiskelijoista aiempaa useampi uskoi kokevansa työttömyyttä vuoden sisällä valmistumisestaan. Kuitenkin vain noin joka kymmenes korkeakouluopiskelija ilmoitti lykkäävänsä valmistumistaan tarkoituksella, eikä valmistumistaan lykkäävien osuuksissa ollut tapahtunut merkittävää muutosta vuosien 2019 ja 2025 välillä.

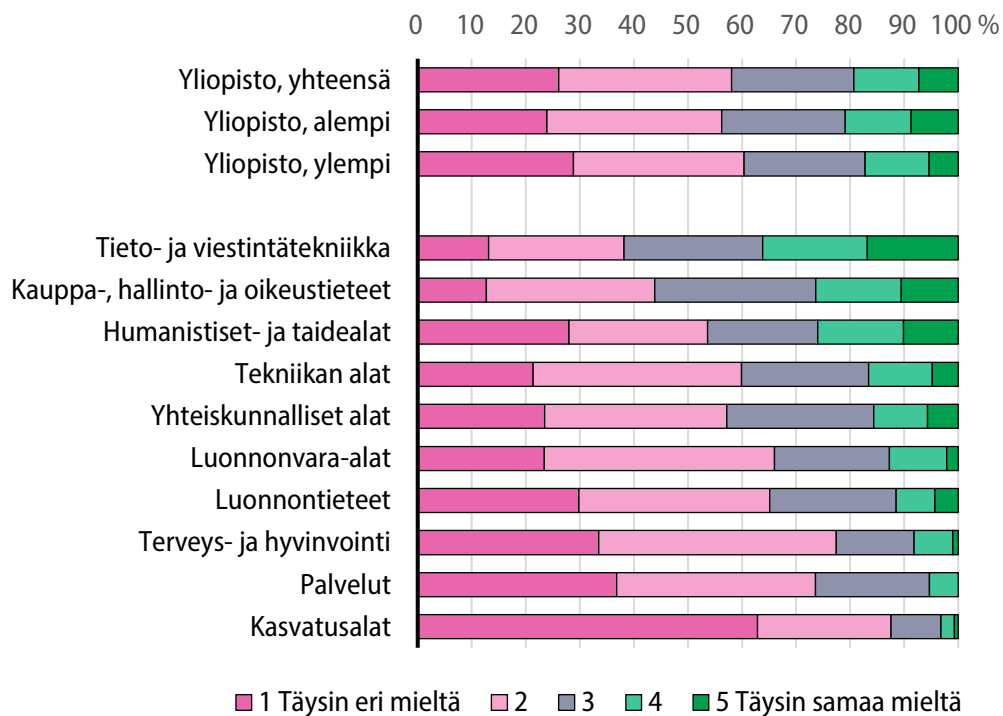
3.13 Joka viides opiskelija uskoo tekoälyn kehityksen heikentävän omalle alalle työllistymistä

Generatiivisen tekoälyn kehityksessä on viime vuosina tapahtunut merkittävä läpimurto. Vuoden 2025 opiskelijatutkimuksessa kysyttiin, uskoivatko opiskelijat, että tekoälyn kehitys vaikuttaa heikentävästi heidän työllistymiseensä omalle koulutusalueelleen. Kaikista ammattikorkeakouluopiskelijoista 17 prosenttia ja yliopisto-opiskelijoista 19 prosenttia oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä, että tekoälyn kehitys vaikuttaa heikentävästi omalle alalle työllistymiseen. Toisaalta ammattikorkeakouluopiskelijoista 61 prosenttia ja yliopisto-opiskelijoista 59 prosenttia ei uskonut tekoälyn kehityksen juurikaan heikentävän työllistymismahdollisuuksiaan. (Kuviot 59 ja 60.)

Kuvio 59. Ammattikorkeakouluopiskelijoiden näkemykset tekoälyn kehityksen vaikutuksista työllistymiseensä tutkintotyyppin ja koulutusalan mukaan 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys F15 Miten hyvin seuraavat väittämät vastaavat omaa mielipidettäsi? "Uskon tekoälyn kehityksen vaikuttavan heikentävästi työllistymiseen opiskelemalleni alalle"

Kuvio 60. Yliopisto-opiskelijoiden näkemykset tekoälyn kehityksen vaikutuksista työllistymiseensä tutkintotyyppin ja koulutusalan mukaan 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys F15 Miten hyvin seuraavat väittämät vastaavat omaa mielipidettäsi? "Uskon tekoälyn kehityksen vaikuttavan heikentävästi työllistymiseen opiskelemalleni alalle"

Eniten tekoälyn työllisyyttä heikentävään vaikutukseen uskoivat tieto- ja viestintäteknikkaa opiskelevat niin ammattikorkeakouluissa kuin yliopistoissakin. Myös kaupan, hallinnon ja oikeustieteiden aloilla sekä humanistisilla ja taidealoilla oli suhteellisen paljon heitä, jotka kokivat tekoälyn kehityksen uhkaavan työllistymismahdollisuuksiaan. Vähiten tekoälyn kehityksestä seuraavia negatiivisia työllisyysvaikutuksia odottivat kasvatusalojen, terveyden- ja hyvinvoinnin- sekä palvelualojen opiskelijat niin ammattikorkeakouluissa kuin yliopistoissakin.

3.14 Opiskelijoiden uratoiveet vaihtelevat koulutusalan mukaan

Opiskelijatutkimuksen perusteella opiskelijoiden uratoiveet vaihtelivat jossain määrin koulutusalan mukaan. Ura yksityisellä sektorilla houkutteli eniten tekniikan, kaupan, hallinnon ja oikeustieteiden opiskelijoita niin yliopistoissa kuin ammattikorkeakouluissakin. Julkisen sektorin työpaikka houkutteli eniten kasvatusalojen opiskelijoita yliopistoissa (83 %) sekä terveys- ja hyvinvointialojen opiskelijoita niin yliopistoissa (75 %) kuin ammattikorkeakouluissakin (74 %). Toisaalta terveyden ja hyvinvoinnin alojen opiskelijoilla oli myös verraten paljon kiinnostusta yksityisen sektorin töihin (n. 70 %:lla). (Taulukko 21.)

Taulukko 21. Erilaisten urapolkujen houkuttelevuus korkeakouluopiskelijoille koulutusalan mukaan 2025. Niiden opiskelijoiden osuudet, jotka pitävät uraa hyvin houkuttelevana tai houkuttelevana. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys M.1 Kaikki tekijät huomioiden, kuinka houkuttelevina pidät seuraavia urapolkuja itsellesi?

Sektori	Koulutusala	Yksityinen sektori, %	Julkinen sektori, %	Yrittäjyys/ Itsensä työllistäminen, %	Järjestösektori (voittoa tavoittelematon), %	Akateeminen ura (tutkijaura korkeakoulussa tai tutkimuslaitoksessa), %
AMK	Kasvatusalat	53	51	54	31	16
	Humanistiset- ja taidealat	68	32	49	32	26
	Kauppa-, hallinto- ja oikeustieteet	84	50	39	26	27
	Tieto- ja viestintäteknikka	83	49	31	24	37
	Tekniikan alat	86	43	31	14	39
	Luonnonvara-alat	78	58	38	35	45
	Terveys- ja hyvinvointi	71	74	22	42	30
	Palvelut	79	46	37	25	26
Yliopisto	Kasvatusalat	48	83	11	31	35
	Humanistiset- ja taidealat	55	60	38	45	45
	Yhteiskunnalliset alat	65	72	23	54	42
	Kauppa-, hallinto- ja oikeustieteet	88	38	38	25	15
	Luonnontieteet	72	67	17	33	59
	Tieto- ja viestintäteknikka	83	38	32	20	31
	Tekniikan alat	92	37	37	17	42
	Luonnonvara-alat	77	63	40	36	40
	Terveys- ja hyvinvointi	69	75	25	28	34
Palvelut	80	79	37	36	42	

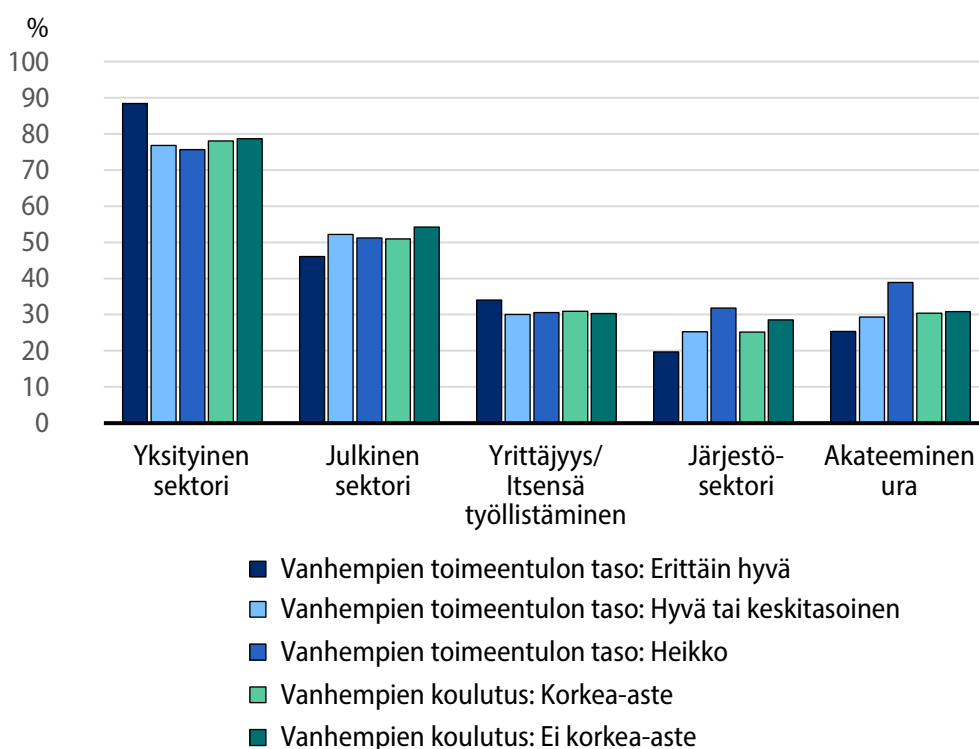
Yrittäjyyttä tai itsensä työllistämistä piti yleensä houkuttelevana verraten harva opiskelija, mutta eniten yrittäjyys houkutti ammattikorkeakoulujen kasvatukseen ja humanististen ja taidealojen opiskelijoita, joilla se houkutti noin joka toista opiskelijaa. Verraten paljon yrittäjyydestä kiinnostuneita oli myös yliopistojen luonnonvaran alan opiskelijoissa.

Ura voittoa tavoittelemattomalla järjestösektorilla oli kiinnostavin yliopistojen yhteiskunnallisten alojen opiskelijoille, joista joka toinen koki tällaisen urapolun houkuttelevaksi. Vähiten kiinnostusta järjestötyöhön oli tekniikan alojen opiskelijoilla.

Akateeminen ura eli tutkijaura joko korkeakoulussa tai tutkimuslaitoksessa houkutti erityisesti yliopistojen luonnontieteiden opiskelijoita, joista 59 prosenttia piti tutkijanuraa kiinnostavana uravaihtoehtona. Tutkijaura kiinnosti myös verraten monia yliopistojen humanististen ja taidealojen opiskelijoita ja ammattikorkeakoulujen luonnonvaran alojen opiskelijoita. Vähiten kiinnostusta tutkijauralle oli yliopistojen kaupan, hallinnon ja oikeustieteiden aloilla opiskelevilla.

Opiskelijatutkimuksen puitteissa opiskelijoita houkuttelevia urapolkuja on mahdollista tarkastella myös näiden vanhempien taustan mukaan. Yleisesti voi todeta, että yksityisen sektorin työtä pidettiin opiskelijoiden keskuudessa kaikista houkuttelevimpana vaihtoehtona vanhempien taustasta riippumatta. Kuitenkin ne opiskelijat, joiden vanhemmillä oli erittäin hyvä toimeentulon taso, olivat selvästi muita useammin kiinnostuneita urasta yksityisellä sektorilla tai yrittäjinä. Toisaalta akateeminen ura tai työ järjestösektorilla kiinnosti heitä muita harvemmin. (Kuvio 61.)

Kuvio 61. Erialaisten urapolkujen houkuttelevuus alle 30-vuotiailla korkeakoulu-opiskelijoille vanhempien toimeentulon ja koulutuksen mukaan 2025. Niiden opiskelijoiden osuudet, jotka pitävät uraa hyvin houkuttelevana tai houkuttelevana. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys M.1 Kaikki tekijät huomioiden, kuinka houkuttelevina pidät seuraavia urapolkuja itsellesi?

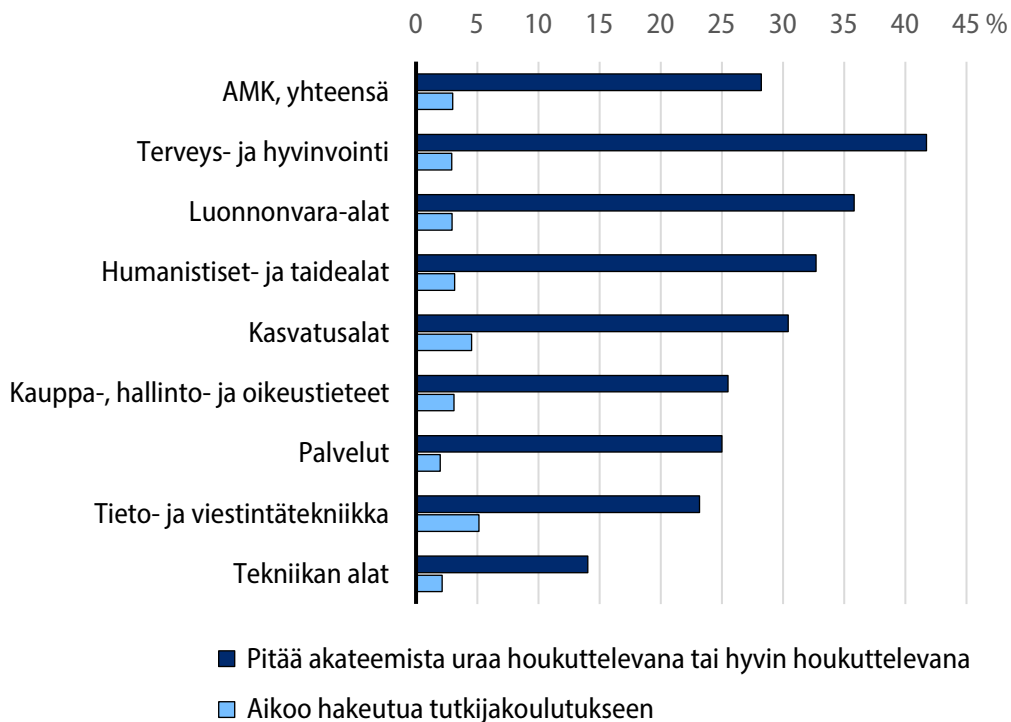

Julkisen sektorin työpaikka kiinnosti eniten niitä opiskelijoita, joiden vanhemmilla ei ollut korkea-asteen koulutusta. Opiskelijat, joiden vanhemmat olivat heikosti toimeentulevia, olivat muita useammin kiinnostuneita akateemisesta urasta ja työstä järjestösektorilla.

3.15 Akateeminen ura ja tohtoriongelmaan hakeutuminen kiinnostaa eniten luonnontieteiden opiskelijoita

Ammattikorkeakouluissa tutkijauraa pitivät houkuttelevimpana terveys- ja hyvinvointialojen opiskelijat, joista 42 prosenttia kiinnosti akateeminen ura korkea-koulussa tai tutkimuslaitoksessa. Kuitenkin vain kolme prosenttia koulutusalan opiskelijoista suunnitteli hakeutuvansa tohtorikoulutukseen. (Kuvio 62.)

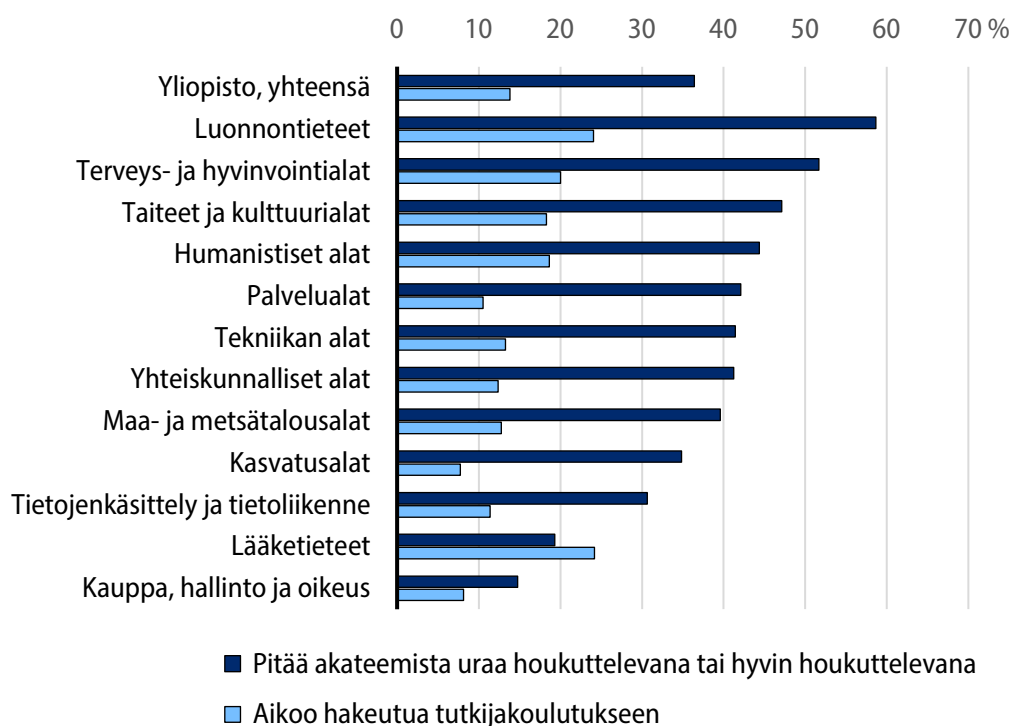
Kuvio 62. Ammattikorkeakouluopiskelijoiden kiinnostus akateemiselle uralle ja aiheet hakeutua tohtoriohjelmaan koulutusalan mukaan 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys M.1 Kaikki tekijät huomioiden, kuinka houkuttelevina pidät seuraavia urapolkuja itsellesi? Sekä: Entä uskotko viiden vuoden sisällä valmistumisesta (tavoitetutkinnostasi) jatkavasi opiskelua jossain seuraavista: Kyllä, tutkintotavoitteisesti, tutkijankoulutus (tohtoriopinnot).

Varsin harvat ammattikorkeakouluopiskelijat suunnittelivat ylipäänsä yrittävänsä tohtoriohjelmiin valmistumisensa jälkeen. Eniten tohtorikoulutusta suunnittelevia oli kasvatusalojen ja tieto- ja viestintäteknikan opiskelijoissa, joista noin viisi prosenttia suunnitteli jatko-opintoja.

Yliopistoissa akateeminen ura kiinnosti eniten luonnontieteiden opiskelijoita, joista 59 prosenttia piti työtä korkeakoulussa tai tutkimuslaitoksessa houkuttelevana tai hyvin houkuttelevana. Luonnontieteiden opiskelijat suunnittelivat myös verraten usein hakeutuvansa tohtoriohjelmaan – näin aikoi 24 prosenttia alan opiskelijoista. (Kuvio 63.)

Kuvio 63. Yliopisto-opiskelijoiden kiinnostus akateemiselle uralle ja aikeet hakeutua tohtoriohjelmaan koulutusalan mukaan 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys M.1 Kaikki tekijät huomioiden, kuinka houkuttelevina pidät seuraavia urapolkuja itsellesi? Sekä: Entä uskotko viiden vuoden sisällä valmistumisesta (tavoitetutkinnostasi) jatkavasi opiskelua jossain seuraavista: Kyllä, tutkintotavoitteisesti, tutkijankoulutus (tohtoriopinnot).

Myös lääketieteen opiskelijoissa oli verraten paljon tohtoriopintoja suunnittelevia, kaikkiaan 24 prosenttia opiskelijoista. Lääketieteen aloilla kuitenkin verraten harva piti tutkijanuraa houkuttelevana uravaihtoehtona.

3.16 Joka neljäs AMK-opiskelija suunnittelee hakeutumista yliopiston maisteriohjelmaan

Opiskelijatutkimuksessa kysyttiin opiskelijoiden jatko-opintosuunnitelmista viiden vuoden sisällä valmistumisesta. Tutkintotavoitteisesta koulutuksesta suosituin vaihtoehto oli jatkaa opintoja yliopiston maisteriohjelmassa, jota suunnitteli joka

kolmas opiskelija. Ammattikorkeakoulututkintoa päivätoteutuksessa suorittavista joka neljäs, monimuoto-opiskelijoista 13 prosenttia ja YAMK-tutkintoa suorittavista 11 prosenttia suunnitteli maisteriopintoja yliopistossa. (Taulukko 22.)

Taulukko 22. Korkeakouluopiskelijoiden tutkintotavoitteiset jatko-opiskelusuunnitelmat ikäryhmän, tutkintotyyppin ja elämäntilanteen mukaan 2025. Prosenttia.
Lähde: Eurostudent 9, kysymys FI4a Entä uskotko viiden vuoden sisällä valmistumisesta (tavoitetutkinnostasi) jatkavasi opiskelua jossain seuraavista: Tutkintotavoitteisesti.

Opiskelijaryhmä	Toisen asteen tutkinto, %	YAMK- tutkinto, %	Toinen korkeakoulu- tutkinto toiselta alalta, %	Tutkija- koulutus, %	Hakeudun ulkomaille opiskelemaan, %	Maisterin- tutkinto yliopistossa, %
Kaikki	3	11	8	9	4	31
18–21-v.	3	11	9	6	6	48
22–25-v.	3	10	10	7	4	36
26–29-v.	3	9	8	10	4	30
30–39-v.	5	14	8	12	2	24
40–49-v.	3	14	8	10	2	18
yli 50-v.	2	7	4	5	1	15
AMK, päivätoteutus	5	23	8	2	5	24
AMK, monimuoto	7	29	10	1	1	13
YAMK	2	0	7	12	2	11
Yliopisto, alempi	1	-	10	10	4	64
Yliopisto, ylempi	2	-	7	20	3	-
Ulkomaiset opiskelijat	5	23	6	29	12	35
Perheelliset opiskelijat	4	15	7	9	2	18
Suoraan toiselta asteelta jatkaneet	2	8	10	9	4	35
Toista korkeakoulututkintoa opiskelevat	2	9	11	12	2	28
Osaopiskelukykyiset	4	12	10	8	3	32

Huom. Opiskelija voi olla mukana useammassa elämäntilanneluokassa.

Toiseksi suosituin jatko-opiskeluvaihtoehto kaikkien korkeakouluopiskelijoiden keskuudessa oli YAMK-tutkinnon suorittaminen, jota suunnitteli 11 prosenttia kaikista opiskelijoista. Eniten YAMK-tutkintoa suunnittelevia oli ammattikorkeakoulujen monimuoto-opiskelijoiden keskuudessa (29 %) ja AMK-tutkintoa päivätoteutuksessa suorittavissa (23 %). Myös melkein neljäsosa ulkomaisista opiskelijoista suunnitteli suorittavansa YAMK-tutkinnon.

Mitä tulee muihin tutkintotavoitteisiin jatko-opintoihin, kaikkiaan yhdeksän prosenttia opiskelijoista suunnitteli hakeutuvansa tutkijakoulutukseen ja kahdeksan prosenttia aikoi suorittaa toisen korkeakoulututkinnon joltain toiselta alalta. Neljä prosenttia suunnitteli hakeutuvansa ulkomaille opiskelemaan ja kolme prosenttia tekevänsä toisen asteen tutkinnon.

Ikäryhmän, tutkintotyyppin ja elämäntilanteen mukaisessa tarkastelussa tutkijakoulutukseen hakeutuminen oli suosituin jatko-opintosuunnitelma ulkomaisten opiskelijoiden keskuudessa, joista 29 prosenttia uskoi jatkavansa opintojaan näin. Yliopistojen maisterivaiheen opiskelijoista joka viides uskoi jatkavansa tutkijakoulutukseen nykyisen tutkintonsa suoritettuaan.

Toisen korkeakoulututkinnon suorittamista suunnittelevia oli eniten paraikaa toista korkeakoulututkintoa suorittavissa, joilla oli siis jo entuudestaan yksi korkeakoulututkinto. Opiskelijatutkimuksen perusteella näistä opiskelijoista 11 prosenttia suunnitteli siis vielä kolmannen korkeakoulututkinnon suorittamista, mikä oli yhteensä noin 4 000 opiskelijaa.

Ulkomaille opiskelemaan hakeutuminen oli selvästi suosituinta ulkomaisten opiskelijoiden keskuudessa.

3.17 Oman alan erikoistumiskoulutus ja avoimen korkeakoulun opinnot ovat suosituimpia ei-tutkintotavoitteisia lisäkoulutusvaihtoehtoja

Ei-tutkintotavoitteisista lisäkoulutusvaihtoehtoista eniten opiskelijoita kiinnosti lähteä oman alansa erikoistumisopintoihin, joita suunnitteli 14 prosenttia kaikista opiskelijoista. Eniten tällaisia opintoja suunnittelevia oli ammattikorkeakoulujen monimuoto-opintoja suorittavissa (20 %). (Taulukko 23.)

Taulukko 23. Korkeakouluopiskelijoiden ei-tutkintotavoitteiset jatko-opiskelusuunnitelmat ikäryhmän, tutkintotyyppin ja elämäntilanteen mukaan 2025. Prosenttia.
Lähde: Eurostudent 9, kysymys FI4b Entä uskotko viiden vuoden sisällä valmistumisesta (tavoitetutkinnostasi) jatkavasi opiskelua jossain seuraavista: Ei-tutkintotavoitteisesti.

Opiskelijaryhmä	Avoimen korkeakoulun opintoja, %	Opintoja kansalais-opistossa, %	Oman alan erikoistumis-koulutus, %	Opettajan-pätevyys, %	Muu koulutus, %	Yksittäisiä kurseja toisella asteella, %	Ei-tutkinto-tavoitteisesti ulkomailla, %
Kaikki	13	5	14	5	4	3	2
18–21-v.	6	2	12	3	3	4	3
22–25-v.	7	3	13	5	2	3	3
26–29-v.	12	5	13	5	4	3	3
30–39-v.	16	7	17	6	5	4	2
40–49-v.	24	8	17	8	5	4	2
yli 50-v.	29	3	16	7	4	2	1
AMK, päivätoteutus	7	4	15	4	4	4	3
AMK, monimuoto	17	5	20	6	4	4	1
YAMK	26	8	15	11	7	5	1
Yliopisto, alempi	11	4	11	6	2	2	3
Yliopisto, ylempi	16	5	14	4	5	3	2
Ulkomaiset opiskelijat	11	4	16	5	10	5	6
Perheelliset opiskelijat	20	7	19	8	5	4	1
Suoraan toiselta asteelta jatkaneet	11	4	13	5	3	3	2
Toista korkeakoulututkintoa opiskelevat	19	6	17	6	4	3	2
Osaopiskelu-kykyiset	15	6	16	6	5	4	3

Huom. Opiskelija voi olla mukana useammassa elämäntilanneluokassa.

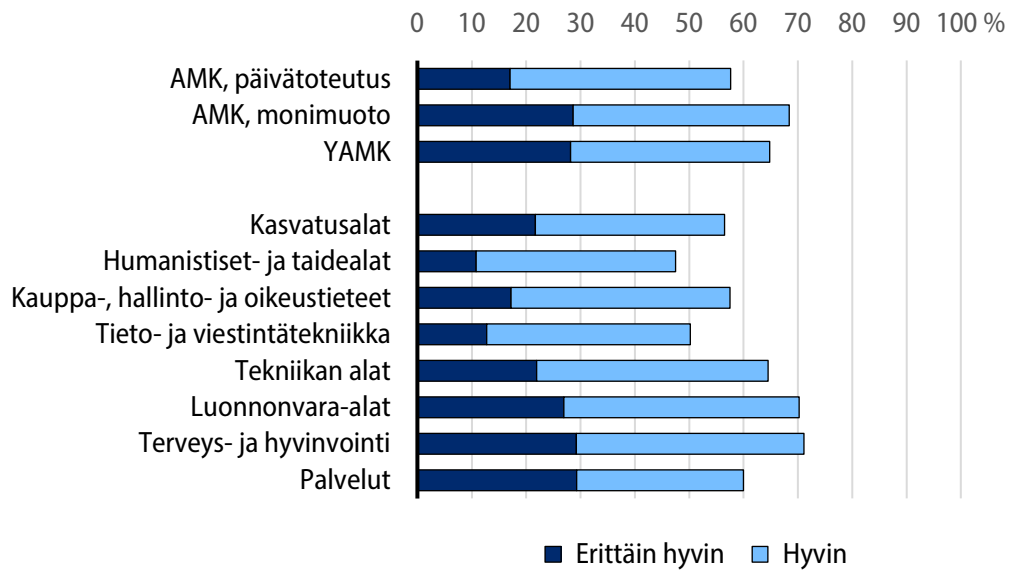
Kaikista opiskelijoista 13 prosenttia uskoi jatkavansa valmistumisensa jälkeen opiskelua avoimen korkeakoulun kautta, viisi prosenttia suunnitteli opintoja kansalaisopistossa, myös viisi prosenttia opettajanpätevyyden hankkimista ja neljä prosenttia muuta koulutusta. Kolme prosenttia uskoi suorittavansa yksittäisiä kursseja toisella asteella. Ulkomailla suoritettavia ei-tutkintotavoitteisia opintoja uskoi suorittavansa kaksi prosenttia opiskelijoista.

Avoimen korkeakoulun kautta suoritettavat opinnot kiinnostivat eniten vanhimpia, 40–50-vuotiaita opiskelijoita. Nämä opiskelijat olivat mahdollisesti ”elinikäiseen oppimiseen” suuntautuvia henkilöitä. Avoimen korkeakoulun opinnot kiinnostivat myös toista korkeakoulututkintoa suorittavia ja perheellisiä opiskelijoita. Nämä ryhmät ovat osittain päällekkäisiä.

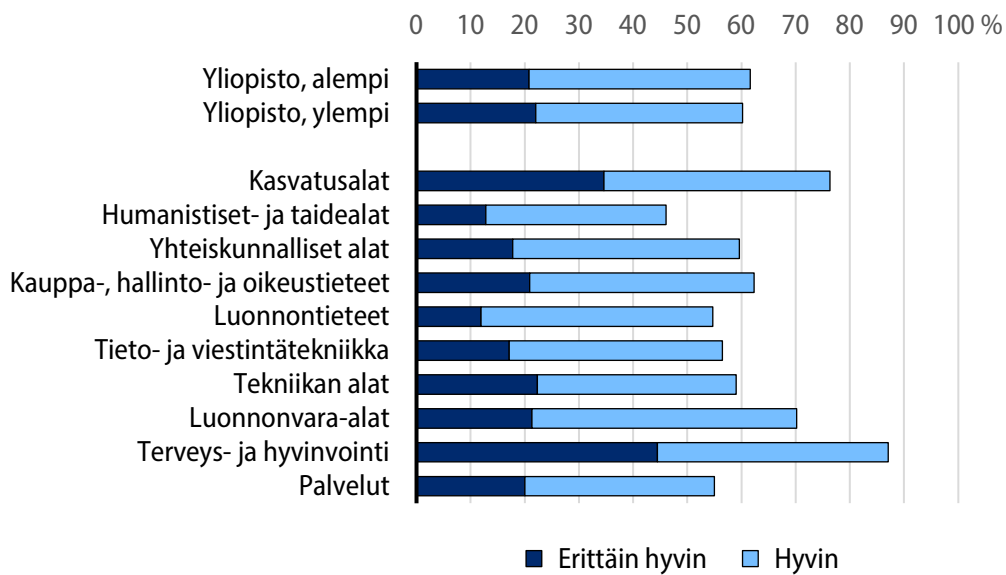
3.18 Kuusi kymmenestä opiskelijasta uskoo, että oma koulutusohjelma valmistaa Suomen työmarkkinoille hyvin – joka neljäs on asiasta epävarma

Noin kuusi kymmenestä opiskelijasta ajatteli, että oma koulutusohjelma valmisti Suomen työmarkkinoille vähintäänkin hyvin. Tyytyväisimpiä omaan koulutusohjelmaansa olivat tässä mielessä ammattikorkeakoulujen monimuototutkintoa suorittavat ja YAMK-tutkintoa opiskelevat. Eniten epäilyjä koulutusohjelman työmarkkinavastaavuuden suhteen oli AMK-tutkintoa päivätoteutuksessa suorittavilla ja yliopistojen maisterivaiheen opiskelijoilla. (Kuviot 64 ja 65.)

Kuvio 64. Niiden ammattikorkeakouluopiskelijoiden osuudet, joiden mielestä oma koulutusohjelma valmistaa Suomen työmarkkinoille erittäin hyvin tai hyvin tutkintotyyppin ja koulutusalan mukaan 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymykset 3.5 Oman näkemyksesi mukaan, kuinka hyvin nykyinen koulutusohjelmasi valmistaa sinua työmarkkinoille? Vastausvaihtoehto a. Työmarkkinoille Suomessa.

Kuvio 65. Niiden yliopisto-opiskelijoiden osuudet, joiden mielestä oma koulutusohjelma valmistaa Suomen työmarkkinoille erittäin hyvin tai hyvin tutkintotyyppin ja koulutusalan mukaan 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymykset 3.5 Oman näkemyksesi mukaan, kuinka hyvin nykyinen koulutusohjelmasi valmistaa sinua työmarkkinoille? Vastausvaihtoehto a. Työmarkkinoille Suomessa.

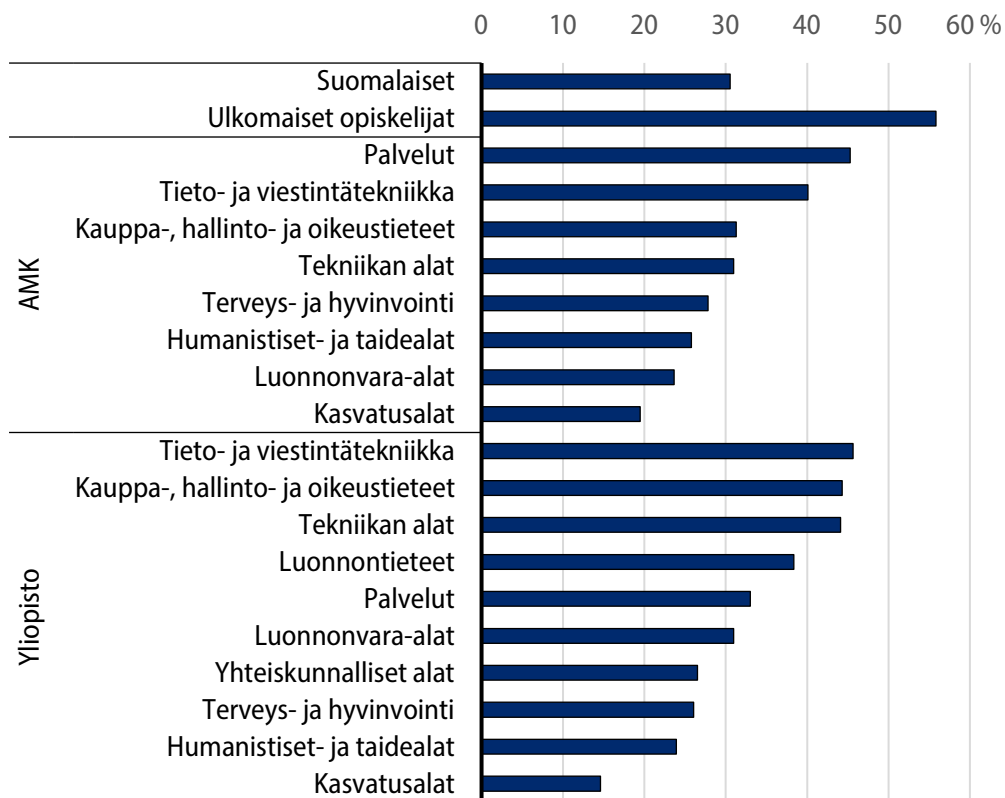
Noin joka neljännellä opiskelijalla ei ollut selkeää näkemystä oman tutkinnon arvosta Suomen työmarkkinoilla: joka viides arvioi, ettei koulutusohjelma valmistanut työmarkkinoille hyvin tai heikosti ja viitisen prosenttia ei pystynyt arvioimaan asiaa lainkaan. Noin 15 prosenttia opiskelijoista koki, että oma koulutusohjelma valmisti Suomen työmarkkinoille heikosti tai erittäin heikosti.

3.19 Ulkomaiset opiskelijat uskovat suomalaisen korkeakoulututkinnon valmistavan hyvin kansainvälisille työmarkkinoille

Noin joka kolmas suomalainen korkeakouluopiskelija arvioi, että oma koulutusohjelma valmisti kansainvälisille työmarkkinoille vähintään hyvin. Ulkomaisista opiskelijoista näin koki selvästi useampi, 56 prosenttia. Joka toisella suomalaisopiskelijalla ei kuitenkaan ollut asiasta selvää näkemystä: 27 prosenttia arvioi, ettei

koulutusohjelma valmistanut kansainvälisille työmarkkinoille hyvin tai huonosti. Ulkomaiset opiskelijat puolestaan olivat selvästi suomalaisia vakuuttuneempia siitä, että suomalaisella tutkinnolla on arvoa myös kansainvälisesti. (Kuvio 66.)

Kuvio 66. Niiden korkeakouluopiskelijoiden osuudet, joiden mielestä oma koulutusohjelma valmistaa kansainvälisille työmarkkinoille erittäin hyvin tai hyvin kansalaisuuden ja koulutusalan mukaan 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys 3.5 Oman näkemyksesi mukaan, kuinka hyvin nykyinen koulutusohjelmasi valmistaa sinua työmarkkinoille? Vastausvaihtoehto b. Kansainvälisille työmarkkinoille.

Koulutusalan mukaisessa tarkastelussa eniten tutkintonsa arvoon kansainvälisillä työmarkkinoilla uskoivat yliopistojen tieto- ja viestintäteknikan opiskelijat, kaupan, hallinnon ja oikeustieteiden opiskelijat sekä tekniikan alan opiskelijat. Ammatti- korkeakouluopiskelijoiden mielestä parhaiten kansainvälisille työmarkkinoille valmisti palvelualojen koulutus sekä tieto- ja viestintäteknikan koulutus. Heikoiten kansainvälisille työmarkkinoille valmistivat opiskelijoiden mielestä kasvatusalojen tutkinto-ohjelmat niin yliopistossa kuin ammattikorkeakoulussakin.

4 Opiskelijaliikkuvuus

- Opiskelijoiden kansainvälinen liikkuvuus on vähentynyt – aiempaa harvemmallalla on lähtöaikeita.
- Eniten opintojaksot ulkomailla kiinnostivat ulkomaisia opiskelijoita ja suoraan toiselta asteelta siirtyneitä. Perheellisillä ja vanhemmilla opiskelijoilla oli muita vähemmän kiinnostusta lähteä opiskelijavaihtoon tai harjoitteluun ulkomaille.
- Opiskelijoita kiinnostivat lähinnä lyhyet ulkomaanjaksot, kuten alle kuukauden mittaiset kielikurssit. Suosittuja olivat myös ulkomailla tapahtuvat harjoittelujaksot.
- Kolmasosa opiskelijoista koki saaneensa kannustusta ja tukea ulkomaille lähtöön.
- Opiskelijavaihdosta aiheutuvat taloudelliset kustannukset olivat merkittävin syy olla hakeutumatta ulkomaanjaksolle. Myös työpaikan menettämisen pelko poissaolon takia oli selvästi lisääntynyt vuodesta 2022 sekä ammattikorkeakoulu- että yliopisto-opiskelijoilla.
- Ristiinopiskelua suomalaisten korkeakoulujen välillä hyödynsivät erityisesti AMK-opiskelijat.

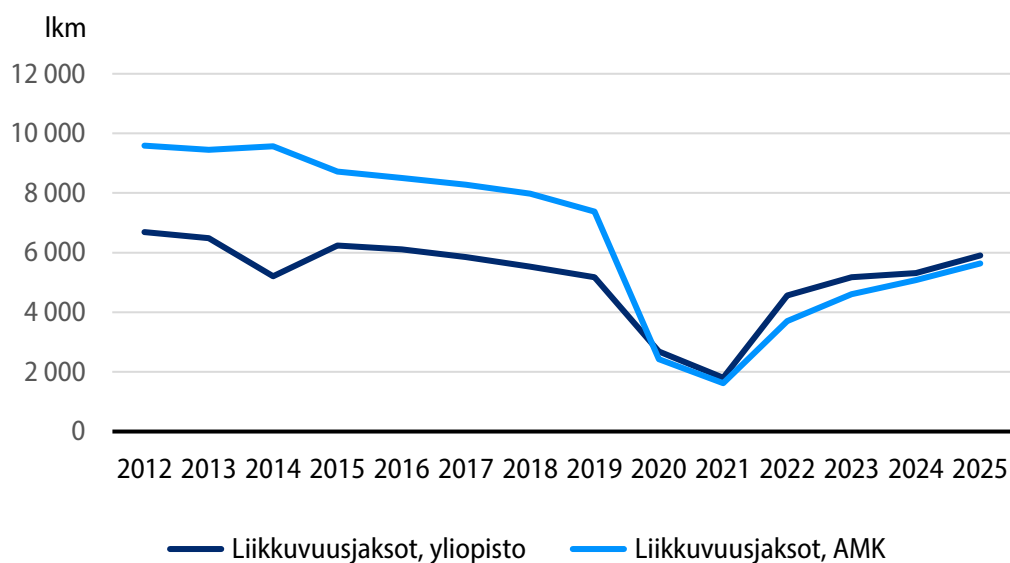
Miten paljon korkeakouluopiskelijoilla on kiinnostusta kansainväliseen liikkuvuuteen eli opiskelu- tai harjoittelujaksoihin ulkomailla? Entä miten toteutuu liikkuvuus suomalaisten korkeakoulujen välillä, ns. ristiinopiskelu, josta aiemmin puhuttiin JOO-opiskeluna (Joustava opinto-oikeus)? Tässä luvussa pyritään vastaamaan näihin kysymyksiin. Tavoitteena on erityisesti esitellä opiskelijoiden omia aikeita ja motiiveja yhtäältä lähteä ja toisaalta olla lähtemättä.

4.1 Opiskelijoiden kansainvälinen liikkuvuus on vähentynyt

Korkeakouluopiskelijoiden kansainvälinen liikkuvuus on vähentynyt 2010-luvun aikana ja suorastaan romahti koronapandemian ensimmäisenä vuotena 2020. Myös vuosina 2021 ja 2022 liikkuvuusjaksoja oli selvästi aiempaa vähemmän. Vuonna 2023 yliopisto-opiskelijoiden liikkuvuusjaksot saavuttivat pandemiaa edeltävän tason, mutta ammattikorkeakouluopiskelijoilla näin ei tapahtunut. (Kuvio 67.) Liikkuvuuden kokonaismääriä tarkastellessa tulee ottaa huomioon, että opiskelijamäärät ovat kasvaneet viime vuosina sekä yliopistoissa että ammattikorkeakouluissa (ks. tämän raportin 1. luku).

Kuvio 67. Lähtevien kansainvälisten liikkuvuusjaksojen (yli ja alle 3 kk) määrä yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa tilastovuosittain 2012–2025.

Lähde: VIRT A-opintotietopalvelu, yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kv-liikkuvuus.

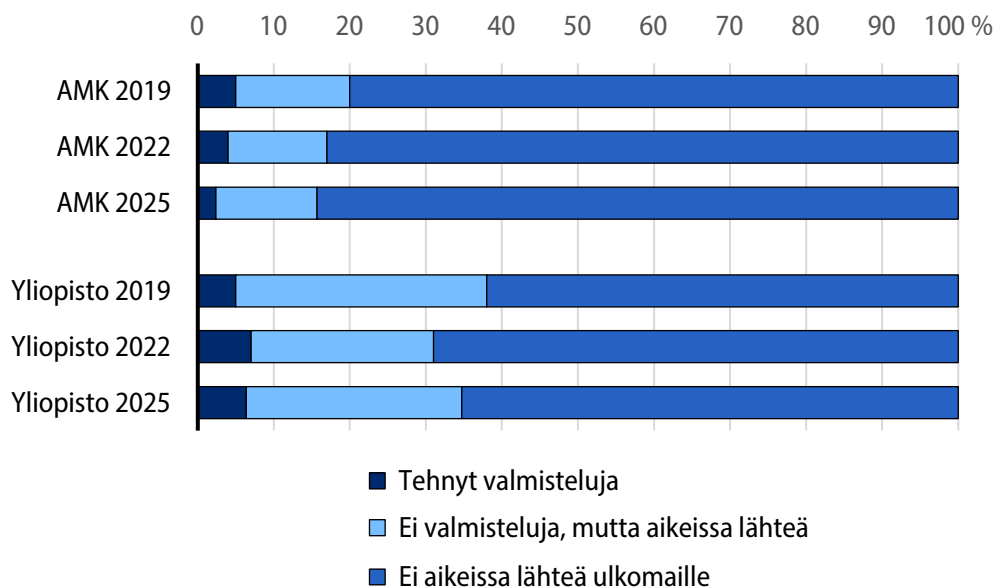

4.2 Aiempaa harvemmalla opiskelijalla on lähtöaikeita 2010-luvun loppuun verrattuna

Niiltä opiskelijoilta, jotka eivät vielä opintojensa aikana ole osallistuneet opiskelija-vaihtoon kysyttiin opiskelijatutkimuksissa oliko heillä aikeita lähteä opintojensa aikana ulkomaille seuraavasti: "Ajatellen opintojaksoja ulkomailta yleisesti: Mikä seuraavista kuvaa parhaiten omia aikomuksiasi?"

Vuonna 2025 ensimmäisen ja toisen opintovuoden opiskelijoista harvempi kuin vuonna 2019 oli tehnyt valmisteluja tai oli muuten aikeissa lähteä ulkomaille opiskelemaan. (Kuvio 68.)

Kuvio 68. Opintojen alkuvaiheessa (1.–2. opintovuosi) olevien ammattikorkeakoulu- ja yliopisto-opiskelijoiden aikeet lähteä ulkomaille opiskelijavaihtoon Eurostudent-tutkimuskierroksilla 2019, 2022 ja 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 7, 8 ja 9.

Huom. Vuoden 2019 tiedot koskevat vuosina 2017 ja 2018 opintonsa aloittaneita; vuoden 2022 tiedot vuosina 2020 ja 2021 opintonsa aloittaneita; vuoden 2025 tiedot vuosina 2023 ja 2024 opintonsa aloittaneita.

Vuonna 2025 ammattikorkeakoulujen ensimmäisen ja toisen opintovuoden opiskelijoista kaksi prosenttia ja yliopistojen ensimmäisen ja toisen opintovuoden opiskelijoista kuusi prosenttia oli tehnyt valmisteluja lähteäkseen opiskelemaan ulkomaille. 13 prosentilla ammattikorkeakoulujen ja 28 prosentilla yliopistojen opiskelijoista oli kuitenkin aikeita lähteä ulkomaille opiskelijavaihtoon.

4.3 Eniten ulkomaanjaksot kiinnostavat ulkomaisia opiskelijoita ja suoraan toiselta asteelta siirtyneitä

Kun opiskelijatutkimuksessa kysyttiin opiskelijoiden kiinnostusta opintoihin liittyviin ulkomaanjaksoihin, kävi ilmi, että yliopisto-opiskelijat olivat selvästi kiinnostuneempia ulkomaanjaksoista kuin ammattikorkeakoulujen opiskelijat. Vuonna 2025 opiskelleista ammattikorkeakouluopiskelijoista 50 prosenttia, mutta yliopisto-opiskelijoista jopa 64 prosenttia oli kiinnostunut ulkomaanjaksosta. Ulkomaanjaksolla tarkoitettiin tässä joko opiskelijavaihtoa tai harjoittelua. (Taulukot 24 ja 25.)

Taulukko 24. Ammattikorkeakouluopiskelijoita kiinnostavat ulkomaanjaksot koulutusalan mukaan 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys FI16a
Minkälaiset opintoihin liittyvät ulkomaanjaksot kiinnostavat sinua?

Koulutusala	Pitkä opiskelijavaihto ulkomailla, %	Harjoittelu-jakso ulkomailla, %	Lyhyt monimuotojakso kohdemaassa sekä opintoja verkossa, %	Muu lyhyt ulkomaanjakso, kuten kielikurssi tai opintomatka (alle 1 kk), %	On kiinnostunut jostain ulkomaanjaksosta, yhteensä, %	Ei ole kiinnostunut ulkomaanjaksosta tai ei koe sitä ajankohtaiseksi, %
AMK, yhteensä	15	32	16	30	50	50
Kasvatusalat	34	43	17	45	73	27
Humanistiset- ja taidealat	24	54	25	42	72	28
Kauppa-, hallinto- ja oikeustieteet	16	27	17	30	50	50
Tieto- ja viestintätekniikka	23	33	17	26	48	52
Tekniikan alat	16	31	14	30	49	51
Luonnonvara-alat	13	33	21	34	55	45
Terveys- ja hyvinvointi	10	30	14	28	46	54
Palvelut	11	35	18	35	56	44

Taulukko 25. Yliopisto-opiskelijoita kiinnostavat ulkomaanjaksot koulutusalan mukaan 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys FI16a Minkälaiset opintoihin liittyvät ulkomaanjaksot kiinnostavat sinua?

Koulutusala	Pitkä opiskelijavaihto ulkomailla, %	Harjoittelu-jakso ulkomailla, %	Lyhyt monimuotojakso kohdemaassa sekä opintoja verkossa, %	Muu lyhyt ulkomaanjakso, kuten kielikurssi tai opintomatka (alle 1 kk), %	On kiinnostunut jostain ulkomaanjaksosta, yhteensä, %	Ei ole kiinnostunut ulkomaanjaksosta tai ei koe sitä ajankohtaiseksi, %
Yliopisto, yhteensä	25	41	17	34	64	36
Kasvatusalat	18	37	13	30	53	47
Humanistiset- ja taidealat	27	45	22	42	65	35
Yhteiskunnalliset alat	22	39	20	41	67	33
Kauppa-, hallinto- ja oikeustieteet	28	42	20	27	64	36
Luonnontieteet	27	42	18	39	64	36
Tieto- ja viestintäteknikka	27	35	17	27	57	43
Tekniikan alat	27	44	13	34	65	35
Luonnonvara-alat	22	42	22	43	68	32
Terveys- ja hyvinvointi	19	41	9	33	55	45
Palvelut	28	45	24	43	69	31

Ammattikorkeakouluissa eniten ulkomailla tapahtuvasta opiskelijavaihdosta tai harjoittelusta kiinnostuneita oli kasvatusalojen opiskelijoissa (73 %) ja humanististen ja taidealojen opiskelijoissa (72 %). Näiden alojen opiskelijoita kiinnosti erityisesti harjoittelujakson suorittaminen ulkomailla sekä lyhyet, alle kuukauden mittaiset kielikurssit ja opintomatkat. Vähiten kiinnostusta ulkomaanjaksolle oli terveys- ja hyvinvointialojen opiskelijoilla (46 %:lla).

Yliopistoissa ulkomaanjaksot kiinnostivat eniten palvelualojen (69 %), luonnonvara-alojen (68 %) sekä yhteiskunnallisten alojen opiskelijoita (67 %). Vähiten ulkomaanjaksosta kiinnostuneita oli kasvatusalojen opiskelijoissa (53 %), terveys- ja hyvinvointialojen opiskelijoissa (55 %) sekä tieto- ja viestintätekniikan opiskelijoissa (57 %).

Elämäntilanteen mukaisen tarkastelun perusteella vähiten kiinnostusta ulkomaanjaksoihin oli perheellisillä ja toista tutkintoa suorittavilla opiskelijoilla. Eniten ulkomaanjaksot kiinnostivat ulkomaisia opiskelijoita, joista 75 prosenttia oli kiinnostunut ulkomaanjaksosta sekä suoraan toiselta asteelta siirtyneitä, joista 63 prosenttia oli kiinnostunut opiskelijavaihdosta tai harjoittelujaksosta ulkomailla. (Taulukko 26.)

Taulukko 26. Korkeakouluopiskelijoita kiinnostavat ulkomaanjaksot elämäntilanteen mukaan 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys FI16a
Minkälaiset opintoihin liittyvät ulkomaanjaksot kiinnostavat sinua? Huom. Opiskelija voi olla mukana useammassa elämäntilanneluokassa.

Elämäntilanne	Pitkä opiskelija-vaihto ulkomailla, %	Harjoittelu-jakso ulkomailla, %	Lyhyt monimuotojakso kohdemaassa sekä opintoja verkossa, %	Muu lyhyt ulkomaanjakso, kuten kielikurssi tai opintomatka (alle 1 kk), %	On kiinnostunut jostain ulkomaanjaksosta, yhteensä, %	Ei ole kiinnostunut ulkomaanjaksosta tai ei koe sitä ajankohtaiseksi, %
Kaikki opiskelijat	20	36	17	32	56	44
Ulkomaiset opiskelijat	28	55	22	34	75	25
Perheelliset opiskelijat	9	23	16	27	43	57
Suoraan toiselta asteelta siirtyneet	29	37	12	35	63	37
Toista korkeakoulututkintoa opiskelevat	15	25	16	28	48	52
Työelämän kautta opintoihin siirtyneet	20	34	14	32	56	44
Osaopiskelukykyiset opiskelijat	24	40	16	37	60	40

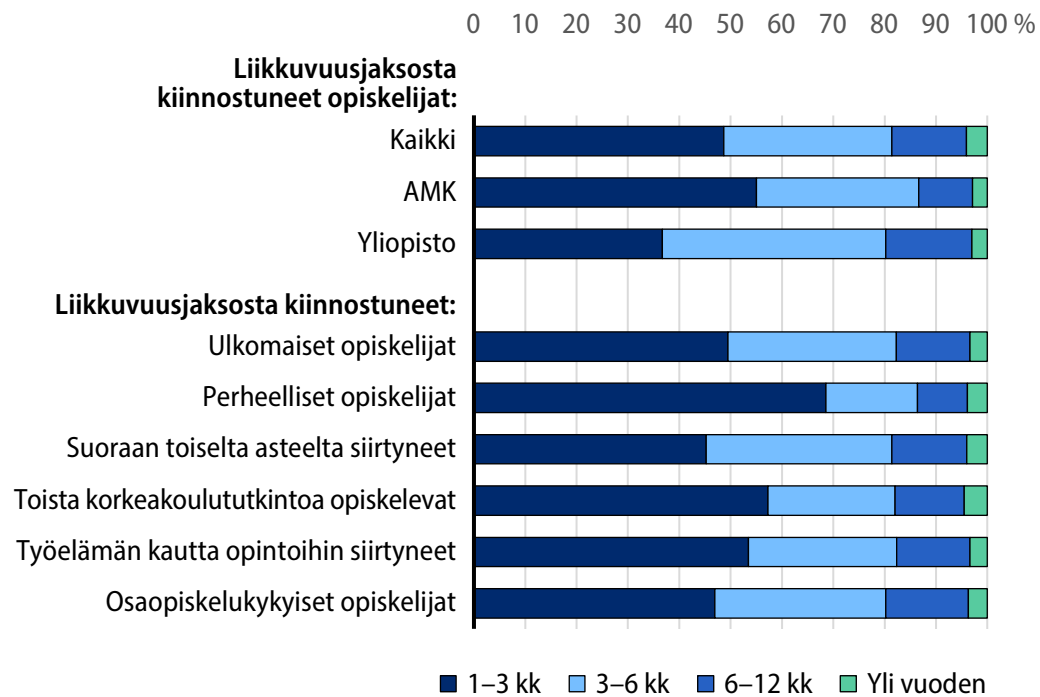
4.4 Opiskelijoita kiinnostavat lyhyet ulkomaanjaksot

Yleisesti korkeakouluopiskelijoita kiinnostivat eniten harjoittelujakson suorittaminen ulkomailla (36 % kaikista opiskelijoista) sekä lyhyet, alle kuukauden mittaiset kielikurssit tai opintomatkat ulkomailla (32 % kaikista opiskelijoista). Pitkät opiskelijavaihdot kiinnostivat 20 prosenttia kaikista korkeakouluopiskelijoista. Lyhyistä monimuoto-opinnoista kohdemaassa ja jaksoon kytkeytyvistä verkko-opinnoista oli kiinnostunut 17 prosenttia kaikista opiskelijoista. (Taulukko 26.)

Näiltä opiskelijoilta, jotka kertoivat olevansa kiinnostuneita pitemmistä liikkuvuusjaksoista kysyttiin tarkentava kysymys minkä pituiselle ulkomaanjaksolle heitä kiinnosti ensisijaisesti lähteä.

Kaikissa liikkuvuusjaksosta kiinnostuneiden opiskelijoiden ryhmissä lyhyet, muutaman kuukauden mittaiset liikkuvuusjaksot kiinnostivat selvästi enemmän kuin pitemmät, yli puoli vuotta kestävät jaksot. Vain neljä prosenttia liikkuvuusjaksosta kiinnostuneista opiskelijoista oli halukkaita lähtemään yli vuoden mittaiselle ulkomaanjaksolle. (Kuvio 69.)

Kuvio 69. Korkeakouluopiskelijoita kiinnostavien ulkomaanjaksoiden pituus sektorin ja elämäntilanteen mukaan 2025. Prosenttia opiskelijoista, joita ulkomaanjaksot kiinnostavat. Lähde: Eurostudent 9, kysymys FI16b Kuinka pitkälle ulkomaanjaksolle olet ensisijaisesti kiinnostunut lähtemään?

Huom. Opiskelija voi olla mukana useammassa elämäntilanneluokassa.

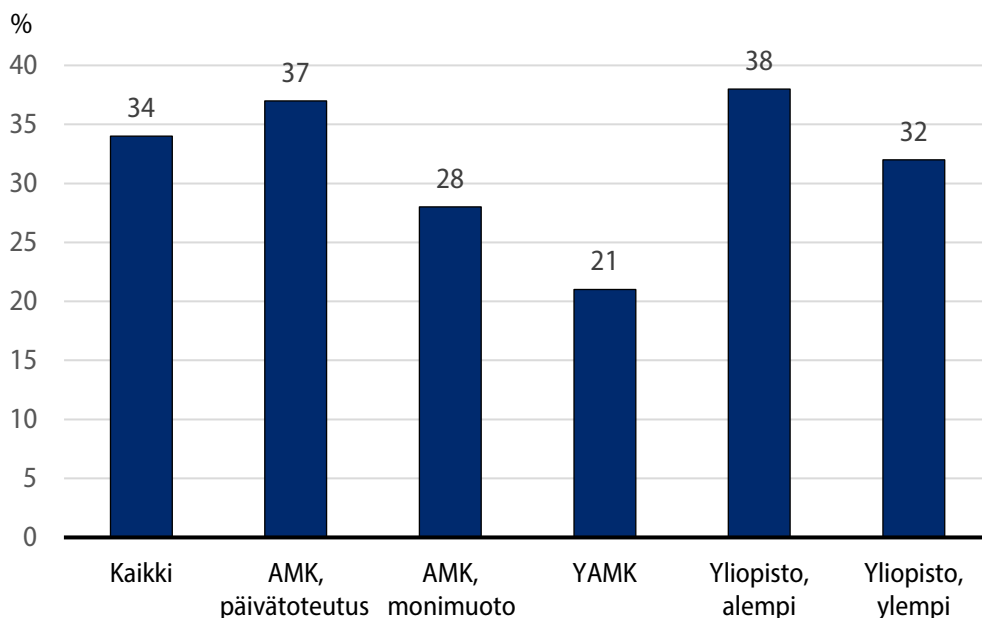
Vaikka korkeakouluopiskelijat yleisesti suosivat lyhyitä liikkuvuusjaksoja, oli suoraan toiselta asteelta siirtyneissä opiskelijoissa ja ulkomaisissa opiskelijoissa verraten paljon heitä, jotka olivat kiinnostuneita pidemmistä opiskelijavaihdoista ulkomailla. Näissäkin opiskelijaryhmissä lyhyet kielikurssit tai opintomatkat sekä harjoittelujaksot olivat kuitenkin suosituimmat ulkomaan liikkuvuuden vaihtoehdot.

4.5 Kolmasosa opiskelijoista kokee saaneensa kannustusta ja tukea ulkomaille lähtöön

Opiskelijatutkimuksen perusteella joka kolmas korkeakouluopiskelija oli saanut kannustusta tai käytännön tukea opetus- tai muulta henkilöstöltä ulkomaanjaksolle lähtemiseen. Joka neljäs opiskelija vastasi, ettei ollut saanut tukea ja neljä kymmenestä ei osannut sanoa tai koki, ettei asia koskenut häntä.

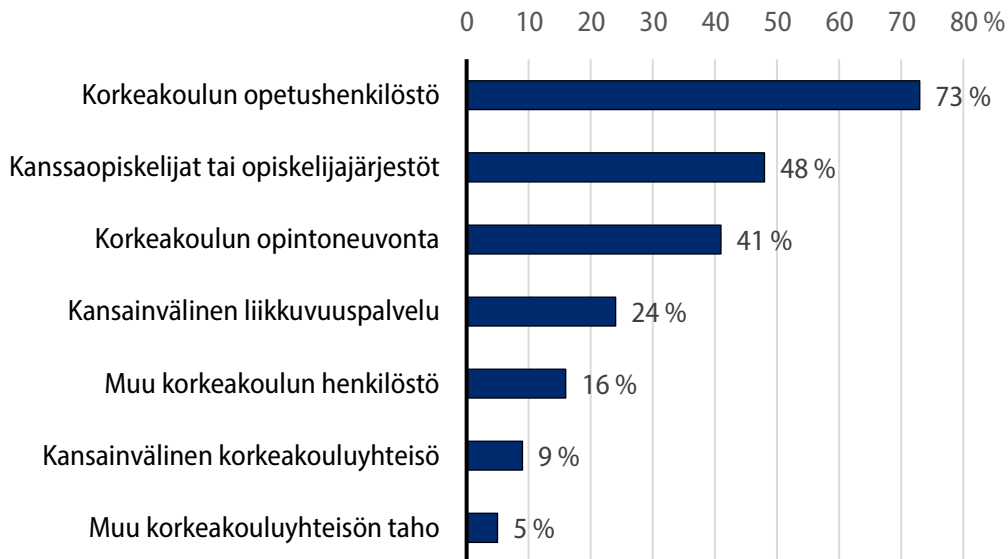
Useimmin kannustusta ja tukea olivat saaneet yliopistojen alempaa tutkintoa suorittavat (38 %) ja ammattikorkeakoulujen päivätoteutuksessa AMK-tutkintoa suorittavat (37 %). Sen sijaan YAMK-tutkintoa suorittavista vain joka viides koki saaneensa asiassa kannustusta tai käytännön tukea. (Kuvio 70.)

Kuvio 70. Opiskelijat, joita on kannustettu ulkomaanjaksolle tutkintotyyppin mukaan 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys F17a Koetko saaneesi kannustusta tai käytännön tukea korkeakoulun opetus- tai muulta henkilöstöltä ulkomaanjaksolle lähtemiseen?

Tukea saaneilla useimmin ulkomaanjaksolle oli kannustanut korkeakoulun opetushenkilöstö (73 %:lla), mutta verraten usein myös kanssaopiskelijat tai opiskelijajärjestöt (48 %:lla) ja korkeakoulun opintoneuvonta (41 %:lla). (Kuvio 71.)

Kuvio 71. Opiskelijaa kansainväliseen liikkuvuuteen kannustaneet tahot 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymys FI17b Minkä tahojen kautta sait kannustusta tai käytännön tukea ulkomaanjaksolle lähtemiseen?

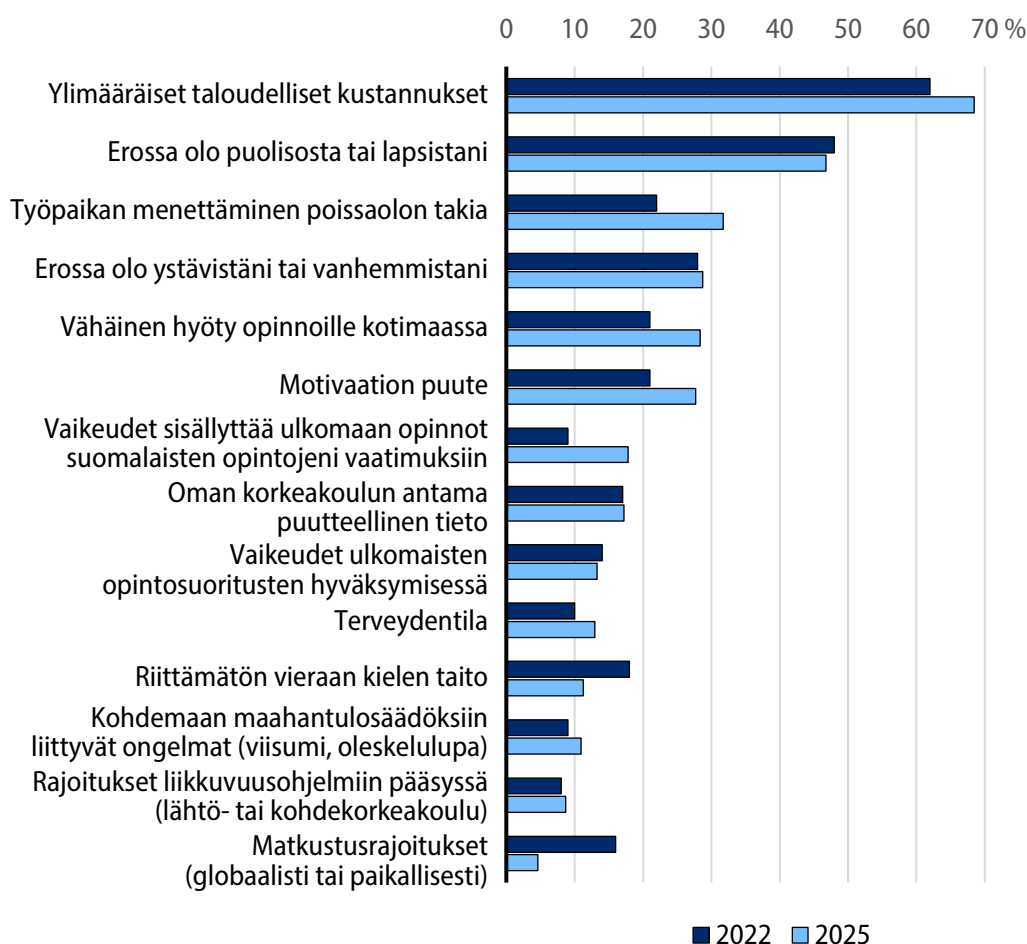

Selvästi harvemmin tukea saatiin kansainvälisistä liikkuvuuspalveluista, korkeakoulun muulta kuin opetushenkilöstöltä, kansainväliseltä korkeakoulu yhteisöltä tai muulta korkeakoulu yhteisöltä.

4.6 Taloudelliset kustannukset ovat merkittävin syy olla hakeutumatta ulkomaanjaksolle

Opiskelijoiden ylivoimaisesti merkittävin syy olla hakeutumatta liikkuvuusjaksolle on siitä aiheutuvat ylimääräiset taloudelliset kustannukset. Ensimmäisen ja toisen opintovuoden ammattikorkeakouluopiskelijoista 68 prosenttia piti taloudellisia kustannuksia esteenä ulkomailla opiskelulle. Vuonna 2022 näin ajatteli 62 prosenttia opiskelijoista, joten epävarmuus taloudellisissa kysymyksissä on kasvanut selvästi kolmessa vuodessa. (Kuvio 72.)

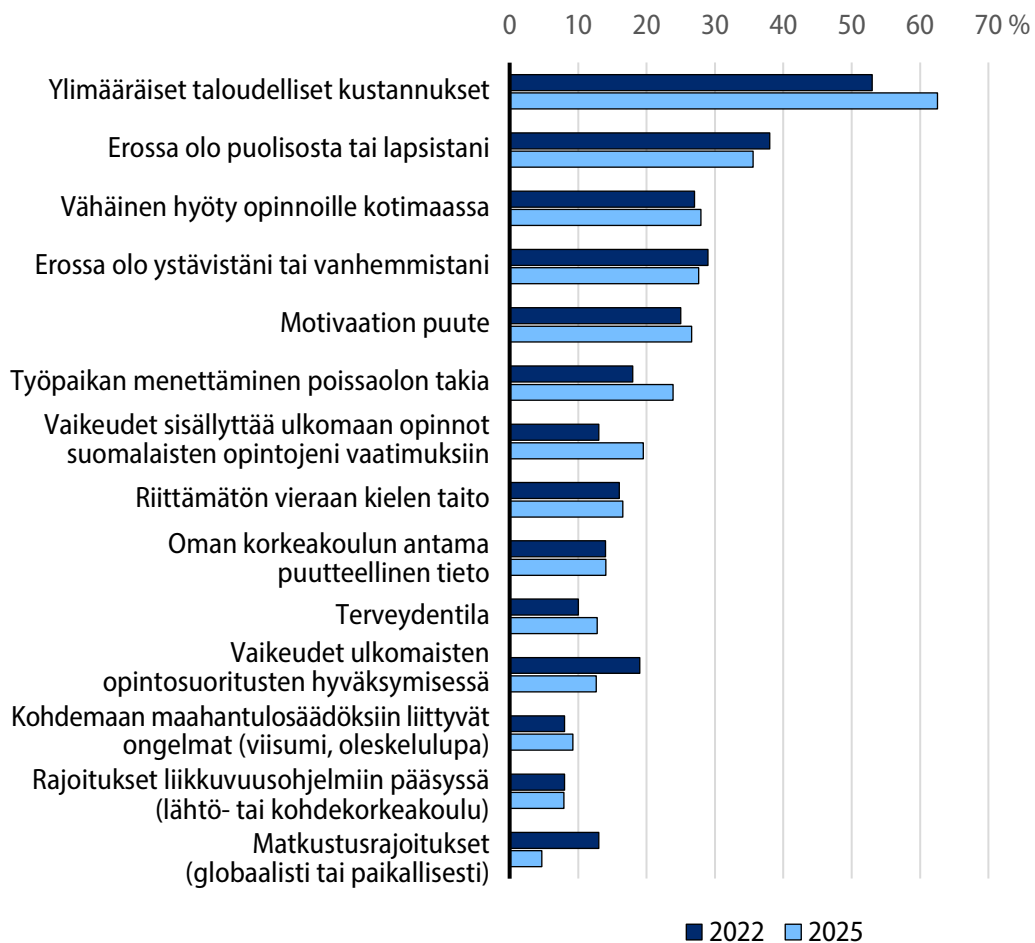
Kuvio 72. Ensimmäisen ja toisen vuoden ammattikorkeakouluopiskelijoiden kokemat esteet kansainväliselle liikkuvuudelle 2022 ja 2025. Osuus opiskelijoista, joilla asia vaikeuttaa vaihtoon lähtöä paljon tai erittäin paljon. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 8 ja 9, 5.11 Missä määrin seuraavat seikat vaikeuttavat mielestäsi opiskelua ulkomailla? Ohje: Jos olet ollut ulkomaanjaksolla, vastaa kokemustesi pohjalta. Jos et ole (vielä) opiskellut ulkomailla, kuvaile missä määrin seuraavat tekijät estävät sinua tällä hetkellä lähtemästä.

Toiseksi merkittävin este ammattikorkeakouluopiskelijoiden liikkuvuusjaksoille oli erossa olo puolisoista tai lapsista, joka vaikutti joka toisen opiskelijan suunnitelmiin. Tässä ei ollut tapahtunut muutosta vuosien 2022 ja 2025 välillä. Vuoteen 2022 verrattuna sen sijaan aiempaa useampi ammattikorkeakouluopiskelija koki, että työpaikan menettämisen pelko poissaolon aikana esti liikkuvuusjakson. Ammattikorkeakoulujen opiskelijoilla oli ulkomaanjaksolle myös aiempaa vähemmän motivaatiota ja he kokivat, etteivät kotimaan opinnot hyötyisi liikkuvuusjaksosta.

Myös yliopisto-opiskelijoilla ulkomaanjaksosta aiheutuvat ylimääräiset kustannukset olivat keskeisin syy jättää liikkuvuusjakso pitämättä. Taloudelliset tekijät ulkomaanjaksoa vastaan olivat lisääntyneet selvästi vuodesta 2022, jolloin 53 prosenttia piti ylimääräisiä kustannuksia esteenä. Vuonna 2025 näin koki 63 prosenttia yliopisto-opiskelijoista. (Kuvio 73.)

Kuvio 73. Ensimmäisen ja toisen vuoden yliopisto-opiskelijoiden kokemat esteet kansainväliselle liikkuvuudelle 2022 ja 2025. Osuus opiskelijoista, joilla asia vaikeuttaa vaihtoon lähtöä paljon tai erittäin paljon. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 8 ja 9, 5.11 Missä määrin seuraavat seikat vaikeuttavat mielestäsi opiskelua ulkomailla? Ohje: Jos olet ollut ulkomaanjaksolla, vastaa kokemustesi pohjalta. Jos et ole (vielä) opiskellut ulkomailla, kuvaile missä määrin seuraavat tekijät estävät sinua tällä hetkellä lähtemästä.

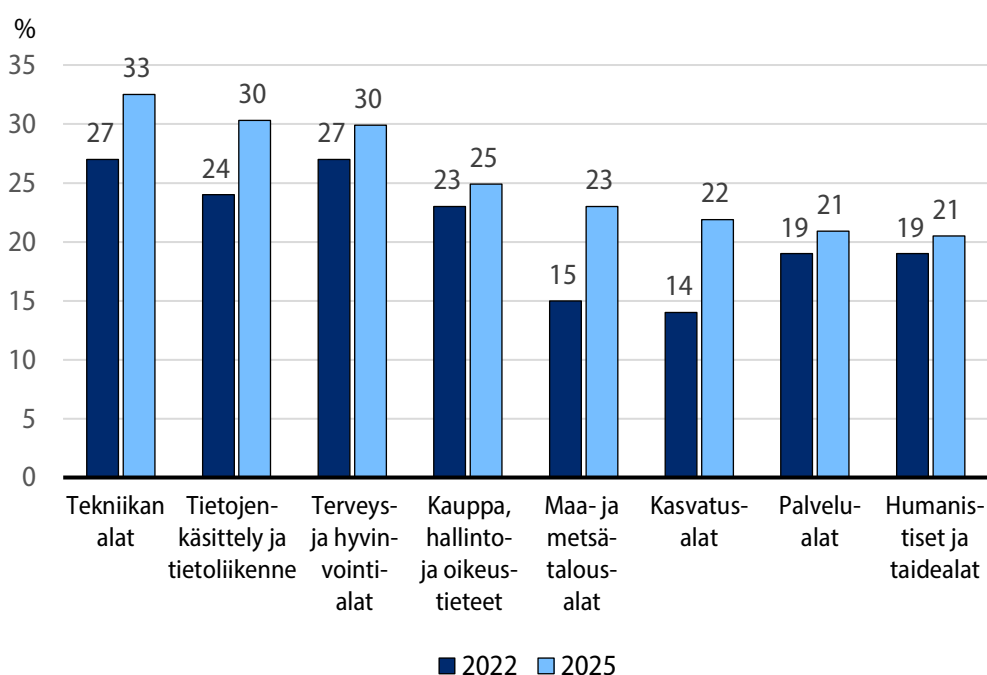

Yliopisto-opiskelijoissa oli heitä vähemmän kuin ammattikorkeakouluopiskelijoissa, joille erossa olo puolisosta tai lapsista oli este liikkuvuusjaksolle. Mahdollisesti tämä liittyy ennen kaikkea opiskelijakunnan rakenteeseen eli ammattikorkeakouluissa opiskelee keskimäärin vanhempia opiskelijoita kuin yliopistoissa ja he ovat näin ehtineet useammin perustaa perheen.

4.7 Moni opiskelija epäilee ulkomaanjakson tuottamaa hyötyä opinnoilleen

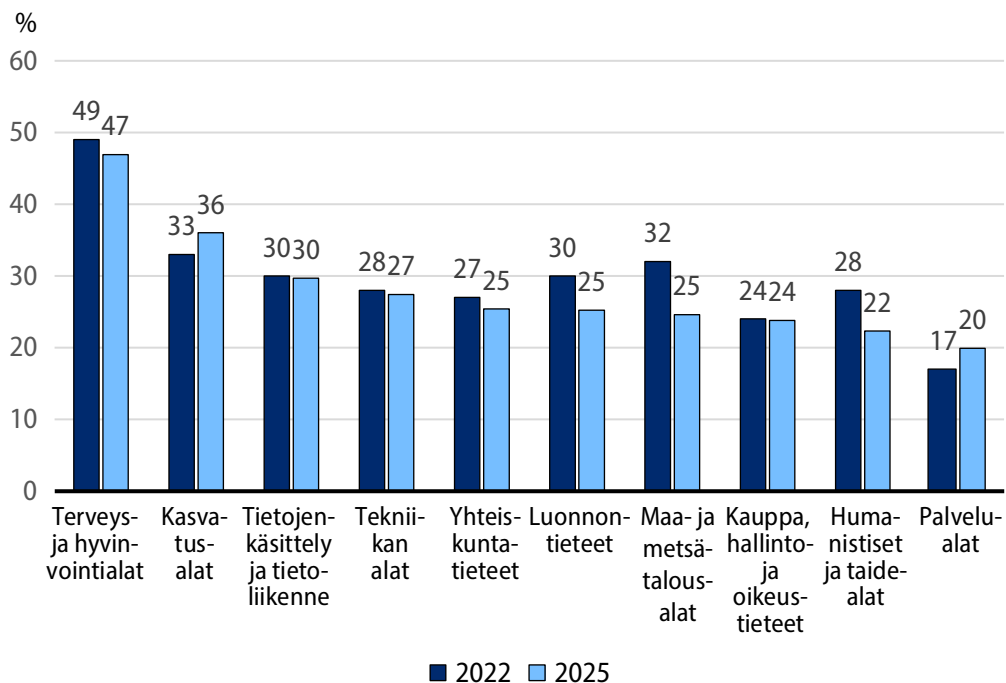
Toisaalta kiinnostus liikkuvuusjaksoihin vaihteli myös alakohtaisesti. Erityisesti se, kuinka hyödylliseksi opiskelija koki ulkomaanjakson opintojensa kannalta, vaihteli koulutusalan mukaan. Ammattikorkeakouluissa noin joka kolmas tekniikan, tietojenkäsittelyn ja tietoliikenteen sekä terveyden ja hyvinvoinnin alojen opiskelijoista piti ulkomaanjakson arvoa opinnoilleen vähäisenä. Niiden ammattikorkeakouluopiskelijoiden osuus, jotka kokivat liikkuvuusjakson arvon vähäiseksi opinnoilleen oli kasvanut kaikilla koulutusaloilla vuosien 2022 ja 2025 välillä. (Kuvio 74.)

Kuvio 74. Ulkomaanjakson arvon vähäiseksi opinnoilleen kokevien AMK-opiskelijoiden osuudet koulutusalan mukaan 2022 ja 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 8 ja 9. Opiskelija on vastannut myöntävästi, että ”vähäinen hyöty opinnoille kotimaassa” vaikeuttaa opiskelua ulkomailla.

Yliopistoissa noin puolet terveyden ja hyvinvoinnin alojen opiskelijoista ja noin joka kolmas kasvatusalojen opiskelija piti ulkomaan jakson arvoa opinnoilleen vähäisenä. (Kuvio 75.)

Kuvio 75. Ulkomaanjakson arvon vähäiseksi opinnoilleen kokevien yliopisto-opiskelijoiden osuudet koulutusalan mukaan 2022 ja 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 8 ja 9. Opiskelija on vastannut myöntävästi, että ”vähäinen hyöty opinnoille kotimaassa” vaikeuttaa opiskelua ulkomailla.

Kuitenkin laajemmin alakohtaisessa tarkastelussa aiempaa harvempi yliopisto-opiskelija koki, ettei ulkomailla opiskelusta olisi hyötyä opinnoille kotimaassa. Vuoden 2022 tutkimuskierrokseen verrattuna vain kasvatus- ja palvelualojen opiskelijoiden keskuudessa oli yleistynyt näkemys siitä, että ulkomailla opiskelusta oli vain vähäinen hyöty kotimaisille opinnoille.

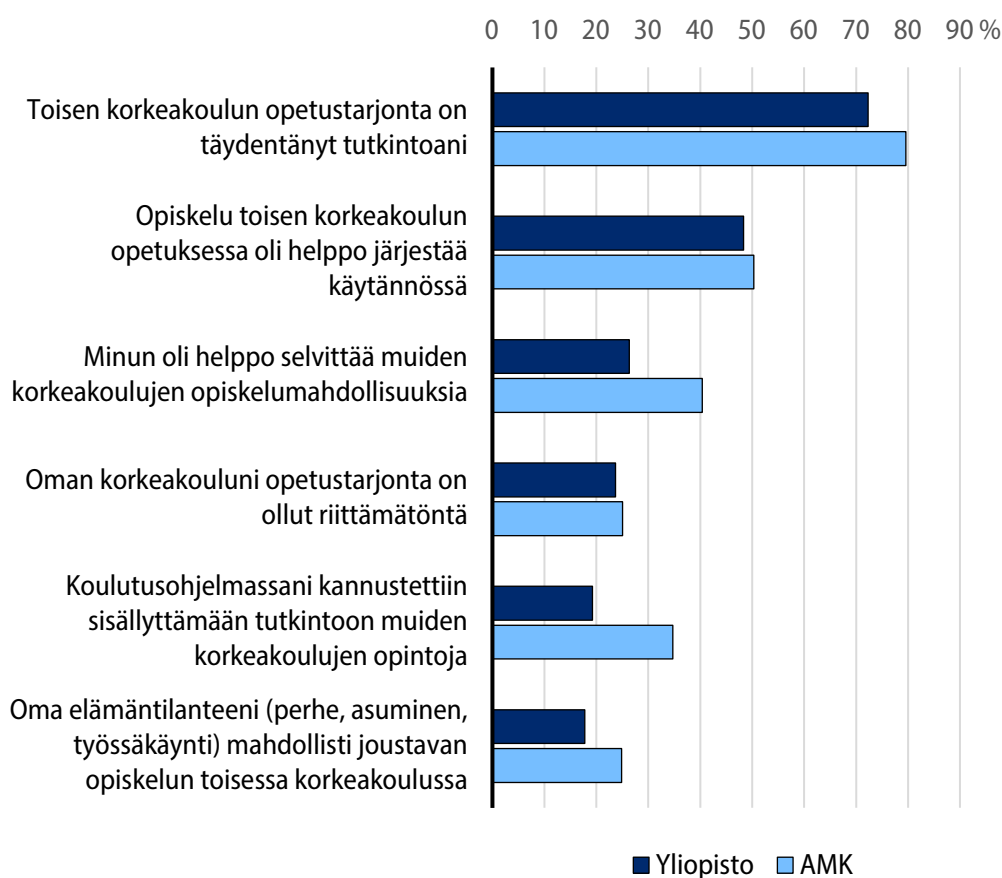
4.8 Ristiinopiskelua hyödyntävät erityisesti AMK-opiskelijat

Opiskelijatutkimuksissa on vuoden 2019 tutkimuskierrokselta alkaen selvitetty ristiinopiskeluun kannustavia tekijöitä eli opiskelijoiden motiiveja hyödyntää muiden korkeakoulujen opetustarjontaa osana omaa tutkintoaan. Kysymys esitetään opiskelijoille lomakkeella kaksivaiheisesti siten, että sekä tarjontaa hyödyntäneitä että muita opiskelijoita pyydetään ottamaan kantaa seitsemään ristiinopiskelua koskevaan väittämään, jotka on kehystetty edellisen vastauksen mukaan. Muiden korkeakoulujen opetustarjontaa hyödyntäneiltä kysyttiin tekijöistä, jotka olivat päätöstä edesauttaneet, ja ei-hyödyntäneiltä puolestaan syitä olla hyödyntämättä tätä mahdollisuutta.

Koska ristiinopiskeluun hakeutuminen on ilmeisessä yhteydessä opintojen vaiheeseen, rajattiin tarkastelu tässä vähintään kolmannen vuoden opiskelijoihin. Näin rajattuna 45 prosenttia ammattikorkeakouluopiskelijoista ja 22 prosenttia yliopisto-opiskelijoista oli hyödyntänyt ristiinopiskelun mahdollisuutta.

Ristiinopiskelua hyödyntäneillä merkittävin päätökseen liittynyt tekijä oli, että toisen korkeakoulun opetustarjonta täydensi omaa tutkintoa. Näin vastasi 80 prosenttia ammattikorkeakoulujen ja 72 prosenttia yliopistojen ristiinopiskelua tehneistä opiskelijoista. Noin puolet opiskelijoista koki, että ristiinopiskeluun oli vaikuttanut se, että opiskelu toisessa korkeakoulussa oli ollut helppo järjestää. (Kuvio 76.)

Kuvio 76. Korkeakouluopiskelijoiden ristiinopiskelun hyödyntäminen ja päätökseen liittyvät tekijät 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymykset FI9 Oletko käyttänyt mahdollisuutta opiskella joustavasti hyödyntämällä muiden suomalaisten korkeakoulujen opetustarjontaa? F6 Vaikuttiko jokin seuraavista tekijöistä siihen, miksi olet hyödyntänyt / et ole hyödyntänyt opiskelumahdollisuutta opintojesi aikana?

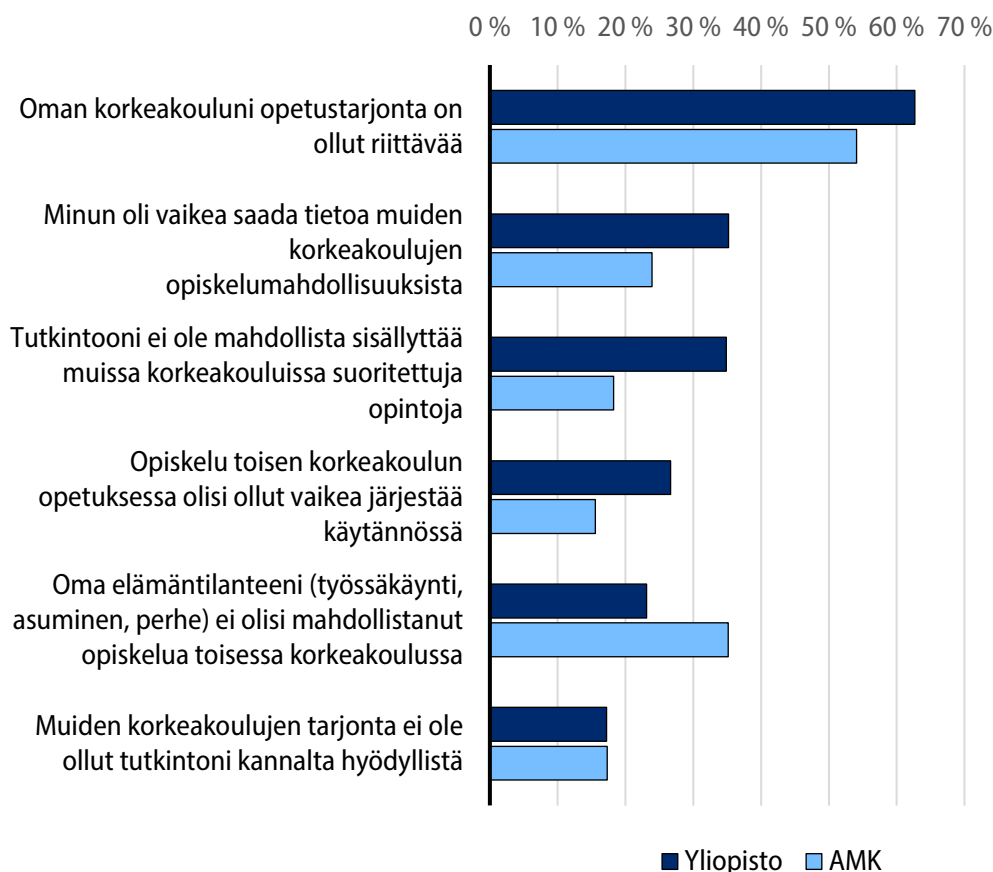

Ristiinopiskelleista ammattikorkeakouluopiskelijoista 40 prosenttia, mutta yliopisto-opiskelijoista vain 26 prosenttia koki, että muiden korkeakoulujen opiskelumahdollisuuksia oli ollut helppo selvittää. Joka neljäs ristiinopiskelija vastasi, että opintoihin oli johtanut oman korkeakoulun riittämätön opetustarjonta. Ammattikorkeakouluopiskelijoista 35 prosenttia, mutta yliopisto-opiskelijoista vain 19 prosenttia vastasi, että heidän koulutusohjelmassaan oli kannustettu sisällyttämään tutkintoon muiden korkeakoulujen opintoja.

Syy sille, miksi ammattikorkeakouluopiskelijat hyödyntävät enemmän toisten korkeakoulujen opetustarjontaa liittyy vuonna 2018 lanseerattuun Campus Online -portaaliin, joka mahdollisti laajasti toisten korkeakoulujen verkko-opetustarjonnan suorittamisen ilman erillislupaa tai rahan liikkumista korkeakoulujen välillä. Nykyisin tämän Campus Online -toiminta on kytketty osaksi tuota ristiinopiskelupalvelua. (Arene 2018.)

Vastaavasti keskeisin syy sille, ettei opiskelija ollut hyödyntänyt ristiinopiskelun mahdollisuutta oli se, että oman korkeakoulun opetustarjonta oli opiskelijan mielestä ollut riittävää. Näin vastasi 63 prosenttia yliopistojen ja 54 prosenttia ammattikorkeakoulujen ristiinopiskelun mahdollisuutta hyödyntämättömistä opiskelijoista. (Kuvio 77.)

Kuvio 77. Korkeakouluopiskelijoiden ristiinopiskelun hyödyntämättömyys ja päätökseen liittyvät tekijät 2025. Prosenttia. Lähde: Eurostudent 9, kysymykset FI9 Oletko käyttänyt mahdollisuutta opiskella joustavasti hyödyntämällä muiden suomalaisten korkeakoulujen opetustarjontaa? F6 Vaikuttiko jokin seuraavista tekijöistä siihen, miksi olet hyödyntänyt / et ole hyödyntänyt opiskelumahdollisuutta opintojesi aikana?

Tämän lisäksi yliopisto-opiskelijat eivät olleet ristiinopiskelleet mm. siksi, että heidän oli ollut vaikea saada tietoa muiden korkeakoulujen opiskelumahdollisuuksista (35 %) ja tutkintoon ei ollut mahdollista sisällyttää muissa korkeakouluissa suoritettuja opintoja (35 %).

Ammattikorkeakouluopiskelijoiden ristiinopiskelua esti verraten usein se, että oma elämäntilanne – esimerkiksi työssäkäyntiin, asumiseen tai perheeseen liittyvä syy – ei mahdollistanut opiskelua toisessa korkeakoulussa.

5 Opiskelijatutkimuksen keskeisimmät tulokset

Seuraavassa esitetään Opiskelijatutkimus 2025 -raportin keskeisimmät tulokset niiden teemojen osalta, joissa tutkimus on tuottanut erityisen kiinnostavaa uutta tietoa. Poiminnoissa on huomioitu erityisesti se, miten opiskelijoiden tilanne on muuttunut edellisistä opiskelijatiedonkeruista, jotka on toteutettu viimeksi vuosina 2022 ja 2019.

5.1 Korkeakouluopintoja suoritetaan vaihtelevissa elämäntilanteissa ja taloudellisissa olosuhteissa

Korkeakouluopiskelijoiden määrä on kasvanut

Opiskelupaikkojen lisäämisen seurauksena korkeakouluopiskelijoiden määrä on kasvanut reippaasti 2020-luvulla. Koulutustilastojen mukaan erityisen paljon on kasvanut ammattikorkeakouluopiskelijoiden määrä ja erityisesti AMK-monimuoto- ja YAMK-tutkintoa suorittavien määrät. Nämä opinnot on suunniteltu suoritettaviksi työn ohessa. YAMK-opinnot edellyttävät työkokemusta opintoihin liittyvältä alalta.

Korkeakouluopiskelijoiden joukko on naisvaltainen. Etenkin ylempää ammattikorkeakoulututkintoa suorittavien keskuudessa on selvä naisenemmistö (67 % vuonna 2024). Yliopistokoulutuksessa naisten osuus oli 56 prosenttia vuonna 2024. Nuoremmilla opiskelijoilla on tasaisempi sukupuolijakauma kuin vanhemmilla opiskelijoilla.

Korkeakouluopintojen keskimääräinen aloitusikä oli opiskelijatutkimuksessa 24 vuotta ammattikorkeakouluissa ja 21 vuotta yliopistoissa. Opiskelijatutkimuksen perusteella 66 prosentilla ammattikorkeakoulujen ja 44 prosentilla yliopistojen opiskelijoista oli työkokemusta vähintään vuoden ajalta ennen korkeakouluopintojen aloitusta. 26 prosenttia opiskelijoista oli suorittanut ei-tutkintotavoitteisia opintoja esimerkiksi avoimessa korkeakoulussa ennen tutkintotavoitteisen korkeakoulutuksen aloitusta.

Merkittävä osa opiskelijoista työskentelee asiantuntijatehtävissä

Opiskelijoiden työllisyysaste vaihtelee opiskelijan iän, koulutusohjelman sekä elämäntilanteen mukaan. Samoin se, vastaako tehty ansiotyö opiskelijan koulutusta vaihtelee varsin paljon opiskelijaryhmien välillä. Nuoremmilla opiskelijoilla on tyypillisesti matalampi työllisyysaste kuin vanhemmilla opiskelijoilla.

Opiskelijatutkimuksen perusteella vuonna 2025 joka viides opiskelija teki jo opintoaikanaan vaativaa asiantuntijatyötä, mutta kaikki heistä eivät toimineet samalla alalla mitä olivat paraikaa opiskelemissaan. Noin joka neljäs opiskelija työskenteli opiskelemallaan koulutusalaan jo opintoaikanaan. Kaikista opiskelijoista 14 prosentilla oli työ, joka oli sekä vaativaa että omaa koulutusalaan vastaavaa. Yli 30-vuotiaissa näin oli joka neljännellä opiskelijalla.

Lukukauden aikana tyypillisimmin koulutustaan vastaavaa työtä tekivät ammattikorkeakoulun kasvatusalojen opiskelijat sekä yliopistojen terveyden ja hyvinvoinnin koulutusalojen ja tieto- ja viestintätekniikan työssäkäyvät opiskelijat.

Joka kolmas opiskelija saa toimeentulonsa pääasiassa ansiotuloista

Opiskelijatutkimuksen perusteella 31 prosenttia korkeakouluopiskelijoista sai toimeentulonsa pääasiassa ansiotyöstä ja heidän tulonsa olivat keskimäärin runsaat 3 100 euroa kuukaudessa. Joka neljännellä opiskelijalla toimeentulo muodostui pääasiassa opintotuesta ja heidän kuukausitulonsa olivat keskimäärin noin 1 100 euroa.

Muilla opiskelijoilla toimeentulo muodostui erilaisista ansiotulojen ja etuuksien yhdistelmästä, jolloin opiskelijoiden keskimääräiset kuukausitulot vaihtelivat työtulojen määrän perusteella 1 000 euron ja 1 900 euron väliltä.

Mitä nuorempi opiskelija oli, sitä todennäköisemmin hänen toimeentulonsa muodostui opintotuesta ja vastaavasti mitä vanhempi opiskelija, sitä suurempi oli ansiotyön merkitys hänen toimeentulossaan.

Opintolainaa nostetaan välttämättömien menojen rahoittamiseksi, mutta korkeaksi mielletty korkotasoa hillitsee opintolainan nostohalua

Vuonna 2025 kaikista korkeakouluopiskelijoista 70 prosenttia oli jo nostanut tai aikoi nostaa opintolainaa, mutta opintolainan nostohalut vaihtelivat selvästi opiskelijan tutkintotyyppin mukaan. Useimmin opintolainaan turvautuivat AMK-tutkintoa päivätoteutuksessa suorittavat sekä yliopiston kandidivaiheen opiskelijat. Yliopiston

maisterivaiheen opiskelijoilla sekä AMK-monimuoto- ja YAMK-tutkintoa suorittavilla oli muita vähemmän suunnitelmia nostaa opintolainaa. Heidän toimeentulossaan korostui muutenkin ansiotulojen merkitys.

Opintolainan vetovoimaa vähensi ennen kaikkea koettu korkea korkotaso, joka arvelutti suunnilleen puolta opiskelijoista, ja erityisesti nuorempia opiskelijoita. Opintolainan nostohaluja vähensivät myös opiskelijan epävarmat työllistymisnäköymät ja epäedullisiksi koetut opintolainan takaisinmaksuehdot.

Opintolainan houkuttelevuutta lisänneistä tekijöistä opiskeluaikaan sijoittuva taloudellinen tarve oli merkittävin syy nostaa lainaa tarkasteltaessa kaikkia korkeakouluopiskelijoita. Tavoiteaikataulun mukaisesti suoritettujen opintojen seurauksena saatava opintolainahyvitys tutkinnon suorittamisen jälkeen kannusti noin 30 prosenttia korkeakouluopiskelijoista nostamaan opintolainaa. Muut tekijät vaikuttivat selvästi vähemmän opiskelijoiden suunnitelmiin nostaa opintolainaa.

Vaikka opintolainan nostohalukkuus on myös osin alapidonnaista, merkille pantavaa on, että vuoden 2025 opiskelijatutkimusaineiston perusteella suurin osa opiskelijoista ei kokenut alansa työllistymisnäköymien vaikuttavan heidän päätökseensä nostaa tai olla nostamatta opintolainaa.

Aiempaa harvempi opiskelija joutuu rajoittamaan opintotukikuukausien käyttöä – taustalla tulorajojen nostaminen vuonna 2023

Keskeisin syy opintotukikuukausien käytön rajoittamiselle oli aiemmin ja myös vuonna 2025 tulorajojen täytyminen, mutta vuonna 2025 aiempaa harvempi opiskelija joutui rajoittamaan tukikuukausien käyttöä tästä syystä. Kun vuonna 2022 kaikista opiskelijoista 23 prosenttia oli rajoittanut opintotukikuukausia tulorajojen vuoksi, oli vuonna 2025 tukikuukausia rajoittanut tulorajojen vuoksi enää 17 prosenttia. Korkeakouluopiskelijoiden työllisyysaste kokonaisuudessaan ei ollut muuttunut merkittävästi vuoteen 2024 ulottuvassa rekisteripohjaisessa tarkastelussa.

Tulorajojen merkityksen väheneminen opintotuen käyttöä rajoittavana tekijänä johtuu pääasiassa tulorajojen nostosta – vuoden 2023 alusta opintotuen vuositulo-rajoihin astui voimaan tasokorotus, jonka jälkeen tulorajat olivat noin 20 prosenttia suuremmat kuin vuonna 2022.

Ulkomaalaisten opiskelijoiden toimeentulossa on enemmän haasteita kuin muilla opiskelijoilla

Koulutustilastojen mukaan ulkomaisten opiskelijoiden määrä ja osuus kaikista korkeakouluopiskelijoista on kasvanut voimakkaasti 2020-luvulla. Opiskelijatutkimuksen mukaan vuonna 2025 ulkomaisia korkeakouluopiskelijoita eli alempaa tai ylempää korkeakoulututkintoa suorittavia ulkomaiden kansalaisia oli Suomessa noin 25 000 henkilöä, mikä oli kahdeksan prosenttia kaikista korkeakouluopiskelijoista. Näiden opiskelijoiden lisäksi Suomessa opiskelee myös ulkomaisia tohtoriopiskelijoita, jotka eivät kuitenkaan kuulu Eurostudent-tutkimuksen piiriin.

Opiskelijatutkimuksen perusteella ulkomaisten opiskelijoiden taloudellinen tilanne oli heikentynyt huomattavasti vuodesta 2022. Kun vuonna 2022 ulkomaisten opiskelijoiden keskimääräiset menot olivat noin 1 000 euroa kuukaudessa, olivat menot vuonna 2025 keskimäärin enää noin 660 euroa kuukaudessa, mikä oli selvästi vähemmän kuin muilla opiskelijaryhmillä. Euromääräisesti ja suhteellisesti ulkomaisten opiskelijoiden taloudellinen tilanne oli heikentynyt enemmän kuin muilla opiskelijoilla. Lukukausimaksuja maksavilla ulkomaisilla opiskelijoilla oli selvästi enemmän haasteita toimeentulossaan kuin muilla opiskelijoilla.

Ulkomaisten opiskelijoiden toimeentulo muodostui muita opiskelijoita yleisemmin monista pienistä lähteistä. Noin joka kolmannella ulkomaisella opiskelijalla toimeentulo muodostui pääasiassa ansiotuloista, mikä oli jokseenkin sama osuus kuin koko opiskelijajoukossa. Opiskelijatutkimuksen perusteella ulkomaisten opiskelijoiden työllisyysaste lukukauden aikana oli kuitenkin selvästi matalampi kuin muilla opiskelijaryhmillä ja heidän Suomessa tekemänsä opintoaikainen työnsä vastasi verraten harvoin opiskeltavaa alaa tai koulutustasoa.

Aiempaa useampi opiskelija kokee toimeentulovaikeuksia

Vuonna 2025 yli puolet korkeakouluopiskelijoista koki vähintään jonkin verran taloudellisia vaikeuksia, ja 28 prosenttia paljon tai hyvin paljon. Erityisen usein toimeentulon vaikeuksia oli tukien varassa opiskelevilla. Työssäkäyvillä opiskelijoilla oli muita harvemmin toimeentulovaikeuksia, mutta myös heillä taloudellisten vaikeuksien kokeminen oli yleistynyt vuodesta 2022.

5.2 Valtaosa opiskelijoista on tyytyväisiä opintoihinsa, vaikka arki koetaan ja tulevaisuus nähdään aiempaa haasteellisempänä

Kuusi kymmenestä korkeakouluopiskelijasta uskoo oman koulutusohjelman valmistavan hyvin Suomen työmarkkinoille

Sekä ammattikorkeakouluissa että yliopistoissa noin puolet opiskelijoista koki, että he olivat saaneet rakentavaa palautetta opetushenkilöstöltä ja että opetushenkilöstö oli motivoinut heitä tekemään parhaansa. Toisaalta noin joka viides oli eri mieltä tai täysin eri mieltä edellä mainitusta ajatellessaan oman koulutusohjelmansa olosuhteita. Noin puolella opiskelijoista oli paljon opiskelijatovereita, joiden kanssa saattoi keskustella omista opinnoista.

Kolme neljästä korkeakouluopiskelijasta oli samaa tai täysin samaa mieltä, että korkeakoulu oli heille oikea paikka. Erityisesti yliopistoissa suuri osa opiskelijoista katsoi, että opiskelu korkeakoulussa oli ollut heille aina selvä tavoite. Vastavasti kymmenen prosenttia opiskelijoista koki olevansa korkeakoulussa väärässä paikassa, mutta vain noin viisi prosenttia suunnitteli opintojensa keskeyttämistä.

Noin kuusi kymmenestä opiskelijasta ajatteli, että oma koulutusohjelma valmisti Suomen työmarkkinoille vähintäänkin hyvin mutta joka neljäs opiskelija oli asiasta epävarma. Ulkomaiset opiskelijat uskoivat suomalaisen korkeakoulututkinnon valmistavan hyvin kansainvälisille työmarkkinoille, mutta suomalaiset opiskelijat suhtautuivat asiaan epäilevämmiin.

Opiskelijoiden luottamus tulevaisuuteensa ja työllistymiseensä on heikentynyt

Tutkimusaineiston perusteella opiskelijoiden tulevaisuudenusko on heikentynyt 2020-luvulla. 74 prosenttia korkeakouluopiskelijoista suhtautui tulevaisuuteensa luottavaisesti vuonna 2019, vuonna 2025 enää 59 prosenttia.

Opiskelijat arvioivat mahdollisuutensa työllistyä aiempaa vaikeammiksi. Niiden opiskelijoiden osuus, jotka katsoivat, että heidän opiskelemallaan alalla on tulevaisuudessa hyvä työllisyystilanne, oli supistunut vuoteen 2019 verrattuna 78 prosentista 48 prosenttiin. Aiempaa harvempi uskoi työllistyvänsä vuoden sisällä valmistumisestaan ja vastaavasti aiempaa useampi uskoi kokevansa työttömyyttä heti valmistuttuaan. Kuitenkin edelleen 70 prosenttia opiskelijasta uskoi saavansa koulutustasoaan vastaavaa työtä kolmen vuoden sisällä valmistumisestaan.

Useimpia opiskelijoita kiinnostaa ura yksityisellä sektorilla

Useimmille opiskelijoille ura yksityisellä sektorilla tuntui houkuttelevalta, mutta opiskelijoiden uratoiveet vaihtelivat jossain määrin koulutusalan mukaan. Ura yksityisellä sektorilla houkutteli eniten tekniikan, kaupan, hallinnon ja oikeustieteiden opiskelijoita. Julkisen sektorin työpaikka houkutteli puolestaan eniten kasvatustieteiden opiskelijoita ja terveys- ja hyvinvointialojen opiskelijoita. Toisaalta terveyden ja hyvinvoinnin alojen opiskelijoilla oli myös verraten paljon kiinnostusta yksityisen sektorin töihin.

Yrittäjyys tai itsensä työllistäminen kiinnosti joka kolmatta korkeakouluopiskelijaa. Sen sijaan verraten harvoja opiskelijoita kiinnosti työ voittoa tavoittelemattomalla järjestösektorilla tai tutkimuksen parissa.

Eniten akateemisesta urasta kiinnostuneita oli yliopistoissa luonnontieteitä opiskelevien keskuudessa. Varsin harvat ammattikorkeakouluissa opiskelevat suunnittelivat ylipäänsä yrittävänsä tohtoriohjelmiin valmistumisensa jälkeen. Yliopistoissa terveyden ja hyvinvoinnin alojen opiskelijoista joka neljäs suunnitteli tohtoriopintoja, mutta verraten harva piti akateemisesta urasta houkuttelevana. Opiskelijat, joiden vanhemmat olivat heikosti toimeentulevia, olivat muita useammin kiinnostuneita akateemisesta urasta ja työstä järjestösektorilla.

Useimmat opiskelijat eivät usko tekoälyn kehityksen heikentävän heidän työllisyysnäkömiään

Opiskelijatutkimuksessa kysyttiin nyt ensi kertaa, uskoivatko he, että tekoälyn kehitys heikentää heidän mahdollisuuksiaan työllistyä omalle koulutuslalle. Useimmat opiskelijat eivät uskoneet tekoälyn kehityksen uhkaavan heidän työllistymistään. Kaikkiaan harvempi kuin joka viides opiskelija oli väittämän kanssa täysin tai jokseenkin samaa mieltä. Noin kuusi kymmenestä oli väittämästä täysin tai jokseenkin eri mieltä.

Eniten tekoälyn työllisyyttä heikentävään vaikutukseen uskoivat tieto- ja viestintätekniikkaa opiskelevat niin ammattikorkeakouluissa kuin yliopistoissakin. Vähiten tekoälyn kehityksestä seuraavia negatiivisia työllisyysvaikutuksia odottivat kasvatustieteiden, terveyden- ja hyvinvoinnin- sekä palvelualojen opiskelijat niin ammattikorkeakouluissa kuin yliopistoissakin.

Opiskelijoiden kansainvälinen liikkuvuus on vähentynyt – merkittävin syy olla lähtemättä ulkomaille ovat taloudelliset syyt

2010-luvun loppuun verrattuna aiempaa harvemmallalla oli lähtöaikeita opiskelijavaihtoon tai harjoitteluun ulkomaille. Eniten opintojaksot ulkomailta kiinnostivat ulkomaisia opiskelijoita ja suoraan toiselta asteelta siirtyneitä. Perheellisillä ja vanhemmilla opiskelijoilla oli muita vähemmän kiinnostusta lähteä ulkomaille. Opiskelijatutkimuksen perusteella merkittävin syy olla hakeutumatta ulkomaanjaksolle olivat liikkuvuusjaksosta aiheutuvat taloudelliset kustannukset. Niitä opiskelijoita, joita ulkomaanjakso kiinnosti, houkutti yleensä lähinnä lyhyehköt ajanjaksot. Kolmasosa opiskelijoista koki saaneensa kannustusta ja tukea ulkomaille lähtöön.

5.3 Moni tarvitsee elämäntilanteensa vuoksi opiskeluunsa erilaisia joustoja ja tukea

Useimmissa opiskelijaryhmissä työssäkäynti on merkittävin opintoja hidastava tekijä

Vaihtelevat asiat hidastavat opiskelijoiden opintoja eri elämäntilanteissa ja tutkinto-ohjelmissa. Opiskelijatutkimuksen perusteella merkittävin opiskelijoiden opintoja hidastava tekijä vuonna 2025 oli opiskelijoiden työssäkäynti, joka hidasti joka kolmannen opiskelijan opintoja. Vuonna 2025 opiskelijat kokivat työnteon useammin opintojen etenemistä haittaavaksi tekijäksi kuin vuonna 2019.

Vielä vuonna 2022 opinnoissa edistymistä haittasi opiskelijoilla erityisesti opiskelumuotivaation puute, mikä oli todennäköisesti seurausta koronapandemian aikaisista poikkeusoloista ja opetusjärjestelyistä. Vuonna 2022 jopa 37 prosenttia, mutta vuonna 2025 ”enää” 28 prosenttia kaikista opiskelijoista koki motivaation puutteen hidastavan opintojaan. Opintojen vaativuus hidasti vuonna 2025 kaikkiaan 29 prosentin opintoja, eikä tässä osuudessa ole tapahtunut merkittäviä muutoksia viime vuosina.

Perheellisten opiskelijoiden opintoja hidastivat useimmin työssäkäynti (48 %:lla) ja toiseksi lastenhoito (31 %:lla). Vuoteen 2019 verrattuna työssäkäynti hidasti aiempaa useampien perheellisten opiskelijoiden opintoja.

23 prosentilla kaikista opiskelijoista mikään tekijä ei hidastanut opintoja vuonna 2025 eikä tällaistenkaan opiskelijoiden osuudessa ole tapahtunut merkittäviä muutoksia viime vuosina. Ulkomaiset opiskelijat vaikuttavat edistyvän opinnoissaan

hyvin huomattavista toimeentulon vaikeuksista huolimatta, mahdollisesti siksi, että he käyvät muita harvemmin ansiotyössä ja käyttävät enemmän aikaa opiskeluun kuin muut.

Joka viidennellä opiskelijalla on alaikäisiä lapsia

Noin joka viidennellä opiskelijalla on alle 18-vuotiaita lapsia. Heitä on erityisesti YAMK-tutkintoa suorittavissa (59 %) ja AMK-tutkintoa monimuotoisesti suorittavissa (44 %). Yliopistoissa alaikäisiä lapsia on erityisesti maisterivaiheen opiskelijoilla (17 %:lla). Ammattikorkeakoulujen koulutusaloilla opiskelijavanhempia on suhteellisesti eniten terveys- ja hyvinvointialojen opiskelijoissa (38 %), yliopistoissa puolestaan kasvatusalojen opiskelijoissa (28 %).

Opiskelijatutkimuksen perusteella useimmat perheelliset opiskelijat saivat toimeentulonsa pääasiassa ansiotyöstä (58 %) ja pääasiassa opintotuella opiskelevia oli vain kaksi prosenttia perheellisistä opiskelijoista. 13 prosentin toimeentulo koostui monesta pienestä lähteestä ja 12 prosentin pääasiassa muista sosiaalietuuksista kuin opintotuesta. Paljon tai hyvin paljon toimeentulovaikeuksia oli 23 prosentilla työssäkäyvistä opiskelijavanhemmista, mutta jopa 38 prosentilla työssäkäymättömistä opiskelijavanhemmista. Opiskelijatutkimuksen perusteella työssäkäymättömien perheellisten opiskelijoiden kokemus taloudellisesta tilanteestaan oli heikentynyt tuntuvasti vuodesta 2022.

Joka kolmas opiskelija on osaopiskelukykyinen

Joka toisella korkeakouluopiskelijalla on jokin fyysinen vamma, vaiva, toimintarajoite tai pitkäaikainen terveysongelma. Opiskelijatutkimuksen perusteella yleisin terveysongelma oli mielenterveysongelmat, joita oli joka neljännellä opiskelijalla. 15 prosentilla oli krooninen sairaus ja 10 prosentilla oppimisvaikeus, joihin lukeutuu esimerkiksi lukihäiriö. Liikuntarajoite oli kahdella prosentilla opiskelijoista samoin kuin esimerkiksi näköön tai kuuloon liittyvä aistivamma. Muita pitkäaikaisia terveysongelmia, toiminnanrajoitteita tai vaivoja oli 13 prosentilla opiskelijoista.

Monilla opiskelijoilla voimavarojen vähäisyys hidasti opintoja. Osaopiskelukykyisen opiskelijan määritelmän täytti joka kolmas korkeakouluopiskelija. Osaopiskelukykyisiksi katsotaan sellaiset opiskelijat, jotka ilmoittivat kyselyssä opintojensa etenemisen kärsivän terveydellisistä syistä (diagnosoitu krooninen haitta, joka oman kokemuksen mukaan haittaa opintoja). Työläät tai vaativat opinnot hidastivat yleisimmin osaopiskelukykyisten opintoja, samoin ongelmat opetusjärjestelyissä ja opintohallinnossa sekä muut opiskeluun liittyvät syyt.

5.4 Opiskelijatutkimus noudattaa kansainvälisiä standardeja – rekisteriaineistoilla aineisto entistäkin laadukkaampi

Opiskelijatutkimus 2025 toteutettiin kansainvälisen Eurostudent -konsortion tiedonkeruun standardeja ja määritelmiä noudattaen. Tavoitteena on tuottaa Euroopan tasolla vertailukelpoista ja edustavaa tietoa korkeakouluopiskelijoiden tilanteesta eri maissa. Suomen aineisto on kansainvälisesti vertailtuna erityisen laadukas, sillä Tilastokeskus voi suoraan hyödyntää otoksen edustavuuden varmistamisessa kansallisia opiskelijarekisteriaineistoja.

Tällä tutkimuskierroksella opiskelijoiden toimeentuloa ja työssäkäyntiä kuvaavien indikaattorien validoinnissa ja laadunvarmistuksessa päästiin hyödyntämään opintojen aikaista työssäkäyntiä kuvaavaa rekisteriaineistoa työssäkäynnin alan sekä ansiotulojen määrän osalta. Tulosten ala-, korkeakoulusektori- ja tutkintotyyppittäinen edustavuus on varmistettu aikaisempaan tapaan ositetulla otannalla.

6 Tutkimuksen toteutus

- Suomalaisten korkeakoulujen opiskelijoita koskeva tiedonkeruu toteutettiin verkkokyselynä keväällä 2025. Tilastokeskus keräsi tiedot ja raportoi tutkimuksen tulokset. Tutkimukseen oli mahdollista vastata suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi.
- Suomen opiskelijatutkimus on osa kansainvälistä Eurostudent-tutkimusta. Kolmen vuoden välein tehtävällä tutkimuksella kerätään vertailukelpoista tietoa eri maiden opiskelijoiden arjesta ja tulevaisuuden näkymistä. Eurostudent 9 -tutkimukseen osallistuu 26 eurooppalaista maata.
- Suomessa tutkimukseen vastasi 5 781 korkeakouluopiskelijaa, jotka edustivat yhteensä 306 000 opiskelijan perusjoukkoa.
- Tutkimuksen otos oli 25 508 opiskelijaa ja vastausosuus 22,7 prosenttia. Tilastollisen painotuksen ansiosta tulokset ovat yleistettävissä koko opiskelijajoukkoon.

Eurostudent – Opiskelijatutkimuksen tiedonkeruumenetelmä noudattaa kansainvälisen tutkimuskonsortion output-harmonisoitua lomaketta. Output-harmonisoinnilla tarkoitetaan sitä, että vaikka osatoteuttajamaiden kyselylomakkeet eroavat toisistaan, tuottavat tiedonkeruut muuttujatasolla saman tietosisällön. Eri maiden kyselyt poikkeavat jossain määrin toisistaan mm. eri maiden koulutusjärjestelmien eroavaisuuksien ja erilaisten koulutuspoliittisten tavoitteiden vuoksi. Osatoteuttajamaat keräävät lomakkeilla myös sellaista kansallista tietoa, joita ei raportoida osana Eurostudent-kokonaisuutta.

Tutkimuksen kohdeperusjoukkona ovat syyslukukaudella 2024 läsnä olevaksi ilmoittautuneet ylempää tai alemmaa korkeakoulututkintoa suorittavat perustutkinto-opiskelijat. Otospoimintaa seuraavana kevätlukukautena poissaolevat tai syyslukukaudella 2024 opinnoistaan ennen tiedonkeruuseen vastaamista valmistuneet sekä ulkomaille muuttaneet määritellään Eurostudent -käytännön

mukaisesti tutkimuksen tavoiteperusjoukon suhteen ylipeitoiksi. Tästä syystä tulokset yleistyvät hieman kansallisia opiskelijatilastoja (Vipunen) pienempään opiskelijajoukkoon.

Tutkimusotoksen poiminta perustuu aina tiedonkeruuvuoden syyslukukauden läsnäolotilanteeseen sekä korkeakouluilta CSC:n valtakunnallisen tietovarannon kautta keräämään henkilö pohjaiseen rekisteriaineistoon, joka käsittää koko tilastovuoden opiskelijaperusjoukon.

Perusjoukon ulkopuolelle on rajattu Eurostudent -määritelmien mukaan erikoistehtävän omaavat Maanpuolustuskorkeakoulu sekä Poliisiammattikorkeakoulu. Myöskään Högskolan på Åland ei kuulu Suomen Eurostudentin tavoiteperusjoukkoon.

Tutkimuskutsujen lähettämistä varten korkeakouluja pyydettiin lisäksi toimittamaan CSC:n kautta Tilastokeskukselle läsnä olevien opiskelijoiden yhteystiedot, jotka pitivät sisällään oppilaitoksen oman sähköpostiosoitteen lisäksi mahdolliset muut tiedossa olevat sähköpostiositteet.

Opiskelijoita lähestyttiin ensisijaisesti korkeakoulun oman sähköpostiosoitteen kautta, ja ensimmäisestä muistutuksesta alkaen hyödynnettiin myös toissijaisia sähköpostiositteita. Edellisistä tutkimuskierroksista poiketen lisämuistutuksia ei enää lähetetty kirjeitse tai tekstiviestein, mikä osaltaan vaikutti tiedonkeruun vastausprosenttiin laskevasti.

6.1 Lomakesuunnittelu, testaaminen ja muuttujamäärittelyt

Tiedonkeruun ensisijaisena tavoitteena on tuottaa kansainvälisesti vertailukelpoinen Eurostudent -indikaattoriaineisto, joka perustuu tarkasti määriteltyihin kansainvälisesti vertailukelpoisiin kysymysmuotoihin. Näiden lisäksi hankkeen kansallisen ohjausryhmän työn tuloksena lomakkeella esitetään aina joukko kansallisia kysymyksiä, joilla vastataan Suomessa ajankohtaisiin korkeakoulu- poliittisiin tietotarpeisiin. Nämä kysymykset koskivat erityisesti valmennuskursseja, jatkuvaa oppimista sekä opintotukijärjestelmää. Näihin kysymyksiin liittyvät aikasarjat pyritään pitämään mahdollisimman vertailukelpoisina.

Vastausrasitteen pienentämiseksi osassa – erityisesti opiskelijoiden taustatietoja koskevasta – kysymyksistä hyödynnetään opiskelijarekisteristä saatavia tietoja opiskeltavasta tutkinnosta, opiskelijan kansalaisuudesta, työssäkäynnistä sekä opintojen aloitusvuodesta. Opiskelijoita tiedotettiin rekisteritietojen hyödyntämisestä tutkimuksen saatekirjeessä ja tietosuojaselosteessa. Kyselylomakkeen sisällöt tarkistettiin Eurostudent-konsortiossa, ja indikaattoriaineiston muodostamissäännöistä sekä datantoimituksista pidettiin työseminaari Hainburg an der Donausa syyskuussa 2025.

6.2 Otanta ja tilastollinen painotus

Tutkimuksen kohdeperusjoukon muodostavat yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen syyslukukaudella 2024 läsnäolleet perustutkinto-opiskelijat (ml. AMK-monimuoto- ja YAMK-tutkinto-opiskelijat), jotka opiskelivat tutkinto-ohjelmassa myös kevätlukukaudella 2025. Kehikkoperusjoukkoon yhdistettiin Tieteen tietotekniikan keskus CSC:n oppilaitoksilta keräämät yhteystiedot, joita täydennettiin aiempien suoritettujen tutkintojen osalta väestötietojärjestelmästä (VTJ) saaduilla tiedoilla.

Varsinainen tutkimusotos poimittiin kansallisesta opiskelijakehikosta tutkintotyyppin, koulutusalan ja korkeakoulusektorin lävistävällä osituksella. Osituksella tarkoitetaan perusjoukon jakamista otantaa varten toisensa poissulkeviin osajoukkoihin, jotka määritellään Eurostudentin tapauksessa tutkintotyyppin, koulutusalan sekä opiskelijan kansalaisuuden mukaan. Ylipoimimalla opiskelijoita kokoluokaltaan pienemmistä ositteista halutaan varmistaa tilastollisen päättelyn mukaan riittävän suuri vastaajamäärä ja edustavuus näiden tekijöiden mukaan. Tämä tarkoittaa sitä, että pienimpien koulutusalojen opiskelijoita sekä ulkomaisia tutkinto-opiskelijoita poimitaan otokseen enemmän kuin mitä näiden suhteellinen osuus perusjoukossa muuten olisi.

Otoksen poiminnassa käytetty poimintatiheys vaihteli AMK-monimuoto-opiskelijoiden joka 20. opiskelijasta pienten koulutusalojen noin joka toisen opiskelijan poimintatiheyteen. Ulkomaiset tutkinto-opiskelijat muodostivat osituksessa oman ositteensa, ja heistä tutkimusotokseen poimittiin joka viides. Ulkomaisten opiskelijoiden tavoiteltu otoskoko kasvoi, mutta koska myös ulkomaisten opiskelijoiden määrä on edelliskierroksista kasvanut, ei näitä koskevaa poimintatiheyttä tarvinnut päivittää.

Kehikko järjestettiin kussakin ositteessa oppilaitostunnuksen, sukupuolen, iän, kielen, koulutusalan 2-numerokoodin sekä tutkintotason mukaan. Menetelmällä varmistetaan mahdollisimman pieni otantavirhe kyseisten tekijöiden suhteen. Osituksen sisältö, poimintatiheys sekä otoskoko yhdessä hyväksytyjen vastausten määrän kanssa on esitetty taulukossa. Netto-otoksesta on poistettu lisäksi ylipeitot eli 364 opiskelijaa, jotka aloittivat vastaamisen, mutta eivät kuulu kohdejoukkoon. (Taulukko 27.)

Taulukko 27. Opiskelijaperusjoukon ositus (poimintatiheys % sekä brutto-otos) 2025.

Osite	Poimintaehto	Otos	Vastauksia* (%)
Osite 1: AMK-monimuoto	AMK-monimuoto-opiskelijat (alasta riippumatta)	2 480	525 (21,0)
Osite 2: Pienet koulutusalat	AMK: Kasvatusalat Yhteiskuntatieteelliset alat Luonnontieteelliset alat Luonnonvara- ja ympäristöala	Yliopisto: Luonnonvara- ja palvelualat	4 105 1 000 (24,4)
Osite 3: Keskisuuret koulutusalat	AMK: Kulttuurialat Palvelualat	Yliopisto: Luonnontieteelliset alat Sosiaali- ja terveysalat	3 203 885 (27,6)
Osite 4: Suuret koulutusalat	AMK: Liiketalouden Tekniikan ICT-alat Sosiaali- ja terveysalat	Yliopisto: Kaikki muut koulutusalat	8 844 2 104 (23,8)
Osite 5: YAMK-opiskelijat	YAMK-tutkinto-opiskelijat (alasta riippumatta)	2 041	527 (21,9)
Osite 6: Ulkomaiset opiskelijat	Ulkomaiset tutkinto-opiskelijat (alasta ja sektorista riippumatta)	4 473	744 (16,6)
Yhteensä		25 508	5 781 (22,7)
Ennen ylipeittoa			6 145 (24,1)

*Huom. Ositekohtaiset vastausmäärät kuvaavat Eurostudent määritelmän mukaan hyväksytyjä vastauksia.

Opiskelijoiden vastausaktiivisuus vaihteli ikäryhmittäin, korkeakouluittain sekä koulutusaloittain. Kyselytutkimuksissa on pääsääntöisesti käytäntönä muodostaa kullekin havainnolle paino, jota käyttämällä voidaan tarkastella tuloksia perusjoukon tasolla. Tulosten raportointi- ja analyysitarkoituksia varten aineistoa analysoidaan painokertoimella, joka oikaisee sekä otanta-asetelman että vastauskadon aiheuttaman vinouman. Kadon vaikutusta korjaava paino laskettiin malliperusteisesti niin kutsutulla vastauspropensiteettimenetelmällä, jossa jokaiselle vastaajalle estimoitiiin logistisella regressiomallilla todennäköisyys vastata, ja kadon oikaiseva ensimmäinen paino laskettiin tämän käänteislukuna (vrt. Laaksonen & Hämäläinen 2018). Vastaamisen todennäköisyyttä estimoitiiin hyödyntämällä kaikkia perusjoukon kehikon yhteydessä opiskelijapopulaatiosta käytettävissä olevia tietoja (jotka löytyvät sekä vastanneilta että vastaamattomilta).

Painotuksessa käytettävä malli oikaisee vastauskadon korkeakoulun, koulutusalan, sukupuolen, ikäryhmän, kielen sekä tutkintotason (erottaen lisäksi AMK-muoto-opiskelijat päivätoteutuksesta) suhteen.

Tarkemmalla otannalla ja siihen liittyvällä ala- ja korkeakoulusektorikohtaisella painotuksella pyritään näiden suhteen laskettavien estimaattien tarkkuuden lisäämiseen, jolloin ositekohtaiset poimintatiheydet vaihtelevat suuresti. Tästä syystä keskivirhe-estimaatit ja tilastolliset testisuureet tulisi laskea hyödyntämällä nk. asetelmakorjattuja menetelmiä, sillä konventionaalinen satunnaisotannan olettava painotus ja estimointi eivät huomioi osituksen vaikutusta tilastollisiin testeihin ja keskivirheisiin (ks. esim. Lehtonen & Pahkinen 2004). Tässä raportissa korjattuja keskivirheitä ei esitetä raportin luettavuuden parantamiseksi.

Raportoitavien tulosten tarkkuus hyötyy otanta-asetelmasta ennen kaikkea sellaisissa analyyseissä, jotka liittyvät suoraan koulutusalaan, opiskeltavaan tutkintoon tai ulkomaisiin opiskelijoihin, koska otannalla varmitetaan näiden tekijöiden suhteen määriteltujen opiskelijaryhmien riittävän suuri, vähintään 100–200 vastaajan koko.

6.3 Verkkokyselyn toteuttaminen

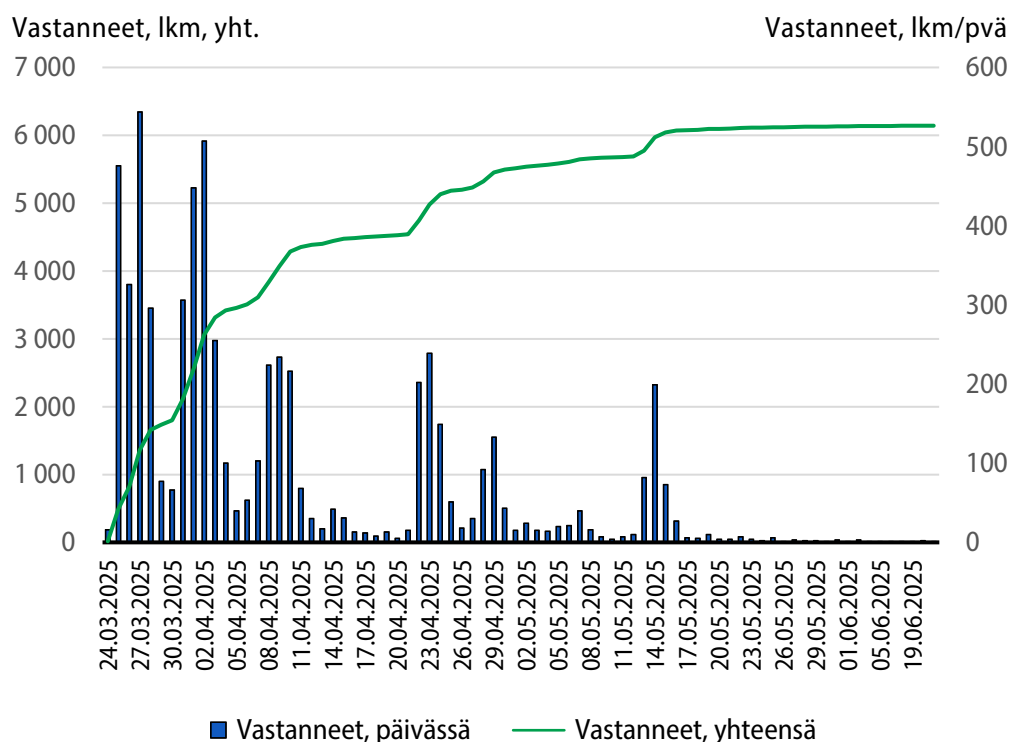
Eurostudent 9 – Opiskelijatutkimus 2025 verkkotiedonkeruu toteutettiin maaliskuun 2025 puolivälistä kesäkuun 2025 loppuun. Tiedonkeruu käynnistettiin 24.3.2025 tiedonkeruukutsulla opiskelijoiden korkeakoulun omaan sähköpostiosoitteeseen. Kutsu sisälsi tutkimuksen lakisääteisen informoinnin henkilötietojen käsittelystä sekä linkin ja tunnukset suoraan tutkimuksen verkkolomakkeelle.

Tiedonkeruun käynnistymisen yhteydessä Tilastokeskus ja opetus- ja kulttuuri-ministeriö julkaisivat uutisen Facebook-sivuillaan, jota opiskelijajärjestöt linkittivät edelleen. Lisäksi ohjausryhmän jäsenet tiedottivat tutkimuksesta laajasti omien viestintäkanaviensa kautta.

Jotta sähköpostikutsut eivät olisi juuttuneet korkeakoulujen sähköpostijärjestelmien roskapostisuodattimiin, Tilastokeskuksesta oltiin etukäteen yhteydessä korkeakoulujen vastaaviin yhteyshenkilöihin, joita pyydettiin määrittämään Tilastokeskuksen IP-avaruudesta tulevat sähköpostit luotettaviksi.

Sähköpostikutsujen suuren määrän vuoksi lähetyskutsut ajoitettiin satunnaisesti 20 eri lähetysryhmään, jotka ajastettiin pitkin viikkoa aamu- ja iltapäivälähetyksiksi, jotta yksittäisen korkeakoulun järjestelmään ei tulisi suurta määrää sähköpostiliikennettä kerralla. Toisesta sähköpostimuistutuksesta alkaen opiskelijoille lähetettiin tutkimuksen kutsuviesti myös toissijaiseen sähköpostiosoitteeseen, mikäli sellainen oli saatavilla.

Kuviossa on esitetty vastausten päiväkohtainen kertymä kevään 2025 aikana sekä vastausten kertyminen koko tiedonkeruun ajalta. Toukokuussa lähetetyn viimeisen sähköpostimuistutuksen jälkeen lomake pidettiin juhannukseen asti auki. Vastaamisen motivoimiseksi hyväksytysti loppuun asti vastanneiden opiskelijoiden kesken arvottiin loppuvuodesta 2026 yhteensä kolme kappaletta 100 euron arvoisia S-ryhmän lahjakortteja. (Kuvio 78.)

Kuvio 78. Opiskelijatutkimuksen vastauskertymä 2025.

6.4 Vastauskato ja tulosten yleistäminen

Eurostudent -käsittelysääntöjen mukaisesti hyväksytyjä vastauksia saatiin määräaikaan mennessä 6 145 opiskelijalta, joista ylipeittoa (keskeyttänyt opintonsa tai asuu ulkomailla) koskevien käsittelysääntöjen jälkeen lopulliseen aineistoon hyväksyttiin vastaukset 5 781 opiskelijalta (22,7 prosenttia otoksesta). Tutkimuksen otanta-asetelma vaikuttaa myös kyselyn kokonaisvastausasteen tulkintaan, koska otannassa paremmin tai heikommin vastaavat opiskelijaryhmät eivät ole poiminnan myötä samalla painoarvolla edustettuna kuin aikaisemmillä kierroksilla. Vertailtavaa aikaisempiin kierroksiin heikentää joissain määrin se, että perusjoukkoa ei rajattu yhteystietojen kattavuuden perusteella. Vuonna 2017 yhteystiedottomat opiskelijat rajattiin perusjoukosta pois.

Taulukossa on esitetty tutkimusotoksen (netto) jakautuminen koulutusalan ja tutkintotyypin mukaan. Otannan tavoitteena oli, että kummaltakin koulutussektorilta olisi käytettävissä pienemmiltä koulutusaloilta noin 100–200 vastausta ja suuremmilta aloilta 400–500, jotta alakohtaisia estimaatteja olisi mielekästä verrata

tarkkuuden puolesta. Poikkeuksena tälle ovat ammattikorkeakoulujen yhteiskunnallisten alojen (kirjastoalojen tradenomit) sekä luonnontieteiden alat, jotka ovat osituksesta riippumatta niin pieniä opiskelijamäärältään, että niiden opiskelijat on tässä raportissa luokiteltu osaksi suurempia kaupan- ja hallinnon aloja sekä luonnontieteiden alojen opiskelijat osaksi tekniikan koulutusaloja.

Lisäksi ammattikorkeakoulujen YAMK- ja monimuotototeutuksena järjestettävien tutkintojen opiskelijoista on käytössä riittävän suuret vastaajamäärät tutkintotyyppien välisten vertailujen kannalta. Tästä huolimatta aineiston tarkkuus ei suurimpia aloja (kauppa, tekniikka ja sote-alat) lukuunottamatta riitä alakohtaiseen vertailuun AMK-tutkintotyyppien välillä. Yliopisto-opiskelijoiden osalta alakohtainen vertailu kandidaatti- ja maisteriopiskelijoiden välillä on mielekästä suuremmilla koulutusaloilla. (Taulukko 28.)

Taulukko 28. Opiskelijatutkimuksen tutkimusotoksen (netto) jakautuminen koulutusalan ja tutkintotyyppin mukaan 2025.

Tutkintotyyppi	Kasvatus- alat	Huma- nistiset- ja taidealat	Yhteis- kunnal- iset alat*	Kauppa-, hallinto- ja oikeus- tieteet	Luonnon- tieteet*	Tieto- ja viestintä- tekniikka	Tekniikan alat	Luonnon- vara- alat	Terveys- ja hyvin- vointi	Palvelut	KAIKKI
AMK, päivätoteutus	102	181	0	201	0	156	277	253	353	94	1 617
AMK, monimuoto	3	20	0	116	0	60	118	84	239	39	679
YAMK	10	27	0	165	0	36	88	30	238	19	613
AMK yhteensä	115	228	0	482	0	252	483	367	830	152	2 909
Yliopisto, alempi	126	197	171	150	239	127	191	201	74	56	1 532
Yliopisto, ylempi	82	155	138	143	131	124	163	93	262	48	1 339
Yliopisto yhteensä	208	352	309	293	370	251	354	294	336	104	2 871
Kaikki	323	580	309	775	370	503	837	661	1 166	256	5 780

*Pienen otoksen ja vastaajamäärän vuoksi AMK-luonnontieteet (maisemasuunnittelu) on yhdistetty tekniikan-, ja yhteiskuntatieteet (kirjastoalan tradenomit) kaupan ja hallinnon koulutusalaan.

LÄHTEET

- Arene (2018). [Uusi valtakunnallinen CampusOnline.fi verkko-opiskeluportaali on avattu](#). Uutinen 3.9.2018.
- Eurostudent Database, [database.eurostudent.eu](#).
- Hauschildt, Kristina & Gwosć, Christoph & Schirmer, Hendrik & Mandl, Sylvia & Menz, Cordelia (2024). [Social and economic conditions of student life in Europe: Eurostudent 8 synopsis of indicators 2021-2024](#). wbv Media GmbH & Company KG.
- Isotalo, Eetu & Kalin, Salla & Karhunen, Hannu & Saarinen, Taina & Tuomala, Juha & Tynjälä, Päivi, & Virtanen, Anne (2024). [Korkeakouluopiskelijoiden työssäkäynnin vaikutukset](#). Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2024:8. [Kelan opintoetuustilasto 2023/2024](#).
- Keski-Petäjä, Miina & Witting, Mika (2018). [Alle viidennes opiskelijoista opinnoissa joissa tasaisesti naisia ja miehiä – koulutusalojen eriytyminen jatkuu](#). Tieto&trendit 29.11.2018.
- Kupiainen, Sirkku & Rämä, Irene & Heiskala, Laura & Hotulainen, Risto (2023). [Korkea-asteen opiskelijavalinnan uudistus lukion ja lukiolaisten silmin](#). Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2023:44.
- Laaksonen, Seppo & Hämäläinen, Auli (2018). [Joint Response Propensity and Calibration Method](#). Statistics in Transition new series, vol. 19, 2018, 1, s. 45-60.
- Lehtonen, Risto & Pahkinen, Erkki (2004). Practical Methods for Design and Analysis of Complex Surveys. John Wiley & Sons.
- [Opetushallinnon Vipunen-tilastopalvelu](#). [Viitattu 13.11.2025.]
- Saari, Juhani & Koivuranta, Sara & Nevalainen, Elina (2023). [Eurostudent VIII – Opiskelijatutkimus 2022](#). Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2023:34.
- Saari, Juhani & Koskinen, Hanna & Attila, Henna & Sarén, Niina (2020). [Eurostudent VII – Opiskelijatutkimus 2019](#). Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2020:25.
- Saari, Juhani & Syrjänen, Pekka (2018). [Opiskelijoiden elämäntilanteet ja niiden esiintyvyys eri koulutusaloilla](#). Eurostudent VI-tutkimuksen artikkelisarja. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2018:17.
- [Terveys- ja hyvinvoinnin laitos, Korkeakouluopiskelijoiden terveys- ja hyvinvointitutkimus \(KOTT\)](#). [Viitattu 13.11.2025]
- [Tilastokeskus, kotitalouksien kulutus](#). [Viitattu 13.11.2025]
- [Tilastokeskus, opiskelijat ja tutkinnot](#). [Viitattu 13.11.2025]
- [Tilastokeskus, työssäkäynti](#). [Viitattu 4.2.2026]
- Vanhanen-Nuutinen, Liisa & Saari, Juhani & Kotila, Hannu & Mäki, Kimmo & Syrjänen, Pekka (2018). [Opintojen aikainen työssäkäynti – ongelma vai mahdollisuus ammattikorkeakouluopinnoissa?](#) Eurostudent VI-tutkimuksen artikkelisarja. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2018:10.

Liite. EUROSTUDENT 9 -kyselylomake

1 Opiskelun taustatiedot

1.1 Opiskeletko aktiivisesti tällä lukukaudella Suomessa?

Tutkimus koskee vain kevätlukukaudella Suomessa korkeakoulututkintoa opiskelevia. Kysely päättyy, mikäli vastaat "ei".

- Kyllä, suomalaisessa yliopistossa
  - Kyllä, suomalaisessa ammattikorkeakoulussa
  - Kyllä, sekä yliopisto- että ammattikorkeakoulututkintoa samanaikaisesti
  - Ei, opiskelen tilapäisesti ulkomaisessa korkeakoulussa Suomen ulkopuolella (esim. Erasmus-ohjelmassa)
  - Ei, pidän tällä hetkellä taukoa opiskelusta (virallisesti tai epävirallisesti)
  - Ei, olen keskeyttänyt opinnot
  - En, olen jo valmistunut
- jos 1.0=EI > loppu

1.2 Onko nykyinen pääasiallinen tutkintosi opetustapa lähi- vai verkko-opetus? Ajattele tutkintosi virallista suoritusmuotoa.

Verkko- tai etäopetuksena suoritettavat tutkinnot eivät sisällä lainkaan fyysistä lähiopetusta. Virallinen tarkoittaa tutkinnon suunniteltua rakennetta eikä esimerkiksi pandemian vuoksi poikkeusoloissa järjestettyä etäopetusta.

1. Lähiopetus
2. Verkko- tai etäopetus
3. Monimuoto

1.3 Missä maassa asut pääasiallisesti?

1. Suomessa
2. Jossain muualla (tutkimus on tarkoitettu Suomessa asuville korkeakouluopiskelijoille, joten kysely päättyy valittuasi tämän)

1.4a Valitse seuraavista ammattikorkeakoulu, jossa opiskelet:

Jos opiskelet useammassa oppilaitoksessa, vastaa pääasiallisten opintojesi mukaan (viimeisin, joista olet tehnyt suorituksia).

1.4b Valitse seuraavista yliopisto, jossa opiskelet:

Jos opiskelet useammassa oppilaitoksessa, vastaa pääasiallisten opintojesi mukaan (viimeisin, joista olet tehnyt suorituksia).

1.5 Mikä on pääasiallinen opiskelupaikkakuntasi?

(Tarkoitetaan sitä paikkakuntaa, jossa suurin osa tutkintosi opetuksesta järjestetään.)

1.6 Mitä tutkintoa suoritat parhaillaan?

Jos opiskelet useampaa samanaikaista korkeakoulututkintoa, vastaa pääasiallisten opintojesi mukaan kaikissa kyselylomakkeen kohdissa. Pääasialliset opinnot = Ne korkeakouluopinnot, joissa olet viimeksi tehnyt opintosuorituksia.

Valitse yksi vaihtoehto.

1. Alempi korkeakoulututkinto yliopistossa (kandi)
2. Ylempi korkeakoulututkinto yliopistossa
(maisteri, ml. lääketieteen lisensiaatti)
3. Ammattikorkeakoulututkinto, päivätoteutus
4. Ammattikorkeakoulututkinto, monimuotototeutus
5. Ylempi ammattikorkeakoulututkinto
6. Lisensiaatin/tohtorin tutkinto

1.6b (Varmistus) Onko todella niin, että opiskelet pääasiallisesti yliopiston jatkotutkintoa?

1. Opiskelen pääasiallisesti jatkotutkintoa (Kysely päättyy tähän)
2. En (korjaa vastaustasi yllä)

Jos 1.6b =1 > loppu

1.7 Mitä alaa opiskelet?

1. Kasvatusalat (opetus ja varhaiskasvatus, musiikkipedagogi, tanssinopettaja AMK)
2. Humanistiset ja taidealat (myös kielet)
3. Yhteiskunnalliset alat (yhteiskuntatieteet, taloustiede, kirjasto- ja informaatiopalvelut AMK)
4. Kauppa-, hallinto- ja oikeustieteet (myös hallintotieteet)
5. Luonnontieteet (fysiikka, matematiikka, biologia, ympäristösuunnittelija (AMK))
6. Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)
7. Tekniikan alat (muut kuin tieto- ja viestintätekniikan sekä liikenne- ja kuljetusalan insinööriohjelmat)
8. Maa- ja metsätalousalat (myös eläinlääketiede)
9. Terveys- ja hyvinvointialat (myös lääketiede, farmasia, terveystieteiden monialaiset koulutusohjelmat)
10. Palvelualat (myös liikenne- ja kuljetusalan insinööriohjelmat, turvallisuusala, matkailu)

1.8 Opiskelun muodollinen kokoaikaisuus (ei kysytä, johdetaan tutkintotyypistä)

1.11 Mikä on nykyisissä opinnoissasi etä- ja läsnäopetuksen välinen suhde?

Opintoni ovat

1 Täysin etänä – 5 Täysin läsnäopetuksena

FI1 Oletko aikeissa suorittaa nyt opiskelemaasi tutkinnon valmiiksi?

Valitse vaihtoehdoista parhaiten tilanteeseesi sopiva.

1. Kyllä
2. En, sillä hankin opiskelupaikan suorittaakseni vain tietyn osan tutkinnosta
3. En, opiskelu ei vastannut odotuksiani, joten en suorita tutkintoa loppuun
4. En aio suorittaa opiskelemaani tutkintoa loppuun, koska aion siirtyä opiskelemaan muualle
5. En, henkilökohtaisista tai muista syistä johtuen

Jos FI1 = 1

FI2 Arvioi, kuinka pitkän ajan olet aktiivisesti kaiken kaikkiaan opiskellut korkeakoulussa siinä vaiheessa, kun valmistut.

Opiskeluaikasi aloituksesta valmistumiseen noin ____ vuotta ____ kuukautta

(jos 1.6=2 tai 6)

1.9 Missä maassa suoritat loppuun alemman tutkinnon (esim. kandidaatin-tutkinnon), jonka pohjalta jatkat nyt ylempää korkeakoulututkintoa?

1. Suomessa
2. Muualla
3. En ole suorittanut alemmaa korkeakoulututkintoa

Jos 1.9=2

1.9 Valitse maa, jossa suoritat loppuun alemman tutkintosi:

[pudotusvalikko]

Jos 1.9 ei 3 & 1.6 = 2

1.10 Kuinka pian edellisen tutkinnon suorittamisen jälkeen aloit suorittaa tämänhetkistä ylempää korkeakoulututkintoa?

Tarkoitetaan esim. kandidaatin tutkinnon ja maisterin tutkinnon välinen aika, AMK-tutkinnon ja ylempään AMK-tutkinnon välinen aika.

1. Alle vuoden kuluessa
2. Vuoden – kahden kuluessa
3. Yli kaksi vuotta edellisen tutkinnon jälkeen

FI3 Suorititko avoimen korkeakoulun kursseja tai muita (ei-tutkintotavoitteisia) opintoja ennen korkeakouluun hakeutumistasi?

1. Kyllä, avoimessa yliopistossa tai avoimessa ammattikorkeakoulussa
2. Kyllä, Kansalais- tai kansanopisto
3. Kyllä, yksittäisiä kursseja tai osia tutkinnosta toisella asteella
4. Muu yksityinen koulutus
5. En
6. Olen saanut edellä mainittuja opintoja sisällytettyä nykyisiin opintoihini (jos FI3 1-4)

Entä uskotko viiden vuoden sisällä valmistumisesta (tavoitetutkinnostasi) jatka-vasi opiskelua jossain seuraavista:

Voit valita tarvittaessa useamman.

FI4a Tutkintotavoitteisesti:

0. En usko
1. Kyllä, toisen asteen tutkinto
2. Kyllä, ylempää ammattikorkeakoulututkintoa
3. Kyllä, tutkijankoulutus (tohtoriopinnot)
4. Kyllä, toinen korkeakoulututkinto (toiselta alalta)
5. Kyllä, maisteriopinnot yliopistossa (jos nykyinen tavoitetutkinto=AMK)
6. Tutkinto-opinnot ulkomailla

FI4b Ei-tutkintotavoitteisesti:

0. En usko
1. Kyllä, opintoja avoimessa yliopistossa tai avoimessa ammattikorkeakoulussa
2. Kyllä, opintoja kansalais- tai kansanopistossa
3. Kyllä, oman alani erikoistumiskoulutus
4. Kyllä, opettajanpätevyys (opettajan pedagogiset tai ammatillinen opettajakorkeakoulutus)
5. Kyllä, muu yksityinen koulutus
6. Kyllä, yksittäisiä kursseja tai opintoja ammatillisella toisella asteella
10. Hakeudun ulkomaille opiskelemaan

F15 Miten hyvin seuraavat väittämät vastaavat omaa mielipidettäsi?

5 Täysin samaa mieltä – 1 Täysin eri mieltä

- a. Suhtaudun luottavaisesti tulevaisuuteeni
- b. Opiskelemallani alalla on tulevaisuudessa hyvä työllisyystilanne
- c. Uskon työllistyväni vuoden sisällä valmistumisestani
- d. Minulla on hyvät mahdollisuudet työllistyä opiskelemalleni alalle vuoden sisällä valmistumisestani
- e. Uskon saavani koulutustasoani vastaavaa työtä kolmen vuoden sisällä valmistumisestani
- f. Uskon kokevani työttömyyttä vuoden sisällä valmistumisestani
- g. Lykkään valmistumista tarkoituksella
- h. Lähten ulkomaille työnhakuun
- i. Uskon tekoälyn kehityksen vaikuttavan heikentävästi työllistymiseen opiskelemalleni alalle.

2 Opiskelun taustatiedot – hakeutuminen

2.1 Onko sinulla toisen asteen tutkinto (ylioppilastutkinto tai ammatillinen tutkinto tai vastaava ulkomainen tutkinto)?

1. Kyllä, suoritin sen Suomessa
2. Kyllä, suoritin sen muualla kuin Suomessa
3. Ei ole

Jos 2.1=1,2

2.2 Suorititko toiseen asteen tutkintosi nuorille suunnatussa oppilaitosmuotoisessa koulutuksessa?

1. Kyllä, lukiossa
2. Kyllä, ammatillisessa koulutuksessa (myös kaksoistutkinto)
3. Ei, suoritin sen muulla tavoin (esim. aikuislukio, aikuisille suunnatut ammatilliset opinnot, oppisopimus)

Jos 2.1=3

2.3 Missä olet viimeksi käynyt koulua:

1. Suomessa
2. Muualla kuin Suomessa

2.9 Ajatellen arvosanojasi toisen asteen (lukio tai ammatillinen) lopussa, miten arvioit omaa opintomenestystäsi verrattuna muihin opiskelijoihin?

Opintomenestys yleisesti

Matemaattisissa aineissa

1. Paljon parempi
2. Joissain määrin parempi
3. Yhtä hyvä
4. Joissain määrin heikompi
5. Paljon heikompi

2.4.1 Olitko ansiotyössä ennen kuin aloitit korkeakouluopinnot ensimmäistä kertaa?

Laske mukaan myös oppisopimus tai palkallinen harjoittelu. Asepalvelusta tai siviilipalvelusta ei lasketa ansiotyöksi.

1. Kyllä, työskentelin säännöllisesti vähintään 20 tuntia viikossa vähintään yhden vuoden ajan.
2. Kyllä, työskentelin säännöllisesti alle 20 tuntia viikossa vähintään yhden vuoden ajan.
3. Kyllä, olin ansiotyössä alle vuoden.
4. En ollut ansiotyössä ennen korkeakouluopintojani.

Jos 2.4.1 = 1, 2, 3

2.4.2 Kuinka läheisesti opintoja edeltävä työsi liittyi nykyiseen koulutusohjelmaasi?

Ajattele työssäkäyntiäsi ajalta ennen ensimmäisten korkeakouluopintojesi alkua.

1 Ei lainkaan – 5 Hyvin läheisesti

2.5 Kuinka pian toisen asteen opintojesi lopettamisen jälkeen aloitit korkeakouluopinnot ensimmäistä kertaa?

Mikäli olet opiskellut useammassa toisen asteen koulutusohjelmassa, laske aika ensimmäisen koulutusohjelman päättämisestä lähtien, (riippumatta siitä saiko tutkinnon valmiiksi).

Mikäli olet aloittanut useammat korkeakouluopinnot Suomessa tai ulkomailla, laske aika ensimmäisten korkeakouluopintojesi aloittamiseen.

1. Vuoden kuluessa
2. 1–2 vuoden kuluttua
3. Yli kahden vuoden kuluttua

2.6 Milloin pääsit ensimmäisen kerran sisään korkeakouluun?

Vuosi ja kuukausi

2.7 Milloin aloitit nykyisessä (pääasiallisessa) koulutusohjelmassasi?

Huom. maisterivaiheessa tai YAMK-tutkintoa opiskelevat: tarkoitetaan kandidivaiheen/AMK-perustutkinnon aloitusajankohtaa.

Sama kuin edellä

Vuosi ja kuukausi

- a. Perustutkinto
- b. Maisterivaiheen / Ylempi ammattikorkeakoulututkinto (jos 1.6 = (2,6))

2.8 Ajattele nykyistä pääasiallista tutkintoasi. Oletko pitänyt vähintään lukukauden mittaisia taukoja opinnoistasi, jolloin et ole suorittanut yhtään opintopistettä?

Laske mukaan virallisesti tai epävirallisesti pitämäsi lukukauden (kevät/syksy) opinnoista (jolloin et osallistunut opetukseen, tehnyt opintopisteitä).

1. En
2. Kyllä, montako lukukautta

F19 Oletko käyttänyt mahdollisuutta opiskella joustavasti hyödyntämällä muiden suomalaisten korkeakoulujen opetustarjontaa?

1. Kyllä
2. En

F6 Vaikuttiko jokin seuraavista tekijöistä siihen, miksi olet hyödyntänyt / et ole hyödyntänyt opiskelumahdollisuutta opintojesi aikana?

Jos kyllä	Jos ei
Toisen korkeakoulun opetustarjonta on täydentänyt tutkintoani	Muiden korkeakoulujen tarjonta ei ole ollut tutkintoni kannalta hyödyllistä
Oman korkeakouluni opetustarjonta on ollut riittämätöntä	Oman korkeakouluni opetustarjonta on ollut riittävää
Koulutusohjelmassani kannustettiin sisällyttämään tutkintoon muiden korkeakoulujen opintoja	Tutkintooni ei ole mahdollista sisällyttää muissa korkeakouluissa suoritettuja opintoja
Minun oli helppo selvittää muiden korkeakoulujen opiskelumahdollisuuksia	Minun oli vaikea saada tietoa muiden korkeakoulujen opiskelumahdollisuuksista
Opiskelu toisen korkeakoulun opetuksessa oli helppo järjestää käytännössä	Opiskelu toisen korkeakoulun opetuksessa olisi ollut vaikea järjestää käytännössä
Oma elämäntilanteeni (perhe, asuminen, työssäkäynti) mahdollisti joustavan opiskelun toisessa korkeakoulussa	Oma elämäntilanteeni (työssäkäynti, asuminen, perhe) ei olisi mahdollistanut opiskelua toisessa korkeakoulussa

FI7 Oletko osallistunut valmennuskurssille?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

1. En mihinkään
2. Ylioppilaskokeisiin, nykyisen alan todistusvalinnan kannalta tärkeä aine
3. Ylioppilaskokeisiin, jonkun muun hakemani alan todistusvalinnan kannalta tärkeä aine
4. Pääsykoevalmennus nykyiseen koulutusohjelmaani
5. Pääsykoevalmennus jollekin muulle alalle
6. Yhdistelmävalmennus (ylioppilaskokeisiin ja pääsykokeisiin valmentava kurssi)
7. Opintoihin valmentava kielikurssi (tutkinnon suorituskieli muu kuin äidinkieleni)
8. Korkeakouluopintoihin valmentava koulutus maahanmuuttajille
9. Johonkin muuhun

Jos FI6a = 2,4,5,7

FI7b Minkä muun koulutusohjelman hakuun tai mikä muu kurssi?

(avokenttä)

3 Opiskelun olosuhteet

3.0 Kun ajattelet meillä olevaa kevätlukukautta, onko jokin seuraavista vaikeuttanut tämänhetkisen pääasiallisen tutkintosi opintojen etenemistä?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

1. Kyllä, opintojen vaativuus tai niihin liittyvä työmäärä (vaikea koe, tutkielma, essee tai niiden määrä)
2. Kyllä, ongelmat opetusjärjestelyissä (kurssien huono aikataulutus, opetus- tai opiskelutilojen riittämättömyys, läsnäolopakko luennoilla)
3. Kyllä, ongelmat opintohallinnossa (kurssiarvosanojen viivästyminen, opintojen hyväksilukuun tai kurssi-ilmoittautumiseen liittyvät ongelmat)
4. Kyllä, johtuen muista opiskeluun liittyvistä syistä
5. Kyllä, toimeentulo-ongelma
6. Kyllä, työssäkäynti
7. Kyllä, lastenhoidon järjestäminen tai lapsen saaminen
8. Kyllä, terveydelliset syyt
9. Kyllä, puutteellinen opiskelumotivaatio
10. Kyllä, muu henkilökohtainen syy
11. Ei mikään

3.1 Arvioi seuraavia väitteitä koskien tämänhetkistä pääasiallista koulutus-

ohjelmaasi: 1 Täysin samaa mieltä – 5 Täysin eri mieltä

- Olen yleensä saanut rakentavaa palautetta suoriutumisestani opetushenkilöstöltä.
- Opetushenkilöstö on motivoinut minua tekemään parhaani.
- Opetushenkilöstö on ollut erittäin hyvä selittämään asioita.
- Tunnen paljon kanssaopiskelijoita, joiden kanssa voin keskustella opinnoistani.
- Suosittelisin nykyistä koulutusohjelmaani muille.
- Minusta tuntuu usein siltä, ettei korkeakoulu ole oikea paikka minulle.
- Minulle oli alusta asti selvää, että tulisin jonain päivänä opiskelemaan korkeakoulussa.
- Harkitsen vakavasti kokonaan keskeyttäväni korkeakouluopintoni.

3.2 Kuinka monta tuntia viikossa käytät arviosi mukaan ohjattuun ja itsenäiseen opiskeluun tyypillisenä viikkona kuluvalle kevätlukukaudella?

Yritä muistella, kuinka monta tuntia käytät aikaa päivittäin opiskeluun viikonloppu mukaan lukien. Merkitse "0" kohtaan, jolloin et käytä tavallisesti aikaa kyseiseen toimintaan.

Jos opetusta ei ole viikoittain (esim. kahdeksan tunnin seminaari, joka järjestetään kolmena päivänä/lukukausi), jaa aika kaikkien viikonpäivien kesken. Huom! Älä laske mukaan palkallista harjoittelua, sillä se luetaan ansiotyöksi!

MA TI KE TO PE LA SU

- Ohjattu opiskelu (luennot, oppitunnit, seminaarit, laboratoriotyöskentely, koulutusohjelmasi etäluennot)
- Itsenäinen opiskelu (valmistautuminen, lukeminen, kirjalliset tehtävät, palkaton harjoittelu tms.)

3.3 Ajattele opiskeluun ja ansiotyöhön käyttämäsi aikaa tällä kevätlukukaudella. Haluaisitko käyttää enemmän, saman verran vai vähemmän aikaa seuraaviin asioihin?

Jos et ole tällä hetkellä ansiotyössä: merkitse, haluaisitko käyttää yhtä paljon (=ei lainkaan) tai enemmän (jonkin verran) aikaa ansiotyöhön.

Haluaisin käyttää vähemmän aikaa – Haluan käyttää yhtä paljon aikaa kuin nyt –

Haluaisin käyttää enemmän aikaa

- Aikaa ohjattuun opiskeluun
- Aikaa itsenäiseen opiskeluun
- Aikaa ansiotyöhön

3.4 Verrattuna opiskelutovereihisi, kuinka arvioit suoriutuneesi opinnoistasi nykyisessä koulutusohjelmassasi? Kaiken kaikkiaan olen suoriutunut opinnoissa:

1. Paljon paremmin
2. Jossain määrin paremmin
3. Yhtä hyvin
4. Jossain määrin heikommin
5. Paljon heikommin kuin muut

3.5 Oman näkemyksesi mukaan, kuinka hyvin nykyinen koulutusohjelmasi valmistaa sinua työmarkkinoille?

5 Erittäin hyvin – 1 Erittäin heikosti TAI En osaa sanoa

- a. Työmarkkinoille Suomessa
- b. Kansainvälisille työmarkkinoille

FI9 Paljonko uskot saavasi palkkaa bruttona (ennen verojen vähentämistä) vuoden kuluttua valmistumisestasi?

_____ euroa kuukaudessa

M1 Tulevaisuuden suunnitelmat

M.1 Kaikki tekijät huomioiden, kuinka houkuttelevina pidät seuraavia urapolkuja itsellesi?

1. Hyvin houkutteleva – 5 Ei lainkaan houkutteleva
6. En pysty sanomaan
Akateeminen ura (tutkijaura korkeakoulussa tai tutkimuslaitoksessa)
Yrittäjyys/Itsensä työllistäminen
Julkinen sektori
Yksityinen sektori
Järjestösektori (voittoa tavoittelematon)

4 Opiskelijan arki

4.1 Miten asut kevätlukukauden aikana (maanantaista perjantaihin)

1. Asun yksin omassa taloudessani
2. Asun yhteistaloudessa tai "kimppakämpässä"
3. Puolison kanssa (avo- tai avioliitossa /rekisteröidyssä parisuhteessa)
4. Lapsen/lasten kanssa (oma tai puolison)
5. Asun vanhempieni tai sukulaisteni luona
6. Muuten, miten? _____

4.2a Mikä on asumismuotosi?

1. Opiskelija-asunto (esimerkiksi opiskelija-asuntosäätiö tai osakunnan)
2. Vuokra-asunto vapailta markkinoilta
3. Muu ei-markkinaehtoinen vuokra-asunto (kaupungin tai säätiön)
4. Itse (tai yhdessä puolison kanssa) omistamassani asunnossa
5. Vanhempien, sukulaisten tai puolison omistamassa asunnossa
6. Asumisoikeus- tai osaomistusasunnossa
7. Muuten, miten? _____

4.2b Mikä on asuntosi tyyppi?

1. Yksiö
2. Kaksio
3. Kolmio
4. Neljän tai useamman huoneen
5. Huone jaetussa asunnossa
6. Opiskelija-asuntola

4.3 Kuinka kauan matka asunnostasi oppilaitokseen kestää tyypillisenä päivänä kuluvalle kevätlukukaudella?

Kodilla tarkoitetaan asuinpaikkaasi lukukauden aikana (maanantaista perjantaihin)
Yhteen suuntaan keskimäärin _____ minuuttia

4.4 Käytkö ansiotyössä tämän kevätlukukauden aikana?

Myös palkallinen harjoittelu sekä yrittäjyys lasketaan mukaan.

1. Kyllä, käyn töissä koko kevätlukukauden
2. Kyllä, käyn töissä silloin tällöin kevätlukukauden aikana
3. En käy töissä tämän kevätlukukauden aikana

Jos 4.4=1,2

4.5 Kuinka monta tuntia viikossa käytät keskimäärin ansiotyöhön tämän lukukauden aikana?

_____ tuntia viikossa

Jos 4.4=1,2

4.6 Missä määrin seuraavat väittämät kuvaavat tilannettasi?

Vastaa koskien tätä kevätlukukautta.

5 Kuvaa erittäin hyvin – 1 Ei kuvaa lainkaan

- a. Käyn töissä rahoittaakseni elämiseni
- b. Käyn töissä saadakseni työkokemusta
- c. Ilman ansiotyötä minulla ei olisi varaa opiskella

- d. Käyn töissä, koska minun on tuettava taloudellisesti muita (lapsia, puolisoa, vanhempia ym.)
- e. Teen töitä, jotta minulla olisi varaa asioihin, joita en muuten ostaisi.

Jos 4.4=1,2

4.7 Miten läheisesti ansiotyösi liittyy koulutusohjelmasi sisältöön?

Vastaa koskien ansiotyötäsi tällä kevätlukukaudella.

- 1. Ei lainkaan
- 2.
- 3.
- 4.
- 5. Hyvin läheisesti

Jos 4.4=1,2

4.8 Mikä seuraavista kuvaa parhaiten tämänhetkistä tilannettasi?

- 1. Olen ensisijaisesti opiskelija ja teen töitä opiskeluni ohessa
- 2. Olen ensisijaisesti ansiotyössä ja opiskelen ansiotyöni ohessa

4.9 Oletko tehnyt ansiotyötä kesällä tai muina loma-aikoina viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana?

Myös palkallinen harjoittelu lasketaan mukaan.

- 1. Kyllä
- 2. En ole

4.10 Minkälaista taloudellista tukea saat säännönmukaisesti perheeltäsi ja/tai puolisoiltasi?

Perheellä tarkoitetaan vanhempiasi, sisarusia tai muita sukulaisia

Käteisenä tai tilisiirtona saamasi tuki tarkoittaa mitä tahansa, jolla rahoitat opiskelua tai muita elinkustannuksiasi

Maksetuilla laskuilla voidaan kattaa mitä tahansa seuraavista: vuokra, sähkölasku, lämmitys, lukukausimaksut, puhelinlaskut, tilausmaksut, julkinen liikenne tai muut vastaavat laskut

Muulla taloudellisella tuella tarkoitetaan sellaista taloudellista tukea, jonka saat rahan asemasta tavarana tai hyödykkeinä (esimerkiksi ilmainen asuminen, ruoka, puhelin, auton käyttö tai muut hyödykkeet).

Ole hyvä ja merkitse kaikki soveltuvat kohdat.

En saa tämänkaltaista tukea

Saan suoraa rahallista tukea (käteinen tai tilisiirrot)

Säännöllistä laskujen maksamista puolestani (myös lukukausimaksut)

Muuta säännöllistä taloudellista tukea (esimerkiksi ruokaa, ilmainen asuminen, vaatteita, puhelin, auton käyttö)

Perheeltäni (vanhemmat ja sukulaiset)

Puolisoltani (ei ex-puoliso)

FI_apu Maksatko lukukausimaksua?

Kyllä

En

4.11 Paljonko sinulla kuluu keskimäärin rahaa seuraaviin tällä kevätlukukaudella?

Vastasiit yllä, että perheesi tai puolisosi maksaa säännöllisesti puolestasi laskuja ja/ tai että saat säännöllisesti luontoisetuja:

Ole hyvä ja arvioi näiden määrä toiseen sarakkeeseen (muiden maksamien laskujen ja luontoisetujen arvon summa).

Jos 4.11.1.3=1 tai 4.1.1=1

Ole hyvä ja arvioi niiden kustannusten määrä, joita vanhempasi maksavat ylimääräistä sinusta, esimerkiksi ruuasta. Jos vanhempasi maksaisivat samasta asunnosta ilman, että asuisit heidän kanssaan, heidän maksamansa vuokra tai vastike eivät kasva (jolloin vastataan 0), mutta muut asumiskustannukset (esimerkiksi sähkölasku) voivat kasvaa.

Jos 4.11.2.3=1 and 4.1.2=1

Ole hyvä ja arvioi ensimmäiseen sarakkeeseen vain itse maksamasi summa ja toiseen sarakkeeseen se, mitä puolisosi maksaa. Jos esimerkiksi jaatte pariskuntana asumiskustannuksenne tasan, kirjoita itse maksamasi osuus ensimmäiseen ja 0 toiseen sarakkeeseen. Jos taas puolisosi maksaa kaikki asumiskustannuksenne, merkitse ensimmäiseen sarakkeeseen 0 ja toiseen hänen sinun puolestasi maksama osuus.

Jos sinulla on taloudellisia huollettavia (esimerkiksi lapset, puoliso, vanhemmat), laske heidät mukaan maksamiisi kustannuksiin (jos maksat oman ja lapsesi ruokamenot, merkitse nämä yhteensä). Lukukaudella tarkoitetaan vuoden ensimmäisiä kuutta kuukautta.

Jos sinulla on taloudellisia huollettavia (esimerkiksi lapset, puoliso, vanhemmat), laske heidät mukaan maksamiisi kustannuksiin (jos maksat oman ja lapsesi ruokamenot, merkitse nämä yhteensä). Lukukaudella tarkoitetaan vuoden ensimmäisiä kuutta kuukautta.

a. Säännölliset kuukausittaiset kustannukset kevätlukukaudella (1 kk)

Kuukausittaiset kustannukset	Maksan itse	Muut maksavat puolestani
Asumiskustannukset (minulle kuuluva osa) pitäen sisällään vuokran, lyhennyksen, vastikkeet, sähkö ja vesilaskun		
Ruoka		
Liikenne		
Viestintä (puhelin, nettiliittymä)		
Terveystenhoito (sairausvakuutus, asiakasmaksut)		
Lastenhoito		
Velan lyhennykset (pl. asuntolaina)		
Vapaa-aika (harrastukset, suoratoisto, kirjat, musiikki, urheilu, kulttuuri)		
Muut säännölliset elinkustannukset (vaatteet, hygienia, lemmikit, vakuutukset pl. sairausvakuutus)		

b. Lukuvuosimaksut lukukaudessa (6 kk)

Lukuvuosimaksut lukukaudessa	Maksan itse	Muut maksavat puolestani
Yliopiston lukuvuosimaksu		
Muut lukuvuosittaiset opiskeluun liittyvät kustannukset (kirjat, kenttäjaksoihin liittyvät kustannukset)		

c. Muut opiskeluun liittyvät lukukausittaiset (6 kk) maksut

Muut opiskeluun liittyvät lukukausittaiset maksut	Maksan itse	Muut maksavat puolestani
Ylioppilaskunnan/opiskelijakunnan jäsenmaksu		
YHTS:n terveydenhoitomaksu (lukukausikohtainen maksu on 35,60 euroa)		

4.12 Kuka maksaa opiskeluun liittyviä kuluja?

1. Vanhempani tai sukulaiseni
2. Puoliso
3. Työnantaja
4. Säätiö tai järjestö
5. Muu

4.13a Mitä seuraavista tulonlähteistä sinulla on käytössäsi kevätlukukaudella?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- 1.a Opintoraha
- 1.b Aikuiskoulutustuki (opintojen aloitusvuosi ennen vuotta 2024)
2. Opintorahan huoltajakorotus
3. Yleinen asumistuki
4. Muu sosiaalietuus tai tuki (esim. työmarkkinatuki)
5. Opintolaina
6. Rahallinen tuki korkeakoululta (esim. apuraha, harjoittelutuki, stipendi)
7. Muu suomalainen apuraha tai stipendi
8. Ulkomainen apuraha, stipendi tai opintolaina
9. Ei mitään näistä

4.13b Mikä muu etuus?

1. Työmarkkinatuki, ansiopäiväraha tai peruspäiväraha
2. Sairauspäiväraha tai kuntoutustuki
3. Toimeentulotuki
4. Lapsilisä tai muut perhe-etuudet
5. Eläke
6. Jokin muu, mikä?

4.14 Rahoitatko opiskelu- tai elinkustannuksiasi tällä kevätlukukaudella (osit- tain) säästöillä (esimerkiksi ansiotyöstä saaduilla)?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

1. Kyllä, ansiotyöstä saamillani säästöillä (esim. kesätyöt)
2. Kyllä, muilla säästöillä
3. En

4.15 Kuinka paljon rahaa (EUR) sinulla on keskimäärin käytettävissä kuukaudessa seuraavista lähteistä tällä kevätlukukaudella?

”Käytettävissäsi oleva” tarkoittaa mistä tahansa saamaasi rahaa, joka on tarkoitettu kuukausimenoihisi. Muiden maksamia laskuja ei lasketa mukaan, koska tämä raha ei ole suoraan käytettävissäsi.

Ole hyvä ja pyri arvioimaan kuukaudessa käytettävissä oleva tulo keskimäärin, vaikka et saisikaan kyseistä tuloa joka kuukausi.

1. Vanhemmilta tai sukulaisilta saatu tuki käteisenä tai tilisiirtoina
2. Puolisolta saatu tuki käteisenä tai tilisiirtoina
3. Opintotuki (sisältäen mahdollisen huoltajakorotuksen)
- 3.b Aikuiskoulutustuki
4. Asumistuki
5. Suomalainen apuraha tai stipendi (esim. säätiöltä)
6. Opintolaina
7. Muualta kuin Suomesta saatava opintotuki, stipendi tai opintolaina
8. Ansiotyö kevätlukukauden aikana
9. Säästöt aikaisemmasta työssäkäynnistä, joilla rahoitan elämistä ja opiskelua kuukausittain
10. Muut säästöt, joilla rahoitan elämistä ja opiskelua kuukausittain
11. Muut etuudet, lapsilisä tai eläke
12. Muu ei-takaisinperittävä tulo yksityisistä lähteistä (elatusapu, pääomatulo, perinnöt, lahjat)
13. Muu takaisinperittävä tulo yksityisistä lähteistä (lainat yksityisiltä)
Yhteensä (ohjelma laskee automaattisesti)

4.16 Miten paljon sinulla on taloudellisia vaikeuksia tällä hetkellä?

1 Erittäin paljon vaikeuksia – 5 Ei lainkaan vaikeuksia

(Jos 4.16 = 1,2)

M2.1 Miten koet kokemasi taloudellisten ongelmien vaikuttavan kohdallasi?

1 Täysin samaa mieltä – 5 Täysin eri mieltä

Arvosanani ovat heikompia kuin mitä ne voisivat olla.

Valmistumiseni viivästyy suunnitellusta.

Mielenterveyteni kärsii.
 Fyysinen terveyteni kärsii.
 Joudun rajoittamaan syömieni aterioiden määrää tai en voi syödä monipuolisesti.
 En pysty maksamaan tärkeitä laskuja ajallaan.

M2.2 Onko sinulla varaa seuraaviin (riippumatta siitä haluatko)?

Kyllä / Joku muu (perheenjäsen, puoliso tms.) maksaisi puolestani /
 Ei, minulla ei ole varaa eikä kukaan maksaisi puolestani

Lihaa, kalaa tai kanaa sisältävään ateriaan (tai vastaavaan kasvisvaihtoehtoon) joka toinen päivä?

Tarvittavat opiskeluvälineet (kannettava, kirjat, lisenssit yms.)

Päivittäinen matka korkeakoululleni

Välttämättömät terveysmenot pl. vakuutukset (esim. lääke- ja hoitokulut, fysio- tai psykoterapia)

Sinulla on varaa pitää asunto riittävän lämpimänä?

Säännölliset harrastukset (maksulliset) ja vapaa-aika (urheilu, kulttuuri)

Pieni summa rahaa omiin hankintoihin tai menoihin, esimerkiksi elokuviin, kirjojen ostamiseen, kahvila- tai ravintolakäynteihin, kampaajalle tai muihin vastaaviin menoihin

Voit tarvittaessa ostaa kuluneiden tai rikki menneiden huonekalujen tilalle uusia

4.17 Mikäli kohdallesi osuisi ennakoimaton 800 euron kustannus, pystyisitkö selviytymään siitä itse?

1. Kyllä, pystyisin maksamaan itse
2. Kyllä, joku auttaisi minua maksamaan puolestani (vanhemmat, puoliso, sukulaiset)
3. En pystyisi maksamaan itse eikä kukaan maksaisi puolestani

M2.3 Onko sinulla kuluneen 12 kuukauden aikana käynyt niin, että et ole pystynyt maksamaan jotain seuraavista kulueristä ajallaan?

Kyllä, kerran /

Kyllä, useammin /

Ei /

Ei koske minua tai joku muu maksaa puolestani

Vuokra, yhtiövastike tai asuntolainan lyhennys

Asumiseen liittyvä muu lasku (sähkö, vesi, lämmitys)

Muu kuukausittainen lasku (internet, puhelin, vakuutukset)

FI12 Aiotko ottaa tai oletko ottanut opintolainaa nykyisten korkeakouluopintojesi aikana?

1. Kyllä
2. En
3. En tiedä vielä

FI11 Oletko joutunut rajoittamaan opintotukikuukausien käyttöä (esimerkiksi palauttanut tai perunut tukea) nykyisten opintojesi aikana?

Voit valita useita vaihtoehtoja.

1. En ole rajoittanut
2. Kyllä, opintotuen tulo rajojen vuoksi
3. Kyllä, opintosuoritusvaatimusten vuoksi (5 op/kk ja 20 op/lukuvuosi)
4. Kyllä, jotta tukiaika riittäisi tutkinnon suorittamiseen
5. Kyllä, muista syistä

Jos FI12=1

FI14 Oletko nostanut opintolainaa tämän lukuvuoden aikana?

1. Kyllä Suomesta
2. Kyllä ulkomailta
3. En

Jos FI12=1

FI13 Arvioi paljonko aiot kaikkiaan ottaa opintolainaa nykyisten korkeakouluopintojesi aikana?

Laske mukaan jo mahdollinen nostamasi laina ja se, jonka olet aikeissa vielä ottaa
Lainamäärä yhteensä _____

FI15 Onko jokin seuraavista tekijöistä vaikuttanut päätökseesi hyödyntää opintolainaa (riippumatta siitä, oletko lopulta nostanut sitä)? Jätä tyhjäksi ne kohdat, jotka eivät ole sinun kohdallasi olleet merkityksellisiä:

Lisännyt opintolainan houkuttelevuutta:	Vähentänyt opintolainan houkuttelevuutta:
Matala opintolainan korkotaso	Korkea opintolainan korkotaso
Opintolainan takaisinmaksuehdot	Opintolainan takaisinmaksuehdot
*Riittämättömät ansiotulot	*Riittävät ansiotulot
Hyvät työllistymisnäkymät valmistumisen jälkeen	Epävarmat työllistymisnäkymät valmistumisen jälkeen
**Tarve varautua yllättäviin menoihin	**Pystyn varautumaan yllättäviin menoihin muutenkin
***En saa perheeltäni tai sukulaisilta (riittävästi) taloudellista tukea	***Saan (riittävästi) taloudellista tukea perheeltäni
Perheen menojen ja hankintojen rahoittaminen	-
Opintolainavähennys	-
Tarve rahoittaa välttämättömiä juoksevia menoja	-

*Ansiotulot, jos opiskelija käy töissä (kysymys 4.4)

**Opiskelijan varautumista yllättävään 800 euron menoon kysytään aikaisemmin, eli tätäkään ei tarvita

*** Perheeltä saatavan taloudellisen tuen määrää kysytään myös edellä

4.18 Oletko tehnyt harjoittelujaksoa (vähintään viikon mittaista, tutkintoon kuuluvaa tai vapaaehtoista) sen jälkeen, kun aloitit korkeakouluopintosi Suomessa?

Harjoittelujaksolla tarkoitetaan käytännön kokemuksen hankkimista työelämästä.

1. Kyllä, yhden tai useamman harjoittelun Suomessa
2. Kyllä, yhden tai useamman harjoittelun muualla
3. En

Jos 4.18=1

4.19 Oliko viimeisin harjoittelujaksoasi Suomessa

1. Tutkintoosi kuuluva pakollinen osa
2. Vapaaehtoinen (ei pakollinen osa tutkinto-ohjelmaasi)

(Jos 4.18 =1)

4.20 Oliko viimeisin harjoittelujaksosi Suomessa palkallinen vai palkaton?

1. Palkallinen
2. Palkaton

5 Opiskelijaliikkuvuus

(Jos 4.18=2)

5.1 Minkä ohjelman kautta harjoittelujaksosi järjestyi?

1. Erasmus (+)
2. Muu EU-ohjelma
3. Muu ohjelma (esim. EDUFI, Nordplus)
4. Itsenäisesti, muun kuin harjoitteluohjelman kautta

5.2 Oliko viimeisin harjoittelujaksosi ulkomailla

1. Tutkintoosi kuuluva pakollinen osa
2. Vapaaehtoinen (ei pakollinen osa tutkinto-ohjelmaani)

5.3 Oliko viimeisin harjoittelujaksosi ulkomailla palkallinen vai palkaton?

1. Palkallinen
2. Palkaton

5.4 Minkä tutkinto-ohjelman aikana olit harjoittelussa ulkomailla viimeksi?

Voit valita useita.

1. Nykyisen tutkintoni
2. Opistoasteen tai ammatillisen korkea-asteen (ennen vuotta 2000 suoritettut)
3. Aikaisemman alemman korkeakoulututkinnon
4. Aikaisemman AMK-perustutkinnon
5. Aikaisemman ylemmän korkeakoulututkinnon
6. Aikaisemman korkeakoulututkinnon (jossa ei erillistä kandidaatin tutkintoa)
7. Aikaisemman YAMK-tutkinnon
8. Aikaisemman jatkotutkinnon (liseniaatti/tohtori)
9. Aikaisempien muiden korkeakouluopintojen (esim. opettajan pedagogiset tai ammatillinen opettajakorkeakoulutus)

5.5 Saitko harjoittelujaksostasi opintopisteitä?

1. Kyllä
2. En
3. En tiedä (vielä)

5.6 Oletko osana opintojasi osallistunut opiskelijavaihtoon ulkomailla?

1. Kyllä
2. En

Jos 5.6=1

5.7 Minkä ohjelman kautta ulkomaanjaksosi järjestyi?

1. Erasmus (+)
2. Muu EU-ohjelma
3. Muu ohjelma (esim. Nordplus)
4. Itsenäisesti, muun kuin vaihto-ohjelman kautta

Jos 5.6 = 1

5.8 Mitä tutkintoa olit suorittamassa Suomessa, kun olit ulkomaanjaksolla?

Voit valita useita vaihtoehtoja.

1. Nykyisen tutkintoni
2. Opistoasteen tai ammatillisen korkea-asteen
(FILTERI: näkyy vain jos v2_5<2000)
3. Aikaisemman alemman korkeakoulututkinnon (yliopisto)
4. Aikaisemman AMK-perustutkinnon
5. Aikaisemman ylemmän korkeakoulututkinnon
6. Aikaisemman korkeakoulututkinnon (jossa ei erillistä kandidaatin tutkintoa)
7. Aikaisemman YAMK-tutkinnon
8. Aikaisemman jatkotutkinnon (lisensiaatti/tohtori)
9. Aikaisempien muiden korkeakouluopintojen (esim. opettajan pedagogiset tai ammatillinen opettajakorkeakoulutus)

Jos 5.1=1

5.9 Hyväksyttiinkö ulkomailla suorittamasi opintosuoritukset ja arvosanat osaksi tutkintoasi Suomessa?

1. Kyllä, kaikki opintopisteet hyväksyttiin
2. Kyllä, vain osa hyväksyttiin
3. Ei, opintopisteitä ei hyväksytty
4. En suorittanut opintopisteitä ulkomailla
5. En tiedä (vielä)
6. En ollut aikonutkaan saada hyväksi luettavia opintopisteitä

Jos 5.6 ≠ 1

5.10 Ajattelun opintojaksoja ulkomailla yleisesti: Mikä seuraavista kuvaa parhaiten omia aikomuksiasi?

1. Olen jo tehnyt järjestelyjä ulkomaan jaksoa varten
2. En ole vielä tehnyt järjestelyjä, mutta olen aikeissa lähteä opiskeluvaihtojaksolle
3. En ole aikeissa lähteä ulkomaille opiskeluvaihtojaksolle

5.11 Missä määrin seuraavat seikat vaikeuttavat mielestäsi opiskelua ulkomailla?

Jos olet ollut ulkomaanjaksolla, vastaa kokemustesi pohjalta.

Jos et ole (vielä) opiskellut ulkomailla, kuvaile missä määrin seuraavat tekijät estävät sinua tällä hetkellä lähtemästä.

1 Ei vaikeuta lainkaan – 5 Vaikeuttaa erittäin paljon

- a. Riittämätön vieraan kielen taito
- b. Oman korkeakoulun antama puutteellinen tieto
- c. Erossa olo puolisoista tai lapsistani
- d. Erossa olo ystäväistäni tai vanhemmistani
- e. Ylimääräiset taloudelliset kustannukset
- f. Työpaikan menettäminen poissaolon takia
- g. Motivaation puute
- h. Vähäinen hyöty opinnoille kotimaassa
- i. Vaikeudet sisällyttää ulkomaan opinnot suomalaisten opintojeni vaatimuksiin
- j. Vaikeudet ulkomaisten opintosuoritusten hyväksymisessä
- k. Kohdemaan maahantulosäädöksiin liittyvät ongelmat (viisumi, oleskelulupa)
- l. Rajoitukset liikkuvuusohjelmiin pääsyssä (lähtö- tai kohdekorkeakoulu)
- m. Terveystilan
- n. Matkustusrajoitukset (globaalisti tai paikallisesti)

5.12 Oletko ollut ulkomailla mihinkään muuhun opintoihin liittyvään?

1. Opinto- tai tutkimusmatka
2. Kesä- tai talvikoulu (esimerkiksi tutkimusmenetelmien)
3. Kielikurssi
4. Jokin muu
5. En

FI16a Minkälaiset opintoihin liittyvät ulkomaanjaksot kiinnostavat sinua?

Ajattele riippumatta siitä, oletko jo ollut vaihdossa tai harjoittelussa ulkomailla.

- a. Pitkä opiskelijavaihto ulkomailla
- b. Harjoittelujakso ulkomailla

- c. Lyhyt monimuotojakso kohdemaassa sekä opintoja verkossa
- d. Muu lyhyt ulkomaanjakso, kuten kielikurssi tai opintomatka (alle 1kk)
- e. En ole kiinnostunut ulkomaanjaksosta tai en koe sitä ajankohtaiseksi

Jos FI16a=a, b, c

FI16b Kuinka pitkälle ulkomaanjaksolle olet ensisijaisesti kiinnostunut lähtemään?

- 1. 1–3 kuukautta
- 2. 3–6 kuukautta
- 3. 6–12 kuukautta
- 4. Yli vuoden

FI17a Koetko saaneesi kannustusta tai käytännön tukea korkeakoulun opetus- tai muulta henkilöstöltä ulkomaanjaksolle lähtemiseen?

- 1. Kyllä
- 2. Ei
- 3. En osaa sanoa / Ei koske minua

Jos FI17a=1

FI17b Minkä tahojen kautta sait kannustusta tai käytännön tukea ulkomaanjaksolle lähtemiseen?

- a. Korkeakoulun opetushenkilöstöltä
- b. Korkeakoulun opintoneuvonnasta
- c. Kansainvälisistä liikkuvuuspalveluista
- d. Muulta korkeakoulun henkilöstöltä
- e. Kanssaopiskelijoilta tai opiskelijajärjestöltä
- f. Kansainväliseltä korkeakouluuyhteisöltä
- g. Muulta taholta

6 Taustatiedot

6.1 Minä vuonna olet syntynyt?

Kuukausi _____ Vuosi _____

6.2 Sukupuolesi

- 1. Nainen
- 2. Mies
- 3. Muunsukupuolinen
- 4. Muu sukupuoli-identiteetti
- 5. En halua luokitella itseäni yllä oleviin luokkiin

6.3 Sukupuoli opiskelijarekisterissä (ei kysytä)

6.4 Missä maassa sinä ja vanhempasi/huoltajasi olette syntyneet?

Pudotusvalikko

En osaa sanoa

- a. Sinä
- b. Äitisi/huoltajasi
- c. Isäsi/huoltajasi

Jos 6.4a ei Suomessa

FI_ulk Minä vuonna muutit ensimmäistä kertaa Suomeen?

vuosi

6.5 Onko sinulla ja vanhemmillasi/huoltajillasi Suomen kansalaisuus?

Kyllä

Ei

En tiedä

- a. Sinä
- b. Äitisi/huoltajasi
- c. Isäsi/huoltajasi

6.6 Tulitko Suomeen turvapaikanhakijana tai pakolaisena?

Pakolaisella tarkoitetaan henkilöä, joka ei voi tai halua palata kotimaahansa jonkin perustellun syyn, kuten vainon, uskonnon, etnisyyden tai johonkin tiettyyn ryhmään kuulumisen, tai poliittisten mielipiteidensä johdosta (YK:n pakolaisten asemaa koskeva vuoden 1951 yleissopimus).

1. Kyllä
2. En
3. En halua vastata

6.7 Mikä on korkein koulutustaso, jonka isäsi ja äitisi tai huoltajasi ovat suorittaneet?

- a. Äiti/huoltaja
  - b. Isä/huoltaja
-
0. Ei muodollista koulutusta
  1. Peruskoulu tai kansakoulu
  2. Lukio
  3. Ammatillinen tutkinto
  4. Opistotutkinto

5. Alempi korkeakoulututkinto yliopistossa
6. Ylempi korkeakoulututkinto yliopistossa
7. AMK-tutkinto
8. Ylempi AMK-tutkinto
9. Lisensiaatin tai tohtorin tutkinto
10. En tiedä/ Ei koske minua

6.8 Kuinka hyvin toimeentulevia vanhempasi mielestäsi taloudellisesti ovat verrattuna muihin perheisiin?

Jos vanhempasi tai huoltajasi eivät ole enää elossa, arvioi heidän viimeisin taloudellinen tilanteensa.

Jos vanhempasi tai huoltajasi ovat eronneet, ole hyvä ja arvioi, kuinka hyvä heidän taloudellinen tilanteensa on keskimäärin.

1. Erittäin hyvin toimeentulevia
2. Melko hyvin toimeentulevia
3. Keskitasoisesti toimeentulevia
4. Melko huonosti toimeentulevia
5. Erittäin huonosti toimeentulevia

6.9 Onko sinulla lapsia?

1. Kyllä, montako?
2. Ei

jos 6.8=1

6.10 Minkä ikäinen on nuorin lapsesi?

_____ vuotta

6.11 Kuinka monta tuntia viikossa käytät tyypillisesti lastenhoitoon kuluvalle lukukaudella?

_____ tuntia viikossa (arvio)

6.12 Millainen on terveydentilasi yleisesti ottaen?

Erittäin hyvä – Hyvä – Kohtalainen – Huono – Hyvin huono

6.13 Onko sinulla fyysistä vammaa, vaivaa, toimintarajoitetta tai pitkäaikaisia terveysongelmia?

Pitkäaikaisilla terveysongelmilla tarkoitetaan terveysongelmaa, joka on kestänyt tai joka todennäköisesti kestää yli 6 kuukautta. Voit valita yhden tai useamman vaihtoehdon.

1. Krooniset sairaudet
2. Mielen terveysongelmat

3. Liikuntarajoite
4. Aistivamma (esim. näkö tai kuulo)
5. Oppimisvaikeus (esim. lukihäiriö)
6. Muu pitkäaikainen terveysongelma, toimintarajoite tai vaiva
7. Ei mitään näistä

Jos 6.11≠7

Seuraavat kysymykset koskevat opiskelijoita, joilla on jokin opintojen etenemiseen vaikuttava terveyden ja/tai toimintakyvyn rajoite tai muu pitkäaikainen sairaus.

Pitääksemme vastattavan tekstin lyhyenä, käytämme sanaa "haitta" kuvaamaan kaikki terveydellisiä ja toimintakyvyn rajoitteita. Toivomme, että ymmärrät ratkaisumme, vaikka käyttäisitkin tilanteesi kuvaamiseen itse toisenlaista termiä.

Jos 6.10≠7

6.14 Missä määrin mainitut haitat...

Rajoittavat merkittävästi – Rajoittavat, mutta ei merkittävästi – Eivät rajoita lainkaan

- a. Rajoittavat opinnoissasi?
- b. Muilla elämän osa-alueilla?

Jos 6.10≠7

6.15 Ajattele sitä, millä tavoin mainittu vamma, vaiva, toimintarajoite tai muu pitkäaikainen terveysongelma rajoittaa opiskeluasi: Arvioi missä määrin yhteiskunta ja oppilaitoksesi auttavat sinua selviytymään näistä rajoitteista?

1 Ei lainkaan - 5 Täysin riittävästi

TAI 6 En tarvitse tai halua tukea

M Mielenterveys ja hyvinvointi

Jos 6.10=2 Jos 6.10=2 ja 6.11 1,2

M3.1 Mikä mielenterveyden ongelma tai neuropsykiatrinen oirekuva?

Vastaa riippumatta siitä, onko sitä diagnosoitu.

- ADHD
- Ahdistushäiriö
- Autismin kirjo
- Masennus
- Syömishäiriö
- Persoonallisuushäiriö
- Psykoosi
- Riippuvuus

Muu mielenterveysongelma

En halua kertoa

Jos 6.10=2 ja 6.11 1,2

M3.2 Onko mielenterveysongelmasi diagnosoitu (lääkäri, psykiatri tai psykoterapeutti) ja saatko siihen hoitoa?

1. Kyllä, ja saan tällä psykoterapiahoitoa
2. Kyllä, ja saan tällä hetkellä lääkinnällistä hoitoa
3. Kyllä, sekä terapia- että lääkinnällistä hoitoa
4. Kyllä, mutta en saa tällä hetkellä hoitoa
5. Ei

(jos 6.13=2 ja 6.14 =1)

M3.3 Oletko saanut apua joistain seuraavista lähteistä liittyen mielenterveytesi ongelmiin?

Lähipiiristä (perhe, ystävät tms.)

Korkeakoulukonteksti (opetushenkilöstö, YTHS, opintoneuvonta)

Asiantuntija-apu korkeakoulun ulkopuolella (lääkäri, terapia)

En mitään näistä

M3.4 Kuinka hyödyllisenä olet kokenut avun, joita mainitsit saaneesi edellä?

1 Erittäin hyödyllisenä – 5 En lainkaan hyödyllisenä (vain edellä valitut)

Lähipiiristä (perhe, ystävät tms.)

Korkeakoulukonteksti (opetushenkilöstö, YTHS, opintoneuvonta)

Asiantuntija-apu korkeakoulun ulkopuolella (lääkäri, terapia)

M3.5 Kuinka paljon olet tuntenut seuraavia viimeisen kuluneen kahden viikon aikana?

Kaiken aikaa –

Suurimman osan ajasta –

Yli puolet ajasta –

Alle puolet ajasta –

Pienen osan ajasta –

En lainkaan

- a. Olen ollut iloinen ja hyväntuulinen
- b. Olen ollut levollinen ja rentoutunut
- c. Olen ollut toimielias ja tarmokas
- d. Herätessäni olen tuntenut itseni virkeäksi ja levänneeksi
- e. Jokapäiväiseen elämääni on kuulunut paljon asioita, jotka kiinnostavat minua

M3.6 Kaiken kaikkiaan, kuinka paljon olet kokenut stressiä kuluneen kuukauden aikana seuraavista lähteistä?

1 Jatkuvasti – 5 En lainkaan

- Opintojeni ja kurssitöiden vaativuus
- Prokrastinaatio eli tehtävien aloittamisen lykkääminen
- Taloudelliset huolet
- Ansiotyö
- Opintojen ja muun elämän tasapaino
- Asuminen
- Mielenterveyden ongelmat
- Fyysisen terveyden ongelmat
- Lapset, vanhemmuus (jos 6.9=1)
- Syrjintä
- Kieli tai kulttuuriset kysymykset

M3.7 Oletko kokenut tulleeesi nykyisten opintojesi yhteydessä syrjityksi seuraavien ominaisuuksien vuoksi?

- Kanssaopiskelijoiden
- Opetushenkilöstön
- Korkeakoulun muun henkilöstön
- En
- a. Ihonvärisi
- b. Syntyperäsi
- c. Kansalaisuutesi
- d. Uskontosi
- e. Sukupuolesi
- f. Seksuaalisuutesi tai seksuaalisen suuntautumisesi
- g. Ikäsi
- h. Painosi
- i. Vammaisuuden (UUSI)
- j. Mielenterveytesi
- k. Tulotasosi
- l. Vanhempiesi koulutustaustan
- m. Muun, minkä?

(Jos jokin M3.7)

M3.8 Oletko kertonut tai aikeissa kertoa syrjintäkokemuksistasi korkeakoulussasi?

- Kyllä
- Ei, en tiedä kenen puoleen voisin kääntyä

Ei, olen päättänyt olla kertomatta

En tiedä (vielä)

(Jos M3.8=1)

M3.9 Kuinka tyytyväinen olet siihen, millä tavalla korkeakoulu on käsitellyt ilmoituksesi?

1 Erittäin tyytyväinen – 5 En lankaan tyytyväinen

6 En tiedä vielä

M3.10 Oletko kokenut nykyisten opintojesi yhteydessä seuraavia asioita sen vuoksi, kuka tai millainen olet:

Kyllä, useita kertoja kuluneen vuoden aikana –

Kyllä, kerran tai kaksi kuluneen vuoden aikana –

Kyllä, mutta en kuluneen vuoden aikana –

En koskaan

- a. Kuullut, nähnyt tai lukenut muiden vitsailevan tai nauravan sinulle (tai kaltaisillesi ihmisille)
- b. Tullut kohdelluksi ikään kuin olisit vähemmän älykäs tai kyvykäs kuin muut
- c. Kokenut seksuaalista häirintää
- d. Kokenut fyysistä väkivaltaa

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

Meritullinkatu 10
PL 29, 00023 Valtioneuvosto
p. 0295 16001
okm.fi

ISSN 1799-0351 PDF
ISBN 978-952-415-344-7 PDF